

OPERAT ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

**PLAN OCHRONY DLA
PARKU KRAJOBRAZOWEGO „MIERZEJA WIŚLANA”**

Warszawa, Gdańsk, 2020 - 2022

Operat zagospodarowania przestrzennego opracował zespół w składzie:
kierownik zespołu - dr inż. arch. Barbara Jaszczuk Skolimowska
mgr Wojciech Kiełb
mgr Aleksandra Nowicka
Amanda Skolimowska

Konsultant: dr hab. n. przyr. Maciej Przewoźniak

Wykonawca prac:

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska;
ul. Erazma Ciołka 13, 01-445 Warszawa
we współpracy z:

- DOM Biurem Urbanistycznym, Kiełb-Stańczuk, Jaszczuk-Skolimowska Sp. j.,
  - Pracownią Przyrodniczą Pro Natura Pro Homini – Katarzyna Bociąg.
  - Tribio sp. z o.o.
-

Plan ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” sporządzono na zlecenie
Województwa Pomorskiego – Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych
w Słupsku, ul. Poniatowskiego 4A, 76-200 Słupsk

Rzeczpospolita
Polska

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 w ramach projektu „Opracowanie projektów planów ochrony parków krajobrazowych wchodzących w skład Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych”, Oś Priorytetowa 11: Środowisko, Działanie: 11.4 Ochrona Różnorodności Biologicznej

oraz przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Fot. okładka: Panorama miasta Krynica Morska od strony Zalewu Wiślanego (fot. BJS 07.2020)

Spis treści

CZĘŚĆ I CHARAKTERYSTKA I DIAGNOZA STANU

1. WSTĘP	7
1.1. Cel opracowania i ogólna informacja o Planie ochrony	7
1.2. Metodyka i zakres prac	7
1.2.1. Ogólne założenia prac nad Planem ochrony	7
1.2.2. Metodyka i zakres prac w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego	8
1.3. Zespół autorski	9
1.4. Ogólna charakterystyka Parku	9
2. OCENA DOTYCHCZASOWEGO STANU ROZPOZNANIA	12
2.1. Ogólna charakterystyka stanu wiedzy	12
2.2. Zestawienie dostępnego piśmiennictwa oraz ocena zasobów informacji pod kątem ich przydatności do potrzeb Operatu	12
3. OGÓLNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	22
3.1. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych woj. pomorskiego i innych dokumentów ponadlokalnych	22
3.1.1. Strategia rozwoju województwa pomorskiego	22
3.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030	22
3.1.3. „Strategia Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030” (2015)	28
3.1.4. „Strategia rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2024” (2015)	29
3.1.5. Plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych (w trakcie sporządzania)	31
3.2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategii rozwoju gmin i polityki przestrzennej gmin	34
3.2.1. Strategie rozwoju gmin	34
3.2.2. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	36
3.3. Uwarunkowania prawa powszechnego i miejscowego	37
3.3.1. Uwarunkowania prawa powszechnego	37
3.3.2. Uwarunkowania prawa miejscowego	39
4. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ORAZ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU I JEGO OTOCZENIA	46
4.1. Struktura administracyjna Parku i jego powiązania przestrzenne	46
4.2. Struktura użytkowania i władania gruntów	50
4.2.1. Struktura użytkowania	50
4.2.2. Struktura władania gruntów	54

4.3.	Stan zagospodarowania przestrzennego _____	56
4.3.1.	Osadnictwo i elementy demografii _____	56
4.3.2.	Usługi dla ludności _____	72
4.3.3.	Usługi turystyki i rekreacji _____	74
4.3.4.	Funkcjonowanie przedsiębiorstw _____	75
4.3.5.	Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna, rybactwo _____	77
4.3.6.	Transport _____	81
4.3.7.	Infrastruktura techniczna _____	82
4.4.	Ocena przekształceń zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego 20-lecia _____	84
5.	UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU WYNIKAJĄCE Z ANTROPOGENICZNEGO OBCIĄŻENIA PRZYRODY _____	91
5.1.	Przekształcenia litosfery i pedosfery _____	91
5.2.	Zanieczyszczenie atmosfery substancjami i energią _____	94
5.3.	Zmiany hydrosfery w zakresie obiegu wody oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych _____	96
5.4.	Gospodarka odpadami _____	106
5.5.	Synantropizacja i dewaloryzacja biosfery _____	107
5.6.	Kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślana a dewastacja przyrody i krajobrazu PKMW - synteza _____	109
5.7.	Stan antropogenicznego przekształcenia przyrody – synteza _____	115
6.	UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU WYNIKAJĄCE Z OCHRONY PRZYRODY, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU _____	117
6.1.	Uwarunkowania ochrony przyrody - synteza _____	117
6.1.1.	Park w regionalnej strukturze form ochrony przyrody _____	117
6.1.2.	Formy ochrony przyrody w Parku i jego otulinie _____	119
6.1.3.	Park w sieci korytarzy ekologicznych – synteza _____	126
6.2.	Uwarunkowania ochrony dziedzictwa kulturowego – synteza _____	130
6.3.	Uwarunkowania ochrony krajobrazu - synteza _____	132
7.	ZAGROŻENIA CHRONIONYCH ZASOBÓW PARKU WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO _____	134
7.1.	Charakterystyka zagrożeń wewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego dla przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu _____	134
7.2.	Charakterystyka zagrożeń zewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego dla przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu _____	137

7.3. Charakterystyka oraz źródła zagrożeń, możliwe sposoby ich eliminacji lub ograniczenia - synteza	139
--	-----

CZĘŚĆ II STRATEGIA OCHRONY

8. CELE KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY PRZESTRZENNEJ PARKU	145
9. STREFOWANIE OBSZARU PARKU	147
10. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU	153
10.1. Propozycje działań ochronnych w zakresie zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do sformułowanych celów	153
10.2. Proponowane nowe formy prawnej ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu	159
10.2.1. Proponowane nowe formy prawnej ochrony przyrody	159
10.2.2. Proponowane nowe formy prawnej ochrony zabytków	161
10.3. Propozycje ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów istotnych dla gospodarki przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego	162
10.3.1. Ogólne zasady i kierunki kształtowania zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku	162
10.3.2. Propozycje szczegółowych ustaleń do dokumentów planistycznych gminy Sztutowo i gminy miejskiej Krynica Morska	165
11. PROGNOZA STANU W PERSPEKTYWIE 20-LETNIEJ	172
11.1. Wariant ochrony zachowawczej – utrzymanie aktualnych trendów, bez podejmowania działań wskazanych w Planie ochrony	172
11.2. Wariant ochrony aktywnej - pełna realizacja ustaleń Planu ochrony	172
12. LITERATURA	173
13. ZESTAWIENIE TABEL, RYCIN I FOTOGRAFII	176

Część I

Charakterystyka i diagnoza stanu

1. WSTĘP

1.1. Cel opracowania i ogólna informacja o Planie ochrony

Operat zagospodarowania przestrzennego jest jednym z 6 operatów szczegółowych stanowiących wraz z Operatem generalnym dokumentację do Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (PKMW lub Park). Jego zasadniczym celem jest wskazanie działań na rzecz ochrony i zrównoważonego wykorzystywania tych walorów w perspektywie najbliższych 20. lat. Składa się on z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej, charakteryzującej zasoby zwierząt oraz strategicznej, w której zapisano proponowane cele i działania ochronne. Ustalenia Operatu stanowią podstawę merytoryczną dla zapisów projektu uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. Treść Operatu traktować należy także jako rozwinięcie i uzasadnienie zapisów wyżej wymienionej uchwały, przy czym należy zwrócić uwagę, że w wyniku uwag zgłaszanych w ramach konsultacji społecznych, a także procedury uzgadniania i opiniowania projektu Planu ochrony, ostateczne brzmienie zapisów uchwały może różnić się od propozycji ujętych w niniejszym Operacie.

Wymóg sporządzania planów ochrony wynika z zapisów art. 18 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody. Zawartość planu ochrony dla parku krajobrazowego określona jest w art. 20 ust. 4 tej ustawy, natomiast tryb jego sporządzania, zakres wymaganych prac oraz zakres i możliwe sposoby ochrony zasobów parku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Organem sporządzającym Plan ochrony dla PKMW jest dyrektor Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, natomiast wykonawcą opracowania jest Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska wraz z podwykonawcami: DOM Biurem Urbanistycznym, Kiełb-Stańczuk, Jaszczuk-Skolimowska Spółka jawna, Katarzyna Bociąg - Pracownią Przyrodniczą „Pro Natura Pro Homini” oraz Tribio sp. z o.o.

1.2. Metodyka i zakres prac

1.2.1. Ogólne założenia prac nad Planem ochrony

Zakres prac wykonanych w ramach sporządzania Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” uwzględniał zarówno formalne wymogi wynikające z wspomnianego powyżej rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r., jak i rzeczywiste potrzeby rozpoznania aktualnego stanu i zagrożeń zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Parku, niezbędnych do sformułowania długofalowej strategii ich ochrony. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że pomimo obszerności opracowania, dokumentacji Planu ochrony, w tym także Operatu zagospodarowania przestrzennego nie należy traktować jako typowej monografii przyrodniczej PKMW.

Prace prowadzone nad wszystkimi operatami szczegółowymi składały się z następujących etapów:

- etap wstępny, obejmujący ocenę stanu rozpoznania analizowanych komponentów (zagadnień) oraz zaplanowanie niezbędnych prac uzupełniających,
- etap charakterystyki i diagnozy stanu, obejmujący:
  - analizę dostępnych danych,
  - wykonanie uzupełniających badań inwentaryzacyjnych,

- ocenę zachodzących zmian i ocenę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony,
- analizę uwarunkowań ochrony,
- identyfikację zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.
- etap strategii ochrony, obejmujący:
  - określenie celów ochrony,
  - określenie zakresu prac rekomendowanych w celu ochrony analizowanych komponentów oraz monitorowania skuteczności podjętych działań,
  - określenie zasad i kierunków użytkowania obszaru Parku oraz propozycji ustaleń do dokumentów planistycznych i strategicznych różnych szczebli,
  - określenie propozycji uzupełnienia wiedzy dotyczącej analizowanych komponentów oraz propozycji ich wykorzystania w rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych Parku,
  - prognozę stanu analizowanych komponentów w perspektywie 20 lat w wariantcie pełnej realizacji ustaleń Planu ochrony oraz w wariantcie utrzymania dotychczasowych trendów, a także oszacowanie kosztów realizacji proponowanych działań.

Istotnym elementem prac nad Planem ochrony było dokonanie podziału jego obszaru na strefy działań ochronnych (patrz Rozdz. 8), do których odnosi się część ustaleń zaproponowanych w niniejszym Operacie.

Poniżej omówiono bardziej szczegółowo metodykę prac diagnostycznych wykonanych w ramach opracowywania Operatu zagospodarowania przestrzennego.

1.2.2. Metodyka i zakres prac w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego

Operat zagospodarowania przestrzennego zrealizowany został wg następującego schematu metodycznego:

- 1) analiza dostępnych publikacji i innych opracowań niepublikowanych dotyczących zagospodarowania przestrzennego (ich wykaz zawiera rozdz. 2.2),
- 2) zebranie informacji nt. wszelkich form zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku oraz powiatów i gmin położonych na jego obszarze, w szczególności ze źródeł statystycznych, ewidencyjnych i archiwalnych,
- 3) analiza zawartości studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obejmujących obszar Parku i jego otuliny oraz uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z obszaru Parku i otuliny,
- 3) zebranie informacji w terenie (od maja 2020 r do kwietnia 2021 r.) nt. stanu zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku i jego otuliny, ze szczególnym uwzględnieniem zainwestowania osadniczego, bazy turystyczno-rekreacyjnej i infrastruktury technicznej¹,
- 4) weryfikacja i usystematyzowanie zebranych informacji w postaciach tabelarycznej, katalogowej, fotograficznej i kartograficznej (ryciny w tekście i załącznik kartograficzny „Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”. Zagospodarowanie przestrzenne” 1:10 000 – baza danych przestrzennych),

---

¹ Ze względu na stan epidemii obowiązujący na terenie Polski w okresie badań terenowych mogą one być niecharakterystyczne, w szczególności w zakresie oceny wykorzystania bazy rekreacyjno-turystycznej

- 5) sporządzenie syntez uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Parku wynikających z ochrony przyrody (głównie na podstawie materiałów publikowanych) oraz dziedzictwa kulturowego i krajobrazu (głównie na podstawie Operatu ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu),
- 6) adaptacja dla potrzeb Operatu zagospodarowania przestrzennego materiałów z innych operatów sporządzanych na potrzeby planu ochrony PKMW,
- 7) przetworzenie informacji do postaci opisowej diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego,
- 8) identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń walorów Parku stwarzanych przez zagospodarowanie przestrzenne,
- 9) określenie uwarunkowań rozwoju przestrzennego, w tym z uwzględnieniem diagnozy elementów środowiska określonych w innych operatach szczegółowych,
- 10) określenie celów rozwojowych, w szczególności w odniesieniu do zdiagnozowanych zagrożeń w Parku oraz na zewnątrz jego granic,
- 11) wskazanie działań niezbędnych dla realizacji celów.

Zakres problemowy Operatu zagospodarowania przestrzennego określa jego spis treści.

Zakres terytorialny Operatu zagospodarowania przestrzennego pod względem diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego oraz w zakresie jego uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, obejmuje obszar PKMW i wybiórczo obszar jego otuliny a także dalsze obszary, w szczególności pod względem identyfikacji zagrożeń zewnętrznych.

1.3. Zespół autorski

Operat zagospodarowania przestrzennego opracował zespół w składzie:

- dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska (BJS)– kierowniczka zespołu, specjalistka w zakresie planowania przestrzennego i urbanistyki;
- mgr Wojciech Kiełb (WK)– geograf, specjalista GIS;
- mgr Aleksandra Nowicka (AN)– geografka, specjalistka gospodarki przestrzennej oraz GIS
- Amanda Skolimowska (AS) – prace asystenckie

Konsultant: dr hab. n. przyr. Maciej Przewoźniak (MP) - ekolog krajobrazu, ekspert ochrony środowiska, absolwent Podyplomowego Studium Gospodarki Przestrzennej PG, biegły w zakresie ochrony przyrody i ocen oddziaływania na środowisko

Dokumentacja fotograficzna: zespół autorski - BJS, AS, MP lub wskazane autorstwo innej osoby

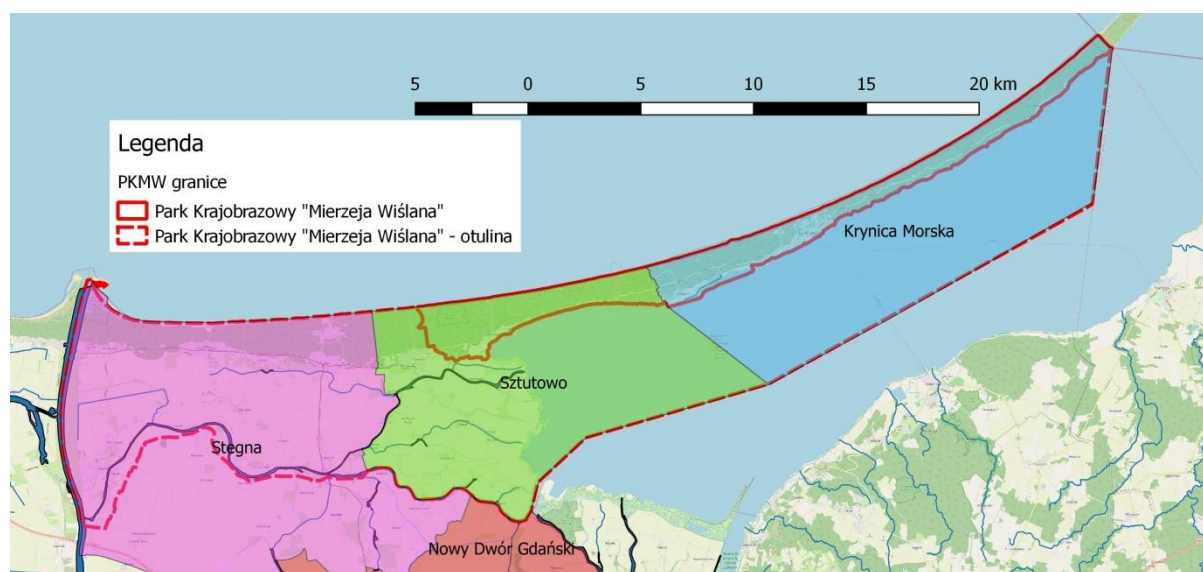
1.4. Ogólna charakterystyka Parku

Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” utworzony został uchwałą nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 10 lipca 1985 r. (Dz. Urz. Woj. Elbląskiego z 1985 r. Nr 10, poz. 60). Aktualną podstawę prawną jego funkcjonowania stanowi uchwała 148/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 66, poz. 1463), zmieniona uchwałą 261/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 2944). Określają one szczególne cele ochrony Parku oraz obowiązujące w jego granicach zakazy. Celem nawiązującym do specyfiki niniejszego Operatu jest zapis §2:

- 1) *zachowanie zróżnicowania geomorfologicznego, charakterystycznych cech rzeźby i zróżnicowania siedliskowego Mierzei Wiślanej;*
- 2) *ochrona naturalnego charakteru brzegów i plaż oraz zachowanie naturalnego charakteru procesów brzegowych;*

- 3) *utrzymanie warunków mikroklimatycznych umożliwiających lecznictwo uzdrowiskowe i wypoczynek nadmorski;*
- 4) *ochrona specyfiki geobotanicznej Parku wyrażającej się strefowym układem przestrzennym poszczególnych siedlisk, dominacją zróżnicowanych zbiorowisk leśnych oraz obecnością gatunków i zbiorowisk roślinnych zagrożonych i rzadkich w Polsce;*
- 5) *ochrona i renaturalizacja specyficznych siedlisk psammofilnych i hydrogenicznych;*
- 6) *ochrona siedlisk ważnych dla zachowania bogactwa fauny, w szczególności ważnych miejsc lęgowych ptaków, a także rejonów ich odpoczynku i żerowania w okresie wędrówek i zimowania;*
- 7) *ochrona reprezentatywnych obiektów kultury materialnej, w szczególności domów podcieniowych, zagród holenderskich i architektury kurortowej Krynicy Morskiej;*
- 8) *ochrona niematerialnych wartości kultury, w tym zachowanie tradycji kulturowych związanych z rybackim i wypoczynkowym charakterem miejscowości;*
- 9) *zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu Mierzei Wiślanej: leśnego charakteru Mierzei, naturalnych plaż mierzejowych, zróżnicowania pasa wydm nadmorskich oraz niskich wybrzeży nadzalewowych.*

Park wg danych z ww. Uchwały obejmuje 4 410 ha w obrębie dwóch gmin: Krynica Morska i Sztutowo. Wyznaczona Uchwałą otulina Parku obejmuje tereny o powierzchni 22 703 ha w obrębie gmin Stegna i Sztutowo (Ryc. 1).

Ryc. 1. Położenie Parku na tle podziału administracyjnego (opracowanie własne)

Rozwój osadnictwa na Mierzei Wiślanej związany był i jest z jej charakterem przyrodniczym, jako obszaru przybrzeżnego. Pierwotnie funkcje gospodarcze związane były z wodami, rozwijało się głównie rybołówstwo, z czasem nastąpił rozwój dominującej obecnie działalności z zakresu turystyki i rekreacji, związanych z walorami przyrodniczymi, kulturowymi i krajobrazowymi obszaru. Obecnie zabudowa miejscowości wypełnia niemal w całości tereny pomiędzy lasami i wodami Zalewu Wiślanego oraz Zatoki Gdańskiej. Teren Parku zamieszkuje niecałe 2000 stałych mieszkańców, związanych z pięcioma miejscowościami lub ich częściami, są to: Kąty Rybackie, Skowronki, Przebrno, Krynica Morska, Nowa Karczma (Piaski). Wszystkie miejscowości posiadają obowiązujące miejscowe

plany zagospodarowania przestrzennego, które bezterminowo przesądzą przeznaczenie terenów i sposób ich zagospodarowania.

Miejscowości Parku położone są wzdłuż jednej drogi, ciągnącej się przez całą Mierzeję - drogi wojewódzkiej nr 501. Brak jest na obszarze Parku komunikacji kolejowej, a transport wodny ogranicza się w zasadzie wyłącznie do sezonowej atrakcji turystycznej. Taki układ komunikacji powoduje duże uciążliwości, zwłaszcza w okresie sezonu letniego, gdy turystów jest kilkakrotnie więcej niż mieszkańców i wszyscy poruszają się wykorzystując jeden ciąg komunikacyjny.

Całkowicie odmiennym sposobem zagospodarowania charakteryzuje się obszar otuliny Parku w większości stanowiący część Żuław Wiślanych – teren prawie płaskich gruntów rolnych, poprzecinanych siecią rowów i kanałów z urokliwymi miejscowościami i pojedynczą zabudową zagrodową.

2. OCENA DOTYCHCZASOWEGO STANU ROZPOZNANIA

2.1. Ogólna charakterystyka stanu wiedzy

Publikacje dotyczące szeroko ujmowanej gospodarki przestrzennej w PKMW w większości nie dotyczą Parku, lecz mniejszych obszarów, np. danych gmin z tego terenu lub większych obszarów – całej Mierzei Wiślanej, rejonu Zalewu Wiślanego, powiatu nowodworskiego a nawet województwa pomorskiego. Ich przydatność dla sporządzenia Operatu zagospodarowania przestrzennego jest zróżnicowana, co uwarunkowane jest głównie różną aktualnością danych – większość publikacji i część materiałów archiwalnych to opracowania ponad dwudziestoletnie. Najbardziej wartościowe są materiały będące pochodną dokumentów sporządzanych na potrzeby Planu ochrony PKMW, opracowywanego w latach 1996-1998. Część z tych materiałów, w tym projekt planu ochrony zostały opublikowane w VII tomie „Materiałów do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego” (2001) .

Odrębną grupę publikacji stanowią monografie socjologiczne, historyczne, historyczno-społeczno-geograficzne i stricte geograficzne nt. Mierzei Wiślanej i Żuław Wiślanych, naświetlające specyfikę regionu w różnych jej aspektach, przydatne do sporządzenia niniejszego Operatu jako punkt wyjścia do określenia specyfiki przestrzeni tej ziemi. Materiały publikowane i niepublikowane z zakresu tej problematyki omówiono szerzej w Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu do planu ochrony PKMW.

Materiały niepublikowane obejmują dwie podstawowe grupy: materiały sporządzane na potrzeby opracowania Planu ochrony Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” szczegółowo dokumentujące stan przestrzeni w latach dziewięćdziesiątych XX w. oraz opracowania gminne – strategie rozwoju gmin, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, programy ochrony środowiska i programy opieki nad zabytkami. Strategie to opracowania dość ogólne (hasłowe), ale wymagające uwzględnienia na poziomie ustalenia celów strategicznych Parku, w nawiązaniu do celów rozwoju społeczno-gospodarczego gmin. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin są w trakcie aktualizacji i przydatne do opracowania Operatu zagospodarowania przestrzennego będą wnioski z ich opracowania.

Część problematyki zagospodarowania przestrzennego stanowią zagadnienia zagospodarowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego obszaru PKMW. Materiały publikowane i niepublikowane z zakresu tej problematyki omówiono w Operacie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej.

Dla obszaru PKMW obowiązują wg stanu na sierpień 2021 r. 24 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które bezterminowo przesądzą docelowe zagospodarowanie objętych nimi terenów.

2.2. Zestawienie dostępnego piśmiennictwa oraz ocena zasobów informacji pod kątem ich przydatności do potrzeb Operatu

Tab. 1. Zestawienie publikacji, materiałów niepublikowanych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z oceną ich przydatności dla sporządzenia „Operatu zagospodarowania przestrzennego”

Lp.	Dane bibliograficzne	Komentarz
	Publikacje	
1	Atlas statystyczny województwa pomorskiego. 2018. Urząd Statystyczny w Gdańsku.	Publikacja zawiera mapy i wykresy statystyczne prezentujące dane z zakresu kapitału ludzkiego, jakości życia, gospodarki oraz środowiska - przydatna dla diagnozy zagospodarowania

		przestrzennego Parku.
2	Bezubik K., Czochański J., Hałuzo M., Mazurkiewicz B., Pietruszewski J., Pomierski E., Radziszewska G. Rekowska J. Rudzińska A., Siłkowska I., Wojcieszek K. 2014. Koncepcja sieci ekologicznej województwa pomorskiego dla potrzeb planowania przestrzennego. PBPR, Gdańsk: 118 str. i aneks: Karty korytarzy ekologicznych: 180 str. (www.pbpr.pomorskie.eu).	Opracowanie uwzględnione w „Planie zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego 2030” (2016), zawierające szczegółową delimitację korytarzy m. in. na obszarze PKMW. Po uszczegółowieniu do uwzględnienia w „Operacie zagospodarowania przestrzennego”
3	Buliński M., Ciechanowski M., Czochański J., Zieliński S. 2006. Walory przyrodnicze Trójmiejskiego Obszaru Metropolitalnego i ich ochrona [w:] Czochański J., Kistowski M. (red.) Studia przyrodniczo-krajobrazowe województwa pomorskiego. Pomorskie Studia Regionalne. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego: 9-133.	Ekspercka waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych i propozycje działań ochronnych. Opracowanie przydatne do „Operatu zagospodarowania przestrzennego”
4	Cykalewicz T. 2006. Specyfika planowania przestrzennego obszarów nadmorskich [w:] Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce - stan obecny i perspektywy 2. Brzeg morski – zrównoważony. Furmańczyk K. – red. Uniw. Szcz.: 75-85.	Ogólne i teoretyczne omówienie problemów planowania przestrzennego w kontekście Zintegrowanego Zarządzania Obszarami Przybrzeżnymi (ZZOP) – mało przydatne dla „Planu ochrony PKMW”.
5	Cykalewicz T. 2008. Wzajemne relacje morze-ląd w świetle teorii i praktyki planowania przestrzennego [w:] Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce - stan obecny i perspektywy 3. Morze – ląd. Wzajemne relacje. Furmańczyk K. – red. Uniw. Szcz.: 11-19.	Analiza trzech przypadków zagospodarowania przestrzennego obszarów problemowych w strefie nadmorskiej, o małej przydatności dla „Planu ochrony PKMW”.
6	Gerstmannowa E. Charakterystyka fizycznogeograficzna Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” i jego otuliny oraz wybrane przyrodnicze uwarunkowania [w:] Materiały do Monografii przyrodniczej regionu gdańskiego, R. 2001, t. VII Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” E. Gerstmannowa – red., s. 11–32	Ogólna charakterystyka Parku i otuliny synteza prac wykonanych w ramach prac nad projektem „Planu ochrony PKMW” wykonanego w latach 1996-1998, przydatna jako punkt odniesienia do oceny przekształceń w okresie minionego 20-lecia.
7	Gerstmannowa E., Zalewski W. Plan ochrony [w:] Materiały do Monografii przyrodniczej regionu gdańskiego, R. 2001, t. VII Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” E. Gerstmannowa – red., s. 215–259	Projekt „Planu ochrony PKMW” wykonany w latach 1996-1998, przydatny jako punkt odniesienia do nowego projektu Planu Ochrony
8	Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. 2011. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża (mapa: www.korytarze.pl).	Ogólnokrajowa delimitacja korytarzy ekologicznych na podstawie migracji dużych ssaków – do uwzględnienia w „Operacie zagospodarowania przestrzennego”, po analizie porównawczej z koncepcją zawartą w pracy Bezubik i in. (2014).
9	Kalka P., Ellwart J. 2017. Archeologiczne zabytki Pomorza – województwo pomorskie. Wyd. Region, Gdynia: 224 str.	Opisy i mapki lokalizacyjne głównych stanowisk archeologicznych, w tym w PKMW – informacje przydatne do „Operatu zagospodarowania przestrzennego”.
10	Kistowski M., Lipińska B., Korwel-Lejkowska B. 2006. Walory, zagrożenia i propozycje ochrony zasobów	Materiał studialny dla potrzeb aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa

	krajobrazowych województwa pomorskiego [w:] Czochański J., Kistowski M. (red.) Studia przyrodniczo-krajobrazowe województwa pomorskiego. Pomorskie Studia Regionalne. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego: 135-277.	pomorskiego, charakteryzujący zasoby krajobrazowe województwa, oraz przedstawiający charakterystykę obszarów priorytetowych w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu, w tym PKMW. Opracowanie przydatne do diagnozy, w tym w aspekcie porównawczym do innych obszarów województwa
11	Kistowski M., 2006, Mierzeja Wiślana – zapomniany i zagrożony klejnot polskiego wybrzeża Bałtyku [w:] Dzikie Życie nr 5/143, maj 2006	Ciekawy artykuł w czasopiśmie „Dzikie życie” przedstawiający walory przyrodniczo-krajobrazowe Mierzei Wiślanej, a także syntetyzujące konflikty w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru. Przydatne, zwłaszcza w aspekcie analizy zmian 20-lecia
12	Knapik A., Marcinkowska J. Warunki klimatyczne i bioklimatyczne Mierzei Wiślanej [w:] Materiały do Monografii przyrodniczej regionu gdańskiego, R. 2001, t. VII Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” E. Gerstmannowa – red., s. 45—51	Materiał przydatny w aspekcie prowadzonej dyskusji nad powołaniem uzdrowiska w mieście Krynica Morska i wyznaczeniem stref ochrony uzdrowskiej
13	Kostarczyk A., Przewoźniak M. (red.) 2002. Diagnoza stanu i koncepcja ochrony środowiska przyrodniczo-kulturowego w województwie pomorskim. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego VIII: 275 str.	Eksperckie opracowanie dot. waloryzacji środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem będącego ich fizjonomiczną syntezą krajobrazu dla całego województwa, opracowanie przydatne do diagnozy, w tym w aspekcie porównawczym do innych obszarów województwa, także jako punkt odniesienia do oceny stanu w okresie minionego 20-lecia
14	Łabuz T. 2013. Raport ochrony brzegów morskich i ich wpływ na środowisko przyrodnicze polskiego wybrzeża Bałtyku, Raport WWF Polska, Warszawa: 1–149.	Krytyczna analiza i ocena stanu tzw. ochrony brzegów na polskim wybrzeżu Bałtyku – przydatna w zakresie koncepcji zagospodarowania strefy brzegowej w PKMW
15	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. 2030. 2017. Pomorskie Studia Regionalne. PBPR, Gdańsk: 1-245 i zał. kartogr.	Plan obowiązujący jako opracowanie wojewódzkie dla obszaru PKMW w zakresie ogólnych wytycznych zagospodarowania przestrzennego.
16	Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030. 2017.. Obszar Metropolitalny Gdańsk – Gdynia- Sopot: 1-194 i zał. kartogr.	Plan stanowiący część ww. planu zagospodarowania przestrzennego województwa, uszczegółowia ustalenia dla obszaru metropolitalnego (obejmuje większość obszaru PKMW i otuliny – bez części w pow. kościerskim), w zakresie ogólnych wytycznych zagospodarowania przestrzennego.
17	Przewodniki i mapy turystyczne PKMW omówiono w zestawieniu do „Operatu kształtowania funkcji turystycznej i rekreacyjnej”.	Omówienie w „Operacie kształtowania funkcji turystycznej i rekreacyjnej”.
18	Przewoźniak 2008. Konflikty w zagospodarowaniu przestrzennym bałtyckiego obszaru przybrzeżnego w Polsce [w:] Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce - stan obecny i perspektywy 3. Morze – ląd. Wzajemne relacje. Furmańczyk K. – red. Uniw. Szcz.: 29-43	Identyfikacja i klasyfikacja konfliktów w gospodarce przestrzennej w strefie nadmorskiej, z licznymi przykładami z woj. pomorskiego, przydatna do diagnozy konfliktów w PKMW
19	Przewoźniak M., Czochański J. 2020. Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej. Bogucki – Wyd.	Najbardziej aktualny podręcznik z zakresu przyrodniczych podstaw gospodarki przestrzen-

	Naukowe, Poznań: 416 str.	nej ukierunkowanej proekologicznie bardzo przydatny do określenia działań ochronnych (obowiązkowa lektura dla autorów „Operatu zagospodarowania przestrzennego PKMW”.)
20	Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2017 roku. 2018. WIOŚ w Gdańsku: 1-124 oraz Raporty z lat poprzednich (www.gdansk.wios.gov.pl) i kolejne, ukazujące się z ok. dwuletnim przesunięciem w stosunku do aktualności danych.	Główne, oficjalne źródło informacji o stanie środowiska w województwie, przydatne dla diagnozy antropizacji środowiska PKMW.
21	Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za 2017 rok. 2018. WIOŚ w Gdańsku: 1-62 oraz Raporty z lat poprzednich (www.gdansk.wios.gov.pl) i kolejne, ukazujące się z ok. dwuletnim przesunięciem w stosunku do aktualności danych.	Główne, oficjalne, publikowane źródło informacji o stanie zanieczyszczenia atmosfery w woj. pomorskim, przydatne dla diagnozy stanu aerosanitarnego PKMW.
22	Strategia rozwoju Obszaru Metropolitalnego Gdańsk - Gdynia - Sopot do roku 2030. 2015. Obszar Metropolitalny Gdańsk - Gdynia - Sopot: 1-160.	Strategia rozwoju OM G-G-S, w zasięgu którego w położony jest PKMW i otulina. Przydatna na poziomie ustalenia celów strategicznych dalszego funkcjonowania PKMW w odniesieniu do położenia Parku w dominującej części w Obszarze Metropolitalnym G-G-S.
23	Województwo Pomorskie, Podregiony, Powiaty, Gminy. 2019. Urząd Statystyczny w Gdańsku	zawiera bogaty zestaw informacji statystycznych charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą, a także stan środowiska naturalnego w województwie według podregionów, powiatów i gmin - przydatna dla diagnozy zagospodarowania przestrzennego Parku, szczególnie w aspekcie analizy poszczególnych gmin PKMW oraz w aspekcie porównawczym regionu PKMW do innych regionów i województwa pomorskiego
24	Żuławy i Mierzeja - moje miejsce na ziemi. Materiały z sesji naukowej odbytej w dniach 6-7 X 2000 r. w Stegnie, zorganizowanej przez Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim, Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego Klub Nowodworski, red. Dekański D., Kolokwia Żuławskie, T.1, s. 19-57, Officina Ferberiana, Gdańsk	Zbiór referatów sesji, głównie o charakterze teoretycznym i sprawozdawczym, przydatna jako punkt odniesienia do oceny przekształceń w okresie minionego 20-lecia.
	Materiały niepublikowane	
1	Program ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Krynica Morska na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023, Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja, Krynica Morska 2016 – Uchwała Nr XXII/219/16 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 20 października 2016 r.	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
2	Program ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2020-2023 wraz z perspektywą na lata 2024-2026, Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja, Sztutowo 2019. – Uchwała Nr XVI/170/2020 Rady Gminy Sztutowo z dnia 14 maja 2020 r.	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
3	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stegna na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024, Greenkey,	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego

	Warszawa 2017.	poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
4	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy 2021-2024, Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja, 2017. – Uchwała Nr XXXIX/251/2018 Rady Powiatu Nowodworskiego z dnia 7 lutego 2018 r.	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
5	Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Gminy Miasta Krynica Morska – aktualizacja, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku, czerwiec 2018. – Uchwała Nr VI/58/19 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 5 lutego 2019 r.	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
6	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Stegna, Greenkey, Warszawa 2017.- Uchwała Nr XXXVIII/323/2018 Rady Gminy Stegna z dnia 7 marca 2018 r.	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
7	Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Gminy Sztutowo, Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja, Sztutowo 2019. – Uchwała Nr XVI/171/2020 Rady Gminy Sztutowo z dnia 14 maja 2020 r.	Opracowanie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
8	Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Sztutowo na lata 2015 – 2020 , Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku, 2015 – Uchwała Nr XX/179/2016 Rady Gminy Sztutowo z dnia 22 czerwca 2016 r.	Opracowanie relatywnie aktualne, przydatne do diagnozy stanu środowiska w PKMW i koncepcji jego poprawy przez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.
9	Programy opieki nad zabytkami w gminach PKMW oraz w powiatach .... wyszczególniono i omówiono w „Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu PKMW”.	Kompleksowe źródła informacji nt. dziedzictwa kulturowego PKMW, stanowiącego obok zasobów przyrodniczych podstawowy walor turystyczny Parku – przydatne do diagnozy i koncepcji zagospodarowania przestrzennego PKMW.
10	Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 udostępniony do konsultacji społecznych – załącznik do uchwały nr 99/118/20 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 31 stycznia 2020 r. (www.strategia2030.pomorskie.eu) – uchwalenie przewidywane w 2020 r.	Strategia istotna w zakresie ogólnych kierunków rozwojowych PKMW i otuliny, w ramach całego województwa pomorskiego.
11	Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015—2024, Agencja Rozwoju Pomorza S.A., grudzień 2015. program ochrony środowiska	Strategia obejmuje powiat nowodworski obejmujący gminy położone w granicach Parku i otuliny PKMW. Przydatna na poziomie ustalenia celów strategicznych dalszego funkcjonowania PKMW.
12	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Miasta Krynica Morska na lata 2015-2025, AMT partner, 2015. – Uchwała Nr XVII/170/16 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 13 kwietnia 2016 r.	Strategia przydatna na poziomie ustalenia celów strategicznych PKMW w nawiązaniu do celów rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.
13	Strategia Rozwoju Gminy Sztutowo na lata 2014-2020 (sierpień 2012 r.) – Uchwała Nr XXXVIII/375/2014	Strategia przydatna na poziomie ustalenia celów strategicznych PKMW w nawiązaniu do celów

	Rady Gminy Sztutowo z dnia 27 października 2014 r.	rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.
14	Program Rozwoju Gminy Stegna na lata 2016-2020 z perspektywą do 2025 roku, Remedis SA, Poznań 2016. – Uchwała Nr XXXI/248/2017 Rady Gminy Stegna z dnia 18 maja 2017 r.	Strategia przydatna na poziomie ustalenia celów strategicznych PKMW w nawiązaniu do celów rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.
15	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Krynica Morska – Uchwała Nr III/24/02 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 30 grudnia 2002 r.	Opracowanie obligatoryjne dla każdej gminy, wyrażające politykę przestrzenną gminy, dokument bardzo stary, nieaktualny pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i wytycznymi planistycznymi na poziomie regionalnym.
16	Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich wraz z analizami przestrzennymi. 2015. Instytut Morski w Gdańsku: 1-356 i załączniki: analizy branżowe – 15 opracowań i zał. kartograficzne.	Zawiera wartościowe analizy przestrzenne, dotyczące lądowej strefy nadmorskiej i strefy brzegowej oraz zagospodarowania przestrzennego gmin położonych w strefie brzegowej morza – przydatne dla koncepcji zagospodarowania PKMW, zwłaszcza styku woda-ląd.
17	zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sztutowo – Uchwała Nr XXII/144/04 Rady Gminy Sztutowo z dnia 30 listopada 2004 r. (niemalże w całości zastępuje dokument z Studium uchwalony Uchwałą Nr XXII/134/97 z dnia 26 lutego 1997 r.)	Opracowanie obligatoryjne dla każdej gminy, wyrażające politykę przestrzenną gminy, dokument bardzo stary, nieaktualny pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i wytycznymi planistycznymi na poziomie regionalnym. Gmina przystąpiła do sporządzenia nowego dokumentu Studium – uchwała o przystąpieniu nr XII/126/2019 Rady Gminy Sztutowo z dnia 28 listopada 2019 r.
18	zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stegna – Uchwała Nr XLVIII/353/2018 Rady Gminy Stegna z dnia 21 czerwca 2018 r. – tekst ujednoczony - zmiana podstawowego dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stegna uchwalonego Uchwałą Nr XVIII/144/2000 Rady Gminy Stegna z dnia 21 czerwca 2000 r., zmienionego Uchwałą Nr XXIII/162/2004 z dnia 27 października 2004 r.	Opracowanie obligatoryjne dla każdej gminy, wyrażające politykę przestrzenną gminy, dokument aktualny, szczegółowo precyzuje politykę przestrzenną utrwaloną przez sporządzenie planu miejscowego.
19	Raport o stanie Gminy Miasta Krynica Morska za rok 2019.	Dokument aktualny, przydatny na poziomie diagnozy stanu PKMW w aspekcie zagadnień zagospodarowania przestrzennego.
20	Raport o stanie Gminy Sztutowo za 2019 rok	Dokument aktualny, przydatny na poziomie diagnozy stanu PKMW w aspekcie zagadnień zagospodarowania przestrzennego.
21	Cele i uwarunkowania Polityki przestrzennej do planu zagospodarowania przestrzennego Mierzei Wiślanej – materiały na sympozjum zorganizowanego przez Instytut Ochrony Środowiska Oddział w Gdańsku w dniach 24-26 lutego 1986 r.	archiwalny dokument prezentujący diagnozę stanu, w tym zagospodarowania turystycznego dla całej Mierzei Wiślanej PKMW – ciekawy materiał porównawczy w odniesieniu historycznym
22	Plan regionalny Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (projekt). 1989. Instytut Ochrony	archiwalny dokument prezentujący m. in. stan zagospodarowania turystycznego i zasady modernizacji przestrzeni turystycznej PKMW –

	Środowiska Oddział w Gdańsku	ciekawy materiał porównawczy w odniesieniu historycznym
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego		
GMINA MIASTO KRYNICA MORSKA		
1	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Krynicy Morskiej – Uchwała Nr XLIII/264/98 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 17 czerwca 1998 r., Dz. U. Woj. Elbląskiego Nr 8, poz. 58 z dnia 20 czerwca 1998 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej szeregowej i bliźniaczej.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru nadmorskiej strefy centralnej w Krynicy Morskiej - Uchwała Nr XXIV/177/2000 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 30 sierpnia 2000 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 10, poz. 73	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: PLP – tereny plaży piaszczystej, ZW- zieleń wydymowa, UT – usługi turystyczne na plaży, w tym urządzenia sanitarno-higieniczne, drobna gastronomia i handel. Plan miejscowy dwukrotnie zmieniony we fragmentach.
3	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru nadmorskiego strefy centralnej Krynicy Morskiej – Uchwała Nr XXVI/239/2005 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 14 października 2005 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 2, poz. 13 z dnia 4 stycznia 2006 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: U – usługi związane z obsługą turystyki i rekreacji w zakresie kultury i sztuki, sportu, odnowy biologicznej i zaplecza sanitarnego oraz usługi w zakresie gastronomii U-ZPL – Tereny zabudowy usługowej z zielenią urządzoną o charakterze leśnym z dopuszczeniem usług związanych z rekreacją, wypoczynkiem, odnową biologiczną i ochroną zdrowia wraz z zapleczem noclegowym i gastronomicznym w rodzaju hotelu, pensjonatu, ośrodka wypoczynkowego czy zespołu leczniczo – rekreacyjnego.
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ul. Gdańską a wodami Zalewu Wiślanego od działki nr 368/4 do działki nr 642 – Uchwała Nr XXVI/240/2005 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 14 października 2005 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 3, poz. 28 z dnia 6 stycznia 2006 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: MU – Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej lub usługowej; US/MU - Tereny usług sportu, rekreacji oraz obsługi turystyki, dopuszcza się zabudowę mieszkaniowo-usługową lub usługową; Ut,US,U – Tereny infrastruktury technicznej związanej z obsługą portu (nabrzeża, bulwary), tereny usług sportu, rekreacji oraz obsługi turystyki, tereny zabudowy usługowej; US - Tereny usług sportu, rekreacji oraz obsługi turystyki.
5	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ul. Gdańską a wodami Zalewu Wiślanego od działki nr 368/4 do działki nr 642 w Krynicy Morskiej dla fragmentów terenu położonego na południe od ul. Gdańskiej – Uchwała XXV/177/2008 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 16 grudnia 2008 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 72, poz. 1477 z dnia 1 czerwca 2009 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: MU – Tereny zabudowy usługowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; UP - Tereny parkingów ogólnodostępnych; U – Tereny zabudowy usługowej.
6	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ul. Gdańska a wodami Zalewu Wiślanego od działki nr 368/4 do działki nr 642 w Krynicy Morskiej w rejonie	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: U – Tereny zabudowy usługowej.

	Portu Żeglarskiego przy ul. Gdańskiej - Uchwała XXV/175/2008 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 16 grudnia 2008 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 72, poz. 1476 z dnia 1 czerwca 2009 r.	
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica Morska dla części centrum miasta - Uchwała XXV/178/2008 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 16 grudnia 2008 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 70, poz. 1401 z dnia 27 maja 2009 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: Plan miejscowy dla znacznej części miasta, zróżnicowany funkcjonalnie, z dużym udziałem terenów dla rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU) oraz usług turystyki, wypoczynku i rehabilitacji, usług o charakterze uzdrowiskowym (UT), a także zieleni urządzonej i parkowej z usługami. Na części terenów dopuszczone są obiekty sezonowe.
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Nowa Karczma (Piaski) - Uchwała XXVI/190/2009 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 26 lutego 2009 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 94, poz. 1932 z dnia 22 lipca 2009 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: Plan dla terenów zabudowanych i zainwestowanych obrębu – dominujący udział terenów o funkcji mieszkaniowo-usługowej wraz z terenami usługowymi dla usług publicznych – Usk – teren usług sakralnych i kościelnych oraz Uo/U – Tereny usług z zakresu edukacji z dopuszczeniem zabudowy usługowej.
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica Morska dla części północnej miasta – Uchwała XXVII/203/2009 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 28 kwietnia 2009 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 83, poz. 1656 z dnia 26 czerwca 2009 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: plan dla północnej części miasta z dużym udziałem terenów leśnych oraz terenów dla rozwoju usług turystyki, wypoczynku i rehabilitacji, obsługi użytkowników plaży nadmorskiej, parkingów oraz z terenem leśnym, na którym dopuszczone jest sezonowe użytkowanie usługowe.
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica Morska dla części południowej miasta – Uchwała XXXII/291/2009 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 29 grudnia 2009 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 46, poz. 807 z dnia 31 marca 2010 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: plan z dominującym udziałem terenów dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej.
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Przebrno – Uchwała XXXIII/310/2010 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 27 stycznia 2010 r., Dz. U. Woj. Pom. Nr 80, poz. 1143 z dnia 2 czerwca 2010 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: Plan miejscowy dla terenów zabudowy i zainwestowania w obrębie Przebrno z dominującym udziałem terenów mieszkaniowo-usługowych oraz terenów usług turystyki, wypoczynku i rehabilitacji o działalności całorocznej lub sezonowej. Tereny od strony Zalewu Wiślanego z przeznaczeniem rolniczym z zakazem zabudowy.
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru nadmorskiego strefy centralnej Krynicy Morskiej dla fragmentów terenu oznaczonego symbolem 1.U-ZPL – Uchwała VIII/81/2011 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 16 listopada 2011 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2012 r., poz. 1672 z dnia 11 maja 2012 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: U – Teren zabudowy usługowej z zakresu turystyki, rekreacji, wypoczynku, odnowy biologicznej, ochrony zdrowia, w tym gastronomii i hotelarstwa z wykluczeniem pól biwakowych i kempingów.
13	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania	Mpzp położony w całości w granicach PKMW.

	przestrzennego uchwalonego uchwałą Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej Nr XLIII/264/98 z dnia 17 czerwca 1998 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Krynicy Morskiej – Uchwała XII/125/15 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 26 listopada 2015 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 702 z dnia 23 lutego 2016 r.	Wiodące funkcje: MNB,U,ZZ – Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej bliźniaczej i usługowej, obszar szczególnego zagrożenia powodzią.
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działki nr 168/12 i części działki nr 168/11 położonych na terenie obrębu geodezyjnego Krynica Morska - Uchwała XII/126/15 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 26 listopada 2015 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 39 z dnia 7 stycznia 2016 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: Tereny leśne, na części teren parkingu i zieleni urządzonej.
15	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu geodezyjnego Krynica Morska dla części północnej miasta uchwalonego uchwałą nr XXVII/203/2009 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 28 kwietnia 2009 r. - Uchwała XII/127/15 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 26 listopada 2015 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 40 z dnia 7 stycznia 2016 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: U – tereny zabudowy usługowej.
16	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Wojska Polskiego i Przyjaźni w Krynicy Morskiej – Uchwała XXXIII/309/17 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 23 listopada 2017 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 4643 z dnia 29 grudnia 2017 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: U – teren zabudowy usługowej w zakresie hotelarstwa i gastronomii.
17	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu geodezyjnego Krynica Morska - Uchwała XXXV/328/18 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 25 stycznia 2018 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2018 r., poz. 909 z dnia 13 marca 2018 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: zmiany dla fragmentów w różnych częściach obrębu – w przewidziane dla terenów usług, w tym usług turystyki, wypoczynku i rehabilitacji.
18	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu geodezyjnego Krynica Morska- Uchwała XXXVIII/379/18 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 20 czerwca 2018 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2018 r., poz. 3391 z dnia 22 sierpnia 2018 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: zmiany dla fragmentów w różnych częściach obrębu – w przewidziane dla terenów usług, w tym usług turystyki, wypoczynku i rehabilitacji.
19	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Nowa Karczma dla terenów oznaczonych symbolem 24.MU i 37.MU – Uchwała XIX/185/20 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 15 maja 2020 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2020 r., poz. 2824 z dnia 23 czerwca 2020 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: zmiany dla dwóch fragmentów miejscowości Nowa Karczma – tereny dla funkcji mieszkaniowo-usługowej.
20	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w pobliżu ulic Nafciarzy i Wodnej w Krynicy Morskiej – Uchwała XXIV/205/20 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 22 września 2020 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2020 r., poz. 4348 z dnia 22 października 2020 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: zmiany dla dwóch fragmentów Krynicy Morskiej – tereny dla funkcji mieszkaniowo-usługowej.
21	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica	Mpzp położony w całości w granicach PKMW zmiana planu dotycząca korekty zapisów

	Morska – Uchwała Nr XXVII/251/2021 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 10 lutego 2021 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2021 r., poz. 2824 z dnia 1 marca 2021 r.	tekstowych – funkcje pozostają bez zmian
	GMINA SZTUTOWO	
22	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Sztutowo - Uchwała V/26/07 Rady Gminy w Sztutowie z dnia 12 kwietnia 2007 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2007 r., Nr 105 poz. 1711 z dnia 8 czerwca 2007 r.	Mpzp położony we fragmencie w granicach PKMW, opracowanie obejmuje też znaczną część otuliny Parku). Wiodące funkcje: w granicach Parku – tereny leśne oraz tereny UT – dla zabudowy mieszkalno-rekreacyjnej z dopuszczeniem usług turystycznych w formie wynajmu pokoi. Na pozostałym obszarze z uwagi na zasięg obejmujący miejscowość występuje duże zróżnicowanie funkcjonalne. Plan miejscowy w kolejnych latach zmieniany był wielokrotnie (zmiany dotyczą terenów położonych w otulinie PKMW).
23	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Kąty Rybackie, gm. Sztutowo – Uchwała XL/359/2010 Rady Gminy Sztutowo z dnia 10 listopada 2010 r., Dz. U. Woj. Pom. z 2011 r., Nr 5 poz. 157 z dnia 14 stycznia 2011 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: plan dla miejscowości, zróżnicowany funkcjonalnie – funkcja mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna, mieszkaniowo-turystyczna, funkcja turystyczno-rekreacyjna, turystyczna w postaci apartamentów, tereny usług publicznych, usług sportu i rekreacji, zieleni oraz funkcje portowe.
24	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kąty Rybackie - Uchwała VIII/59/2015 Rady Gminy Sztutowo z dnia 14 maja 2015r., Dz. U. Woj. Pom. z 2015 r., poz. 2011 z dnia 30 czerwca 2015 r.	Mpzp położony w całości w granicach PKMW. Wiodące funkcje: UT – funkcja turystyczno-wypoczynkowa z funkcją gastronomiczną.

Źródło: opracowanie własne.

3. OGÓLNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych woj. pomorskiego i innych dokumentów ponadlokalnych

3.1.1. Strategia rozwoju województwa pomorskiego

Dokument „Strategii...” został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa w kwietniu 2021 roku. W opracowaniu przedstawiono trzy scenariusze rozwoju województwa oraz określono strategiczne wyzwania rozwojowe (m.in. dotyczące zmian klimatycznych, spójności wewnętrznej regionu i mobilności mieszkańców, a także konkurencyjności gospodarczej), które stanowią główną determinantę dla określenia celów strategicznych i operacyjnych. Cele ogólne sformułowane jako: Trwałe bezpieczeństwo, Otwarta wspólnota regionalna, Odporna gospodarka, są zoperacjonalizowane poprzez szereg celów i kierunków rozwoju, które znajdują swoje odzwierciedlenie w działaniach także o wymiarze przestrzennym. „Strategia...” porusza zarówno kwestie dotyczące bezpieczeństwa środowiskowego (w ujęciu ograniczenia presji gospodarczej i osiedleńczej na cenne zasoby przyrodniczo-krajobrazowe), bezpieczeństwa energetycznego (w tym redukcji niskiej emisji), ale także kapitału społecznego (m.in. w aspekcie kreowania przestrzeni publicznych o wysokiej jakości i dostępności, zachowania i upowszechnienia dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego), mobilności (rozwój infrastruktury transportu zbiorowego, przeciwdziałanie procesom suburbanizacji) oraz rozwoju gospodarczego, w tym w zakresie turystyki i czasu wolnego. Ponadto w dokumencie wskazano obszary współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, w tym w ramach obszarów chronionych (zintegrowane działania w zakresie ochrony przyrody – Mierzeja Wiślana i Wysoczyzna Elbląska), poprawy stanu ekologicznego wód (Zalew Wiślany), ukształtowania sieci tras rowerowych oraz międzynarodowego szlaku morskiego wzdłuż Bałtyku.

Zapisy „Strategii...” mają charakter ogólny i wskazują kierunki rozwojowe dla poszczególnych obszarów funkcjonalno-przestrzennych województwa. Narzędzie realizacji stanowią mają regionalne programy strategiczne. Generalne założenia dokumentu w aspekcie Planu ochrony PKMW mają wydźwięk pozytywny. Jednocześnie z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjne i powiązanie Parku ze strategicznymi przedsięwzięciami rangi krajowej, tj. realizowaną budową kanału żeglownego łączącego Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską istnieje potencjalne zagrożenie dla walorów Parku np. w wyniku znacznego zwiększenia ruchu turystycznego.

3.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Dokument przyjęty został Uchwałą Nr 318/XXX/2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r., opublikowany w Dz. U. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 603. Plan zawiera uszczegółowienie w postaci „**Planu zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot 2030**” (PZPOMG-G-S). Obszar Parku Krajobrazowego „Mierzei Wiślanej” znajduje się w większości w granicach potencjalnej strefy funkcjonalnej OM G-G-S. Ponadto obszar PKMW znalazł się w wyznaczonym w „Planie...” *obszarze funkcjonalnym szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej* – we wschodniej części „Strefy Przybrzeżnej”. Jednocześnie obszar ten pokrywa się częściowo z OF „Żuławy Wiślane”.

Przy formułowaniu zapisów „Planu...” uwzględniono uwarunkowania zewnętrzne, w tym determinanty rozwoju i zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa wynikające z czynników o charakterze globalnym i europejskim, a także uwarunkowania i cele wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz międzywojewódzkie uwarunkowania rozwoju przestrzennego. Dokument jest także spójny z zapisami Strategii Rozwoju Województwa

Pomorskiego 2020. W dokumencie szeroko rozpatrywano uwarunkowania nadmorskiego położenia województwa i jego powiązań z obszarami morskimi.

Jednym z celów polityki przestrzennego zagospodarowania województwa jest uruchomienie potencjału rozwojowego obszarów funkcjonalnych, co związane jest ze zmianą podejścia z sektorowego na zintegrowane podejście terytorialne ukierunkowane na wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów określonych funkcjonalnie oraz integrację działań publicznych w wymiarze przestrzennym i na poziomie systemów zarządzania. Prowadzić ma to m.in. do zwiększenia efektywności procesów zagospodarowania i zarządzania strefą brzegową, a także do zrównoważonego wykorzystania zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także dostosowania działań ochronnych i ograniczeń umożliwiając jednoczesny rozwój społeczno-ekonomiczny zgodny z oczekiwaniami społecznymi.

Obszar funkcjonalny „Strefy Przybrzeżnej”:

W odniesieniu do obszaru funkcjonalnego „Strefy Przybrzeżnej” w „Planie...” zwraca się uwagę na zmiany systemu przyrodniczego wskutek rosnącej intensywności użytkowania obszarów przybrzeżnych i postępującej urbanizacji przestrzeni naturalnej, głównie związanej z rozwojem usług turystyki. Jednocześnie podkreśla się stopniowy zanik tradycyjnej funkcji gospodarczej i kulturowej obszaru przybrzeżnego – rybołówstwa kutrowego i łodziowego. Jako bariery i zagrożenia wskazuje się także na aspekty związane z sezonowością gospodarki, a także niedostosowaniem systemów transportowych do sezonowego wzrostu natężenia ruchu. Zwraca się także uwagę na wysoką wrażliwość środowiska nadmorskiego na presję antropogeniczną, a także problem lokowania zabudowy o architekturze obcej kulturowo tradycji bałtyckiej i lokalnej oraz o niskiej estetyce, a także problem tymczasowości znacznej części zainwestowania.

Wyzwaniem rozwojowym dla obszaru funkcjonalnego „Strefy Przybrzeżnej” zgodnie z „Planem...” jest: *Kształtowanie całorocznej atrakcyjności turystycznej Strefy Przybrzeżnej przez ochronę i wykorzystanie zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych obszaru oraz poprawę jego dostępności i obsługi transportowej.*

Większość zapisów „Planu...” dotyczących zasad zagospodarowania przestrzennego oraz działań i przedsięwzięć polityki przestrzennej ma charakter wytycznych i rekomendacji, a jedynie część stanowią ustalenia obligatoryjne do stosowania w dokumentach planistycznych samorządów gminnych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). Ze względu na specyfikę dokumentu jakim jest Plan Ochrony PKMW poniżej wskazano najistotniejsze zapisy istotne przy formułowaniu celów ochrony PKMW (znaczną część odnosi się do kwestii turystyki i rekreacji):

1. Zasady zagospodarowania przestrzennego:

- zasada ochrony naturalnych i antropogenicznych walorów krajobrazowych oraz zapewniania warunków kontynuacji zabudowy o skali i intensywności typowej dla krajobrazu nadmorskiego.
- zasada dostosowania skali i intensywności zabudowy i użytkowania rekreacyjnego do pojemności przestrzeni na przyrodniczych obszarach chronionych.
- zasada unikania lokalizowania intensywnej zabudowy pensjonatowej na niewielkich działkach poprzez ustalanie ekologicznych standardów zabudowy i zagospodarowania.
- zasada uwzględniania przy planowaniu rozwiązań komunikacyjnych, w szczególności na obszarach mierzejowych, sezonowego wzrostu natężenia ruchu oraz możliwości rozwoju systemów komunikacji alternatywnej, w tym transportu zbiorowego.

- zasada uwzględniania polityki parkingowej w projektowaniu rozwiązań transportowych, w szczególności roli parkingów buforowych na obrzeżach miejscowości turystycznych, zwłaszcza na obszarach mierzejowych.
- zasada uwzględniania w planowaniu zagospodarowania przestrzennego potrzeb utrzymania i rozwoju funkcji portowych, w tym w szczególności tam, gdzie to wynika ze specyfiki portu funkcji przemysłowej, przeładunkowej, rybołówstwa lub turystyki.

2. Działania i przedsięwzięcia:

- stworzenie perspektywicznej i całościowej wizji rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Mierzei Wiślanej;
- poprawa stanu i estetyki wejść na plaże przez realizację ciągów pieszych (np. kładek nad wydmi), budowa infrastruktury sanitarnej w obszarach przyplażowych itp., dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- rozwój funkcji uzdrowskiej w miejscowościach posiadających możliwości do utworzenia uzdrowiska: Jantar (gm. Stegna), Kąty Rybackie (gm. Sztutowo), Krynica Morska (m. Krynica Morska), Mikoszewo (gm. Stegna);
- uporządkowanie, ochrona oraz ukierunkowanie ruchu turystycznego i rekreacyjnego w obszarach wrażliwych przyrodniczo (np. rejony wydmi, obszary parków krajobrazowych, nadmorska strefa przyrodniczo-rekreacyjna) minimalizujące ich nadmierne obciążenie i dewaloryzację – wyznaczanie i oznakowanie wejść i szlaków, zagospodarowanie wybranych przestrzeni;
- poprawa obsługi transportowej miejscowości mierzejowych przez: organizację miejsc parkingowych w miejscowościach nadmorskich oraz dużych, zielonych parkingów u nasad Mierzei Helskiej i Wiślanej, powiązanych z węzłami integracyjnymi typu P&R i B&R, a także atrakcyjną ofertę transportu zbiorowego, w tym kolejowego;
- budowa turystycznego przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim w Krynicy Morskiej – Piaskach (obręb Nowa Karczma).

3. Rozwój spójnego systemu tras rowerowych oraz infrastruktury związanej z obsługą żeglarstwa (międzynarodowy szlak wodny wybrzeża Bałtyku i Zalewu Wiślanego) i kajakarstwa, w tym:

- budowa międzynarodowej trasy rowerowej R-10 (międzynarodowa nr 3) wraz z trasami dojazdowymi - ustalenie Planu Województwa;
- zagospodarowanie szlaków kajakowych na rzekach objętych przedsięwzięciem Kajakiem przez Pomorze (Pomorskie Szlaki Kajakowe): Łeba, Łupawa, Piaśnica, Reda, Słupia, Szkarpawa, Czarna Woda - ustalenie Planu Województwa;
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury żeglarskiej w portach i przystaniach morskich - rozwój oferty turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej – ustalenie Planu Województwa.

Obszar funkcjonalny „Żuławy Wiślane”:

Obszar PKMW położony jest w zasięgu OF „Żuławy Wiślane”, przy czym zapisy „Planu...” odnośnie tego obszaru bardziej odpowiadają specyfice obszaru otuliny PKMW. Wyzwaniem rozwojowym dla obszaru jest kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska, a także wykorzystanie unikatowych walorów kulturowo-

krajobrazowych w rozwoju. Spośród zaproponowanych działań istotne dla PKMW są zapisy dotyczące:

- poprawy obsługi transportowej atrakcyjną ofertą transportu zbiorowego i proponowana modernizacja Żuławskiej Kolei Dojazdowej (kolei wąskotorowej) na odcinkach Nowy Dwór Gdański – Stegna oraz na odcinku prawy brzeg Wisły – Sztutowo;
- podejmowania działań na rzecz poprawy powiązań Portu w Elblągu z morzem poprzez przebudowę lub modernizację drogi wodnej Szkarpawy (od Wisły do Zalewu Wiślanego) – postulat mało aktualny ze względu na trwającą inwestycję przekopu Mierzei Wiślanej.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030”:

W tabeli ... przedstawiono najistotniejsze z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, które wpływają bezpośrednio na obszar Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. Część ustaleń i wytycznych dotyczy obszarów położonych poza granicami PKMW, w tym w jego otulinie. Szeroka analiza zagadnień wynikających z dokumentów planistycznych o zasięgu regionalnym umożliwi identyfikację ewentualnych inwestycji, zagrożeń i szans, które w sposób bezpośredni i pośredni wpływają na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Parku.

Tab. 2. Wybrane zapisy PZPOMGGG dotyczące zagadnień zagospodarowania przestrzennego istotne dla funkcjonowania PKMW

Kierunek	Ustalenia i wytyczne
<p>KSZTAŁTOWANIE STRUKTUR SIECI OSADNICZEJ ZGODNIE Z WYMOGAMI ŁADU PRZESTRZENNEGO</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Krynica Morska jako ośrodek lokalny o oddziaływaniu ponadgminnym – nadmorska miejscowość turystyczna (wyspecjalizowany ośrodek sezonowy) – ustalenie Planu; – rejonizacja przestrzeni Obszaru Metropolitalnego różnicująca intensywność i charakter związany z kształtowaniem terenów mieszkaniowych – ustalenie Planu – rejon D – turystyczny nadmorski – wschodni – <i>ekstensywnego uzupełniania zabudowy mieszkaniowej. Zasady kształtowania terenów mieszkaniowych o charakterze wytycznych:</i> <ul style="list-style-type: none"> • zasada regeneracji (w tym rewitalizacji) i ekstensywnego uzupełniania zabudowy mieszkaniowej w miastach oraz na terenach koncentracji zainwestowania turystycznego, z preferencjami dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej; • zasada dostosowania skali i intensywności zabudowy do pojemności przestrzeni na przyrodniczych obszarach chronionych; • zasada unikania lokalizowania intensywnej zabudowy pensjonatowej na niewielkich działkach, poprzez ustalanie ekologicznych standardów zabudowy i zagospodarowania.
<p>ZAPOBIEGANIE I OGRANICZANIE SKUTKÓW POWODZI ORAZ INNYCH ZAGROZEŃ NATURALNYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Utrzymanie brzegu morskiego na całej długości w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska, w tym: określonych odcinków wybrzeża w rejonach Zatoki Gdańskiej, Półwyspu Helskiego, Zalewu Wiślanego i otwartego morza, realizowane w ramach przedsięwzięć określonych w Programie Ochrony Brzegów Morskich – ustalenie Planu: <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie i odtworzenie wydm i plaż;

	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie i budowa systemów ochrony brzegu morskiego; • Przebudowa i modernizacja nabrzeży portowych i dostosowanie ich do zmian wynikających z podnoszenia się poziomu morza. <p>– Budowa, przebudowa i odbudowa infrastruktury przeciwpowodziowej (wałów przeciwpowodziowych, kanałów ulgi, wrót sztormowych, stanowiska postojowego dla lodołamaczy itp.), w ramach pakietu inwestycji strategicznych planowanych do wdrożenia w I cyklu planistycznym Programu działań dla Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla Regionu Wodnego Dolnej Wisły – ustalenie Planu – inwestycje zaplanowane do 2020r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa wału przeciwpowodziowego Zalewu Wiślanego – Przebrno (km 0+000-3+100); • Odbudowa umocnień brzegowych przed zagrożeniem powodziowym od morskich wód wewnętrznych od Zalewu Wiślanego do parametrów wynikających z map zagrożenia powodziowego; • Przebudowa stacji pomp Przebrno wraz z kanałem pompowym „A Przebrno”; • Przebudowa nabrzeża w porcie pasażerskim w Krynicy Morskiej wraz z zabezpieczeniem brzegu Zalewu; • przebudowa wału przeciwpowodziowego w Kątach Rybackich (km 71,25 – 73,00); • budowa wału przeciwsztormowego w Krynicy Morskiej (km 83,25-87,25);
<p>KSZTAŁTOWANIE STRUKTUR PRZESTRZENNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH TWORZENIE NOWYCH I TRWAŁYCH MIEJSC PRACY</p>	<p>– Podejmowanie działań wzmacniających i rozwijających funkcje małych portów i przystani morskich:</p> <p>a) Krynica Morska – w oparciu o funkcje wiodącą – turystyczną, a także zachowanie funkcji komplementarnych (transportowej pasażerskiej i rybołówstwa):</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa portu jachtowego oraz zaplecza sanitarno-socjalnego do obsługi funkcji żeglarstwa; • zagospodarowanie terenów portowych zgodnie z wiodącymi funkcjami – rozwój części reprezentacyjnej – waterfrontu; • rezerwacja terenów portowych pod rozwój infrastruktury transportowej do obsługi promów pasażerskich (element obsługi transportowej gmin nadzalewowych).
<p>WZMACNIANIE CAŁOROCZNEJ I ATRAKCYJNEJ OFERTY TURYSTYCZNEJ W OPARCIU O ZASOBY I WALORY PRZYRODNICZO-KULTUROWE, KRAJOBRAZOWE I FUNKCJE METROPOLITALNE</p>	<p><i>ZAGADNIENIE OMÓWIONO W „OPERACIE KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ”</i></p>
<p>KSZTAŁTOWANIE RACJONALNEJ STRUKTURY</p>	<p>– Połączenia drogowe szczególnie ważne dla dostępności zewnętrznej obszaru metropolitalnego – droga wodna E-70 (odcinek Wisła-Nogat lub Szkarpa –</p>

<p>PRZESTRZENNEJ SIECI TRANSPORTOWEJ</p>	<p>Zalew Wiślany do Kłajpedy);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kształtowanie regionalnej struktury sieci portów morskich – lokalne porty morskie o funkcjach rybackich i turystycznych – Kąty Rybackie, Krynica Morska; – Kształtowanie sieci przystani morskich – Kąty Rybackie II, Krynica Morska, Piaski (Nowa Karczma); – Rozwój regionalnej i ponadregionalnej sieci drogowej: <ul style="list-style-type: none"> • drogi usprawniające połączenia pomiędzy ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi a Trójmiastem oraz pomiędzy nimi a ich zapleczem funkcjonalnym – rozbudowa drogi nr 502 na odcinku Stegna – Krynica Morska; – Rewitalizacja i przebudowa sieci kolejowej – redukcja emisji spalin i hałasu na obszarach cennych przyrodniczo i turystycznie – po 2020 r. – modernizacja Żuławskiej Kolei Dojazdowej (Stegna-Nowy Dwór Gdański oraz na odcinku prawy brzeg Wisły – Sztutowo); – Rozwój funkcji małych portów w zakresie działalności przeladunkowej i obsługi regularnego ruchu pasażerskiego: Krynica Morska; – Rozwój żeglugi śródlądowej – modernizacja dróg wodnych – Szkarpa od Wisły do ujścia do Zalewu Wiślanego; – Pogłębienie torów wodnych na Zalewie Wiślanym; – Budowa systemu portów turystycznych, przystani, pomostów cumowniczych wraz z jednolitym systemem identyfikacji wizualnej; – Wyznaczenie lokalizacji pod nowe lądowisko na Mierzei Wiślanej; – Budowa systemu zarządzania ruchem drogowym (ITS, w tym informacji parkingowej), obejmującej zarządzanie ruchem drogowym na drogach krajowych i wojewódzkich, w tym na drogach dojazdowych do obszarów turystycznych – Mierzeja Wiślana.
<p>ZWIĘKSZANIE STOPNIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO I SPRAWNOŚCI SYSTEMÓW PRODUKCJI, PRZESYŁU I DYSTRYBUCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ I CIEPLNEJ, GAZU, ROPY NAFTOWEJ ORAZ PRODUKTÓW ROPOPOCHODNYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Nowy Dwór Gdański – Kąty Rybackie; – Wskazana gazyfikacja miejscowości wypoczynkowych predysponowanych do rozwoju funkcji uzdrowiskowych – na Mierzei Wiślanej;
<p>ZACHOWANIE I ODTWARZANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO SPÓJNOŚCI</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zasada bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne – ustalenie Planu; – Zachowywanie w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego obszarów objętych dynamicznymi procesami geomorfologicznymi, w szczególności odcinków wybrzeża morskiego i dolin rzek, gdy nie stwarza to zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia oraz infrastruktury;

	<ul style="list-style-type: none"> – Powiększenie lub uzupełnienie sieci parków krajobrazowych – powiększenie obszaru parku – obszar PKMW; – Obszary cenne przyrodniczo dotychczas nie objęte ochroną prawną i wskazane do ochrony: Bory Mierzei (m. Krynica Morska – zespół przyrodniczo-krajobrazowy), Wielbłądzi Garb (m. Krynica Morska – zespół przyrodniczo-krajobrazowy), Płucnicowa Łysia (m. Krynica Morska – użytek ekologiczny), Mikołajkowe Wydmy (m. Krynica Morska – zespół przyrodniczo-krajobrazowy).
OCHRONA OBSZARÓW O CHARAKTERYSTYCZNYM KRAJOBRAZIE KULTUROWYM LUB ZNACZENIU HISTORYCZNYM	ZAGADNIENIE OMÓWIONO W „OPERACIE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU”
OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ ŚRODOWISKA	<ul style="list-style-type: none"> – Zasada ograniczenia stosowania indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków bytowych na obszarach aglomeracji ściekowych – ustalenie Planu; – Poprawa dostępności do systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych przez budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2000RLM – Jastarnia, Władysławowo oraz budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej wraz z budową układów tłocznych i przepompowni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2000 RLM – Krynica Morska

Źródło: opracowanie własne

3.1.3. „Strategia Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030” (2015)

Dokument „Strategii...” przyjęty w październiku 2015 r. wyznacza cele i kierunki rozwoju wspólne dla podmiotów zaangażowanych w tworzenie Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, tj. podmiotów publicznych, samorządów lokalnych, środowiska biznesu, nauki, sektora społecznego. Głównym założeniem dokumentu jest uzupełnienie lokalnych i sektorowych strategii rozwoju o wspólne działania i projekty służące rozwojowi całej metropolii, a nie jej poszczególnych partnerów. W Strategii przeanalizowano trzy scenariusze rozwoju, które uwarunkowane są czynnikami zewnętrznymi, makroekonomicznymi, ale także zależne są od wykorzystania potencjału wynikającego z lokalnych uwarunkowań, są to: scenariusz A – progresywny, scenariusz B – stagnacyjny oraz scenariusz C – regresywny. Podstawę wizji rozwoju OMG-G-S w 2030 roku stanowi innowacyjność, konkurencyjność i zrównoważony rozwój. W dokumencie przedstawiona została struktura przestrzenna Obszaru Metropolitalnego w roku horyzontalnym, zgodnie z którą obszar PKMW znajduje się w strefie zewnętrznej – południowej metropolii, która cechować się będzie mniejszym poziomem urbanizacji. Stanowić ma ona zaplecze mieszkaniowe, produkcyjne, usługowe i rekreacyjne całej metropolii.

W „Strategii...” wskazano trzy główne cele strategiczne, a następnie określono priorytetowe obszary współpracy oraz poszczególne cele tematyczne. Cele ustalone na poziomie metropolii z uwagi na swój ogólnikowy charakter stanowią jedynie wskazówkę, jakie obszary działań są głównym przedmiotem zainteresowań na poziomie regionalnym. Dla formułowania celów ochrony Parku Krajobrazowego „Mierzei Wiślanej” w aspekcie zagospodarowania przestrzennego najistotniejsze są:

Cel strategiczny – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka w priorytetowym obszarze współpracy
– **4. Innowacyjność i przedsiębiorczość:**

- *Rozwój turystyki i przemysłów czasu wolnego (w tym promocja turystyki wewnętrznej w OM)*

Cel strategiczny – Zrównoważona przestrzeń w priorytetowych obszarach współpracy:

5. Transport:

- *Poprawa wewnętrznej dostępności transportowej oraz usprawnienie sieci transportu publicznego*
- *Usprawnienie zarządzania oraz priorytetyzacja metropolitalnego transportu zbiorowego, multimodalnego oraz mobilności aktywnej*

6. Planowanie przestrzenne:

- *Poprawa efektywności zagospodarowania przestrzennego w oparciu o policentryczny system osadniczy*

7. Środowisko:

- *Ochrona środowiska naturalnego oraz ograniczenie ryzyk środowiskowych*
- *Poprawa efektywności gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami*

3.1.4. „Strategia rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2024” (2015)

Dokument powstał w celu realizacji lokalnych działań rozwojowych spójnych z polityką strategiczną gmin położonych w powiecie oraz z założeniami strategii ponadlokalnej Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Opracowanie „Strategii..” jest wynikiem prac zespołu pracowników Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim z parterami społeczno-gospodarczymi i ekspertami zewnętrznymi.

W dokumencie przedstawiono wizję powiatu nowodworskiego: *„Powiat nowodworski konkurencyjnym gospodarczo, rozpoznawalnym i proekologicznym obszarem turystyczno-rolniczym, zamieszkałym przez aktywnych oraz zintegrowanych mieszkańców”*

oraz misję powiatu: *„Budowanie konkurencyjnego potencjału społeczno-gospodarczego powiatu nowodworskiego w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym m.in. aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców, tworzenie atrakcyjnych warunków inwestycyjnych, wspieranie rozwoju innowacyjnych form produkcji rolnej, poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wykreowanie, sieciowanie i intensywne promocje osadnictwa oraz całorocznych produktów turystycznych, tworzonych w oparciu o lokalne walory przyrodniczo-kulturowe, z poszanowaniem środowiska naturalnego”.*

Wskazano 3 obszary priorytetowe, tj. kapitał gospodarczy, kapitał ludzki i społeczny oraz kapitał przestrzenny i infrastrukturalny, a następnie wskazano cele strategiczne i operacyjne dla poszczególnych obszarów oraz zaproponowano rodzaje działań dla realizacji celów. Do zagadnień zagospodarowania przestrzennego odnoszą się w największym stopniu następujące cele, które częściowo dotyczą także kwestii turystyki i rekreacji:

– **Obszar priorytetowy KAPITAŁ GOSPODARCZY:**

- **Cel strategiczny – Konkurencyjna i partnerska gospodarka**, w tym *Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i osadniczej powiatu nowodworskiego* – dla realizacji celu proponuje się

m.in. zwiększenie areału gruntów przeznaczonych pod inwestycje oraz ich przystosowanie do potrzeb inwestorów oraz promocja walorów osadniczych;

- **Cel strategiczny** – *Turystyka katalizatorem dynamicznego rozwoju gospodarczego, w tym Utworzenie całorocznej oferty turystyczno-kulturalnej* – proponowane działania obejmują m.in.: poprawę stanu obiektów i obszarów zabytkowych, poprawę stanu oraz rozwój infrastruktury turystycznej (utworzenie nowych ścieżek pieszych i rowerowych, rozwój połączeń komunikacji wodnej), rozwój lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki zdrowotnej oraz tzw. „srebrnej gospodarki”, wsparcie i rozwój turystyki aktywnej, w tym opartej o dziedzictwo kulturowe oraz ekonomię wody, rozwój kolei wąskotorowej (produkt turystyczny powiatu);
- **Obszar priorytetowy KAPITAŁ PRZESTRZENNY I INFRASTRUKTURALNY:**
  - **Cel strategiczny** – *Rozwinięta infrastruktura transportowa/drogowa, techniczna i przeciwpowodziowa* – w tym *Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej i rowerowej* – proponowane działania obejmują m.in.: remont i modernizację nawierzchni oraz rozbudowę sieci dróg, budowa parkingów, rozbudowa sieci tras rowerowych, w tym stanowiących dojazd do węzłów integracyjnych, rewitalizacja Żuławskiej Kolei Dojazdowej oraz stworzenie na bazie kolejki wąskotorowej węzłów integracyjnych infrastrukturę rowerową z produktem turystycznym – Żuławska Koleją Dojazdową;
  - **Cel strategiczny** – *Rozwinięta infrastruktura transportowa/drogowa, techniczna i przeciwpowodziowa* – w tym rozwój systemu transportu zbiorowego i poprawa jego bezpieczeństwa, w tym zwiększenie liczby i częstotliwości połączeń autobusowych, integrowanie różnych gałęzi transportu – stworzenie wspólnych węzłów przesiadkowych wraz z parkingami;
  - **Cel strategiczny** – *Rozwinięta infrastruktura transportowa/drogowa, techniczna i przeciwpowodziowa*, w tym: *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i przestrzeni antropogenicznej*, proponowane działania: rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, kanalizacji deszczowej, infrastruktury przeciwpowodziowej, sieci gazu ziemnego, a także kształtowanie przestrzeni i architektury powiatu w oparciu o lokalne tradycje kulturowo-przestrzenne;
  - **Cel strategiczny** – *Zrównoważony rozwój (energetyczny) powiatu nowodworskiego* – w tym: *Poprawa bilansu energetycznego powiatu nowodworskiego i Poprawa stanu środowiska oraz wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych* – w tym: budowa niskoemisyjnych źródeł ciepła, budowa ogniw fotowoltaicznych oraz zespołów kolektorów słonecznych.

4. **Dokumenty strategiczne** dotyczące zagospodarowania terenów leśnych, w tym: „**Jednolity program gospodarczo-ochronny Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Elbląsko-Żuławskie”** (2013) opracowany przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Gdańsku oraz dokument powiązany pn. „**Koncepcja rozwoju turystyki i rekreacji w LKP Lasy Elbląsko-Żuławskie**” (2015). Oba dokumenty poruszają kwestie związane przede wszystkim z turystycznym wykorzystaniem lasów, ale odnoszą się także do zagadnień rozwoju przestrzennego jednostek osadniczych na terenie PKMW. Dokumenty zostały szerzej omówione w „Operacie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”.

Konkluzja

Analiza zapisów dokumentów planistycznych i strategicznych na szczeblu ponadlokalnym wskazała, iż główne wyzwania rozwojowe obszaru PKMW dotyczą rozwiązania problemów obsługi transportowej obszaru, w tym problemu sezonowego natężenia ruchu, a także wzrastającej presji turystyki i rekreacji na obszar Parku. Podkreślona została rola nadmorskiego położenia jako czynnika rozwojowego regionu, w tym wykorzystania wód Zalewu Wiślanego dla celów turystycznych i transportowych, przy czym żaden z dokumentów nie odnosi się do tematu Przekopu Mierzei Wiślanej. W dokumentach pojawiają się także zapisy odnoszące się do dostosowania skali i rodzaju zabudowy do lokalnych uwarunkowań (w szczególności przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych).

W dokumentach tworzonych na szczeblu wojewódzkim podkreśla się znaczenie i rolę walorów przyrodniczo-krajobrazowych jako podstawy rozwoju i konkurencyjności gmin obszaru PKMW. Jednocześnie duży nacisk kładzie się na potrzebę ochrony tych cennych walorów. Można uznać, iż zapisy Planu Województwa i dokumentów strategicznych (wojewódzkich, metropolitalnych) nie stanowią zagrożenia dla obszaru PKMW, gdyż równoważą potrzebę rozwoju gospodarczego i przestrzennego obszaru z ochroną walorów PKMW.

Również w strategii powiatu nowodworskiego znajdują się zapisy wskazujące na potrzebę racjonalnego wykorzystania walorów powiatu dla rozwoju, w tym dotyczące kształtowania przestrzeni i architektury w nawiązaniu do tradycji kulturowych. Generalnie dokument ten w dużej mierze odnosi się do rolniczej części powiatu oraz tradycji i kultury Żuław. Można uznać, iż zapisy strategii powiatu nie stanowią zagrożenia dla obszaru PKMW.

3.1.5. Plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych (w trakcie sporządzania)

Ze względu na położenie PKMW pomiędzy obszarami wód Zatoki Gdańskiej oraz Zalewu Wiślanego istotne znaczenie mają sporządzane dokumenty planistyczne dla tych obszarów.

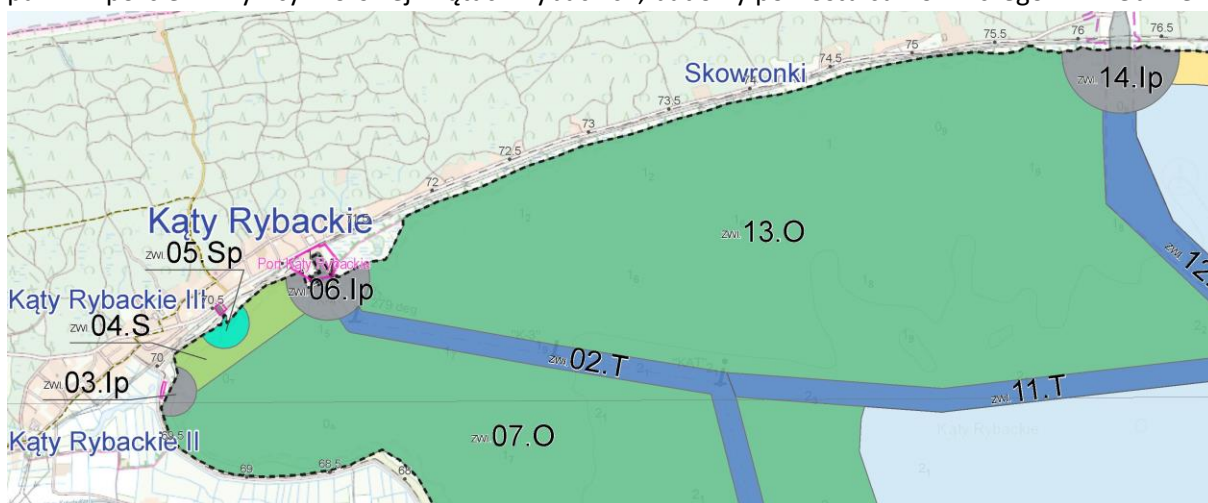
1. Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych Zalewu Wiślanego – projekt (etap: konsultacje wstępnego projektu planu, kwiecień-maj 2021 r.):

Wstępny projekt planu wskazuje na podział obszaru na akweny, dla których ustalono funkcje podstawowe, tj.: funkcjonowanie portu lub przystani, obronność i bezpieczeństwo państwa, ochrona brzegu morskiego, ochrona środowiska i przyrody, przystanie turystyczne, transport, turystyka, sport i rekreacja oraz rozwój lokalny. W ramach poszczególnych akwenów możliwa będzie także realizacja innych, dopuszczalnych funkcji, które nie będą w sposób trwały uniemożliwiać realizacji funkcji podstawowej. W aspekcie zagospodarowania przestrzennego najistotniejsze dla Parku są wydzielone akweny o funkcji podstawowej:

- **funkcjonowanie portu lub przystani (Ip)** – utrzymanie dostępu do portów i przystani morskich, utrzymanie i rozwój infrastruktury, infrastruktury morskiej okołoportowej, sytuowanie nowych falochronów, nabrzeży, basenów, które stanowić będą część infrastruktury portowej – w rejonie PKMW dotyczy obszarów Kątów Rybackich, kanału łączącego Zatokę Gdańską z Zalewem Wiślanym, Krynicy Morskiej i Nowej Karczmy (Piasków);
- **przystanie turystyczne (Sp)** – utrzymanie, rozbudowa oraz budowa nowych przystani morskich przeznaczonych do uprawiania turystyki, sportu i rekreacji, w tym miejsc do wodowania oraz dostępu do zwyczajowych miejsc schronienia – w rejonie PKMW dotyczy Kątów Rybackich;

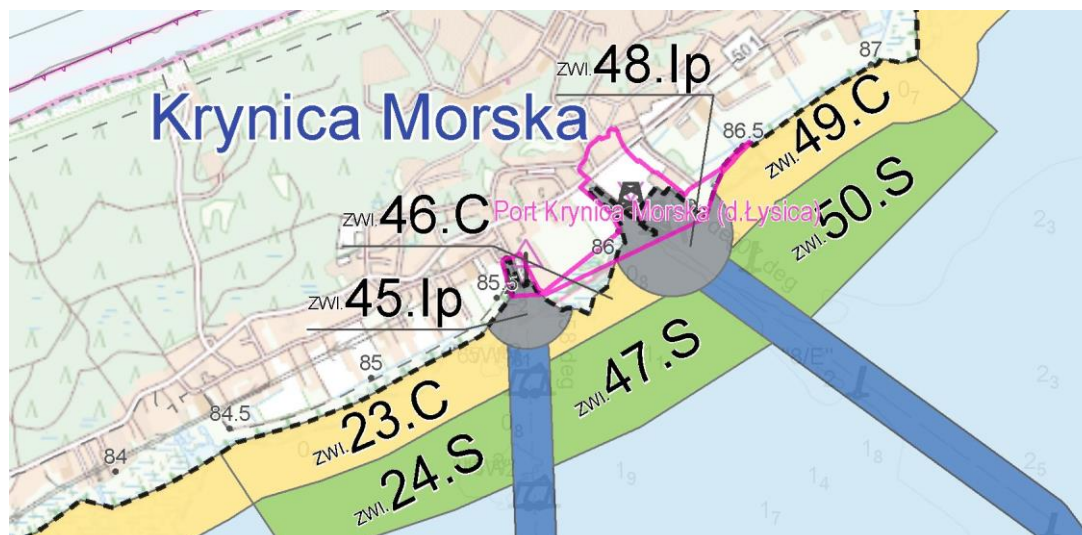
- **turystyka sport i rekreacja (S)** – udostępnianie akwenów do uprawiania sportów wodnych i rekreacji, w szczególności na kąpieliska, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, uprawianie żeglarstwa deskowego; dopuszczenie budowy i utrzymania infrastruktury turystycznej (mola, pomosty, pirsy itp.); w akwenach tych dopuszczona jest wycinka trzciny – w rejonie PKMW dotyczy obszarów Kątów Rybackich, Krynicy Morskiej, Nowej Karczmy (Piasków);
- **ochrona brzegu morskiego (C)** – utrzymanie i realizacja/budowa systemu ochrony brzegu morskiego dla zapewnienia wymaganego prawem bezpieczeństwa i stanu środowiska; dotyczy także odcinków z zakazem niszczenia trzcinowisk, stanowiących naturalną ochronę przed niszczącym działaniem falowania – w rejonie PKMW dotyczy całego odcinka brzegu od budowanego kanału (przekopu) w kierunku granicy Państwa;
- **ochrona środowiska i przyrody (O)** – obszary służące ochronie walorów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej, siedlisk, chronionych gatunków roślin i zwierząt, utrzymanie dobrego stanu wód lub jego poprawy - w rejonie PKMW dotyczy obszarów na zachód od kanału łączącego Zatokę Gdańską z Zalewem Wiślanym.
- **tory wodne (T)** – projekt planu zakłada utrzymanie istniejących i budowę nowych torów wodnych, w tym związanych z budowanym kanałem żeglugowym, połączenia Kątów Rybackich z Krynica Morską oraz przedłużenia toru wodnego w Nowej Karczmie i włączenia do systemu projektowanych torów wodnych.

Wstępny projekt nie precyzuje funkcji dopuszczalnych, zakazów i ograniczeń w korzystaniu z poszczególnych obszarów, ani warunków korzystania z akwenów – informacje te zostaną uzupełnione w kolejnych etapach prac nad projektem planu. Na etapie składania wniosków do projektu planu wpłynęły pisma, w tym ze strony samorządów i innych podmiotów, które dotyczyły np. konieczności pogłębienia torów wodnych do głębokości 3m, umożliwienia lokalizacji pomostów pływających w rejonach zurbanizowanych, dopuszczenia realizacji urządzeń dla uprawiania sportów wodnych typu wake park, poprawy infrastruktury terenów plaż, umożliwienia wykorzystywania wód przybrzeżnych dla celów rekreacji i sportów wodnych, rozbudowy portu jachtowego w Katach Rybackich i zwiększenia liczby miejsc do cumowania oraz budowę nowej przystani, budowę stacji paliw w porcie w Krynicy Morskiej i Kątach Rybackich, budowy pomostu cumowniczego w Przebrnie.

Ryc. 2. Fragment rysunku projektu planu w rejonie Kątów Rybackich (Źródło: <https://www.umgdy.gov.pl>)

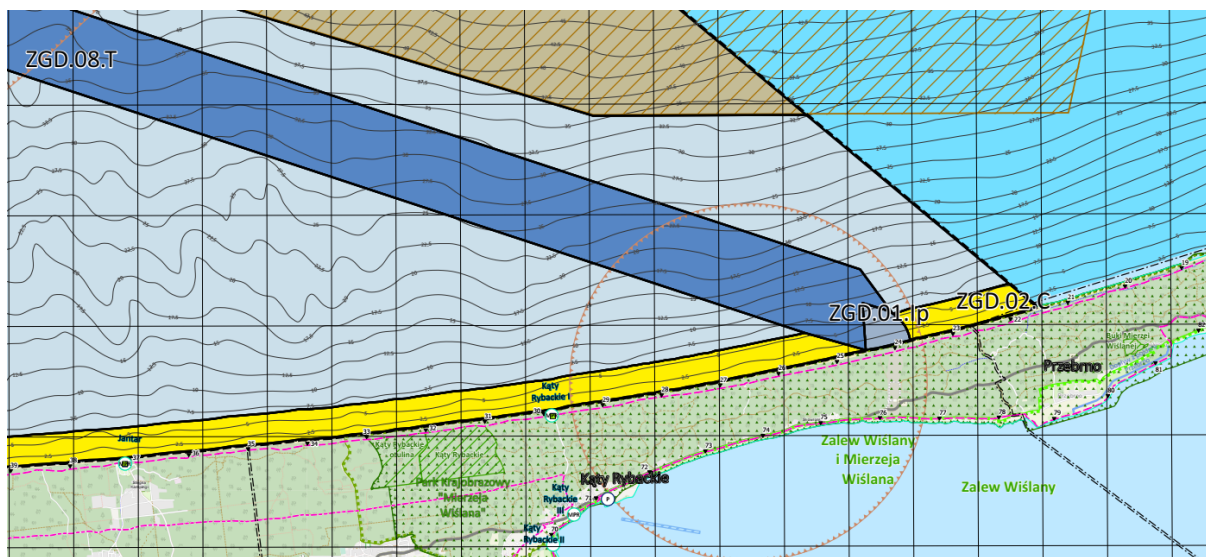
Ryc. 3. Fragment rysunku projektu planu w rejonie Krynicy Morskiej (Źródło: <https://www.umgd.gov.pl>)

Z powyższych wniosków wynika dążenie samorządów i podmiotów działających w rejonie Zalewu Wiślanego do pełniejszego wykorzystania potencjału akwenu, w szczególności w zakresie żeglarstwa, sportów wodnych i rekreacji wraz z budową i rozbudową niezbędnej infrastruktury. Ostateczny kształt zapisów projektu planu wskaże w jakim zakresie wnioski te zostały uwzględnione. Plan ochrony PKMW w części strategicznej uwzględni będzie zapisy wynikające z projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych Zalewu Wiślanego.

2. Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych części Zatoki Gdańskiej – projekt (etap: wyłożenie do publicznego wglądu, czerwiec 2021 r.):

Projekt planu dla wód Zatoki Gdańskiej został przedstawiony do konsultacji w trakcie wyłożenia do publicznego wglądu i dyskusji publicznej. Czas na wnoszenie uwag zakończył się 9 lipca, po ich rozpatrzeniu zostaną wprowadzone ewentualne zmiany. Plan zostanie poddany kolejnym uzgodnieniom i opiniowaniu, po czym zgodnie z harmonogramem w I kwartale 2022 r. ponownie zostanie skierowany do konsultacji społecznych. Zakończenie prac planuje się na II kwartał 2022 r.

Granice planu w rejonie PKMW sięgają wybrzeża do wysokości miejscowości Przebrno. Obszar opracowania podzielono na akwenty o funkcji podstawowej (uwarunkowany środowiskowo rozwój lokalny, wielofunkcyjny rozwój gospodarczy, ochrona przyrody, funkcjonowanie portu lub przystani, obronność i bezpieczeństwo państwa) oraz określonych funkcjach dopuszczalnych. Akwenty, które dotyczą obszaru na styku z PKMW oznaczone są symbolami: ZGD.01.Ip, ZGD.02.C, ZGD.03.C.

Ryc. 4. Wyrys z projektu planu dla morskich wód wewnętrznych części Zatoki Gdańskiej w rejonie PKMW (wersja z czerwca 2021 r.) (Źródło: projekt wyłożony do publicznego wglądu, Urząd Morski <https://www.umgdy.gov.pl>)

W ramach strefy funkcjonowania portu i przystani ZGD.01.lp dopuszcza się realizację funkcji związanych z ochroną brzegu, lokalizacji infrastruktury technicznej (w zakresie łączności) oraz mariny. Jest to obszar związany z realizacją przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”. Dla terenu oznaczonego symbolem ZGD.02.C funkcję podstawową stanowi ochrona brzegu, przy czym dopuszcza się tu także funkcje związane z lokalizacją infrastruktury technicznej (w zakresie łączności), poszukiwania i rozpoznawania złóż, turystyki, sportu i rekreacji (w tym sytuowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz uprawiania turystyki, sportu i rekreacji). Dla strefy ZGD.03.C jako funkcje dopuszczalne wskazuje się m.in. utrzymanie funkcjonowania rybackich przystani morskich w Kątach Rybackich, Stegnie i Jantarze, lokalizację infrastruktury technicznej (w tym obsługującej tereny zurbanizowane). Ponadto w zakresie sportu, turystyki i rekreacji plan dopuszcza lokalizację pomostów w liczbie 1 na miejscowość. Dodatkowo projekt planu zawiera informację o projektowanej strefie ochronnej terenu zamknie tego w kompleksie wojskowym w Kątach Rybackich.

Podsumowując, plan zakłada dalszą intensyfikację zainwestowania, m.in. w związku z dopuszczeniem realizacji nowej mariny. Inwestycje powiązane są z realizowanym przedsięwzięciem budowy kanału żeglownego pomiędzy Zatoką Gdańską a Zalewem Wiślanym. Plan ochrony PKMW w części strategicznej uwzględnić będzie zapisy wynikające z projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych części Zatoki Gdańskiej.

3.2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategii rozwoju gmin i polityki przestrzennej gmin

3.2.1. Strategie rozwoju gmin

Dokumenty strategiczne gmin położonych w granicach PKMW powstały w latach 2014-2016. Gmina Krynica Morska posiada aktualny dokument z horyzontem czasowym do 2025 roku, natomiast horyzont czasowy dokumentu gminy Sztutowo dobiega końca. Poniżej przedstawiono główne założenia dokumentów strategicznych gmin w odniesieniu do zagadnień zagospodarowania przestrzennego powiązanych z obszarem Parku ze wskazaniem ewentualnych zagrożeń wynikających z tych dokumentów.

Tab. 3. Synteza treści strategii rozwoju gmin położonych w PKMW

Nazwa gminy	Nazwa dokumentu	Główne zapisy dokumentu oraz wnioski
Krynica Morska	<p>Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Miasta Krynica Morska na lata 2015-2025 (Uchwała Nr XVII/170/16 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 13 kwietnia 2016 r.)</p>	<p>Wizja gminy: <i>Krynica Morska w 2025 roku dobrze dostępnym, całorocznym kurortem wypoczynkowym o wysokim standardzie oraz infrastrukturze dostosowanej do potrzeb turystów i mieszkańców. Misją miasta Krynica Morska jest: Tworzenie warunków i określanie ram rozwoju w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz kierowanie i organizowanie życia publicznego na swoim terytorium, a także wspieranie inicjatyw i zrównoważone gospodarowanie zasobami.</i></p> <p>Z dokumentu Strategii wynika, iż wysokie walory środowiska naturalnego – zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe stanowią mocną stroną gminy i stanowią podstawę budowania konkurencyjności. Jednocześnie bardzo silnie akcentuje się problem sezonowości turystyki oraz problemy obsługi transportowej obszaru (w szczególności w sezonie letnim). Jako jedno z głównych zagrożeń zewnętrznych dla gminy wskazuje się realizację inwestycji Przekopu Mierzei Wiślanej. Zwraca się ponadto uwagę na zagrożenie wynikające z degradacji walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.</p> <p>Dla realizacji wizji gminy sformułowano 3 cele strategiczne oraz sprecyzowano szereg celów operacyjnych, które pozwolą na wyznaczenie konkretnych programów operacyjnych. Do zagadnień związanych z zagospodarowaniem przestrzennym istotnych dla PKMW odnosi się cel strategiczny Zrównoważony rozwój przestrzenny i ochrona środowiska oraz cele operacyjne takie jak: konieczność modernizacji infrastruktury drogowej, w tym budowa ścieżek rowerowych, a także rozwój komunikacji publicznej (także promowej), w odniesieniu do przestrzeni – kształtowanie ładu przestrzennego poprzez realizację zapisów mpzp, estetyzacja przestrzeni publicznych oraz działania zmierzające do wykształcenia centrum miasta. Wskazuje się także na ochronę środowiska naturalnego, m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie w Strategii podkreśla się potrzebę pozyskania nowych terenów inwestycyjnych oraz inwestora strategicznego.</p> <p>Wnioski: Cel strategiczny i cele operacyjne w odniesieniu do zagadnień zagospodarowania przestrzennego wskazują na potrzebę zwiększenia ładu przestrzennego obszaru, co służyć ma ochronie walorów krajobrazowych i kulturowych obszaru. Proponowane są także działania mające na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, przy czym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii nie zawsze w sposób korzystny wpływa na aspekty krajobrazowe. Z punktu widzenia ochrony Parku zagrożenie stanowić może także dążenie gminy do realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych/usługowych (?) o znaczeniu strategicznym, które z całą pewnością nie pozostaną bez wpływu na obszar Parku, natomiast brak jest informacji szczegółowych, które pozwoliłyby na ocenę i wskazanie potencjalnych zagrożeń.</p>
Sztutowo	<p>Strategia Rozwoju Gminy Sztutowo na lata</p>	<p>Wizja gminy: <i>Gmina Sztutowo w 2020 roku to atrakcyjny i rozpoznawalny kurort nadmorski intensywnie rozwijający się gospodarczo i wykorzystujący swoje walory naturalne z bogatą całoroczną infrastrukturą turystyczną i</i></p>

	<p>2014-2020 (Uchwała Nr XXXVIII/375/2014 Rady Gminy Sztutowo z dnia 27 października 2014 r.)</p>	<p><i>rekreacyjną zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców.</i></p> <p>Z dokumentu wynika, iż rozwój gminy następować ma w szczególności w oparciu o walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym wprost przywołuje się położenie na terenie PKMW i jego otuliny jako mocną stroną gminy. Jednocześnie w momencie sporządzania dokumentu wskazywano na niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego w okresie pozasezonowym oraz niską atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych.</p> <p>Cele strategiczne zawarte w Strategii ukierunkowane były przede wszystkim na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz rozwój i poprawę jakości infrastruktury dla rozwoju turystyki i rekreacji. Zapisane w Strategii cele operacyjne dotyczyły zagadnień takich jak: zrównoważone wykorzystanie walorów środowiska naturalnego dla potrzeb rozwoju turystyki i rekreacji, rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, poprawa stanu technicznego dróg, zwiększenie dostępności komunikacyjnej, czy wzmocnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Wnioski: Główne cele strategiczne i przyjęte cele operacyjne uwzględniały potrzebę ochrony walorów PKMW i ukierunkowane były na poprawę struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Biorąc pod uwagę zakładaną wizję gminy w 2020 r. stwierdza się, iż w dalszym ciągu istnieje potrzeba kontynuacji dotychczasowych założeń strategii rozwoju gminy, gdyż cele nie zostały w pełni zrealizowane. Można uznać, iż założenia te nie stanowią zagrożenia dla PKMW pod warunkiem racjonalnego wykorzystania walorów PKMW dla rozwoju turystyki.</p>
--	--	---

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, strategię rozwoju gmin położonych na obszarze PKMW są nadal aktualne, chociaż w przypadku gminy Sztutowo dobiega końca horyzont czasowy jaki obejmował dokument. Opracowania mają dość ogólny charakter. Przykładowe projekty realizacyjne pojawiły się w dokumencie gminy Sztutowo, natomiast w dużej mierze zakładane cele nie zostały zrealizowane. Analiza dokumentów wykazała, iż gminy dążą do wykorzystania potencjału wynikającego z położenia na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowo-krajobrazowych, w szczególności dla rozwoju turystyki i rekreacji o charakterze całorocznym. W aspekcie środowiska przyrodniczego istotne są zagadnienia związane z rozwojem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gospodarki niskoemisyjnej oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii. W obu dokumentach podkreślono kwestię poprawy dostępności komunikacyjnej, w tym poprawę stanu dróg oraz wzrost znaczenia transportu zbiorowego. Ze względu na ogólny charakter zapisów nie stanowią one wprost zagrożenia dla obszaru PKMW pod warunkiem racjonalnego wykorzystania walorów Parku dla rozwoju gmin, w szczególności w zakresie turystyki i rekreacji.

3.2.2. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin

Dokumenty Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin położonych na terenie PKMW powstały w latach 2002 – 2004. Oba dokumenty należy uznać za nieaktualne ze względu na czas ich powstania, odmienną sytuację prawną, a także odmienne uwarunkowania ponadlokalne i lokalne. Zapisy dokumentów mają ogólnikową postać zarówno w części tekstowej, jak i graficznej. Wobec powyższego przydatność tych dokumentów dla

formułowania zapisów Planu ochrony PKMW jest niewielka. Trwają prace nad sporządzeniem nowych dokumentów studiów dla gmin położonych w PKMW.

- 1. Krynica Morska** – przyjęte Uchwałą Nr III/24/02 Rady Miasta Krynica Morska z dnia 30 grudnia 2002 r. – aktualnie (wrzesień 2021 r.) trwają prace nad sporządzeniem nowego dokumentu Studium (Uchwała Nr XXXVIII/369/18 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Krynica Morska) – etap opiniowania i uzgodnień.
- 2. gmina Sztutowo** – przyjęte Uchwałą Nr XXII/139/97 Rady Gminy Sztutowo z dnia 26 lutego 1997 r., zmienione uchwałą Nr XXII/144/2004 Rady Gminy Sztutowo z dnia 20 listopada 2004 r. – aktualnie (wrzesień 2021 r.) trwają prace nad sporządzeniem nowego Studium (Uchwała o przystąpieniu do opracowania dokumentu z dnia 28 listopada 2019 r.) – etap wyłożenia do publicznego wglądu i rozstrzygnięcia uwag.

Podsumowując, dokumenty Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin położonych na obszarze PKMW są nieaktualne. Równoległe do prac nad Planem ochrony trwają prace dotyczące sporządzenia nowych dokumentów studiów, co należy uwzględnić w szczególności na etapie tworzenia zapisów strategii Planu ochrony.

3.3. Uwarunkowania prawa powszechnego i miejscowego

3.3.1. Uwarunkowania prawa powszechnego

Zasadnicze uwarunkowania prawne mające znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego wynikają z następujących aktów prawa powszechnego obowiązujących w Polsce (ze względu na częste zmiany przepisów prawa zrezygnowano z podawania publikatorów tych aktów):

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – reguluje zasady zagospodarowania przestrzennego oraz prowadzenie procedur planistycznych w państwie;
- Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – wraz z przepisami wykonawczymi (rozporządzeniami właściwych ministrów) - reguluje wymogi i zasady lokalizowania obiektów budowlanych;
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (wraz z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego) – reguluje między innymi zasady ustanawiania i określania zakazów obowiązujących dla obiektów i obszarów chronionych, w tym parków krajobrazowych;
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami – reguluje kwestie zarządzania nieruchomości, między innymi kwestie dotyczące podziałów geodezyjnych;
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne – reguluje między innymi zagadnienia z zakresu ustanawiania i funkcjonowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli oraz zagadnienia gospodarowania wodami i ochrony przeciwpowodziowej;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu – reguluje między innymi zagadnienia związane z audytem krajobrazowym województwa;

- Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej – reguluje między innymi zagadnienia prawne obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, pasa nadbrzeżnego, portów i przystani morskich oraz zasady korzystania z tych obszarów;
- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – reguluje między innymi zadania własne gminy;
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – reguluje kwestie gospodarowania rolniczą i leśną przestrzenią produkcyjną oraz określa zasady zmiany przeznaczenia tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne;
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – reguluje zagadnienia ochrony zabytków oraz określa procedury związane z ich utrzymaniem;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze – reguluje między innymi zagadnienia ochrony udokumentowanych złóż kopalin, a także procedury związane z ich eksploatacją;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – reguluje między innymi zagadnienia z zakresu udziału społeczeństwa, w tym organizacji ekologicznych w procedurach związanych z postępowaniem środowiskowym na różnym poziomie dokonywania inwestycji;
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych – reguluje zagadnienia związane z funkcjonowaniem drogowej komunikacji publicznej,
- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym – reguluje zagadnienia związane z funkcjonowaniem linii kolejowych
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (wraz z aktem wykonawczym: Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie) – reguluje między innymi zasady prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie oraz wymogów dla tych obiektów;
- Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych - reguluje między innymi kwestie oferowania, sprzedaży i realizacji imprez turystycznych oraz zasady działania organizatorów turystyki i przedsiębiorców;
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych - reguluje między innymi zasady zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych;
- Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej - reguluje między innymi obowiązki jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania fizycznego, sportu, rekreacji ruchowej i rehabilitacji ruchowej.

3.3.2. Uwarunkowania prawa miejscowego

A. Uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego

Obowiązujące w granicach Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” zakazy wymienione są w cytowanej wcześniej uchwale 148/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. zmienionej uchwałą 261/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. Do kwestii zagospodarowania przestrzennego Parku i prowadzonej w jego granicach działalności odnoszą się następujące zakazy (§ 3) (poniżej tekst ujednolicony):

- 1) *realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;*
- 2) *umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;*
- 3) *likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych - zakaz ten dotyczy zadrzewień śródpolnych o charakterze pasmowym, pełniących funkcje przeciwoerozyjne oraz o charakterze obszarowym w formie kęp, wyraźnie odróżniających się w krajobrazie;*
- 4) *pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;*
- 5) *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;*
- 6) *dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;*
- 7) *budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:*
  - a) *linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,*
  - b) *zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne- z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;*
- 8) *lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego;*
- 9) *likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;*
- 10) *wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;*
- 11) *prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;*
- 12) *utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;*
- 13) *organizowania rajdów motorowych i samochodowych.*

Przy czym zakaz, o którym mowa w pkt 7, nie dotyczy:

- 1) obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej i usługowej, pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegów wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach;
- 2) istniejących siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;
- 3) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. - gdzie dopuszcza się modernizację istniejącego zainwestowania (rozbiórkę, odbudowę, nadbudowę poddasza użytkowego, przebudowę) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem niezwiększania powierzchni zabudowy, a także nie przybliżania zabudowy do brzegów wód;
- 4) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych służących celom parku krajobrazowego.

Natomiast zakaz, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy:

- 1) lokalizowania nowych obiektów w nadzalewowej i nadzatomkowej części pasa technicznego brzegu morskiego w określonych, w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, granicach zwartej zabudowy miejscowości: Kąty Rybackie i Skowronki oraz gminy miejskiej Krynica Morska;
- 2) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. - gdzie dopuszcza się modernizację istniejącego zainwestowania (rozbiórkę, odbudowę, nadbudowę poddasza użytkowego, przebudowę) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie zwiększania powierzchni zabudowy, a także nie przybliżania zabudowy do brzegów wód i krawędzi brzegów klifowych;
- 3) odcinków plaż nadmorskich (poza otulinami rezerwatów przyrody), na których dopuszczalne jest lokalizowanie w trybie art. 29 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo budowlane, sezonowych obiektów budowlanych o powierzchni zabudowy do 150 m²;
- 4) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych służących celom parku krajobrazowego.

Jednak odstępstwa od zakazów wymienionych powyżej mają zastosowanie tylko w przypadku gdy w trakcie postępowania strona wykaże brak niekorzystnego wpływu planowanej inwestycji na chronione: krajobrazy, siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin, zwierząt i grzybów.

Szczególnie istotny jest zapis paragrafu 5 uchwały:

„Niniejsza uchwała nie narusza uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych orzeczeń administracyjnych i innych aktów prawnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały.”

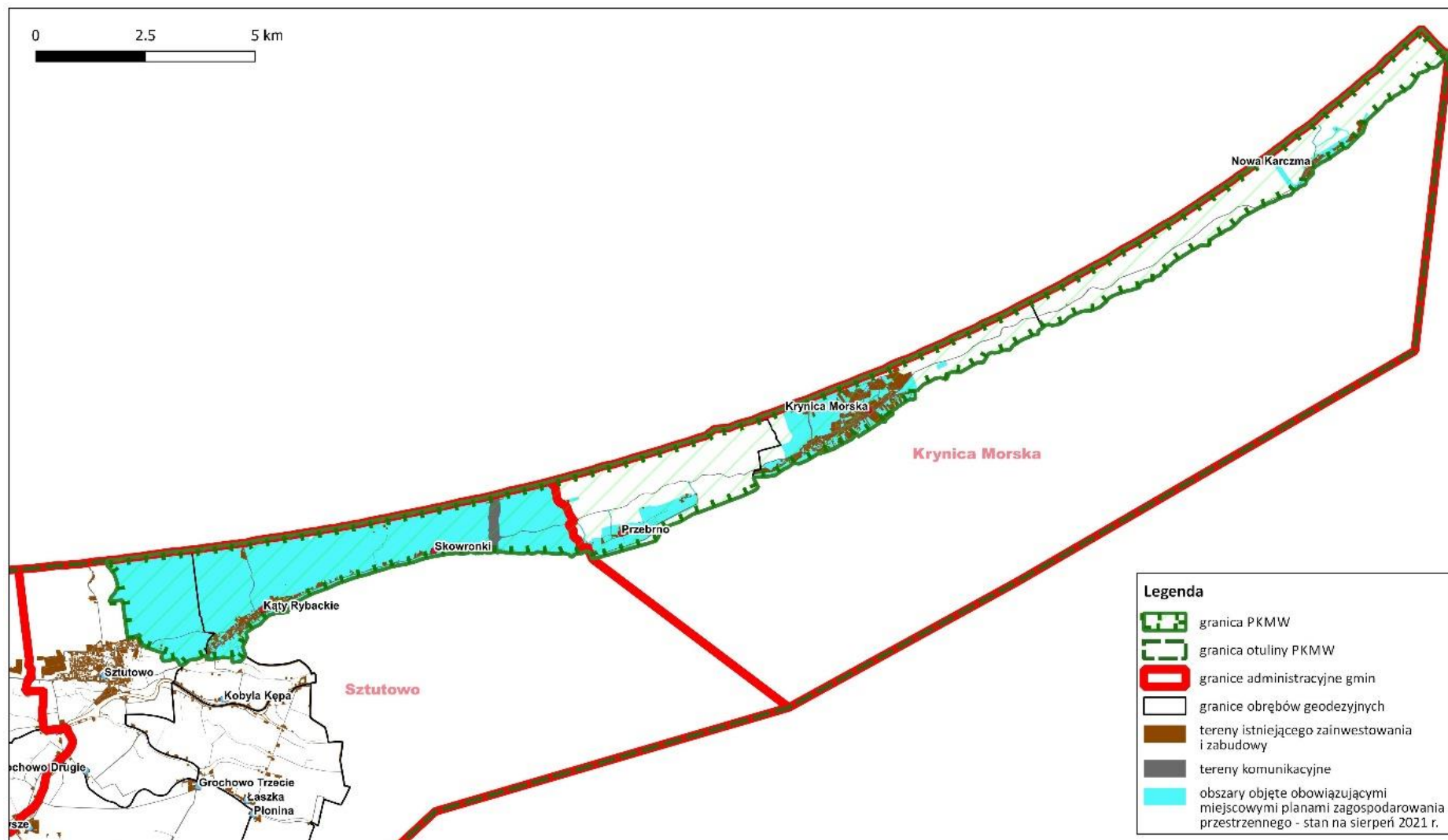
W południowo-zachodniej części otuliny PKMW znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Rzek Szkarpawy i Tugi. W zasięgu OChK Rzek Szkarpawy i Tugi obowiązuje Uchwała Nr 245/XIX/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2020, poz. 1624).

B. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Liczne szczegółowe uwarunkowania rozwoju, w tym w szczególności dla rozwoju osadnictwa i zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, zawierają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) ustanawiane przez właściwe rady gmin. Zgodnie z przepisami prawa powszechnego ustalenia mpzp nie mogą być sprzeczne ze studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właściwych gmin. Zestawienie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Parku wraz z charakterystyką wiodących funkcji terenów zawarto w tab. 1 Operatu zagospodarowania przestrzennego, z podziałem na poszczególne gminy. Na obszarze Parku obowiązują aktualnie (stan na sierpień 2021 r.) 24 plany miejscowe i ich zmian, w tym 21 planów dotyczy gminy miejskiej Krynica Morska, a 3 plany miejscowe dotyczą gminy Sztutowo. W gminie Sztutowo plany obejmują cały obszar Parku, w tym rozległe obszary lasów, natomiast w gminie miejskiej Krynica Morska plany miejscowe obejmują obszary zainwestowane i zabudowane miejscowości. Pokrycie planistyczne Parku jest na poziomie ok. 50,7%.

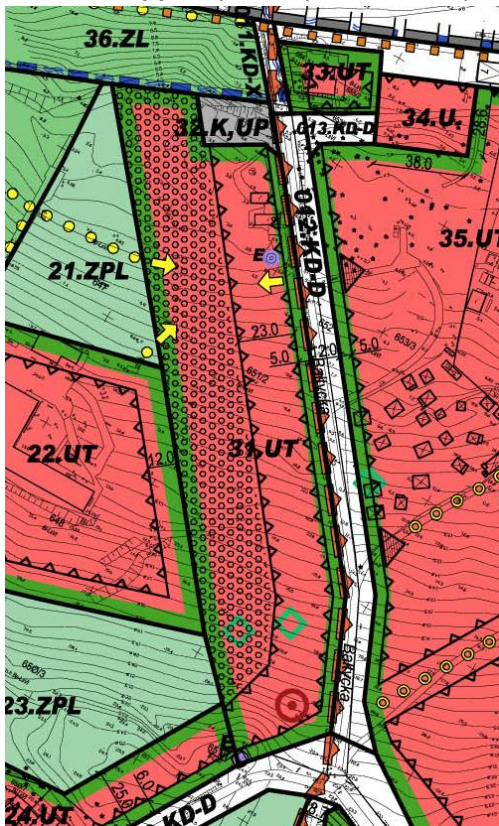
Duże pokrycie planistyczne obszaru Parku powoduje, iż gospodarowanie w przestrzeni odbywa się na podstawie jasnych i jednolitych reguł określonych w planach miejscowych, a nie jest uzależnione od tzw. sąsiedztwa będącego podstawą ustalania warunków zabudowy w sytuacji braku planu. Decyzje o warunkach zabudowy mają charakter incydentalny, np. w ostatnich 10-ciu latach w gminie miejskiej Krynica Morska wydano zaledwie 5 decyzji, z czego trzy dotyczyły inwestycji w lasach dla przedsięwzięć planowanych przez Nadleśnictwo Elbląg.

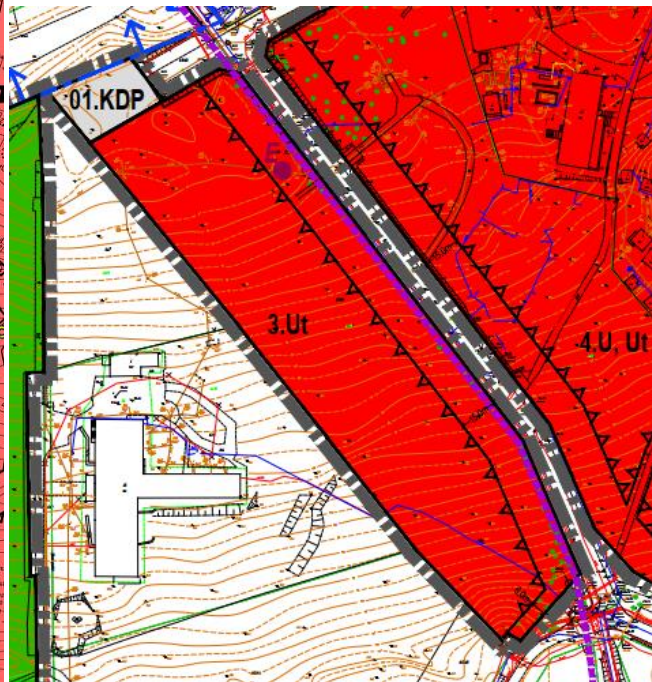
Ryc. 5. Schemat pokrycia planistycznego obszaru Parku (Źródło: opracowanie własne)

Plany miejscowe są zróżnicowane powierzchniowo, ale cechą charakterystyczną jest to, iż obejmują niemal całkowicie powierzchnię obszaru Parku, z wyłączeniem dużych kompleksów leśnych w gminie miejskiej Krynica Morska. Plany te sporządzane były głównie w latach 2005-2010. Późniejsze zmiany planów miejscowych dotyczą zazwyczaj niewielkich fragmentów obszaru Parku, dotyczą z reguły konkretnych inwestycji, w szczególności przygotowania oferty pod nowe inwestycje infrastruktury rekreacyjno-turystycznej.

Przykładem takich działań może być teren nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym 618/3, obręb Krynica Morska, przy ul Bałtyckiej, który stanowił do niedawna własność komunalną gminy Krynica Morska. Pierwszy plan miejscowy został uchwalony w 2009 r. (Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica Morska dla części północnej miasta - Uchwała XXVII/203/2009 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 28 kwietnia 2009 r.), następnie zmieniono jego ustalenia w 2018 r. (Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu geodezyjnego Krynica Morska- Uchwała XXXVIII/379/18 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 20 czerwca 2018 r.) zwiększając możliwości inwestycyjne terenu, między innymi dopuszczając zabudowę na większym obszarze terenu (kosztem terenów, które były wcześniej wskazywane do zagospodarowania zielenią) bez konieczności zachowania przejść oraz dopuszczając gabaryty zabudowy i geometrię dachu w większej dowolności. Celem dokonania zmian było pozyskanie inwestora dla budowy obiektów bazy noclegowej i charakterze całorocznym, najlepiej hotelu o wysokim standardzie. W 2020 r. rozpoczęły się pierwsze działania inwestycyjne nowego już właściciela terenu, polegające w pierwszej kolejności niestety na usunięciu istniejących na tym terenie drzew i krzewów.... Poniższe ryciny, syntetyczny opis tabelaryczny oraz fotografie dokumentują ten proces planowania i przekształceń przestrzeni w jego wyniku.

Ryc. 6. Wyrys z rysunku planu miejscowego z 2009 r.

Ryc. 7. Wyrys z rysunku planu miejscowego z 2018 r.

Tab. 4. Porównanie wybranych ustaleń planów miejscowych dla terenu dz. nr 618/3, obręb Krynica Morska, przy ul Bałtyckiej

Ustalenia planu (wybór)	Plan miejscowy z 2009r. (teren 31.ut)	Zmiana planu z 2018r. (teren 3.ut)
w zakresie przeznaczenia terenu (wybór)	Tereny zabudowy usługowej – turystyki, wypoczynku i rehabilitacji z dopuszczeniem usług ochrony zdrowia i centrum ratownictwa	teren zabudowy usługowej z zakresu obsługi rekreacji i ruchu turystycznego, wypoczynku, kultury, handlu, gastronomii lokalizacja zabudowy sezonowej
w zakresie wskaźników i zasad zagospodarowania (wybór)	powierzchnia zabudowy – do 25% ; powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 60% ; linie zabudowy – zgodnie z rysunkiem planu, nie dotyczy stacji transformatorowych; na terenie nakazuje się realizację ogólnodostępnych ciągów pieszych w kontynuacji ciągów pieszych na terenie 21.ZPL, łączących teren 21.ZPL z ul. Bałtycką; wyznacza się miejsce włączenia ogólnodostępnego ciągu pieszego do zewnętrznego układu drogowego, zgodnie z rysunkiem planu; na terenie do zagospodarowania zielenią dopuszcza się lokalizację urządzeń parkowych, wzbogacających formy wypoczynku i przedłużające przebywanie na wolnym powietrzu bez naruszania drzewostanu dopuszcza się tymczasowe obiekty budowlane związane funkcjonalnie z zabudową zrealizowaną na podstawie ustaleń niniejszej uchwały	powierzchnia zabudowy – nie więcej niż 30% ; do powierzchni zabudowy nie włącza się powierzchni zabudowy sezonowej; powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 40% ; intensywność zabudowy: minimalna: 0,0, maksymalna: 1,2; nieprzekraczalne linie zabudowy dla budynków wyznaczono na rysunku planu: w odległości 15m od granicy terenu z ul. Bałtycką, dopuszcza się lokalizację maksymalnie dwóch obiektów sezonowych w obrębie jednej działki budowlanej ; ustala się wymóg zachowania odległości pomiędzy pojedynczymi obiektami zabudowy sezonowej w obrębie jednej działki budowlanej nie mniej niż 2,5m oraz zakaz połączenia obiektów łącznikiem minimalna powierzchnia wydzielonej działki budowlanej 5000m² , przy czym dopuszcza się podział terenu na maksymalnie dwie działki budowlane związane z lokalizacją zabudowy usługowej
w zakresie kształtowania zabudowy (wybór)	wysokość zabudowy: ilość kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe – do 3; pionowy wymiar budynku – do 12m z lokalnym przewyższeniem w postaci dominanty do 15m ; geometria dachu: kąt nachylenia – od 30 °do 45° ; kształt dachu – minimum dwuspadowy, symetryczny ; powierzchnia zabudowy pojedynczego budynku nie mniejsza niż 120 m² i nie większa niż 500 m² , na terenie dopuszcza się realizację dwóch budynków większych, każdego o	dla budynków usługowych: - wysokość zabudowy maksymalnie 13,0m, dopuszcza się zastosowanie dla części budynku wysokości do 15m na powierzchni budynku nie przekraczającej 20% głównej bryły budynku , w szczególności w przypadkach wynikających z wymogów technologicznych, ale także jako dominanta przestrzenna; - geometria dachu: nad główną bryłą budynku dachy płaskie lub dachy

	<p>powierzchni zabudowy nie większej niż 700 m², w tym jeden u zbiegu ul. Bałtyckiej i Teleekspressu;</p> <p>forma zabudowy wolnostojąca, wkomponowana w istniejący drzewostan, w której dopuszcza się łączenie w zespoły pojedynczych budynków jednokondygnacyjnymi łącznikami;</p> <p>w zabudowie zlokalizowanej u zbiegu ul. Bałtyckiej i Teleexpressu dopuszcza się realizację dominanty w formie lokalu użytkowego np. kawiarni, restauracji, na fragmentach zabudowy o łącznej powierzchni rzutu nie przekraczającej 10% powierzchni zabudowy całego obiektu.</p> <p>dopuszcza się tymczasowe objekty budowlane niepołączone trwale z gruntem, takie jak przekrycia namiotowe i powłoki pneumatyczne lub o trwałej rozbielanej konstrukcji dostosowanej do formy zabudowy, o powierzchni mierzonej po obrysie obiektu nie większej niż 150 m² i wysokości do 5 m</p>	<p>spadowe - jedno lub dwuspadowe; dopuszcza się okna połaciowe lub lukarny na powierzchni nie większej niż 30% powierzchni połaci dachowej;</p> <p>dla budynków towarzyszących – gospodarczych lub garażowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysokość budynków: nie większa niż 6m; - geometria dachu: dach dwuspadowy lub jednospadowy o kącie nachylenia głównych połaci dachu nie mniej niż 20°; <p>dla zabudowy sezonowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia pojedynczego obiektu nie więcej niż 50 m², dopuszcza się dodatkowe 50m² dla tzw. części jadalnianej funkcji gastronomicznej, - wysokość obiektów: nie większa niż 5m, <p>geometria dachu: dach dwuspadowy o kącie nachylenia głównych połaci dachu nie mniej niż 20°,</p> <ul style="list-style-type: none"> - część jadalniana funkcji gastronomicznej w formie wiaty (ażurowej konstrukcji z zadaszeniem), - w obrębie każdej działki obowiązuje nakaz ujednolicenia rozwiązań materiałowych i kolorystyki obiektów;
--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Fot. 1 Zalesiony fragment terenu (BJS 06.2016)

Fot. 2 Wycinka zieleni w ramach przygotowań do zainwestowania (BJS 05.2020)

Uchwałą Nr XXIII/199/20 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 3 lipca 2020 r. po raz kolejny przystąpiono do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica Morska, obejmującego przedmiotowy obszar w celu zmiany wskaźników i zasad zagospodarowania terenu; procedura opracowania dokumentu jest w toku.

4. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ORAZ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU I JEGO OTOCZENIA

4.1. Struktura administracyjna Parku i jego powiązania przestrzenne

Administracyjnie obszar Parku Krajobrazowego Mierzei Wiślanej położony jest w granicach dwóch gmin: gminy miejskiej Krynica Morska oraz gminy Sztutowo; otulina Parku obejmuje także, oprócz już wymienionych gmin, gminę Stegna. Wszystkie gminy położone są w powiecie nowodworskim. Obszar Parku i jego otuliny znajduje się w województwie pomorskim, do końca 1998 r. stanowił część województwa elbląskiego. Południowo-wschodnia granica otuliny Parku (na Zalewie Wiślanym) jest jednocześnie granicą województwa z województwem warmińsko-mazurskim, zaś wschodnią granicę Parku Krajobrazowego stanowi granica państw: Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej, stanowiąca jednocześnie granicę Unii Europejskiej.

Fot. 3 Wschodnia granica Parku, stanowiąca granicę Państwa i Unii Europejskiej (BJS 11.2020)

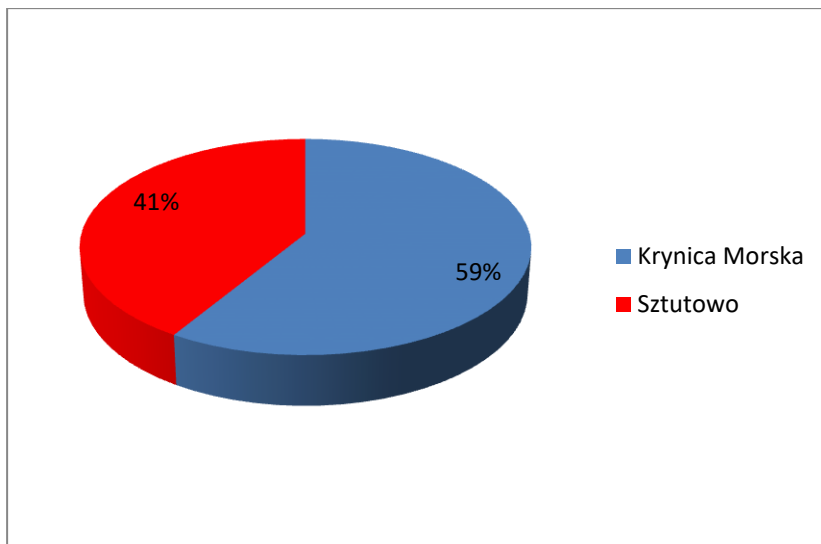
Powierzchnia Parku wynosi 4 410 ha, a otulina obejmuje powierzchnię 22 703 ha, z czego ok. 61% stanowią wody Zalewu Wiślanego.

PKMW obejmuje ok. 6,5% powierzchni powiatu nowodworskiego, a razem z otuliną ok. 40% powierzchni powiatu.

Park administracyjnie położony jest w obszarze następujących gmin:

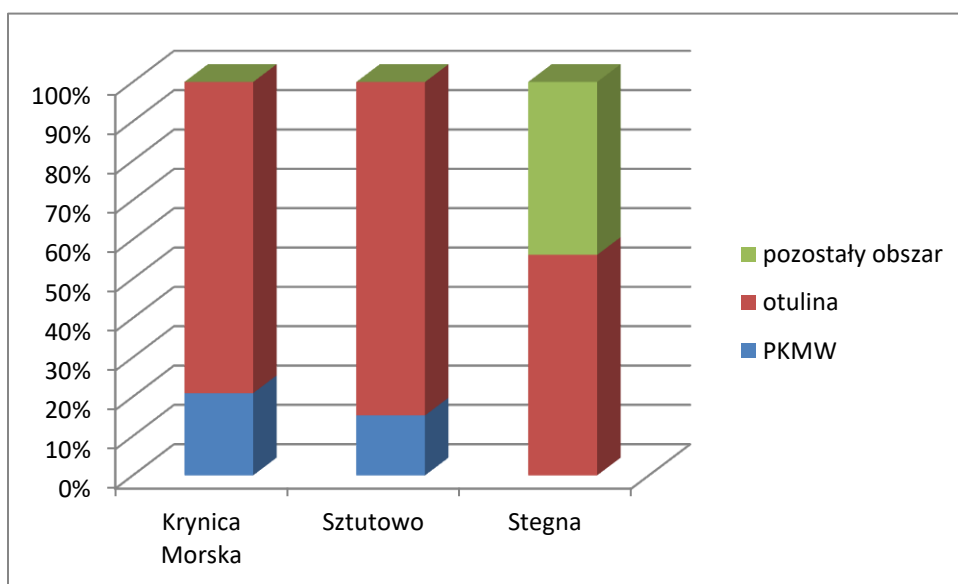
- Krynica Morska (gmina miejska) – Park oraz otulina;
- Sztutowo (gmina wiejska) – Park oraz otulina;
- Stegna(gmina wiejska) - otulina.

Udział powierzchniowy poszczególnych gmin w granicach PKMW przedstawia się następująco: Krynica Morska (ok.59%), Sztutowo (ok. 41%) (ryc.8.).

Ryc. 8. Struktura administracyjna obszaru PKMW (Źródło: opr. własne)

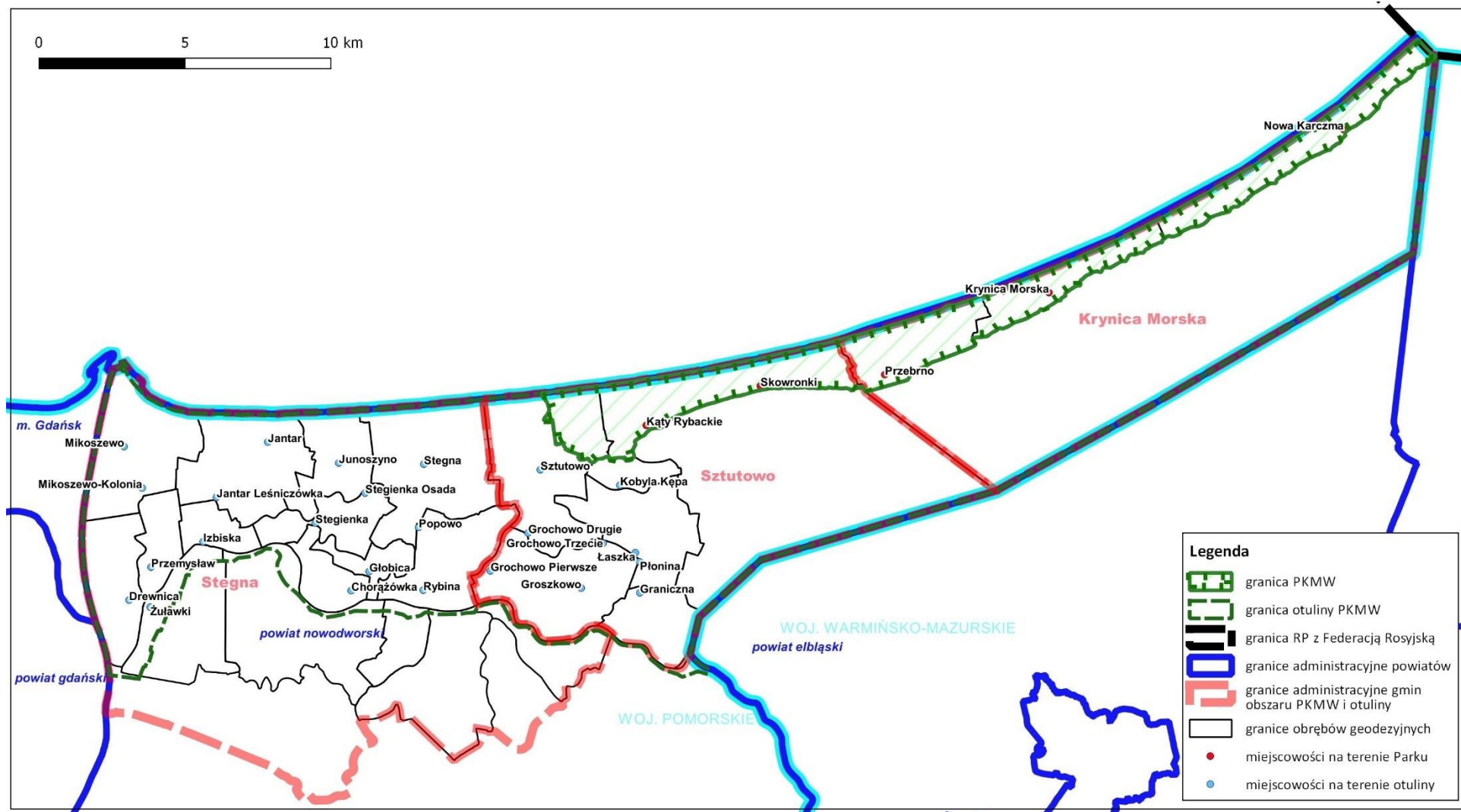
Największy powierzchniowy udział w otulinie PKMW ma gmina Stegna (ok.34%), natomiast gminy Sztutowo i Krynica Morska obejmują po ok. 33% powierzchni otuliny, przy czym otulina w granicach Krynicy Morskiej obejmuje wyłącznie wody Zalewu Wiślanego, a w przypadku gminy Sztutowo ok.46% otuliny stanowi Zalew Wiślany. Strukturę udziału obszaru PKMW i jego otuliny w ogólnej powierzchni danej gminy przedstawia ryc.9. Jak wynika z poniższego wykresu występują silne powiązania przestrzenne gmin z obszarem PKMW, ze względu na 100% położenie gm. Sztutowo i m. Krynica Morska w granicach Parku i otuliny.

Ryc. 9. Struktura udziału obszaru PKMW oraz jego otuliny w ogólnej powierzchni gmin (Źródło: opr. własne)

W granicach PKMW i otuliny znajduje się w całości lub częściowo 25 obrębów geodezyjnych. Schemat podziału administracyjnego Parku i otuliny pokazano na Ryc.10., gdzie wskazano też położenie poszczególnych miejscowości na obszarze Parku i otuliny.

Podział administracyjny Parku i otuliny przedstawia poniższa rycina (ryc. 10)

Ryc. 10. Podział administracyjny Parku i otuliny (Źródło: opracowanie własne)

W tabeli zawarto wykaz miejscowości zlokalizowanych na analizowanym obszarze (tab.5.).

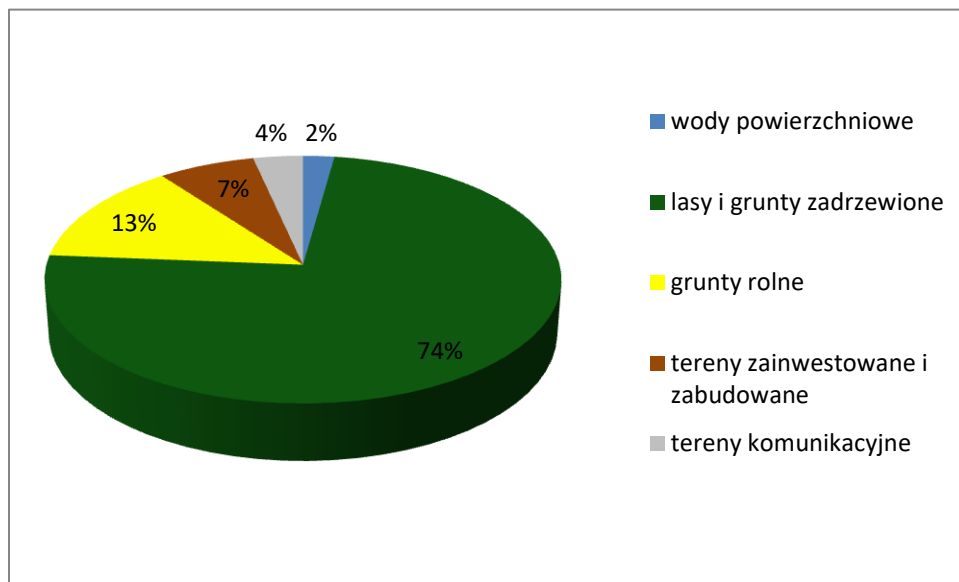
Tab. 5. Wykaz miejscowości zlokalizowanych na obszarze PKMW i otuliny

Lp.	Gmina	Miejscowość	Położenie
1	Krynica Morska	Nowa Karczma	PKMW
2	Krynica Morska	Krynica Morska	
3	Krynica Morska	Przebrno, w tym Siekierki	
4	Sztutowo	Kąty Rybackie	
5	Sztutowo	Skowronki	
6	Sztutowo	Graniczna	otulina
7	Sztutowo	Grochowo Drugie	
8	Sztutowo	Grochowo Pierwsze	
9	Sztutowo	Grochowo Trzecie	
10	Sztutowo	Groszkowo	
11	Sztutowo	Kobyła Kępa	
12	Sztutowo	Łaszka	
13	Sztutowo	Płonina	
14	Sztutowo	Sztutowo	
15	Stegna	Chorążówka	
16	Stegna	Drewnica	
17	Stegna	Głobica	
18	Stegna	Izbiska	
19	Stegna	Jantar	
20	Stegna	Jantar-Leśniczówka	
21	Stegna	Junoszyno	
22	Stegna	Mikoszewo	
23	Stegna	Popowo	
24	Stegna	Przemysław	
25	Stegna	Rybina	
26	Stegna	Stegienka	
27	Stegna	Stegienka Osada	
28	Stegna	Stegna	
29	Stegna	Żuławki	

4.2. Struktura użytkowania i władania gruntów

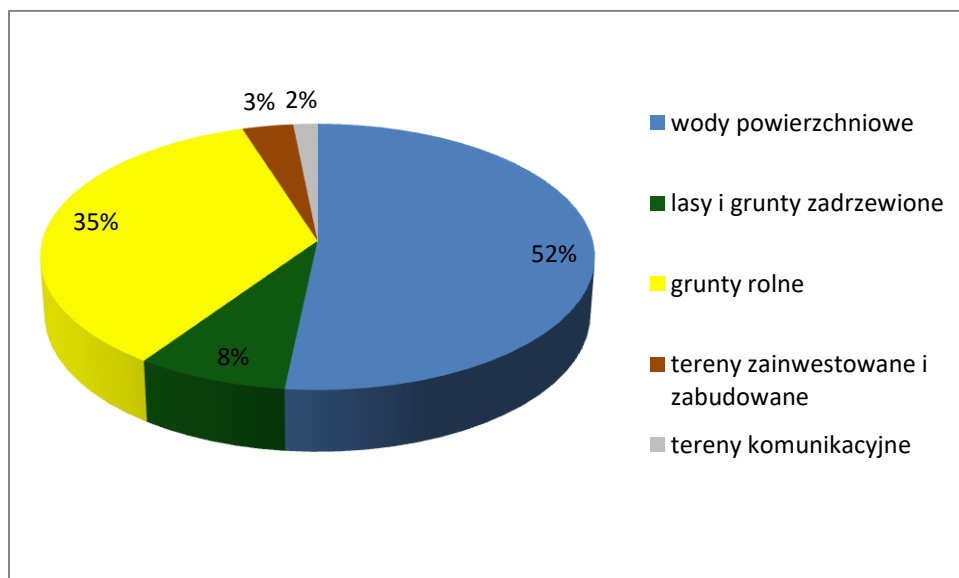
4.2.1. Struktura użytkowania

W strukturze użytkowania gruntów obszaru Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” według danych Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim pochodzących z ewidencji gruntów (stan na sierpień 2020 r.) dominujący udział stanowią lasy i grunty zadrzewione, które obejmują ok. 74% powierzchni Parku. Strukturę użytkowania Parku przedstawiono na Ryc.11. oraz w Tabeli .6.

Ryc. 11. Struktura użytkowania gruntów obszaru PKMW (Źródło: opracowanie własne)

Analiza struktury użytkowania obszaru otuliny wykazała, iż dominujący udział mają wody powierzchniowe ok. 52% i są to przede wszystkim wody Zalewu Wiślanego. Znaczny jest także udział gruntów rolnych (ok. 35%), a stosunkowo niewielki jest udział lasów (ok. 8%).

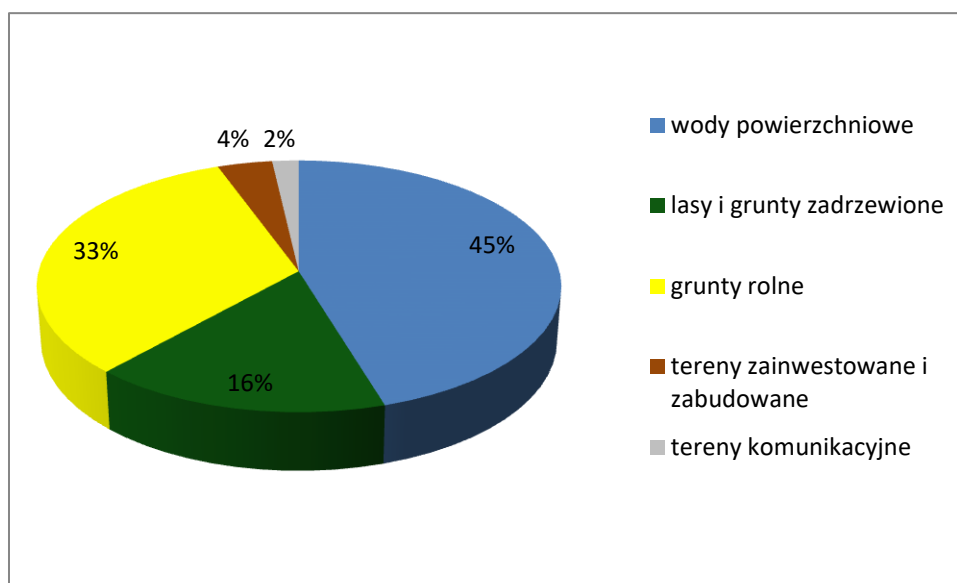
Ryc. 12. Struktura użytkowania gruntów obszaru otuliny PKMW (Źródło: opracowanie własne)

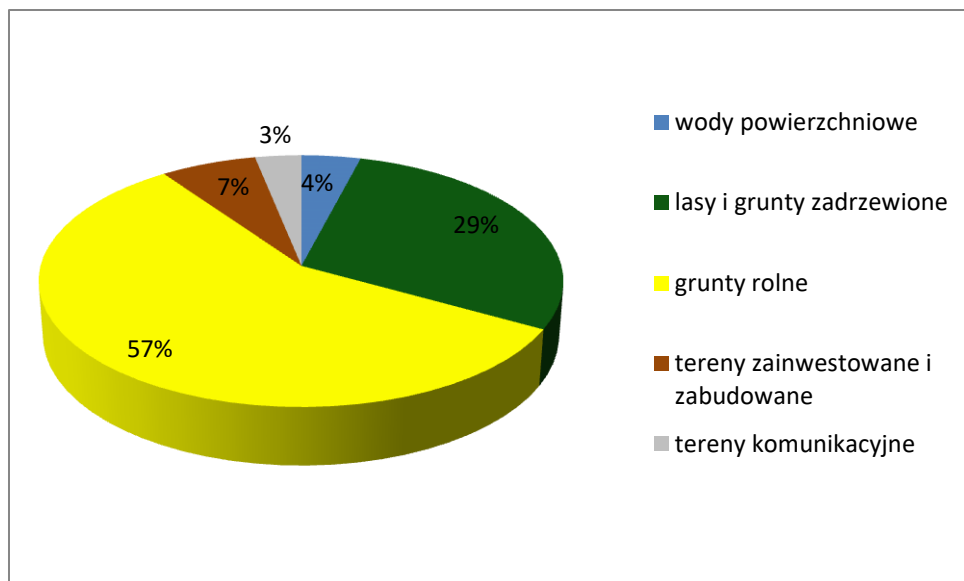
Tab. 6. Struktura użytkowania gruntów obszaru Parku i otuliny [%]

Rodzaj użytkowania	Park	Otulina	Park +otulina
wody powierzchniowe	2%	52%	45%
las i grunty zadrzewione	74%	8%	16%
grunty rolne	13%	35%	33%
tereny zainwestowane i zabudowane	7%	3%	4%
tereny komunikacyjne	4%	2%	2%

Źródło: opracowanie własne

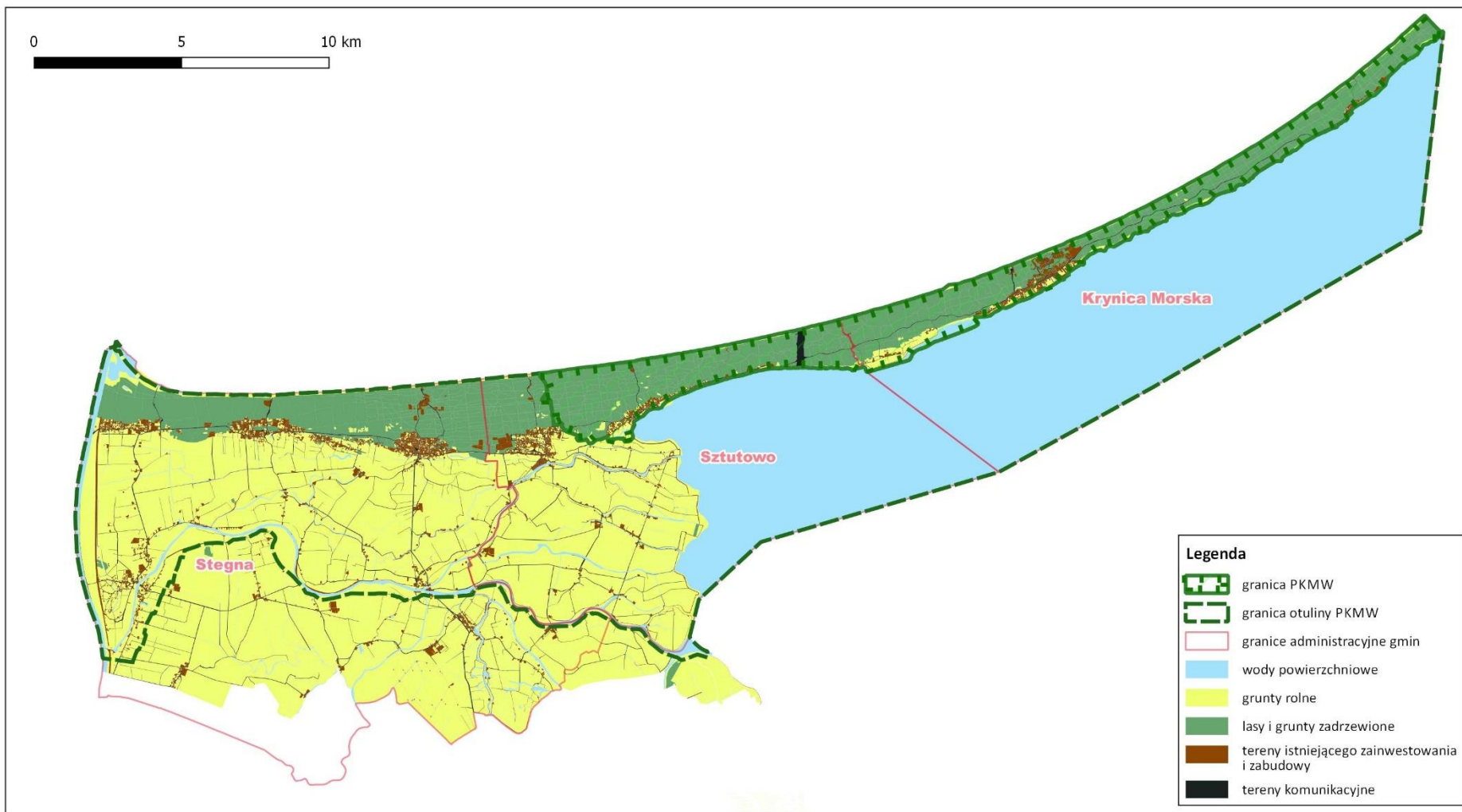
Tereny istniejącego zainwestowania i zabudowy wraz z terenami komunikacyjnymi zajmują ok. 11% powierzchni obszaru PKMW oraz ok. 5% powierzchni otuliny oraz ok. 4% ich łącznej powierzchni. Na terenie Parku i otuliny największy udział mają wody powierzchniowe (ok. 45%) oraz grunty rolne (ok. 33%). Biorąc pod uwagę Park i otulinę z wyłączeniem wód Zalewu Wiślanego wówczas dominujący udział mają grunty rolne (ok. 57%), a znaczny udział przypada także na lasy i grunty zadrzewione (ok. 29%).

Ryc. 13. Struktura użytkowania Parku i otuliny (Źródło: opracowanie własne)

Ryc. 14. Struktura użytkowania części lądowej Parku i otuliny (z wyłączeniem wód Zalewu Wiślanego)
(Źródło: opracowanie własne)

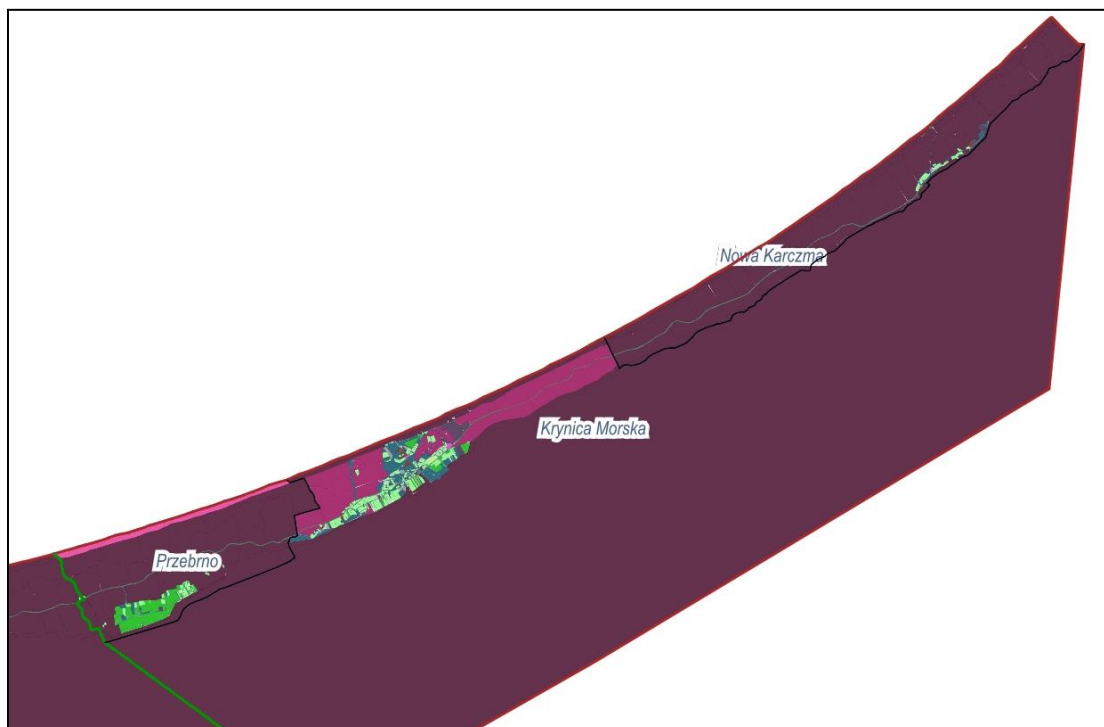
Podsumowując, analiza powyższych danych dotyczących struktury użytkowania wskazuje na podział obszaru Parku i otuliny na dwa obszary o zdecydowanie odmiennej specyfice - pas nadmorski ze znacznym udziałem użytków leśnych oraz osadnictwem skupionym wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego (Park wraz z pasem nadmorskim otuliny) oraz rolniczy obszar Żuław Wiślanych w części otuliny, gdzie oprócz zwartych miejscowości występuje także rozproszone osadnictwo i wody Zalewu Wiślanego. Zobrazowano to na Ryc. 15.

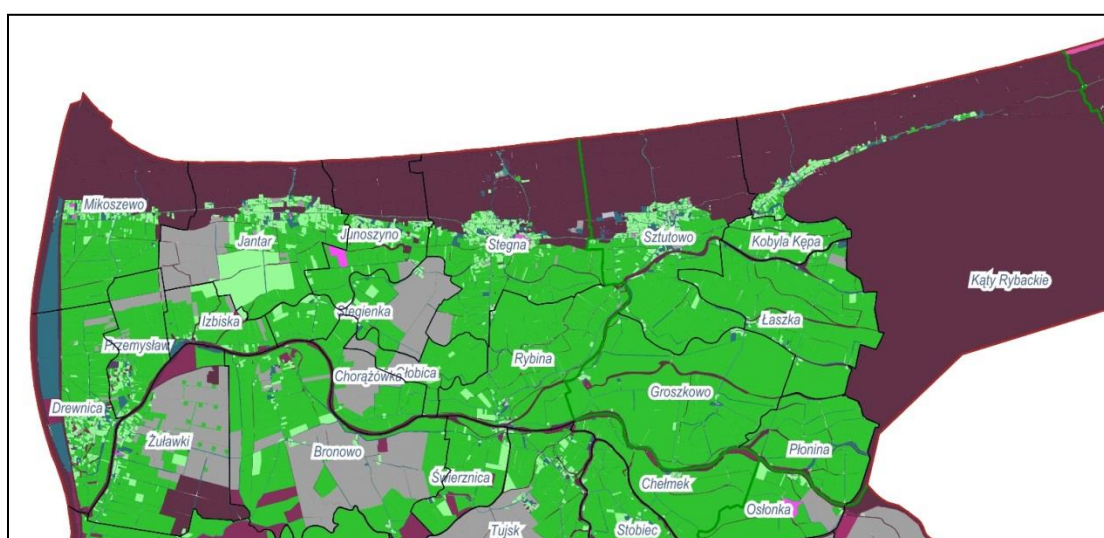
Ryc. 15. Schemat struktury użytkowania gruntów na obszarze Parku i otuliny (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim)

4.2.2. Struktura władania gruntów

Struktura władania gruntów obszaru PKMW jest powiązana ze strukturą użytkowania obszaru. W granicach PKMW dominujący udział mają grunty własności Skarbu Państwa, w tym Lasów Państwowych, ze względu na znaczny obszar zajęty przez wody Zalewu Wiślanego oraz grunty leśne. W gminie Sztutowo i Stegna wyraźnie odznacza się pas nadmorski o strukturze władania podobnej jak w części Mierzei Wiślanej w granicach m. Krynica Morska. W rolniczej części otuliny dominują gospodarstwa rolne osób fizycznych, znaczny jest także udział gruntów spółek handlowych. Własność osób fizycznych koncentruje się w jednostkach osadniczych obszaru Parku i otuliny.

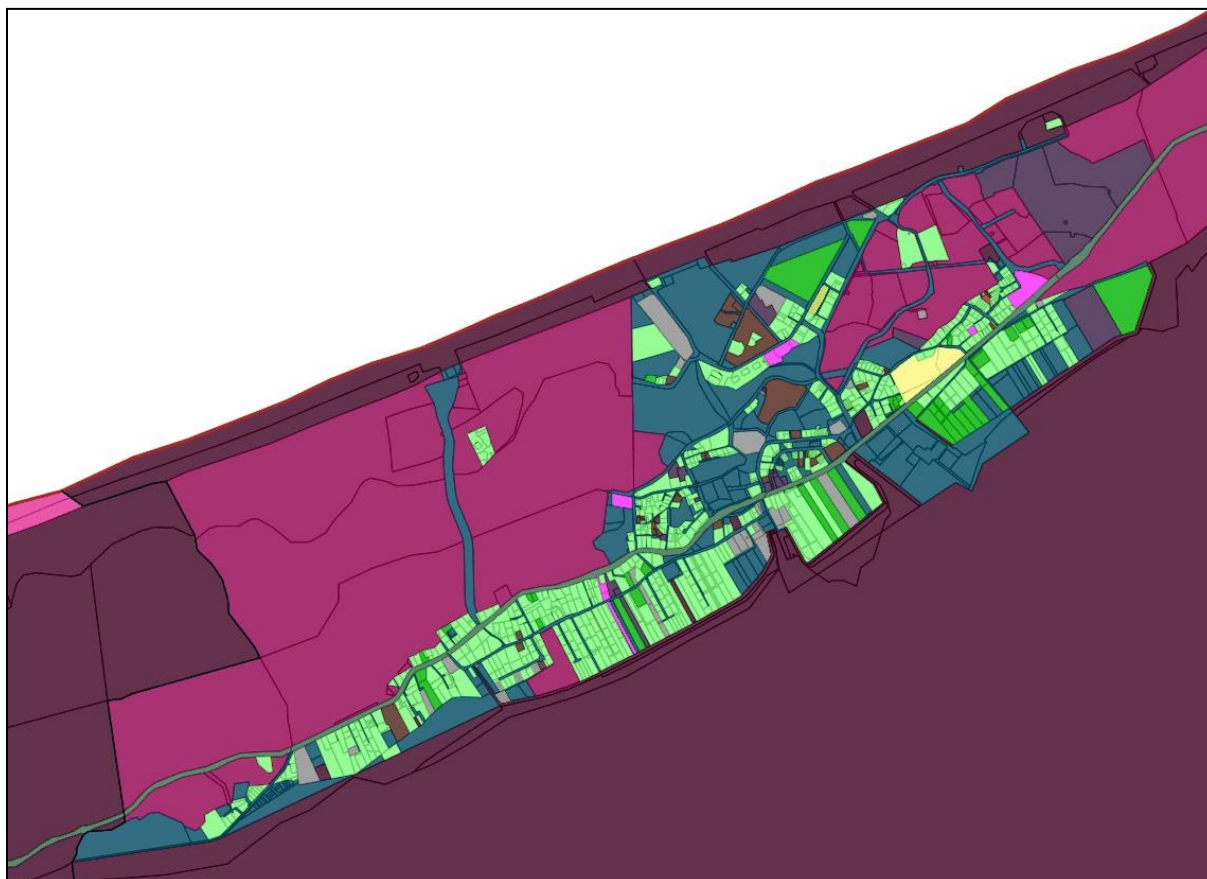
Ryc. 16. Struktura władania wschodniej części PKMW i otuliny (Źródło: <https://nowodworski.webewid.pl/>)

Ryc. 17. Struktura władania zachodniej części PKMW i otuliny (Źródło: <https://nowodworski.webewid.pl/>)

Istotne obszary w strukturze własności stanowią grunty we własności gminnej. Na obszarze PKMW należy zwrócić uwagę na znaczący udział gruntów komunalnych w obrębie miasta Krynica Morska. Jest to sytuacja korzystna, dająca możliwość większej kontroli procesów inwestycyjnych w obrębie miasta pod warunkiem racjonalnego gospodarowania gruntami.

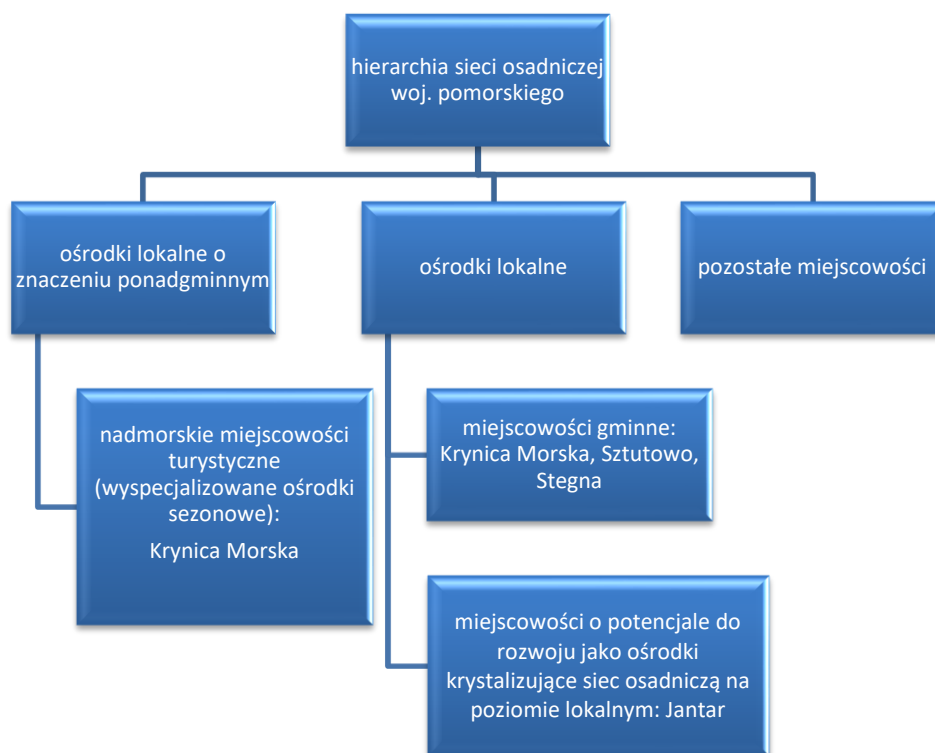
Ryc. 18. Struktura własności miasta Krynica Morska (Źródło: <https://nowodworski.webewid.pl/>)

4.3. Stan zagospodarowania przestrzennego

4.3.1. Osadnictwo i elementy demografii

Strukturę osadniczą PKMW tworzy 5 miejscowości, zaś w obszarze otuliny Parku znajdują się 24 miejscowości. Wszystkie miejscowości wymienione są w tab. 5. w rozdz. 4.1. Cechą charakterystyczną miejscowości jest ich skupienie, które wynika w dużej mierze z uwarunkowań środowiskowych: albo są to miejscowości położone w enklawach leśnych lub na ich skraju w pasie nadmorskim albo miejscowości Żuławskie, które z zasady są osadami skupionymi. W części otuliny Parku obejmującej obszar Żuław występują także duże zagrody w otwartym krajobrazie rolniczym, zabudowa w tej części obszaru ma już zauważalny charakter rozproszony.

Na obszarze Parku i jego otuliny znajdują się miejscowości o zróżnicowanej randze i roli, jaką pełnią w strukturze funkcjonalno-przestrzennej sieci osadniczej. Na schemacie (ryc. 19.) wskazano pozycje poszczególnych miejscowości w hierarchii sieci osadniczej woj. pomorskiego, ustanowione w Planie zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego - część dotycząca obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (2016)

Ryc. 19. Miejscowości obszaru PKMW i jego otuliny w hierarchii sieci osadniczej woj. pomorskiego (Źródło: opr. własne na podstawie „Planu zagospodarowania...” 2016.)

Z racji rangi poszczególnych miejscowości różna jest ich rola w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gmin i w obsłudze mieszkańców, a co się z tym wiąże zróżnicowany jest stopień wyposażenia miejscowości w infrastrukturę społeczną i usługi publiczne (zob. rozdz. 4.3.2).

Miejscowości zlokalizowane na obszarze Parku są bardzo zróżnicowane pod względem stanu ich zagospodarowania, co związane jest z funkcją jaką pełnią, rangą poszczególnych jednostek, ich lokalizacją, a także wielkością. Poniżej zawarto syntetyczny opis struktury funkcjonalno-przestrzennej i charakterystycznych elementów zagospodarowania miejscowości obszaru PKMW.

Krynica Morska

Małe miasto, jedno z najmniejszych miast w Polsce, położone w centralnej części Mierzei Wiślanej o silnie rozwiniętej funkcji turystyczno-rekreacyjnej, pełniące także funkcję administracyjną (siedziba gminy miejskiej), osadniczą oraz funkcję portową. W mieście zlokalizowane są podstawowe usługi i tereny ważne dla mieszkańców, tj. placówki oświaty, edukacji, kultury i sportu, handel, gastronomia, kościół, przychodnia zdrowia, cmentarz. Obiekty usług publicznych mają charakter rozproszony i znajdują się w różnych częściach miasta. Dominujące w obrębie miejscowości są mocno rozbudowane usługi związane z obsługą ruchu turystycznego, w znacznej mierze sezonowe, co wpływa na zróżnicowany odbiór miasta w okresie sezonu letniego i poza nim.

Opis stanu zagospodarowania: rdzeń miejscowości stanowią obszary centralny i północny miasta związany z historycznym układem dawnej wsi kurortowej objęte jako układ ruralistyczny wpisem do rejestru zabytków woj. pomorskiego. Na obszarach tych częściowo zachowała się tradycyjna zabudowa architektury kurortowej, dziś skupiona głównie wzdłuż ul. Teleexpressu, która do dziś wykorzystywana jest na cele zabudowy turystyczno-rekreacyjnej. Wschodnia i zachodnia część miasta, w postaci zespołów zabudowy odchodzących od ul. Gdańskiej największe skupiska zabudowy mieszkaniowo-usługowej z pokojami gościnnymi na wynajem, wykorzystywanymi najczęściej tylko sezonowo. Gęsto rozmieszczona zabudowa na niewielkich działkach dodatkowo jest dogęszczana zabudową letniskową sytuowaną w podwórkach. Na większych działkach w tych rejonach lokalizowane są większe obiekty bazy noclegowej – pensjonaty, wille i domy wczasowe, a także apartamentowce. Budynki te często zastępują dotychczasowe obiekty, a ich kubatura nierzadko jest przeskalowana i odbiega od zabudowy otoczenia. Wschodnie i zachodnie krańce Krynicy Morskiej zagospodarowane są głównie przez ośrodki wczasowe (w tym o dużej kubaturze pojedynczych budynków oraz zespoły domków letniskowych) także kempingi i pola namiotowe. Duże nowoczesne obiekty bazy noclegowej – hotele i obiekty o standardzie hotelowym zlokalizowane są w niewielkiej odległości od morza i zalewu. W centralnej części miasta, wzdłuż ul. Gdańskiej, Spacerowej i Portowej koncentruje się sezonowe centrum obsługi turystów, głównie w zakresie gastronomii, handlu i rozrywki o przypadkowej zunifikowanej formie i często agresywnej kolorystyce. Z racji faktu, iż najczęściej są to obiekty funkcjonujące wyłącznie w sezonie letnim mają one charakter nietrwały, zaś stałe obiekty w sezonie letnim także „obrastają” licznymi przybudówkami, namiotami usługowymi, itp. co potęguje wrażenie chaosu przestrzennego. Publiczne tereny rekreacji, odpoczynku – place, bulwary, dojścia dopłażowe są w większości urządzone, w ostatnich latach przeprowadzono tu liczne przebudowy i modernizacje infrastruktury, przestrzenie publiczne mają charakter uporządkowany, cechują się wysokimi walorami estetycznymi. Niestety w sezonie letnim na odbiór tych przestrzeni wpływa negatywnie lokalizacja straganów, stoisk i licznych bud o niskim standardzie jakościowym i estetycznym.

Obserwowany rozwój: Nowa zabudowa powstaje głównie jako dogęszczenie istniejącej struktury (głównie mieszkaniowo-usługowa), przy czym zauważalne jest bardzo duże zagęszczenie zabudowy oraz jej duża intensywność i zróżnicowana forma. Nowa zabudowa rozwija się także w części południowej głównie w postaci zabudowy apartamentowej. W tym rejonie miasta spodziewana jest intensyfikacja zainwestowania w związku z realizacją wału przeciwpowodziowego od strony Zalewu Wiślanego.

Generalnie struktura przestrzenna miasta sprawia wrażenie nieuporządkowanej, na co wpływa głównie znaczne zróżnicowanie typów, form i skali zabudowy i swobodne jej przemieszanie w obszarze całego miasta.

Fot. 4 Zabudowa willowa z okresu dawnego kurortu i współczesna (BJS 07.2020)

Fot. 5 Zabudowa mieszkaniowo-usługowa (BJS 07.2020)

Fot. 6 Sezonowe zagospodarowanie rozrywkowo gastronomiczne w centrum miasta (BJS 07.2020)

Fot. 7 Nowoczesne obiekty o standardzie hotelowym (BJS 07.2020)

Fot. 8 Przestrzenie publiczne i ogólnodostępne tereny rekreacji (BJS 07.2020)

Nowa Karczma (Piaski)

Niewielka miejscowość o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i osadniczej, wyposażona w podstawowe usługi dla ludności – drobny handel, gastronomia, kościół. Część usług o charakterze sezonowym. Wieś jest najdalej na wschód wysuniętą osadą, ok. 4 km od niej znajduje się granica z Federacją Rosyjską.

Opis stanu zagospodarowania: miejscowość o zwartej zabudowie i zachowanym układzie przestrzennym. Dominujący udział we wsi ma zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, stanowiąca w sezonie zaplecze usług turystyki. Miejscowość zachowała skalę zabudowy wiejskiej, pojedyncze nowe budynki mają wielkość przewyższająca tradycyjne gabaryty zabudowy, jednak ze względu na ukształtowanie terenu nie wybijają się one zbyt w krajobrazie miejscowości. W sezonie letnim podwórka zabudowy są „obstawione” przyczepami campingowymi i domkami holenderskimi co sprawia wrażenie dużego chaosu. Dominującym elementem zagospodarowania jest port rybacki nad Zalewem Wiślany na wjeździe do miejscowości od strony Krynicy Morskiej. Przy sprzyjającej pogodzie i porze dnia można dostrzec na przeciwległym brzegu zalewu wieżę katedry we Fromborku i panoramę miasta. W sezonie letnim na zalewem funkcjonuje duży camping.

Obserwowany rozwój: głównie poprzez rozbudowy, przebudowy i modernizacje istniejących obiektów oraz wymianę obiektów na nowe w ramach istniejącej struktury. Pojedyncze wolne nieruchomości są sukcesywnie zabudowywane.

Generalnie miejscowość zachowuje kameralny charakter i urok niewielkiej miejscowości nadmorskiej z charakterystycznym portem rybackim

Fot. 9 Zabudowa w centrum miejscowości (BJS 07.2020)

Fot. 10 Urokliwy port rybacki i mała przystań rekreacyjna nad Zalewem Wiślanym (BJS 07.2020)

Fot. 11 Piękne widoki na przeciwległy brzeg Zalewu Wiślanego (BJS 07.2020)

Fot. 12 Tereny wypoczynku i rekreacji (BJS 07.2020)

Przebrno

Miejscowość położona nad Zalewem Wiślanym o funkcji osadniczej z funkcjonującą w sezonie letnim niewielką bazą turystyczno-rekreacyjną. W miejscowości nie ma żadnych usług, sezonowo funkcjonuje jedynie sklep spożywczy.

Opis stanu zagospodarowania: miejscowość o zachowanym układzie przestrzennym i charakterystycznej luźnej zabudowie. Dominujący udział we wsi ma zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa, gdzie dodatkowo w sezonie letnim wynajmowane są pokoje gościnne. Usługi turystyczne są świadczone w dwóch ośrodkach Mierzeja i Słoneczne Ranczo. W północnej części miejscowości, na północ od drogi wojewódzkiej nie znajduje się zabudowa związana z osadnictwem a jedynie ośrodek wypoczynkowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Charakterystycznym miejscem jest przy głównej drodze (wojewódzkiej) pomnik ofiar obozu koncentracyjnego Stutthof, niestety miejsce to jest zaniedbane a sam pomnik i jego otoczenie wymaga modernizacji. Wschodnia część miejscowości to przysiółek Siekierki lub Młyniska. W miejscowości Przebrno przebiegała granica pomiędzy Wolnym Miastem Gdańsk i Prusami Wschodnimi – do dziś zachowały się kamienie graniczne. Charakterystycznym elementem w południowej części miejscowości, nad Zalewem Wiślanym jest polder Przebrno, odwadniany siecią rowów melioracyjnych uchodzącymi do rowów głównych, które z kolei odprowadzają wody do kanału pompowego A. Przerzut wód z kanału A zapewnia pompownia Przebrno. Wał polderowy budowali w latach 1939 - 1945 więźniowie z Stutthofu z podobozu w Przebrnie.

Obserwowany rozwój: głównie poprzez rozbudowy, przebudowy i modernizacje istniejących obiektów oraz wymianę obiektów na nowe w ramach istniejącej struktury. Pojedyncze nowe inwestycje dotyczą obiektów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Generalnie miejscowość zachowuje charakter wsi rolniczej, położonej z dala od głównych ciągów komunikacyjnych.

Fot. 13 Zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa w miejscowości (BJS 07.2020)

Fot. 14 Zachowane kamienie graniczne Wolnego Miasta Gdańska i Niemiec (BJS 07.2020)

Fot. 15 Pomnik ofiar obozy Stutthof (BJS 07.2020)

Fot. 16   Nieliczne przykłady zabudowy bazy noclegowej (BJS 07.2020)

Fot. 17   Charakterystyczne łąki nad Zalewem Wiślany – polder Przebrno (BJS 07.2020)

Skowronki

Niewielka miejscowość położona przy drodze wojewódzkiej nr 501 o funkcji osadniczej z funkcjonującą niewielką bazą turystyczno-rekreacyjną. W miejscowości nie ma żadnych usług, sezonowo funkcjonuje jedynie sklep spożywczy.

Opis stanu zagospodarowania: miejscowość tworzy kilka domów mieszkalnych, zlokalizowanych wzdłuż drogi dojazdowej równoległej do drogi wojewódzkiej. Po wschodniej stronie miejscowości znajduje się zespół domków letniskowych, drewnianych, sprawiający wrażenie terenu nieużytkowanego. W pewnym oddaleniu od zabudowy osady, na zachód, znajduje się ośrodek wypoczynkowy Domki Skowronki, przy którym zlokalizowany jest duży bezpłatny parking

Obserwowany rozwój: miejscowość nie posiada rezerw terenowych

Generalnie miejscowość stanowi niewielką osadę z obsługą ruchu turystycznego.

Fot. 18 Zespół domków letniskowych we wschodniej części miejscowości (BJS 07.2020)

Fot. 19 Infrastruktura przy drodze wojewódzkiej nr 501 (BJS 07.2020)

Fot. 20 Zabudowa w miejscowości (BJS 07.2020)

Fot. 21 Ośrodek wypoczynkowy Domki Skowronki (BJS 07.2020)

Kąty Rybackie

Miejscowość, w której dynamicznie rozwija się funkcja turystyczno-rekreacyjna. Funkcja osadnicza, mieszkaniowa koncentruje się wokół rdzenia miejscowości – zabudowa pomiędzy ulicami Rybacką i Piaskową, a także pomiędzy ulicami. W rejonie tym skupiają się główne usługi dla ludności i ważne przestrzenie dla mieszkańców, tj. biblioteka, ochotnicza straż pożarna, ogólnodostępne przestrzenie publiczne, kościół, a także podstawowe usługi handlu.

Opis stanu zagospodarowania: zabudowa miejscowości rozciąga się w kierunku wschód-zachód na około 2 km długości i ok. 300 m szerokości w kierunkach północ-południe. Na terenach wzdłuż ulicy Piaskowej zachowała się częściowo tradycyjna zabudowa o funkcji mieszkaniowej, jednakże została zdominowana przez zabudowę mieszkaniowo-usługową w postaci rozlicznych kwater prywatnych i pokoi na wynajem. Te obiekty noclegowe są dominującą formą zagospodarowania. Wśród tej zabudowy kontrastowo wyróżniają się hotel Tristan przy głównej ulicy oraz zabudowa apartamentowa naprzeciwko portu; obiekty te dominują skalą i formą nad sąsiednią zabudową. Mniej intensywny charakter ma zabudowa w południowo-zachodniej części miejscowości, ale tam też trwają liczne procesy inwestycyjne. Po południowej stronie ul. Rybackiej, w centralnej części wsi występują duże przestrzenie wolne od zabudowy, dzięki czemu zachowały się wglądy na Zalew Wiślany. Pojawiające się ostatnio nowe inwestycje w tym rejonie, np. zespół zabudowy Marina Village stwarzają zagrożenie trwałego odgradzenia tych terenów i utratę tych widoków. Obsługa plażowiczów koncentruje w obrębie kilku dojeżdżalnych, z których jedynie główny dojazd do morza – ul. Morska w rejonie kąpieliska gminnego ma charakter wielofunkcyjnego ośrodka obsługi, szczególnie w zakresie handlu i gastronomii.

Obserwowany rozwój: nowa zabudowa sytuowana jest przede wszystkim w różnych częściach miejscowości. Jest to zabudowa związana z rozwojem funkcji turystycznej miejscowości. Najnowsza inwestycja Marina Village ma formę mini osiedla zamkniętego, gdzie oprócz noclegu zapewniona jest rozrywka, a nawet możliwość cumowania jachtu. W południowo-wschodniej części miejscowości trwają liczne inwestycje, które dogłęszczają istniejącą zabudowę.

Generalnie mimo dużego nagromadzenia obiektów z zakresu obsługi rekreacji miejscowość zachowuje kameralny charakter, a poszczególne nieruchomości z obiektami noclegowymi nie sprawiają wrażenia bardzo intensywnie zabudowanych. Powstająca w ostatnich latach zabudowa nie nawiązuje skalą i charakterem do tradycyjnej zabudowy wsi i zdecydowanie wyróżnia się w krajobrazie miejscowości.

Fot. 22 Zabudowa tradycyjna w rejonie ul. Piaskowej i Polnej (BJS 07.2020)

Fot. 23 Obiekty zabytkowe, niestety niszczące i nieużytkowane... (BJS 07.2020)

Fot. 24 Współczesna zabudowa apartamentowa (BJS 07.2020)

Fot. 25 Zabudowa przy ul. Rybackiej od zachodu i od wschodu miejscowości (BJS 07.2020)

Fot. 26 Port i przystań rybacka nad Zalewem Wiślany (BJS 07.2020)

B. Liczba ludności

W tabeli poniżej zawarto wykaz jednostek osadniczych zlokalizowanych na analizowanym obszarze. Łącznie na obszarze PKMW zlokalizowanych jest 5 miejscowości o łącznej liczbie mieszkańców 1928. W otulinie znajduje się 24 miejscowości o łącznej liczbie 10 031 mieszkańców. W sumie obszar Parku i otuliny według danych urzędów gmin zamieszkuje 11 959 mieszkańców (stan na 09.2020).

Tab. 7. Miejscowości zlokalizowane na obszarze Parku oraz otuliny

Lp.	Gmina	Miejscowość	Liczba ludności	Położenie
1	Krynica Morska	Nowa Karczma (Piaski)	166	PKMW
2	Krynica Morska	Krynica Morska	966	
3	Krynica Morska	Przebrno, w tym Siekierki	88	
4	Sztutowo	Kąty Rybackie	686	
5	Sztutowo	Skowronki	22	
Razem PKMW			1928	
6	Sztutowo	Graniczna	1	
7	Sztutowo	Grochowo Drugie	66	

8	Sztutowo	Grochowo Pierwsze	128	otulina	
9	Sztutowo	Grochowo Trzecie	174		
10	Sztutowo	Groszkowo	123		
11	Sztutowo	Kobyła Kępa	109		
12	Sztutowo	Łaszka	355		
13	Sztutowo	Płonina	37		
14	Sztutowo	Sztutowo	1884		
15	Stegna	Chorążówka	55		
16	Stegna	Drewnica	876		
17	Stegna	Głobica	46		
18	Stegna	Izbiska	95		
19	Stegna	Jantar	796		
20	Stegna	Jantar-Leśniczówka	195		
21	Stegna	Junoszyno	455		
22	Stegna	Mikoszewo	743		
23	Stegna	Popowo	95		
24	Stegna	Przemysław	336		
25	Stegna	Rybina	397		
26	Stegna	Stegienka	127		
27	Stegna	Stegienka Osada	146		
28	Stegna	Stegna	2342		
29	Stegna	Żuławki	450		
Razem otulina			10 031		
Razem Park + otulina			11 959		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Urzędów Gmin

C. Elementy demografii

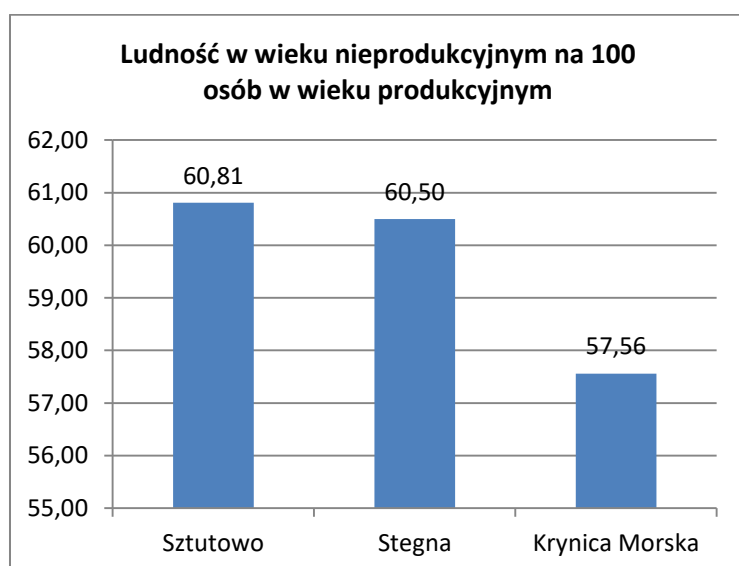
W celu oceny sytuacji demograficznej na obszarze gmin położonych w granicach PKMW i jego otuliny zestawiono wybrane dane demograficzne (tab. 8.), charakteryzujące ludność gmin położonych na analizowanym obszarze.

Tab. 8. Wybrane dane demograficzne w gminach obszaru PKMW i otuliny (2018 r.)

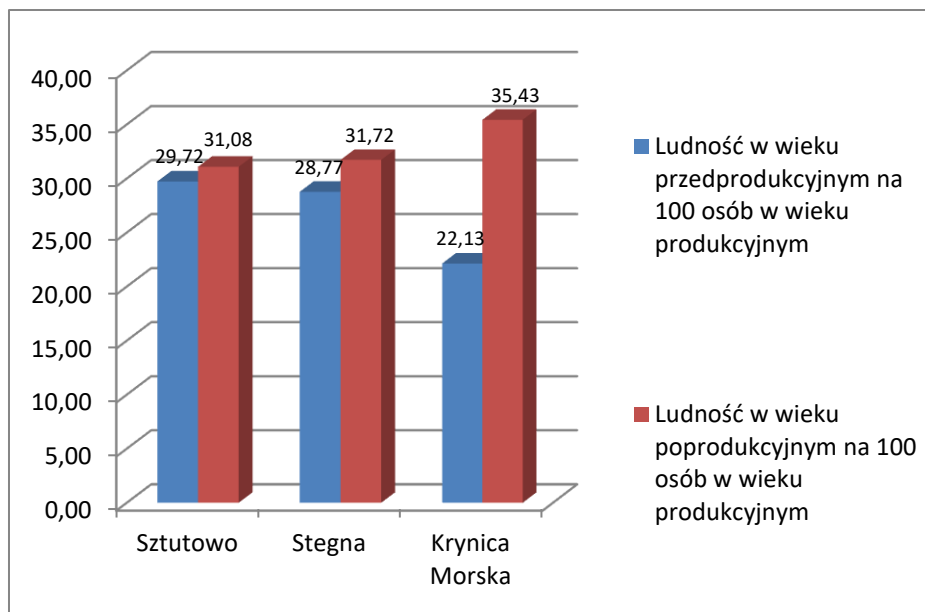
Dane statystyczne	Gmina		
	Gmina wiejska Stegna	Gmina wiejska Sztutowo	Gmina miejska Krynica Morska
Ludność ogółem	9779	3668	1303
w tym w wieku przedprodukcyjnym	1753	678	183
w tym w wieku produkcyjnym	6093	2281	827
w tym w wieku poprodukcyjnym	1933	709	293
Ludność na 1 km ²	57	33	11
Kobiety na 100 mężczyzn	100	100	109
Przyrost naturalny	-32	-18	-8
Saldo migracji	16	16	14
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. osób	1183	1235	2947

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2018 (<https://gdansk.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>).

Współczynniki obciążenia demograficznego są odzwierciedleniem struktury wiekowej mieszkańców. Wskaźnik obciążenie demograficznego ogółem wskazuje na obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym (ryc. 20.). Tam gdzie struktura demograficzna jest stosunkowo młoda dużo większe jest obciążenie osobami w wieku przedprodukcyjnym, tam zaś gdzie struktura demograficzna jest „stara”, to dominujące jest obciążenie osobami w wieku poprodukcyjnym, np. gmina miejska Krynica Morska (ryc. 21.).

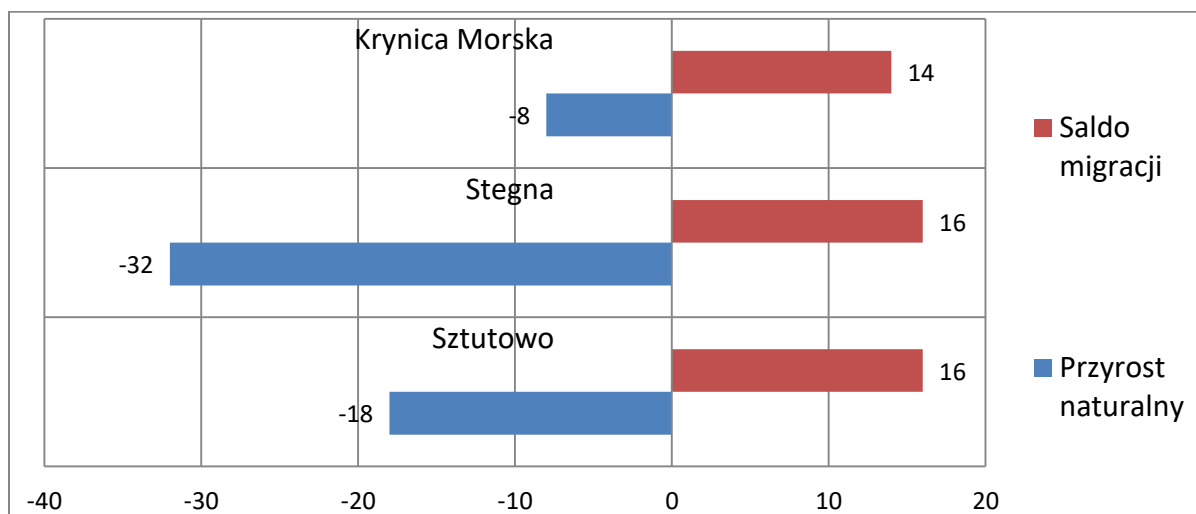

Ryc. 20. Wskaźnik obciążenia demograficznego ogółem w gminach obszaru PKMW i otuliny (2018 r.) (Źródło: opr. własne na podstawie danych statystycznych)

Ryc. 21. Wskaźniki obciążenia demograficznego w grupach wiekowych w gminach obszaru PKMW i otuliny (2018 r.) (Źródło: opr. własne na podstawie danych statystycznych)

Podobnie wyglądają dane dotyczące przyrostu naturalnego i salda migracji - im młodsza struktura demograficzna gminy tym wyższy przyrost naturalny (ryc. 22.). Niestety w analizowanych gminach współczynniki te są niekorzystne..

Ryc. 22. Porównanie salda migracji i przyrostu naturalnego w gminach obszaru PKMW i otuliny za 2018 r. (Źródło: opr. własne na podstawie danych statystycznych)

Dane rynku pracy charakteryzuje poniższa tabela (tab. 9.)

Tab. 9. Rynek pracy w gminach obszaru PKMW i otuliny (2018 r.)

Dane statystyczne	Gmina		
	Gmina wiejska Stegna	Gmina wiejska Sztutowo	Gmina miejska Krynica Morska
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ogółem	1349	537	463
w tym w sektorze rolniczym	31	32	42
w tym w sektorze przemysłowym	158	51	14
w tym w sektorze budowlanym	206	77	16
na 10 tys. ludności	1379	1464	3553
Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	1183	1235	2937

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2018 (<https://gdansk.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>).

Dla oceny poziomu życia mieszkańców na analizowanym obszarze wybrano dane najlepiej charakteryzujące jakość życia, tj. dostęp do sieci infrastruktury technicznej, wielkość mieszkań oraz udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ogólnej mieszkańców. Zestawienie tych danych prezentuje tabela – tab. 10.

Tab. 10. Wybrane dane dotyczące jakości życia mieszkańców w gminach obszaru PKMW i otuliny (2018 r.)

Dane statystyczne	Gmina		
	Gmina wiejska Stegna	Gmina wiejska Sztutowo	Gmina miejska Krynica Morska
Ludność w % ogółu korzystająca z instalacji, w tym:			
wodociągowej	96,1	96,5	99,9
kanalizacyjnej	87,1	96,0	99,9
gazowej	-	0,4	-
Mieszkania ogółem	3720	1583	1171
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	92	97	89
Udział osób korzystających z pomocy społecznej [%] ogółu	7,4	5,6	12,6

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2018 (<https://gdansk.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>).

Podsumowując, jakość życia mieszkańców w gminach położonych w PKMW i w otulinie jest wysoka duży odsetek ludności posiada dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej - niemal 100%. Bardzo duże są przeciętnie mieszkania, co świadczy o dużym komforcie zamieszkania, zapewne tylko w okresie poza sezonem letnim, ponieważ latem większość z nich jest wynajmowana turystom. Struktura demograficzna większości gmin jest „stara”, zwłaszcza w Krynicy Morskiej, ale wszystkie gminy charakteryzują się dodatnim przyrostem naturalnym. Niestety wysoki, nawet dwucyfrowy jest odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej

4.3.2. Usługi dla ludności

Usługi publiczne, takie jak usługi oświaty, zdrowia, kultury, religijne, sportu i rekreacji a także inne usługi, w szczególności z zakresu administracji, handlu i gastronomi ważne dla jakości życia mieszkańców na terenie PKMW oraz jego otuliny zlokalizowane są przede wszystkim w ośrodkach gminnych - miasto Krynica Morska, Sztutowo i Stegna, oraz dużych miejscowościach, które są jednostkami wielofunkcyjnymi, o najlepszym stopniu wyposażenia w usługi – Kąty Rybackie położone w Parku oraz Jantar, Mikoszewo i Drewnica położone w otulinie Parku.

Zestawienie obiektów usługowych, w szczególności tzw. społecznych w poszczególnych miejscowościach Parku syntetyzuje poniższa tabela (tab. 11.) zaś serwis fotograficzny przedstawia obiekty z poszczególnych grup usług.

Tab. 11. Zestawienie obiektów usług dla ludności w obszarze PKMW

Rodzaj usług dla ludności	Miejscowość
Urząd Gminy (Miasta)	Krynica Morska
Szkoła podstawowa	Krynica Morska
Ośrodek Kultury/ świetlica	Krynica Morska, Kąty Rybackie
Usługi zdrowia	Krynica Morska, Kąty Rybackie
Kościół	Krynica Morska, Kąty Rybackie, Piaski (Nowa Karczma)
Usługi sportu i rekreacji	Krynica Morska, Kąty Rybackie, Piaski (Nowa Karczma), Przebrno
Straż pożarna/ policja	Krynica Morska
Inne (poczta, bank-bankomat, stacja paliw, itp.)	Krynica Morska, Kąty Rybackie

Źródło: opracowanie własne

Fot. 27 Urząd Miasta i budynek szkoły podstawowej w Krynicy Morskiej (BJS 07.2020)

Fot. 28 Świetlica wiejska i ośrodek zdrowia w Kątach Rybackich (BJS 06.2020)

Fot. 29 Ochotnicza Straż Pożarna i stacja paliw w Krynicy Morskiej (BJS 07.2020)

Fot. 30 Budynek poczty i cmentarz w Krynicy Morskiej (BJS 07.2020)

4.3.3. Usługi turystyki i rekreacji

W skali kraju PKMW należy do najintensywniej wykorzystywanych turystycznie rejonów, w skali województwa pomorskiego natężenie aktywności turystyczno-rekreacyjnej jest tu notowane na drugim miejscu, zaraz za rejonem Puckim (także związanym z wypoczynkiem nad morzem).

W PKMW zdecydowanie dominuje wypoczynek i rekreacja, można nawet zaryzykować twierdzenie, iż w sezonie letnim stanowi on niemal 100 % wszystkich podróży turystycznych. Poza sezonem letnim zwiększa się udział wyjazdów w celach zawodowych i zdrowotnych, lecz nadal mają one znaczenie marginalne w stosunku do wypoczynku i rekreacji. W poniższej tabeli scharakteryzowano formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej podejmowanej na terenie PKMW i w jego otulinie (tab. 12.).

Tab. 12. Formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej podejmowanej na terenie PKMW i w jego bezpośrednim otoczeniu

Lokalizacja aktywności	Forma aktywności
Rodzaj turystyki	
Turystyka poznawcza	Krajoznawcza Przyrodnicza, w szczególności ornitologiczna Kulturowa Miejska Etniczna Edukacyjna Militarna
Turystyka wypoczynkowa	Nadmorska i przymorska Agroturystyka Leśna Morska
Turystyka kwalifikowana	Piesza Rowerowa Jeździecka Żeglarska, w tym żeglarstwo deskowe (wind-, kite-,

	snow surfing) Nurkowa Paralotniarska Wędkarska (rybołówstwo rekreacyjne)
Turystyka biznesowa	Podróże służbowe Spotkania integracyjne Konferencje, kongresy, targi
Turystyka zdrowotna	Sanatoryjna Spa i wellness Medyczna

Źródło: „Operat kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej PKMW”.

Zapewne powyższa lista nie jest pełna, obejmuje natomiast powszechnie dostępne formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej w PKMW. W „Operacie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej PKMW” scharakteryzowano miejsca realizacji poszczególnych form aktywności turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej oraz tereny i obiekty służące prowadzeniu tych aktywności.

Infrastrukturę rekreacyjną przygotowaną typowo dla obsługi turystów w sezonie letnim lub zimowym wspierają gminne tereny rekreacji, usługi sportu i rekreacji, przestrzenie publiczne o charakterze wypoczynkowym. Są to, np. boiska sportowe, place zabaw, promenady i bulwary czy ośrodki kultury (świetlice).

4.3.4. Funkcjonowanie przedsiębiorstw

Na podstawie danych statystycznych zestawiono podstawowe informacje statystyczne dotyczące przedsiębiorstw działających jako podmioty gospodarki narodowej ujęte w rejestrze REGON oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą (tab. 13.) na terenie gmin położonych w PKMW i otulinie Parku. Statystyka prowadzona jest według całych jednostek statystycznych – brak jest możliwości rozdzielenia danych, np. w gminie Sztutowo na obszar Parku i obszar jego otuliny.

Tab. 13. Dane z rejestru REGON (2018 r.)

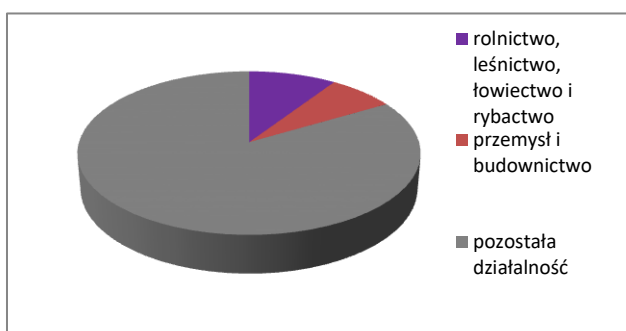
Dane statystyczne	Gmina		
	Gmina wiejska Stegna	Gmina wiejska Sztutowo	Gmina miejska Krynica Morska
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ogółem	1349	537	463
w tym w sektorze rolniczym	31	32	42
w tym w sektorze przemysłowym	158	51	14
w tym w sektorze budowlanym	206	77	16
na 10 tys. ludności	1379	1464	3553
Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	1183	1235	2937

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2019 (<https://gdansk.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>).

W zestawieniu w tabeli 13 charakterystyczna jest bardzo duża liczba tzw. działalności gospodarczych. W porównaniu do średniej województwa pomorskiego (889 podmiotów na 10 tys. ludności), w gminie miejskiej Krynica Morska tych podmiotów jest ponad trzy razy więcej (średnia krajowa wynosi tylko 781 podmiotów na 10 tys. ludności). Podstawową formą działalności gospodarczej mieszkańców gmin położonych w Parku i otulinie jest obsługa ruchu turystycznego - działalność w zakresie *Obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania* – kod PKD 5520Z.

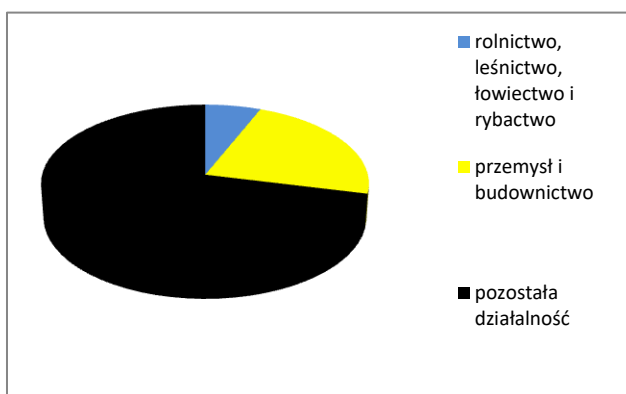
Charakterystyka aktywności gospodarczej mieszkańców gmin PKMW i otuliny przedstawiona została na poniższych wykresach dla poszczególnych gmin na podstawie danych z REGON, z podziałem na główne grupy – rodzaj działalności (Ryc. 23.).

Krynica Morska

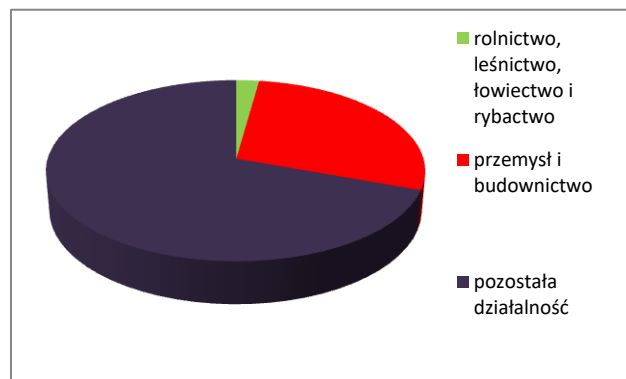
Lp.	Rodzaj działalności	Liczba działalności
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	44
2	Przemysł i budownictwo	34
3	Pozostała działalność	392

Sztutowo

Lp.	Rodzaj działalności	Liczba działalności
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	34
2	Przemysł i budownictwo	126
3	Pozostała działalność	394

Stegna

Lp.	Rodzaj działalności	Liczba działalności
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	31
2	Przemysł i budownictwo	392
3	Pozostała działalność	964

Ryc. 23. Charakterystyka aktywności gospodarczej mieszkańców gmin PKMW i otuliny (Źródło: oprac. własne na podstawie danych statystycznych)

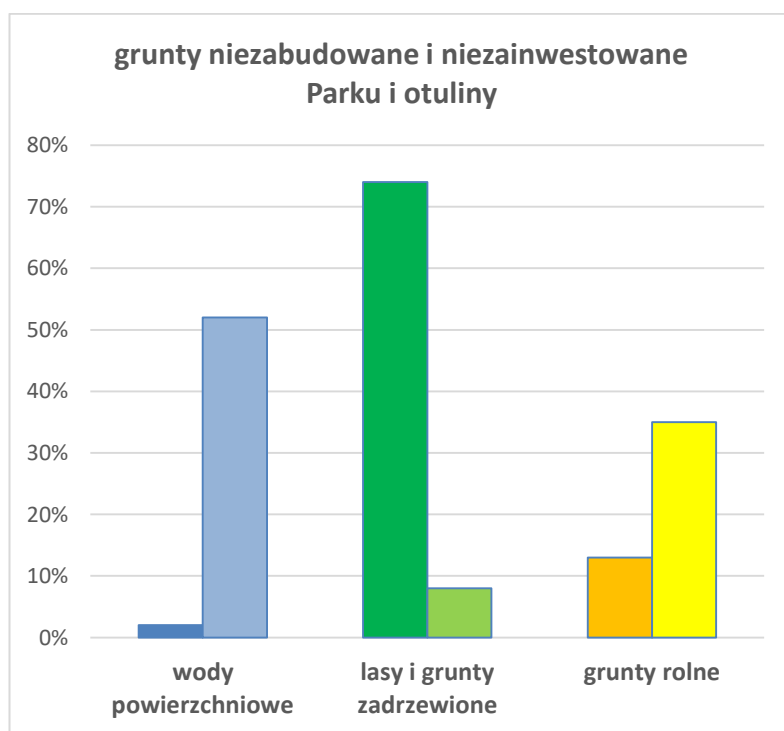
4.3.5. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna, rybactwo

Tereny otwarte – niezabudowane i niezainwestowane stanowią dominujący rodzaj użytkowania gruntów w obszarze Parku i jego otuliny. Przy czym w obszarze Parku dominują lasy i grunty zadrzewione, które stanowią aż 74% powierzchni, zaś w otulinie dominujące są tereny wód (głównie akwen Zalewu Wiślanego) – 52% powierzchni i tereny rolnicze 35%. W lądowej części Parku dominują lasy, zaś w otulinie tereny rolnicze.

Tab. 14. Procentowy udział poszczególnych rodzajów użytkowania gruntów terenów niezabudowanych i niezainwestowanych

Rodzaj użytkowania	Park	Otulina
wody powierzchniowe	2%	52%
lasa i grunty zadrzewione	74%	8%
grunty rolne	13%	35%
łącznie tereny otwarte	89%	95%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów

Ryc. 24. Porównanie wielkości pokrycia obszaru Parku (lewa strona słupków) i otuliny (prawa strona słupków) w poszczególnych kategoriach użytkowania terenów niezabudowanych i niezainwestowanych (Źródło: opracowanie własne)

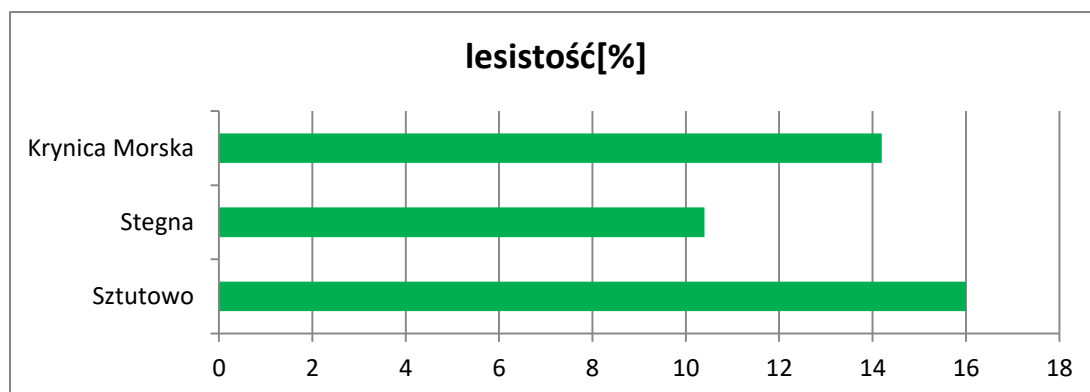
Fot. 31 Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna w okolicach Kątów Rybackich i Piasków (BJS 07.i 11. 2020)

W terenach leśnych dominującym rodzajem własności jest własność Skarbu Państwa – są to lasy Państwowe w zarządzie Nadleśnictwa Elbląg.

Tab. 15. Dane statystyczne dotyczące lasów w gminach obszaru PKMW i otuliny (2018 r.)

Dane statystyczne	Gmina		
	Gmina wiejska Stegna	Gmina wiejska Sztutowo	Gmina miejska Krynica Morska
Powierzchnia lasów ogółem [ha]	1767	1785	1686
w tym lasy publiczne	1761	1785	1686
w tym własność gminy	4	-	17
Lesistość [%]	10,4	16,0	14,2

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2019 (<https://gdansk.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>).

Ryc. 25. Lesistość w gminach PKMW i w otulinie (Źródło: opracowanie własne)

Tradycyjnym zajęciem ludności zamieszkującej Park było rybołówstwo. Nadal jest to znacząca gałąź gospodarki. Sprzyjają temu bardzo dobre warunki dla rozwoju rybołówstwa zwłaszcza w rejonie Zalewu Wiślanego. Historię rozwoju rybołówstwa i osadnictwa z nim związanego dokumentuje między innymi Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich. Sieci rybackie można spotkać wzdłuż Zalewu Wiślanego nie tylko w rejonie portów i przystani, a stare łodzie rybackie stanowią także często ozdobę otoczenia obiektów noclegowych lub elementy zagospodarowania przestrzeni publicznej, świadcząc o historii obszaru.

Fot. 32 Sieci rybackie i dawna łódź w Piaskach (Nowej Karczmie) (BJS 07.2020)

Dla prowadzenia gospodarki rybackiej ważna jest infrastruktura lokalizowana w strefie przybrzeżnej, dla obsługi rybołówstwa. Na obszarze PKMW oraz na obszarze wód przyległych (formalnie poza granicami PKMW) zlokalizowane są (na podstawie: <http://www.zalewwislany.pl/>):

1. **Port Morski w Krynicy Morskiej (d. Łysica)** – funkcjonuje na podstawie Rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 18 lutego 1957 r. w sprawie ustalenia granicy terytorialnej morskiego portu rybackiego w Łysicy (Dz. U. z 1957 r., Nr 12, poz. 71); port składa się dwóch części: portu rybackiego (część zachodnia) oraz portu pasażersko-jachtowego w części wschodniej. Podmiotem zarządzającym portem jachtowym jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Krynicy Morskiej:

- **Port rybacki** – basen zachodni portu Krynica Morska, basen portowy ma długość 90 m i szerokość 20 m; cumowanie łodzi rybackich odbywa się przy nabrzeżu wschodnim, natomiast nabrzeże zachodnie możliwe jest do wykorzystania dla celów turystycznych;
- **Port Pasażersko-Jachtowy Krynica Morska** – port zlokalizowany jest przy ul. Bojerowców, dzieli się na trzy części: port jachtowy (basen im. Leonida Teligi), stary port jachtowy (basen nieczynny) oraz pirs pasażerski

2. **Port Morski w Kątach Rybackich:** funkcjonuje na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 22 maja 2007 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Kątach Rybackich od strony lądu (Dz.U. z 2007 r., Nr 101, poz.680); port zlokalizowany w całości w granicach PKMW, przy ul. Rybackiej w Kątach Rybackich; podmiot zarządzający: Europejskie Ugrupowanie na Rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności „Eureka”. Port składa się z 2 basenów – wschodniego i zachodniego,

3. **Port rybacko-jachtowy w Piaskach** (formalnie przystań rybacka „Krynica Morska – Basen III”) port przebudowano w latach 2010-2015; przy nabrzeżu wschodnim znajdują się budynki

rybackie i ujęcie wody pitnej; z biegiem lat maleje liczba łodzi rybackich, a zauważalny jest stały wzrost żaglówek i jachtów;;

4. **Stary Port Rybacki w Kątach Rybackich** (formalnie przystań rybacka „Kąty Rybackie II”) – w zachodniej części miejscowości;

Fot. 33 Porty rybackie w Krynicy Morskiej i w Kątach Rybackich od strony Zalewu Wiślanego (BJS 05.2020)

Na analizowanym obszarze, zarówno od strony Zalewu Wiślanego, jak i Zatoki Gdańskiej zlokalizowane są morskie przystanie rybackie (w granicach ustanowionych przez Urząd Morski), z których część stanowi jedynie „symboliczne” przystanie rybackie typu plażowego bez infrastruktury, wszystkie są jednak nadal wykorzystywane dla celów rybołówstwa morskiego, są to:

- Morska Przystań Rybacka „Kąty Rybackie I” – od strony Zatoki Gdańskiej,
- Morska Przystań Rybacka „Kąty Rybackie II” – od strony Zalewu Wiślanego,
- Morska Przystań „w Kątach Rybackich III” – od strony Zalewu Wiślanego,
- Morska Przystań „w Krynicy Morskiej” – od strony Zatoki Gdańskiej,
- Morska Przystań „w Krynicy Morskiej – Basen III – Nowa Karczma” - od strony Zalewu Wiślanego,
- Morska Przystań „Leśniczówka” w Krynicy Morskiej - od strony Zatoki Gdańskiej,
- Morska Przystań Rybacka „Piaski” - od strony Zatoki Gdańskiej.

Fot. 34 Przystanie rybackie: w Piaskach i w Kątach Rybackich od strony Zatoki Gdańskiej (BJS 07.2020)

4.3.6. Transport

Do miejscowości położonych w Parku dostęp jest jedynie komunikacją kołową. Powiązania zewnętrzne realizowane są za pośrednictwem drogi ekspresowej S7 (relacji Gdańsk-Warszawa) i drogą wojewódzka 502 z Nowego Dwory Gdańskiego do Sztutowa lub z Gdańska bezpośrednio drogą wojewódzką 501 relacji Gdańsk – Nowa Karczma (miejscowość Piaski), z przeprawą promową na Przekopie Wisły w Mikoszewie. Przez obszar Parku, z ponadlokalnego układu drogowego, przebiega jedynie droga wojewódzka 501. Droga jest sukcesywnie modernizowana, w tym na obszarze Parku wyremontowane zostały w 2018-2019 r. odcinki drogi w miejscowości Krynica Morska, pozostałe odcinki są w złym stanie technicznym i wymagają modernizacji. Generalny remont, na odcinku zachodnim, do przekopu Mierzei będzie niezbędny po zakończeniu budowy drogi wodnej, obecnie obciążenie tego odcinka jest ogromne w związku z transportem materiałów budowlanych.

Fot. 35 Droga wojewódzka nr 501 odcinek w Kątach Rybackich i w Krynicy Morskiej (BJS 07.2020)

Powiązania wewnątrz miejscowości są realizowane za pośrednictwem dróg gminnych i dróg wewnętrznych. Jakość dróg jest zadowalająca; sukcesywnie prowadzona jest ich przebudowa i modernizacja.

Fot. 36 Ul. Korczaka w Krynicy Morskiej (BJS 07.2020) i ul. Słoneczna w Piaskach (Nowej Karczmie) (BJS 07.2020)

Brak jest komunikacji kolejowej w Parku.

W Krynicy Morskiej, przy ul. Niskiej znajduje się lądowisko wykorzystywane do celów sanitarnych, w nagłych przypadkach zagrożenia życia jest to jedyny szybki sposób dotarcia do szpitala.

W związku z jedynym lądowym powiązaniem drogowym ograniczone są także możliwości transportu publicznego. Jest to jedynie komunikacja autobusowa. Połączenie Gdańsk – Krynica Morska obsługuje linia nr 870, która kursuje praktycznie tylko w sezonie letnim (poza sezonem realizowany jest jeden-dwa kursy dziennie, regularne kursy odbywają się tylko na odcinku Gdańsk-Sztutowo); w sezonie letnim niektóre kursy realizowane są do Nowej Karczmy (Piasków). Połączenie Elbląg – Krynica Morska przez Nowy Dwór Gdański także jest obsługiwane głównie w sezonie letnim i niektóre kursy realizowane są do Nowej Karczmy (Piasków). Dodatkowo w sezonie letnim, realizowane są kursy innych przewoźników, łączące bezpośrednio duże miasta Polski z Krynica Morską, np. Olsztyn, Warszawę.

W porcie jachtowo-pasażerskim Krynica Morska znajduje się przystanek żeglugi pasażerskiej obsługujący rejsy na trasach tramwajów wodnych. Tramwaje wodne pływają na trasie Tolkmicko – Krynica Morska oraz Krynica Morska – Frombork (obsługiwany przez Żeglugę Gdańską). W związku budową kanału żeglugowego pomiędzy Zatoką Gdańską a Zalewem Wiślany istnieje potencjał dla rozwoju żeglugi pasażerskiej pomiędzy portami nad Zalewem Wiślany a Trójmiastem, czy nawet Półwyspem Helskim. Żegluga przybrzeżna w postaci rejsów wycieczkowych, turystycznych odbywa się z portów w Kątach Rybackich i Krynicy Morskiej. Droga wodna nie jest jednak znaczącym obszarem napływu turystów do obszaru Parku i nie stanowi alternatywy dla ruchu drogowego.

4.3.7. Infrastruktura techniczna

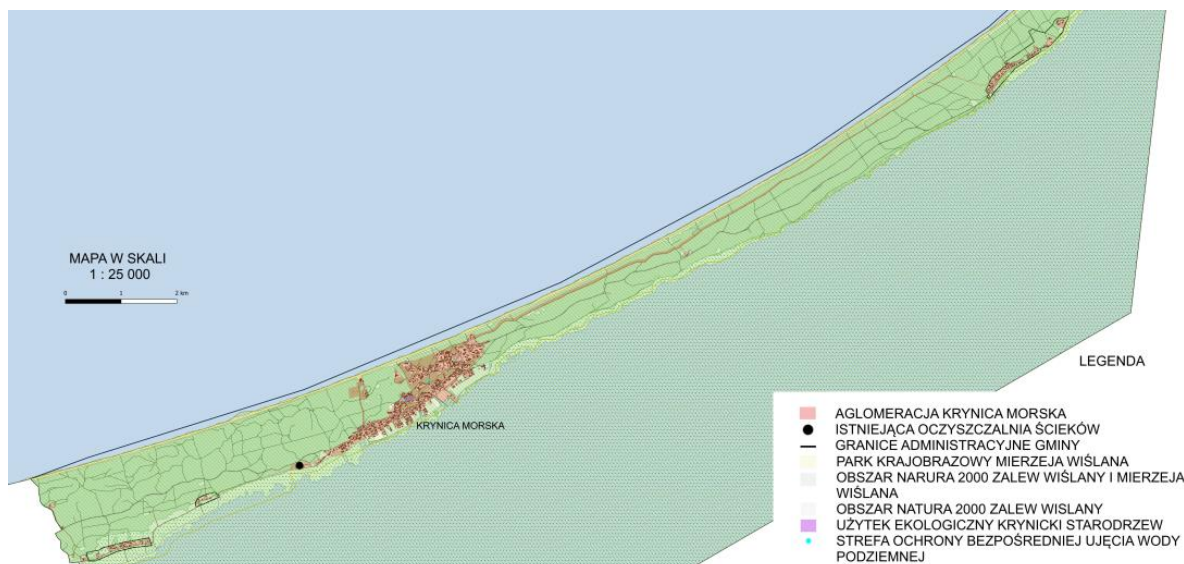
Z punktu widzenia funkcjonowania miejscowości i jakości życia mieszkańców najistotniejsza jest możliwość przyłączenia się do poszczególnych sieci infrastrukturalnych. W szczególności istotne są systemy wodociągowo-kanalizacyjne, które należą do zadań własnych gminy, pozostałe systemy infrastruktury technicznej – elektroenergetycznej, gazowej czy telekomunikacyjnej leżą w gestii prywatnych operatorów. Podłączenie do nich uwarunkowane jest jedynie opłacalnością podłączenia się do sieci danego podmiotu.

W zakresie wykonywania zadań własnych gmin - zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków poszczególne gminy obsługiwane są przez spółki gminne lub międzygminne, tj.:

- dla gminy Krynica Morska: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Przyjaźni 1, Krynica Morska,
- w zakresie wodociągów w gminie Sztutowo: Centralny Wodociąg Żuławski, ul. Warszawska 28A, Nowy Dwór Gdański,
- w zakresie kanalizacji sanitarnej w gminie Sztutowo: Przedsiębiorstwo Komunalne “Mierzeja” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Gdańska 2 , 82-103 Stegna

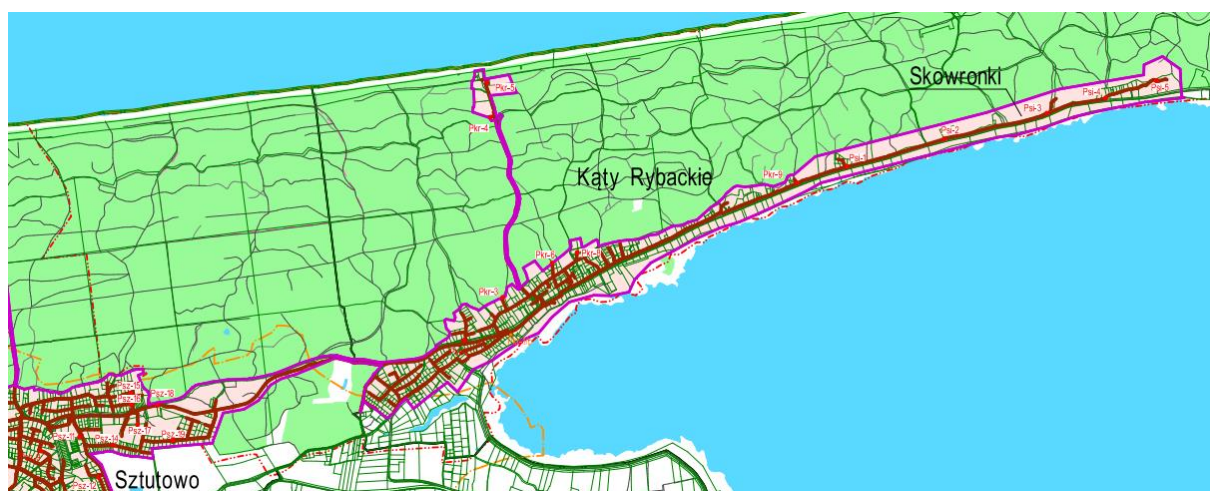
W Parku znajdują się dwie aglomeracje ściekowe ustanowione właściwymi Uchwałami Rad Gmin (Miasta):

- UCHWAŁA NR XXVI/225/20 RADY MIEJSKIEJ W KRYNICY MORSKIEJ z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Krynica Morska

Ryc. 26. Zasięg aglomeracji ściekowej Krynica Morska (Źródło: właściwa Uchwała Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej)

- UCHWAŁA NR XX/192/2020 RADY GMINY STEGNA z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Stegna

Ryc. 27. Zasięg aglomeracji ściekowej Stegna (obejmującej gminę Sztutowo) (Źródło: właściwa Uchwała Rady Gminy Stegna)

Wszystkie miejscowości położone w Parku posiadają dostęp do sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej – 100% mieszkańców posiada możliwość zaopatrzenia w wodę z wodociągu i odprowadzenia ścieków do kanalizacji sanitarnej zakończonej zbiorczą oczyszczalnią ścieków.

Główny punkt zasilania energii elektrycznej zapewniający zaopatrzenie w energię elektryczną znajduje się w Kątach Rybackich, przy ul. Polnej. Stacja elektroenergetyczna 110/15kV została w ostatnim czasie (2019) zmodernizowana i rozbudowana poprawiając stabilność dostaw energii w Parku.

W Krynicy Morskiej planowana jest budowa zbiorników na gaz w ramach projektu gazyfikacji Mierzei Wiślanej.

4.4. Ocena przekształceń zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego 20-lecia²

Z odległej przeszłości

Rozwojowi osadnictwa i innego zainwestowania na Mierzei Wiślanej, w tym w zasięgu współczesnego PKMW, nie sprzyjały warunki przyrodnicze, zwłaszcza ruchome wydmy, zasypujące siedliska osadnicze a nawet całe wsie. Udokumentowane jest to zapisami po lata 30. XIX w., kiedy wg źródeł historycznych sfinalizowano stabilizację wydm przez nasadzenia leśne. Stanowiło to podstawę ukształtowania się współczesnej struktury przyrodniczej na obszarze PKMW, która ma mieszaną genezę – naturalną (wydmy) i antropogeniczną (nasadzona pokrywa roślinna i konsekwencje stabilizacji wydm). Przez stulecia znajdowały się tu tylko osady rybackie zlokalizowane wzdłuż brzegu Zalewu Wiślanego, w tym na obszarze współczesnego PKMW w Kątach Rybackich, Skowronkach, Przebrnie, Łysej Górze (obecnie Krynica Morska) i Nowej Karczmi (Piaski) – są one wymienione w źródłach historycznych z przełomu XV i XVI w. Kąty Rybackie rozwinęły się z czasem w większą wieś. W początkach XV w. Krzyżacy wybudowali na Mierzei drogę łączącą Gdańsk z Królewcem (obecnie Kaliningrad), wzdłuż której założono karczmy, pełniące też funkcję stacji pocztowych, najpierw Zakonu Krzyżackiego, a później poczty hanzeatyckiej i królewskiej - pruskiej. Droga ta nie łączyła osad rybackich – cała związana z nimi komunikacja odbywała się na Zalewie Wiślanym.

W Prusach

Dopiero w XIX w. utworzono ścieżki wysypane żwirem, łączące akweny Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej. Powstały gdy rybacy zaczęli też poławiać na Zatoce i w związku z rozwojem turystyki, głównie w dzisiejszej Krynicy Morskiej. Rolnictwo stanowiło na Mierzei zajęcie marginalne. Zagrody rybackie budowano z drewna (z lasów Mierzei Wiślanej), dachy kryto trzcina (z Zalewu Wiślanego), a fundamenty układano z kamieni (głównie z Wysoczyzny Elbląskiej).

Przełom w zagospodarowaniu obszaru współczesnego PKMW nastąpił w latach 40. XIX w., gdy rozpoczął się rozwój Łysej Góry (obecnie Krynica Morska). W tej miejscowości koncentrował się późniejszy rozwój zainwestowania turystyczno-uzdrowiskowego na obszarze współczesnego PKMW (zob. analogiczny rozdz. w „Operacie zagospodarowania turystycznego ...”). Powstało tu ekskluzywne kąpielisko morskie, z willami, pensjonatami, hotelami, parkiem kuracyjnym itd. W 1878 r. kąpielisko zostało formalnie przekształcone w uzdrowisko. Powstawały kolejne domy kuracyjne, pensjonaty, pawilony plażowe (1890), korty tenisowe (1904), 2 mola (1905 i 1907) itd. Uzdrowisko Łysa Góra na przełomie XIX i XX w. porównywane było z uzdrowiskiem Sopot! Funkcje letniskowe występowały też

---

² Opracowano głównie na podstawie publikacji Gawryluk i Bartona (2001).

w Kątach Rybackich, gdzie dla potrzeb gości przystosowywano chaty rybackie. Jeszcze w pierwszych dekadach XX w. sieć dróg była bardzo słabo rozwinięta, a turystom odradzano dojazd do Łysej Góry samochodami. W 1939 r. w Łysej Górze odpoczywało ponad 12000 oficjalnie zarejestrowanych osób.

W czasie II wojny światowej namuły wydobyte z pogłębiania torów wodnych na Zalewie Wiślanym wykorzystano do budowy rozległego polderu koło Przebrna – przy jego budowie pracowali więźniowie filii pobliskiego, niemieckiego obozu koncentracyjnego „KL Stutthof”.

W 1945 r. mieszkańcy kurortu i pozostałych jednostek osadniczych obecnego PKMW jak i jego otuliny uciekli przed Sowiecami w głąb Niemiec (wielu zginęło w wodach Bałtyku).

W Polsce

Od 1945 r. na Mierzeję Wiślaną, zwłaszcza do Łysej Góry, przemianowanej w 1947 r. na Łysicę, przybywali polscy osadnicy, m. in. z wileńszczyzny i lubelszczyzny. Przybywali w odmienne od znanego im środowisko przyrodnicze strefy nadmorskiej i w odmienne, materialne środowisko kulturowe – pozostałość kultury zachodnioeuropejskiej. *Nowi osadnicy zagospodarowali niewiele terenów i zdążyli zachować w pierwotnym kształcie nieliczne budynki. Zniszczeniu uległa przede wszystkim zabudowa kuracyjna i uzdrowiskowa w Krynicy Morskiej, jako zbędna w pierwszej powojennej dekadzie oraz budowle starego regale bursztynowego i pozostałości dawnych przystani rybackich* (Gawryluk, Barton 2001, s. 148).

Pierwsza dekada okresu powojennego (1945 – 1956) to okres stagnacji inwestycyjnej, z wyjątkiem adaptowania niektórych poniemieckich obiektów turystycznych i uzdrowiskowych na ośrodki wypoczynkowe. Następową utratą wizerunku kąpieliska morskiego i kurortu przez Krynicę Morską.

W drugiej połowie lat 50. uruchomiono żeglugę turystyczną („Biała flota”). W 1958 r. zmieniono nazwę Łysicy na Krynicę Morską – w 1961 r. miała ona 684 stałych mieszkańców, a liczba wczasowiczów osiągnęła 11.000, wracając do poziomu sprzed wojny. W zagospodarowaniu przestrzennym przeważał chaos: *W tempie zastraszającym przybywa byle jak wznoszonych ośrodków letniskowych, nikt nie kontroluje rozwoju przestrzennego miejscowości. Niszczą piękne, przedwojenne pensjonaty. Tylko niektóre przejmują FWP* (Gawryluk, Barton 2001, s. 141) - taki jest obraz lat 60. – kontynuacji utraty wizerunku kąpieliska morskiego i kurortu przez Krynicę Morską.

Po 1970 r. w tzw. „epoce gierkowskiej” procesy inwestycyjne uległy dalszej intensyfikacji, głównie w związku z rozwojem turystyki nadmorskiej, co wymuszało rozwój bazy turystycznej i towarzyszących usług. Zmienił się charakter miejscowości turystycznych: głównie Krynicy Morskiej (ostateczna utrata wizerunku kąpieliska morskiego i kurortu), w mniejszym stopniu Kątów Rybackich i Piasków.

Lata 80. XX w. (tzw. schyłkowy okres realnego socjalizmu w Polsce), ze względu na zapaść gospodarczą kraju, nie sprzyjały rozwojowi zainwestowania. W 1985 r. utworzono Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”³. Park miał wg rozporządzenia o jego ustanowieniu powierzchnię 3.887,5 ha, a jego strefa ochronna 18.503,2. Park sięgał na zachodzie po miejscowość Sztutowo włącznie - jego zachodnia granica przebiegała drogą południe-północ przy Muzeum „Stutthof”, które również znajdowało się w Parku (zob. Ryc. 31). Strefa ochronna obejmowała m. in. 300-metrowy pas Zatoki Gdańskiej. Utworzenie Parku nie miało istotnego, realnego znaczenia dla kształtowania zagospodarowania przestrzennego Parku.

---

³ Uchwała Nr VI/51/85 WRN w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu na terenie woj. elbląskiego. Dz. Urz. Woj. Elbl. 1985, Nr 10, poz. 60.

Lata 90. XX w. (okres transformacji ustrojowej) przyniosły żywiołowy rozwój różnych form zainwestowania osadniczego, zwłaszcza turystycznego. Część ośrodków wypoczynkowych sprywatyzowano, wybudowano nowe pensjonaty i wille z kwaterami na wynajem dla turystów. Niestety po przemianach, jakie dokonały się w Polsce po 1989 r., dużo budynków zostało wykupionych od samorządów terytorialnych, a ich właściciele, dążąc do polepszenia standardu mieszkaniowego wykonali przebudowy i rozbudowy, niszcząc stare elementy wyposażenia, wystroju i konstrukcji (Gawryluk, Barton 2001, s. 149).

Ryc. 28. Kąty Rybackie na przełomie XX i XXI w. (źródło: Polskie Wybrzeże Bałtyku. Atlas turystyczno-samochodowy, ok. 2000 r.).

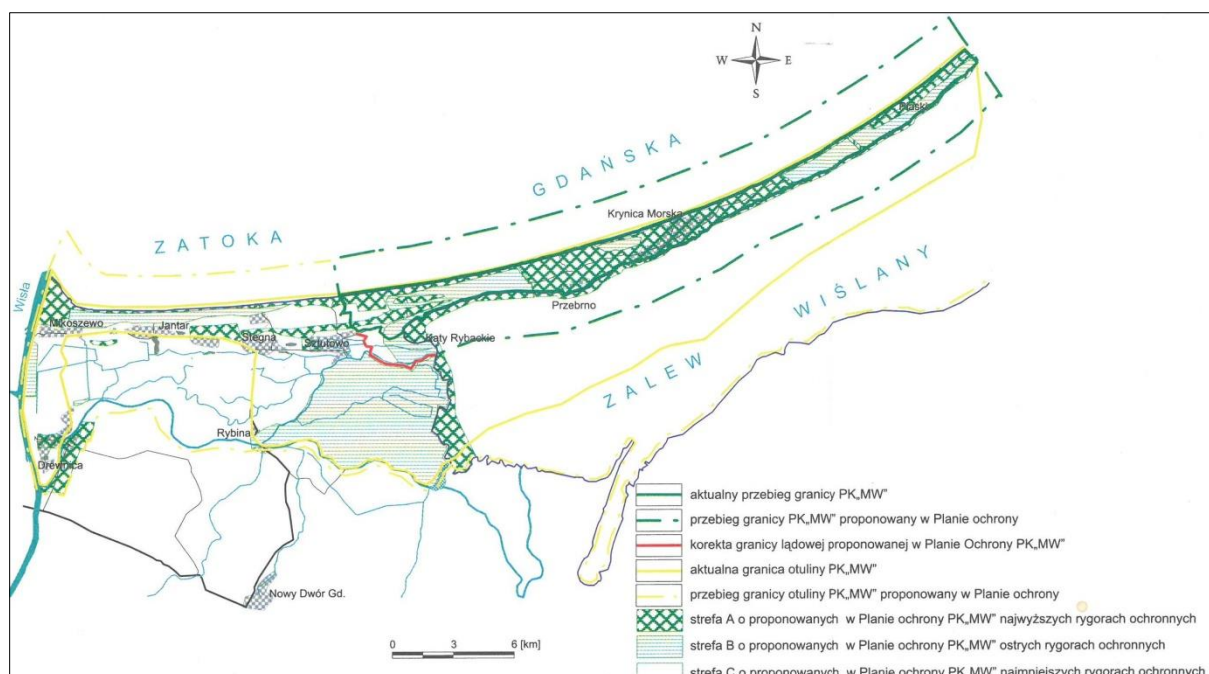

Ryc. 29. Krynica Morska na przełomie XX i XXI w. (źródło: Polskie Wybrzeże Bałtyku. Atlas turystyczno-samochodowy, ok. 2000 r.).

W 1997 r. w zakamuflowany sposób administracja państwowa woj. elbląskiego zmieniła przebieg granicy PKMW⁴, wyłączając z niego miejscowość Sztutowo i jej otoczenie (Ryc. 31).

W latach 1996-1997 opracowany został „Plan ochrony PKMW”. Oprócz szeregu ustaleń z zakresu ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu oraz gospodarki, zwłaszcza turystycznej, zaproponowano w nim nowy przebieg granicy Parku i otuliny (Ryc. 29) Park miał objąć 300-metrowe strefy wód Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego oraz nieco większy obszar Żuław Wiślanych w rejonie Kątów Rybackich. Plan nie został zatwierdzony (organem zatwierdzającym był wówczas wojewoda elbląski, a od 1 stycznia 1999 r., po reformie podziału administracyjnego kraju, wojewoda pomorski), ze względu na sprzeciw samorządów gmin parkowych. Śladem po nim jest publikacja pod redakcją Gerstmannowej (2001). Brak zatwierdzenia „Planu ...” był strategicznym błędem administracji państwowej, która unikała konfliktu z przeciwnymi ochronie PKMW w zaproponowanej postaci samorządami gmin parkowych. Skutkowało to spotęgowaniem negatywnych przekształceń walorów Parku w XXI w., głównie w wyniku intensywnego rozwoju zagospodarowania przestrzennego.

Od 1 stycznia 1999 r., w wyniku reformy podziału administracyjnego kraju, PKMW znalazł się woj. pomorskim.

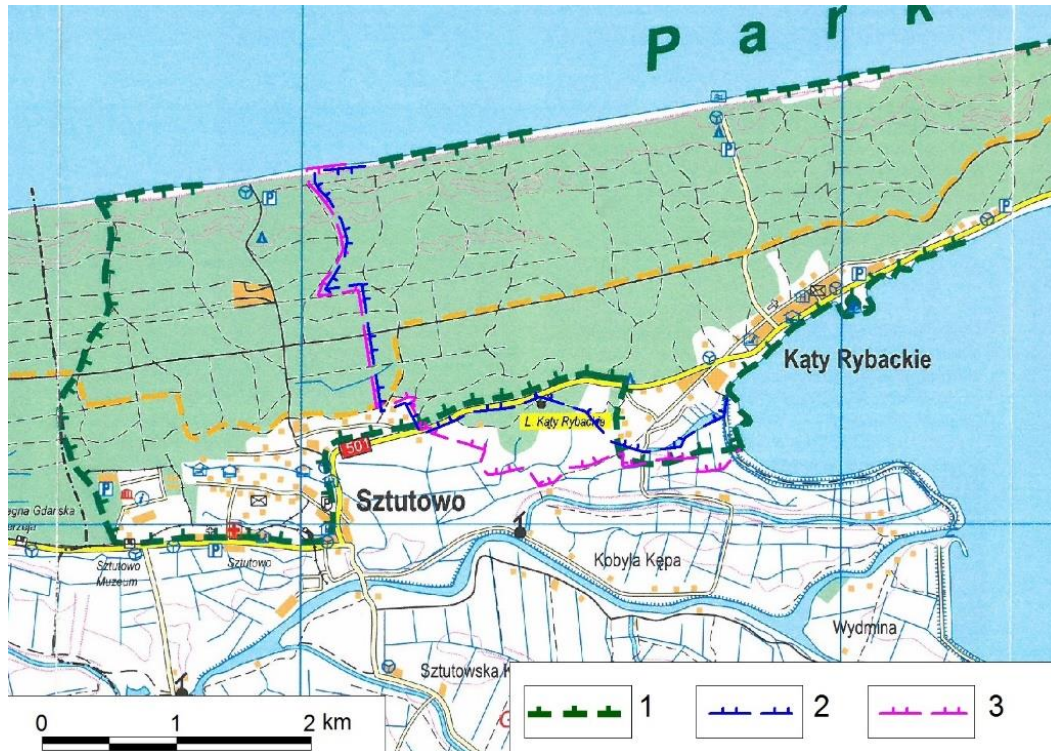

Ryc. 30. Synteza ustaleń „Planu ochrony PKMW” 2000 r. (Gerstmannowa – red. 2001).

⁴ Rozporządzenie Nr 4/97 Wojewody Elbląskiego z 28 kwietnia 1997 r. zmieniające uchwałę w sprawie utworzenia parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu na terenie woj. elbląskiego. Dz. Urz. Woj. Elbl. 1997, Nr 7, poz. 43. Zmiana granic nastąpiła w zakamuflowany sposób, gdyż w rozporządzeniu wykreślono załączniki uchwały z 1985 r. określające przebieg granicy PKMW i jego strefy ochronnej, a nowe granice (bez opisu) umieszczono na załączniku do uchwały – mapie woj. elbląskiego w skali 1:100.00, której nie opublikowano. W rozporządzeniu nie podano powierzchni parku i jego strefy ochronnej.

Po 2000 r.

Granica PKMW i jego otuliny w obecnym przebiegu została ustalona dopiero w 2006 r. Rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego⁵ (Ryc. 31) – ponownie zmianom uległ przebieg granicy Parku między Sztutowem a Kątami Rybackimi, zmieniono także zasięg otuliny. Powierzchnię Parku określono w tym rozporządzeniu na 4.410 ha (na mapie powierzchnia Parku jest wyraźnie mniejsza niż w wersji z 1985 r. gdy określono ją na 3.887,5 ha – czy w 1985 r. podano błędną powierzchnię Parku?), a powierzchnię otuliny na 22.703 ha.

Ryc. 31. Zmiany granicy PKMW w rejonie Sztutowa i Kątów Rybackich (opr. własne)

- 1 - granica wg Uchwały WRN w Elblągu z 1985 r.
- 2 - granica wg Rozporządzenia Wojewody Elbląskiego z 1997 r.
- 3 - granica wg Rozporządzenia Wojewody Pomorskiego z 2006 r.

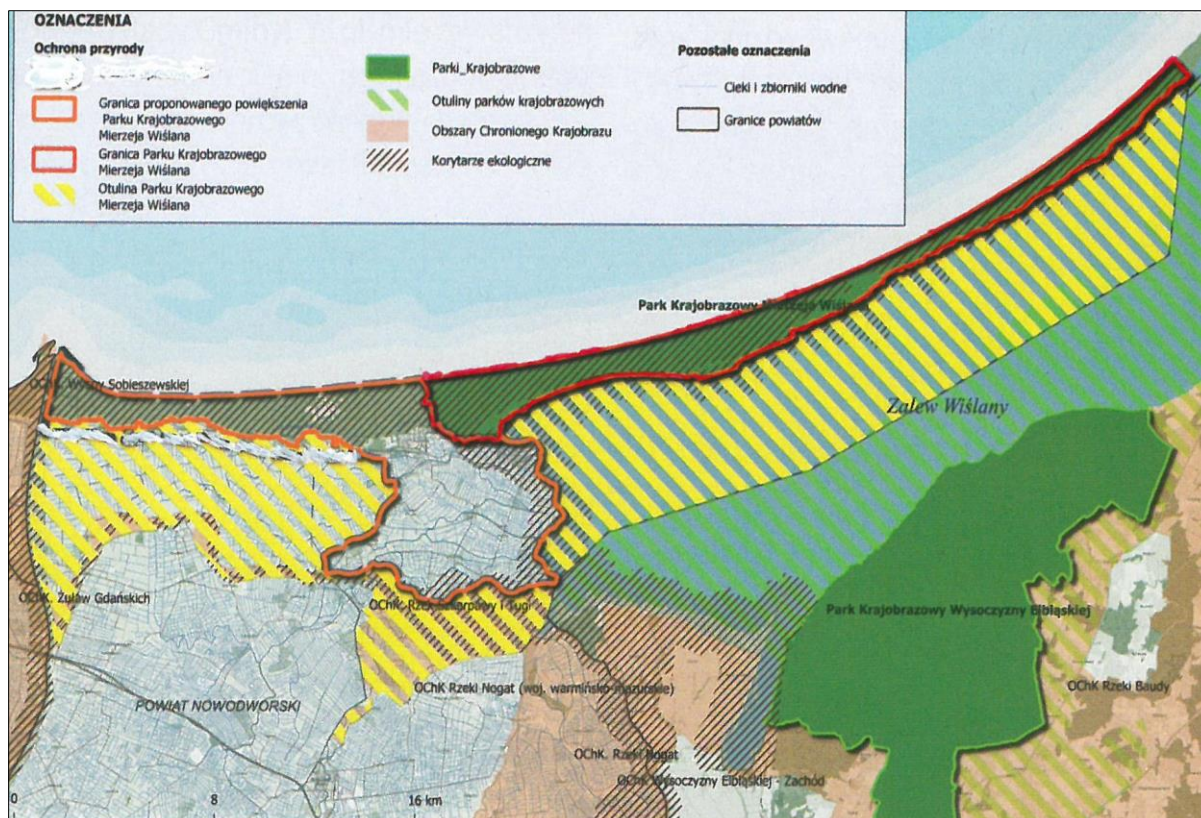
W 2009 r. PKMW przeszedł z jurysdykcji administracji państwowej pod jurysdykcję samorządu województwa pomorskiego. W 2010 r. utworzono, jako organ samorządu woj. pomorskiego, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych z siedzibą w Słupsku, a dotychczasowa samodzielna Dyrekcja PKMW została podległym mu oddziałem z siedzibą w Steganie (w otulinie Parku). Zmiany te miały wyłącznie znaczenie formalne - nie wpłynęły na zahamowanie procesów inwestycyjnych w PKMW i rozwoju masowej turystyki i rekreacji. Dopiero w 2020 r. przystąpiono do sporządzania „Planu ochrony PKMW” (jego część stanowi niniejszy „Operat ...”).

W 2019 r. podległe samorządowi województwa pomorskiego Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego wraz ze służbą Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” opracowało, przychylając się do propozycji ze strony Rady Gminy Sztutowo, projekt powiększenia Parku o położoną w jego otulinie część Mierzei Wiślanej po Przekop Wisły oraz o część Żuław Wielkich w rejonie Wisły Królewieckiej,

⁵ Rozporządzenie Nr 56/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 15 maja 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 58, poz. 1193.

po Szkarpawę na południu (Ryc. 32.). Powiększony Park, o powierzchni 10.551 ha, miał mieć nazwę Park Krajobrazowy Mierzei i Żuław Wiślanych. Projektu nie uzgodnił, jako jedyny samorząd gminy Sztutowo (Krynica Morska i Stegna były niemal jednogłośnie za powiększeniem obszaru Parku) oraz, bez jakiegokolwiek uzasadnienia merytorycznego w kwestiach ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, RDOŚ w Gdańsku, reprezentowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody (Zieliński 2020). W uzasadnieniu zwrócono natomiast uwagę na potencjalny problem inwestorów - powiększony Park nałożyłby na nich nowe obowiązki! Obecnie rozważana jest koncepcja powiększenia Parku o kompleks leśno-wydmowy aż do Przekopu Wisły, z pominięciem obszarów zabudowanych w miejscowościach Sztutowo, Stegna, Jantar, Mikoszewo; plany zmiany granic PKMW nie zostały zakończone.

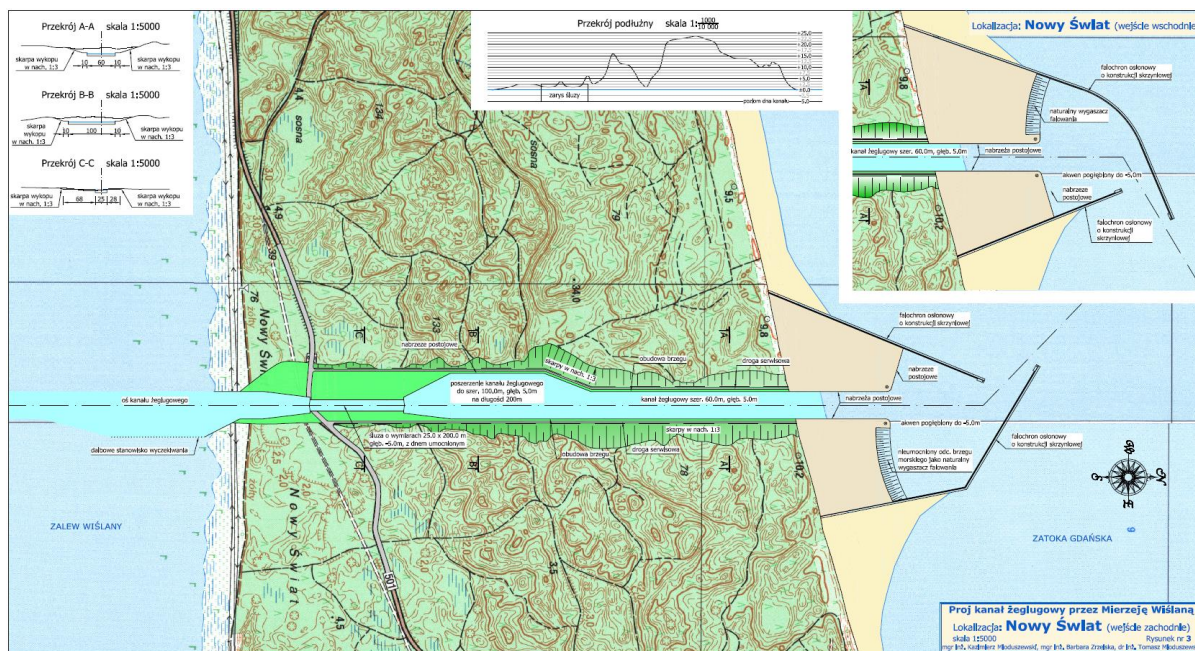

Ryc. 32. Projekt powiększenia PKMW (za Zieliński 2020).

W ostatnim 20-leciu nasiliły się w PKMW procesy inwestycyjne, zainicjowane w pierwszej dekadzie III RP. Były one głównie efektem wzrostu pobytu na usługi turystyczno-rekreacyjne oraz po 2005 r. wykorzystania funduszy Unii Europejskiej. Miały wówczas miejsce przede wszystkim:

- liczne inwestycje developerskie i mniejszych inwestorów oraz osób fizycznych w hotele, apartamentowce, obiekty wypoczynkowe, domy na wynajem itp., głównie w Krynicy Morskiej, w zdecydowanie mniejszym stopniu w Kątach Rybackich i w Piaskach, w najmniejszym w Skowronach i w Przebrnie; podobne inwestycje realizowane były intensywnie w otulinie Parku, w strefie zurbanizowanej Mikoszewo–Jantar–Stegna–Sztutowo;
- intensywny rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z kwaterami na wynajem dla wczasowiczów w jednostkach osadniczych Parku i w mierzejowej części jego otuliny;
- modernizacja portu jachtowego w Krynicy Morskiej oraz modernizacja portów (Krynica Morska) i przystani rybackich (Kąty Rybackie i Piaski), w połączeniu ze zmianą ich charakteru na obiekty o współistniejącej funkcji turystyki jachtowej;

- powstanie skupisk sezonowych, substandardowych obiektów handlu i gastronomii zamieniających fragmenty Parku w jarmarki;
- inwestycje infrastrukturalne, jak budowa i modernizacja dróg, sieci kanalizacji sanitarnej i zabezpieczeń przeciwpowodziowych;
- budowa ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej (zob. „Operat kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”);
- od początku 2019 r. budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną między Skowronkami a Przebrnem w tzw. lokalizacji „Nowy Świat” (Ryc. 33.) – inwestycji dewastującej przyrodę i krajobraz PKMW (zob. rozdz. 5.6.).

Ryc. 33. Lokalizacja kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną między Skowronkami a Przebrnem - tzw. lokalizacja „Nowy Świat” (źródło: Przewoźniak – red. 2012).

Działania inwestycyjne osadniczo-turystyczne w 20-leciu 2001-2020 spowodowały generalnie duży wzrost antropogenicznego obciążenia obszaru Parku i dewaloryzację, a nawet lokalnie dewastację jego walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych w rejonach jednostek osadniczych. Główna koncentracja zainwestowania ma miejsce w Krynicy Morskiej, przekształconej w „kosmopolityczne pseudo uzdrowisko”, głównie sezonowe. W przestrzeni Parku i jego otuliny narastały konflikty środowiskowe (Baum, Kistowski 2004, Przewoźniak 2008). Ich wiodącym przejawem jest od 2019 r. budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną, sprzeczna z celami utworzenia PKMW, która „za chwilę” zamieni większą część jego obszaru w wyspę i spowoduje wzrost antropogenicznego obciążenia środowiska przyrodniczego Parku (zob. rozdz. 5.6.).

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU WYNIKAJĄCE Z ANTROPOGENICZNEGO OBCIĄŻENIA PRZYRODY

5.1. Przekształcenia litosfery i pedosfery

Mierzeja Wiślana znana jest z dokumentów historycznych jako obszar występowania ruchomych wydym i stałego zagrożenia, jakie tzw. „lotne piaski” stanowiły dla osad rybackich nad Zalewem Wiślanym. Stabilizację wydym przez nasadzenia drzew prowadzono wg źródeł archiwalnych miasta Gdańska do lat 30. XIX w., kiedy to wydmy, prawdopodobnie poza ich strefą przymorską, zostały zalesione (Gawryluk, Barton 2001). Wg Lenartowicz i in. 2001) seminaturalny charakter lasów Mierzei zachował się na ogół do końca XVII w., pomimo rabunkowej gospodarki drewnem w czasach historycznych. Początek XVIII w. był wg tych autorów (...) *końcem lasów na Mierzei* (s. 55). Nastąpiło ogołocenie wydym z lasów w czasie wojen z Rosją, a następnie w związku z eksploatacją bursztynu. Skutkiem tego było uruchomienie wydym. Największe przekształcenia miały miejsce w rejonie Sztutowa i Przebrna, a za współczesną Krynicą Morską wydmy zostały przewiane aż do Zalewu i zaczęły zasypywać osadę Piaski. W końcu XVIII w. zaczęto stabilizować wydmy przez nasadzenia roślinności – trawy wydymowej piaskownicy zwyczajnej i od ok. 1800 r. sosny, między współczesną Krynicą a Piaskami dopiero od 1833 r. (Lenartowicz i in. 2001). Pomimo rozbieżności danych w ww. publikacjach, wspólna jest konkluzja – znaczną część współczesnego obszaru PKMW zajmowały w czasach historycznych ruchome wydmy, które zostały ustabilizowane przez nasadzenia roślinności.

Antropogeniczny charakter ma przyzalewowy rejon Przebrna, gdzie w okresie II wojny światowej składowano refulat z pogłębiania torów wodnych na Zalewie, wykorzystany do budowy polderu (zbudowali go więźniowie filii niemieckiego obozu koncentracyjnego „Stutthof”), zagospodarowanego dla potrzeb rolnictwa (fot. 37). Powierzchnia polderu wynosi 140 ha.

Fot. 37 Polder „Przebrno” (źródło: Przewoźniak – red. 2012, fot. MP).

Fizyczne przekształcenia litosfery na obszarze PKMW związane są z wielowiekowym rozwojem osadnictwa, w tym przystani rybackich i od końca XIX w. infrastruktury technicznej. Typowe ich przykłady to:

- niwelacje terenu dla potrzeb zabudowy;
- podcięcia wydym skarpami, w tym liczne wzdłuż głównej drogi (nr 501), położonej w wielu miejscach na geologicznej granicy między Mierzeją a Żuławami;
- wykopy pod baseny przystani rybackich w strefie brzegowej Zalewu Wiślanego;
- korytowanie pod budowę lokalnych dróg i ulic oraz nasypy drogowe;
- wały przeciwpowodziowe wzdłuż brzegu Zalewu Wiślanego (w rejonie Krynicy Morskiej, Przebrna, w tym Siekierek i Kątów Rybackich);
- inne budowle ziemne.

Do portu w Krynicy Morskiej oraz do przystani w Kątach Rybackich i Piaskach prowadzą tory wodne, powstałe w wyniku pogłębienia dna Zalewu (formalnie znajdują się one poza PKMW).

Wzmożony rozwój turystyki i rekreacji powoduje lokalnie powierzchniowe zniszczenia roślinności (wydepczyska), a w efekcie uruchomienie deflacji (wywiewanie piasku) oraz na terenach nachylonych (stoki wydm) inicjację procesów erozji wodnej.

Fot. 38 Wydepczyska na skutek rekreacyjnego użytkowania terenu: szlak na Górę Pirat, dojście do plaży w Piaskach (BJS 07.2020).

Na obszarach leśnych występują lokalnie wyrobiska i zapadliska, powstałe w wyniku nielegalnej eksploatacji bursztynu, z użyciem pomp wodnych. Miejscami tworzą one rozległe zgrupowania o charakterze powierzchniowej dewastacji litosfery.

Specyficzną formę przekształceń litosfery stanowi stabilizacja wydm białych i szarych przez Urząd Morski w Gdyni, w strefie brzegowej Zatoki Gdańskiej, metodami biotechnicznymi (nasadzenia roślinności i faszyna). W strefie tej nie występują w PKMW (w szczególności nie występowały do czasu budowy drogi wodnej przez Mierzeję) stabilizujące brzeg budowle hydrotechniczne, jak opaski betonowe i gabionowe lub narzuty kamienne, które zaburzałyby litodynamikę brzegu. Budowla taka istnieje natomiast wzdłuż brzegu Zalewu Wiślanego, na SW od osady Piaski (fot. 39.) Duże przekształcenia środowiska przyrodniczego strefy brzegowej Zalewu Wiślanego, w tym litosfery, mają miejsce w trakcie budowy wałów przeciwpowodziowych (fot. 40.).

Fot. 39 Narzut kamienny wzdłuż brzegu Zalewu Wiślanego na SW od osady Piaski (BJS 05.2020).

Fot. 40 Budowa wału przeciwpowodziowego koło Krynicy Morskiej (BJS 07.2020)

Potężne przekształcenia litosfery następują od 2019 r. w związku z budową kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną (zob. rozdz. 5.6.). Na terenie o powierzchni ok. 23 ha nastąpiła całkowita likwidacja wierzchniej warstwy litosfery, w tym pokrywy glebowej, a teren przypomina obecnie (jesień 2020 r.) wielką odkrywkę eksploatacji piasku (fot. 41.). Silnie przekształcona jest także strefa brzegowa Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego (zob. fot. w rozdz. 5.6.).

Po wybudowaniu falochronów portu osłonowego kanału na Zatoce Gdańskiej (Ryc. 34.), wystąpi zaburzenie litodynamiki brzegu morskiego Mierzei Wiślanej – prognozy zakresu, intensywności i skutków tej ingerencji są zróżnicowane i skrajnie odmienne (mimo że wykonywane przez pracowników tej samej instytucji - IBW PAN w Gdańsku) – od prognoz abrazji brzegu na wielokilometrowym odcinku i zaniku plaży, podobnie jak to ma miejsce na Półwyspie Helskim od czasu wybudowania falochronów Portu we Władysławowie, po optymistyczne prognozy niewielkich zmian dynamiki brzegu w rejonie portu.

Fot. 41 Dewastacja litosfery na terenie budowy kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną w PKMW – widok w kierunku Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej, lato 2020 r. (BJS).

Ryc. 34. Wizualizacja falochronów portu osłonowego na Zatoce Gdańskiej przy kanale żeglugowym przez Mierzeję Wiślaną w PKMW (źródło: <https://przekopmierzei.pl>).

Zagrożenie ruchami masowymi

Wg danych PIG brak na terenie PKMW i w otulinie nie występują obszary predysponowane do występowania ruchów masowych ani zarejestrowane osuwiska (<https://pig.gov.pl>).

Potencjalne zagrożenie osuwaniem się mas ziemi w PKMW dotyczy:

- strefy brzegowej Zatoki Gdańskiej w warunkach spiętrzeń sztormowych;
- strefy brzegowej Zalewu Wiślanego, zwłaszcza w warunkach spiętrzeń sztormowych i zimowego zlodzenia Zalewu z naporem pokrywy lodowej na ląd;
- obszarów wydmych, w przypadku pozbawienia ich stabilizującej pokrywy roślinnej.

Od strony Zatoki Gdańskiej powszechnym procesem jest okresowa abrazja wydmy przedniej. Od strony Zalewu Wiślanego lokalnie występują klify wydmy, prawdopodobnie abradowane podczas silnych spiętrzeń sztormowych i lodowych. Na SW od osady Piaski procesy te wyeliminowała opaska kamienna. Wydmy na Mierzei Wiślanej są na ogół ustabilizowane przez wieloletnią roślinność leśną. W rejonach, gdzie stoki wydmy zostały pozbawione pokrywy roślinnej (w otoczeniu obiektów budowlanych, dojazdów, ścieżek, wydepczyk itp.) możliwe jest uruchomienie procesów erozyjnych i powierzchniowych ruchów masowych.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego (pgi.gov.pl) wg „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce” (wg stanu na 31.12.2019 r.) w granicach PKMW w całości położone są złoża kopalin „Kąty Rybackie” i „Krynica Morska IG-1”, a cztery złoża położone są w otulinie PKMW: „Drewnica”, „Stegna”, „Sztutowo – p. I” i „Sztutowo – p. II” (tab.16). Dla żadnego ze złóż nie ustanowiono dotychczas terenu i obszaru górniczego. Ewentualna eksploatacja kopalin, poza wodami leczniczymi, byłaby przyczyną znaczących przekształceń litosfery.

Tab. 16. Złoża kopalin i wód podziemnych w PKMW i w jego otulinie.

Lp.	Nazwa złoża	Położenie (Park, otulina)	Rodzaj kopaliny / wód podziemnych	Powierzchnia złoża [ha]
1	Kąty Rybackie	PKMW	bursztyn	1,4
2	Krynica Morska IG-1	PKMW	wody lecznicze i termalne	50,6
3	Drewnica	otulina	piaski i żwiry	5,3
4	Stegna	otulina	bursztyn	0,6
5	Sztutowo – p. I	otulina	bursztyn	1,8
6	Sztutowo – p. II	otulina	bursztyn	6,6

Źródło: dane Państwowego Instytutu Geologicznego (pgi.gov.pl).

5.2. Zanieczyszczenie atmosfery substancjami i energią

Główne źródła emisji substancji do atmosfery na obszarze PKMW i w jego otulinie stanowią:

- źródła ciepła obiektów mieszkalnych – tzw. emisja niska niezorganizowana, w PKMW w miejscowościach Krynica Morska, Nowa Karczma (Piaski), Kąty Rybackie, Przebrno i Skowronki; w otulinie głównie w Mikoszewie, Jantarze, Stegnie i Sztutowie;
- źródła ciepła zorganizowane – kotłownie;
- komunikacja samochodowa (natężenia ruchu pojazdów w tab. 17.);
- statki i łodzie motorowe na Zalewie Wiślanym;
- oczyszczalnie ścieków (odory).

Potencjalnym zagrożeniem dla atmosfery, wobec przewagi wiatrów z sektora zachodniego nad PKMW, jest napływ zanieczyszczeń z Aglomeracji Trójmiejskiej. Ze względu na głównie rekreacyjne zagospodarowanie, bardzo dobre przewietrzanie oraz sąsiedztwo Zalewu Wiślanego i Zatoki

Gdańskiej, wpływ źródeł emisji w otoczeniu Parku na stan zanieczyszczenia atmosfery na jego obszarze jest zapewne niewielki.

Stan zanieczyszczenia atmosfery na obszarze PKMW jest nieudokumentowany pomiarowo. Najbliższe w stosunku do Parku i otuliny są punkty pomiarowe zlokalizowane w Gdańsku. Ze względu na położenie w intensywnie zainwestowanej i użytkowanej przestrzeni miejskiej punkty te nie są reprezentatywne dla obszaru Parku. Podstawowe znaczenie w sezonie letnim mają zanieczyszczenia motoryzacyjne wzdłuż głównej drogi (nr 501), a w sezonie zimowym energetyczne w otoczeniu zabudowy. Bardzo dobre warunki przewietrzania na większości obszaru Parku sprawiają, że atmosfera ma tu dużą zdolność do samooczyszczania, a poziomy zanieczyszczeń są prawdopodobnie niskie (świadczą o tym pospolicie występujące wzdłuż drogi 501 porosty nadrzewne z rodzaju odnożyca *Ramalina*, które wskazują na wysoką czystość chemiczną powietrza - wg skali porostowej jest to strefa VI – o nieznacznym zanieczyszczeniu powietrza). Lokalne „zastoiska” zanieczyszczeń mogą występować w zwartej zabudowie jednostek osadniczych, w warunkach ciszy atmosferycznej.

W Kątach Rybackich znajdują się obiekty budowlane z dachami pokrytymi płytami z eternitu, zawierającego szkodliwy dla zdrowia ludzi azbest. Uwalnia się on do atmosfery w wyniku wietrzenia płyt i jest wdychany przez ludzi.

Zanieczyszczenie atmosfery energią stwarzają w PKMW i w jego otulinie **emisja hałasu i pola elektromagnetycznego**. Główne źródło **hałasu** to komunikacja samochodowa. W sezonie letnim w PKMW znaczący jest też hałas rekreacyjny.

Klimat akustyczny w Parku nie jest rozpoznany pomiarowo. Przez Park i otulinę przebiega droga wojewódzka DW501 (równolegle do linii brzegowej Zatoki Gdańskiej) oraz wyłącznie przez otulinę DW502. Bardzo prawdopodobne są wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w otoczeniu głównych dróg, na co wskazują natężenia ruchu pojazdów (tab. 17.).

Tab. 17. Natężenie ruchu pojazdów na drogach wojewódzkich w PKMW i w jego otulinie

Rok	Nr drogi	Długość w PKMW / otulinie [km]	Odcinek drogi	Pojazdy ogółem	Moto-cykle	Sam. osob., mikro-busy	Lekkie sam. ciężarowe	Sam. ciężarowe	Auto-busy	Ciągniki rolnicze
2010	DW501	- / (11,3)	Gdańsk - rz. Wiśla - Stegna	3568	36	3185	218	61	57	11
2015				3171	35	2966	82	41	44	3
2010		16,5 / (5,8)	Stegna – Krynica Morska	3367	30	3078	145	47	67	0
2015				3099	25	2826	158	31	56	3
2010		13,3 / -	Krynica Morska – Piaski	1729	7	1468	131	91	27	5
2015				934	9	862	35	10	15	3
2010	DW502	- / (5,0)	Stegna – Nowy Dwór Gdański	7018	84	6422	330	91	77	14
2015				6648	80	6095	306	80	80	7

Źródło: Generalny pomiar ruchu 2010 i 2015. Transprojekt-Warszawa Sp. z o.o.

Pole elektromagnetyczne emitowane jest głównie przez stacje bazowe telefonii komórkowej i inne wyposażone w nadajniki telekomunikacyjne (np. ratownictwa morskiego). Zasięgi emitowanego przez nie pola o ponadnormatywnym poziomie występują w miejscach niedostępnych dla ludzi – stacje znajdują się na wysokich wieżach kratowych lub na dachach budynków, jak w Krynicy na dachu budynku straży pożarnej. Stacje telefonii komórkowej znajdują się w PKMW w miejscowościach: Krynica Morska (6 stacji), Kąty Rybackie i Skowronki, a w otulinie w: Stegnie (5 stacji), Jantarze (3 stacje), Sztutowie, Kobylej Kępie, Mikoszewie i Przemysławie.

W PKMW nie ma napowietrznych linii elektromagnetycznych wysokich i najwyższych napięć, występują tylko napowietrzne linie średniego i niskiego napięcia.

W granicach Parku incydentalne pomiary pola elektromagnetycznego wykonano w 2017 r., 2014 r. i 2011 r. w Krynicy Morskiej - średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego wyniosła 0,31 V/m (w 2017 r.), 0,27 V/m (w 2014 r.) i 0,46 V/m (w 2011 r.). W Stegnie, która znajduje się w otulinie PKMW zmierzone wartości wynosiły: 0,46 V/m w 2016 r., 0,19 V/m. w 2013 r. oraz 0,12 V/m w 2010 r. (wg „Raportów o stanie środowiska w woj. pomorskim ...” z lat 2010-2017). Wszystkie zmierzone wartości były niższe od dopuszczalnego poziomu w miejscach dostępnych dla ludzi.

5.3. Zmiany hydrosfery w zakresie obiegu wody oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zmiany obiegu wody

Na obszarze PKMW nie występują wody powierzchniowe poza rowami melioracyjnymi na niewielkich połaciach równiny aluwialnej Żuław w rejonie Kątów Rybackich, stanowiącej polder systemu odwadniającego Wisły Królewieckiej oraz na polderze „Przebrno”. Poldery te są sztucznie odwadniane (lub w miarę potrzeb nawadniane) przez stacje pomp. W otulinie Parku sieć hydrograficzna jest prawie całkowicie sztuczna - tworzona jest ona przez uregulowane ciekły, kanały i rowy melioracyjne ujęte w poldery oraz sporadycznie przez starorzecza.

Znaczące zmiany stosunków wodnych związane są ze wzrastającym udziałem powierzchni sztucznych, eliminujących infiltrację wód opadowych oraz wzmagających ich spływ powierzchniowy (w zależności od ukształtowania terenu) i ewaporację (parowanie z powierzchni terenu).

Budowlami zmieniającymi hydrologię strefy brzegowej Zalewu Wiślanego są wały przeciwpowodziowe, zbudowane w Krynicy Morskiej oraz w rejonie Przebrna i Kątów Rybackich.

Bezpośredni wpływ na warunki hydrogeologiczne w Parku i hydrologiczne w Zalewie Wiślanym oraz w strefie brzegowej Zatoki Gdańskiej ma i będzie miała budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną (zob. rozdz. 5.6.).

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.; Dz. U. 2016 poz. 1911) dla Zalewu Wiślanego, którego część znajduje się w otulinie PKMW, zidentyfikowano następujące zmiany hydromorfologiczne:

- pogłębianie toru wodnego;
- zasilanie brzegu;
- zabudowa ostrogami i falochronami;
- obwałowania.

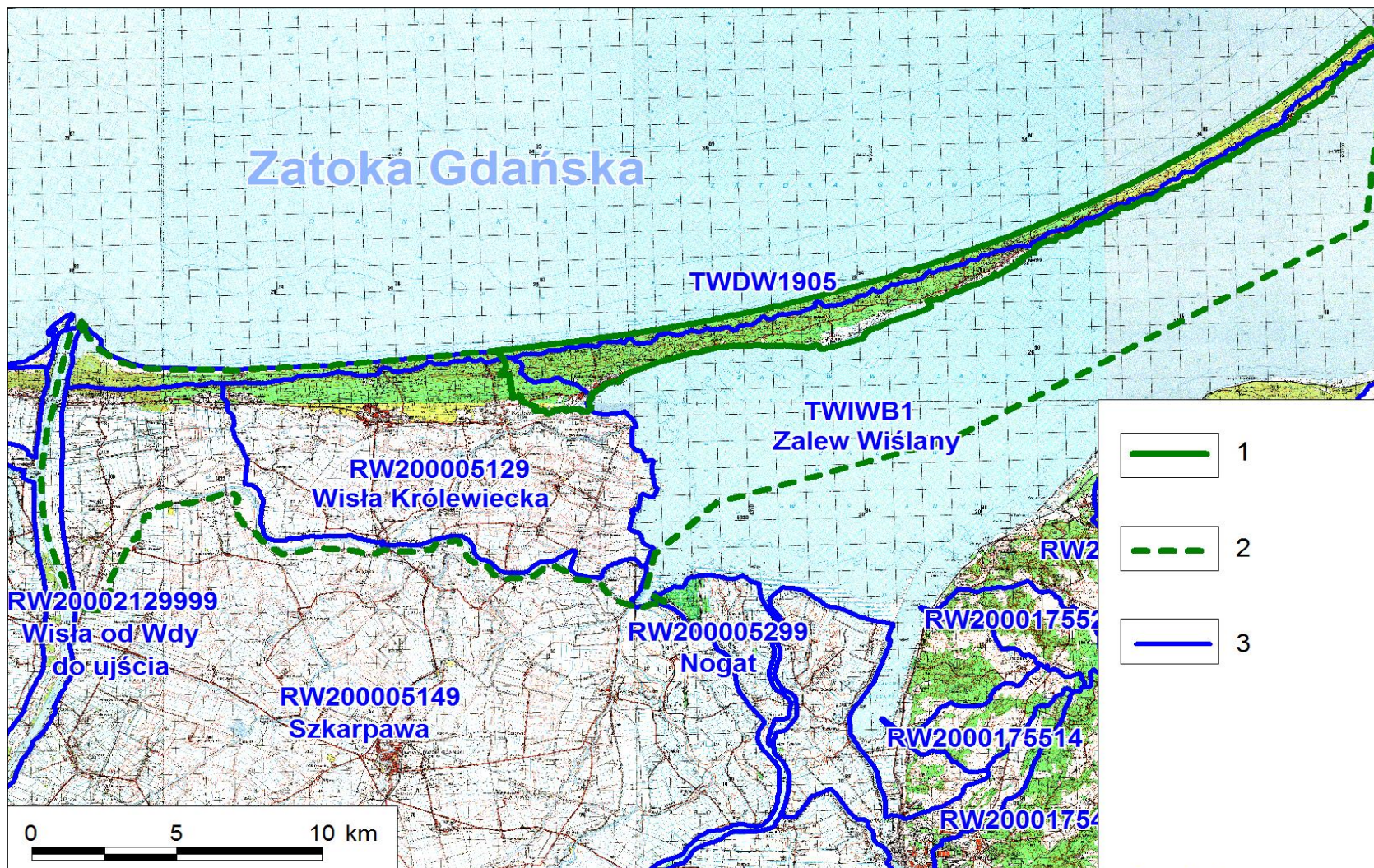

Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych

W PKMW i w jego otulinie występują następujące **jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)** - od północy (ryc. 34.):

- RW200005149 „Szarpawa”;
- RW200005129 „Wiśła Królewiecka”;
- RW200005299 „Nogat”;
- RW20002129999 „Wiśła od Wdy do ujścia”;
- TWIWB1 – Zalew Wiślany;
- TWDW1905 - bezpośrednia zlewnia morza.

Stan JCWP i ich cele środowiskowe określone w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.) zawiera tabela 18.

Ryc. 35. PKMW na tle jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) (źródło: opr. własne na podstawie danych <https://kzgw.gov.pl>)

1- granica PKMW, 2 – granica otuliny PKMW, 3 – granice JCWP

Tab. 18. Stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) w PKMW i w jego otulinie

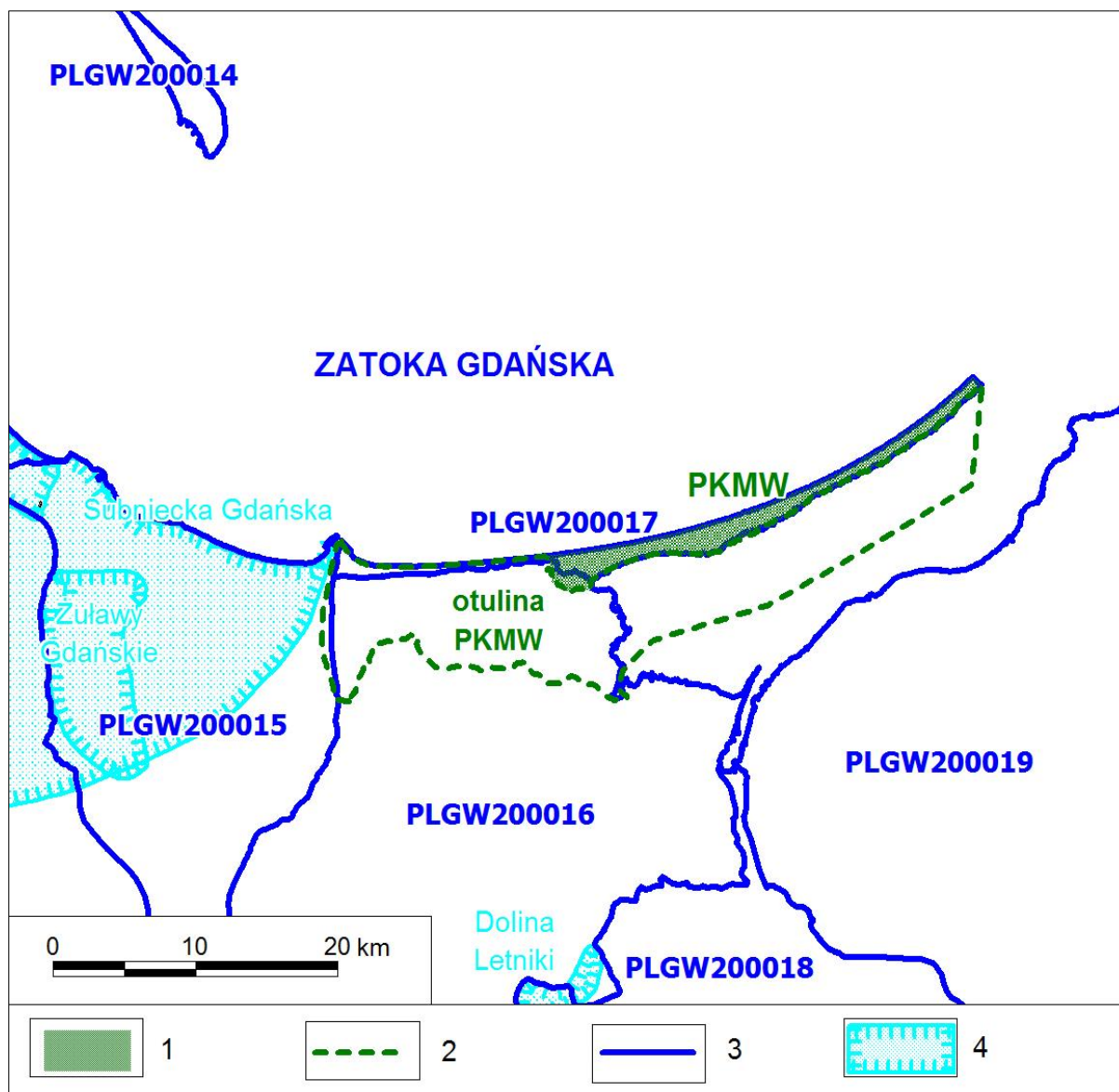
RW200005149 „Szkarpa”	
Status	sztuczna część wód
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWP	dobry
Cel środowiskowy dla JCWP	dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Odstępstwo	nie dotyczy
Termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
RW200005129 „Wiśła Królewiecka”	
Status	sztuczna część wód
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWP	zły
Cel środowiskowy dla JCWP	dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Odstępstwo	nie dotyczy
Termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
RW200005299 „Nogat”	
Status	sztuczna część wód
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWP	zły
Cel środowiskowy dla JCWP	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego - Nogat; dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Odstępstwo	tak; przedłużenie terminu osiągnięcia celu – brak możliwości technicznych
Termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
RW20002129999 „Wiśła od Wdy do ujścia”	
Status	sztuczna część wód
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWP	zły
Cel środowiskowy dla JCWP	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego – Wiśła od ujścia do Wdy; dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona

Odstępstwo	tak; przedłużenie terminu osiągnięcia celu – brak możliwości technicznych
Termin osiągnięcia dobrego stanu	2021
TWIWB1 – Zalew Wiślany	
Status	sztuczna część wód
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWP	zły
Cel środowiskowy dla JCWP	mniej rygorystyczny cel ekologiczny; dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Odstępstwo	tak; przedłużenie terminu osiągnięcia celu – brak możliwości technicznych
Termin osiągnięcia dobrego stanu	2021

Źródło: „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (2016).

W PKMW i w jego otulinie występują trzy **jednolite części wód podziemnych - JCWPd** (ryc. 35.):

- PLGW200015;
- PLGW200016;
- PLGW200017.

Ryc. 36. PKMW na tle jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) (źródło: opr. własne na podstawie danych pgi.gov.pl)

1- granica PKMW, 2 – granica otuliny PKMW, 3 – granice JCWPd, 4 – główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP)

Tab. 19. Stan jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) w PKMW i w jego otulinie

JCWPd nr 15 GW200015	
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWPd	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny
Cel środowiskowy dla JCWPd	dobry stan ilościowy; dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
JCWPd nr 16 GW200016	
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWPd	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny
Cel środowiskowy dla JCWPd	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
JCWPd nr 17 GW200017	
Prowadzenie monitoringu	monitorowana
Aktualny stan lub potencjał JCWPd	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny
Cel środowiskowy dla JCWPd	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona

Źródło: „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (2016).

Na obszarze PKMW oraz jego otuliny nie znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Najbliższy GZWP nr 111 „Subniecka Gdańska” znajduje się w minimalnej odległości ok. 300 m na zachód od otuliny PKMW (ryc. 36).

Zanieczyszczenia wód – źródła i stan

Specyfika obszaru PKMW pod względem zanieczyszczenia wód powierzchniowych polega na autonomii tego obszaru względem otoczenia. Przez Park nie przepływają rzeki, które mogłyby być źródłem dostawy zanieczyszczeń.

Odwrotna sytuacja dotyczy wód Zalewu Wiślanego, znajdującego się częściowo w otulinie PKMW, który jest odbiornikiem dla wielu rzek m. in. Bauda, Elbląg, Nogat, Pastęka, Szkarpa i Wiśła Królewiecka. Tym samym napływ zanieczyszczeń z zewnątrz na obszar otuliny Parku jest duży. Specyfika Zalewu Wiślanego polega na utrudnionej wymianie wód z Zatoką Gdańską – co przyczynia się do depozycji większości zanieczyszczeń w zalewie. Zalew jest zbiornikiem silnie zeutrofizowanym pod wpływem czynników wewnętrznych (uwalnianie biogenów z osadów dennych) i zewnętrznych (dopływ zanieczyszczeń ciekami).

Główne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych w PKMW i w otulinie to, oprócz nie wszędzie uregulowanej gospodarki ściekowej, chemizacja rolnictwa (lokalnie) i leśnictwa, spływy zanieczyszczeń z terenów komunikacyjnych (drogowych) oraz lokalnie nielegalne nagromadzenia odpadów.

Gospodarka wodno-ściekowa w PKMW omówiona jest w rozdz. 4.3.7. niniejszego „Operatu ...”. W Parku wyznaczono 2 tzw. aglomeracje ściekowe, tj. Aglomeracja Krynica Morska i Aglomeracja Stegna. Systemami kanalizacji sanitarnej objęte jest niemal 100% obszaru Parku. Oczyszczalnie ścieków obsługujące zabudowę zlokalizowana w Parku i znajdują się w Krynicy Morskiej i w Steganie.

Wg „Planu gospodarowania...” (2016) jako rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń, oddziałujące na wody przejściowe Zalewu Wiślanego, zidentyfikowano depozycję zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego lub hodowlę zwierząt, natomiast punktowymi źródłami zanieczyszczeń są składowiska odpadów komunalnych.

W „Raporcie o stanie środowiska w województwie pomorskim 2014 roku” (2015) jednolita część wód podziemnych nr 17, w obrębie której znajduje się ok. 90 % obszaru PKMW została wymieniona jako zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Przyczyny nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWPd nr 17 w podziale na antropogeniczne i geogeniczne, są następujące:

- antropogeniczne: *Stwierdzono występowanie okresowo deficytu wody. Najintensywniejszy pobór wód podziemnych, uwarunkowany lokalizacją ośrodków wczasowych, następuje w rejonie Krynicy Morskiej i Stegny, gdzie w okresie wakacyjnym stan rezerw jest minimalny. Zachodzi nawet konieczność wspomaganie w wodę pitną z Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Eksploatacja ujęć wód podziemnych o zmiennym poborze związana z funkcjonowaniem ośrodków rekreacyjnych*

(głównie rejon miasta Krynicy i Stegny) może okresowo skutkować deficytem zasobów wodnych oraz ingresją wód słonych;

- geogeniczne: *Obszar Mierzei jest otoczony od strony Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego akwenami wód słonawych, stąd możliwy ich dopływ (ingresja) do miejsc intensywnego poboru wód (ujęcia wód podziemnych). Nie wykluczona również ascenzja w tych punktach przez nieciągłości tektoniczne, zwłaszcza na odcinku Stegny - Krynica Morska, gdzie w spągu warstw plejstoceńskich nie występują nieprzepuszczalne osady trzeciorzędowe.*

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych kontrolowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, który wyniki badań publikuje w postaci corocznych „Raportów o stanie środowiska województwa pomorskiego”. W „Raportach...” zawarte są wyniki badań z dwóch punktów kontrolnych wód powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze otuliny PKMW (w granicach Parku – nie znajduje się żaden punkt pomiarowy).

Tab. 20. Wyniki badań stanu wód zlewni JCWP w otulinie PKMW z lat 2010-2017

JCWP (punkt kontrolny)	Rok	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.1-3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.6)	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
Szarpawa (O słonka)	2017	-	-	I	II	brak oceny	poniżej stanu dobrego	zły
Jw.	2015	II	II	II	II	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry
Jw.	2012	II	II	II	II	słaby	dobry	brak oceny
Wiśla Królewiecka (Sztutowo)	2017	-	-	I	II	brak oceny	poniżej stanu dobrego	zły
Jw.	2015	IV	II	poniżej potencjału dobrego	II	słaby	dobry	zły
Jw.	2014	IV	II	poniżej potencjału dobrego	II	słaby	dobry	brak oceny
Jw.	2012	II	II	II	I	III	brak oceny	zły
Jw.	2011	I	II	II	I	dobry	brak oceny	brak oceny

Źródło: Raporty o stanie środowiska w woj. pomorskim ... 2010-2017 (2011-2018).

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że stan jednolitych części wód powierzchniowych – rzecznych Szarpawy i Wiśły Królewieckiej w otulinie PKMW jest zły.

Wyniki badania polskiej części Zalewu Wiślanego z 2014 roku (brak nowszych, opublikowanych danych), w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zawiera „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w 2014 r” (2015). Badania prowadzone były w jednym punkcie pomiarowo-kontrolnym, składającym się z 9 stanowisk badawczych: *Oceniając jakość wód wykorzystano wyniki badań z 2014 r., a w uzasadnionych przypadkach skorzystano z zasady dziedziczenia oceny z lat ubiegłych. Zgromadzone dane pozwoliły na wykonanie oceny stanu ekologicznego, stanu chemicznego i ogólnej oceny stanu JCWP Zalew Wiślany w 2014 roku (tabela21.).*

Wg najnowszych publikowanych danych z 2017 r. **wody podziemne** badane były w 6 punktach („Raport o stanie środowiska ... 2017” (2018):

- JCWPd nr 16 – 3 punkty pomiarowe w granicach otuliny PKMW:
  - a) punkt nr 712 w Sztutowie, zabudowa wiejska – wskaźniki fizykochemiczne w zakresie stężeń III klasa, końcowa klasa jakości wody w przekroju pomiarowym III klasa;
  - b) punkt nr 1457 w Sztutowie, zabudowa miejska luźna – wskaźniki fizykochemiczne w zakresie stężeń V klasa, końcowa klasa jakości wody w przekroju pomiarowym IV klasa;
  - c) punkt nr 2176 w Jantarze, lasy – wskaźniki fizykochemiczne w zakresie stężeń V klasa, końcowa klasa jakości wody w przekroju pomiarowym IV klasa;
- JCWPd nr 17 - 3 punkty pomiarowe, w granicach PKMW:
  - a) punkt nr 1459 w Nowej Karczmie, zabudowa wiejska – wskaźniki fizykochemiczne w zakresie stężeń III klasa, końcowa klasa jakości wody w przekroju pomiarowym II klasa;
  - b) punkt nr 1713 w Krynicy Morskiej, zabudowa miejska luźna – wskaźniki fizykochemiczne w zakresie stężeń IV klasa, końcowa klasa jakości wody w przekroju pomiarowym III klasa;
  - c) punkt nr 1752 w Kątach Rybackich, roślinność drzewiasta i krzewiasta – wskaźniki fizykochemiczne w zakresie stężeń IV klasa, końcowa klasa jakości wody w przekroju pomiarowym III klasa;

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że stan zbadanych jednolitych części wód podziemnych w PKMW jest słaby.

Tab. 21. Ocena jakości wód JCWP Zalew Wiślany w 2014 r.

Nazwa / kod JCWP	KLASYFIKACJA WSKAŹNIKÓW I ELEMENTÓW JAKOŚCI WÓD																																											
	1. ELEMENTY BIOLOGICZNE						2. ELEMENTY HYDR.-MORF.	3. ELEMENTY FIZYKOCHEMICZNE																																				
								3.1. Stan fizyczny	3.2. Warunki tlenowe			3.4. Zakwaszenie	3.5. Substancje biogenne																															
	śr.	mg/l	śr.	mm ³ /m ³	wartość	wskaznik SM	wartość	indeks B	wartość	wskaznik SI	Klasa elementów biologicznych		Klasa elementów hydromorfologicznych	śr.	m	Przeźroczystość	min.	mgO ₂ /l	Tlen rozpuszczony przy dnie	śr. (VI-IX)	mgC/l	OWO	max.	(warstwa 0-5 m)	Nasylenie tlenem	śr.	Odczyn pH	st. śr.	mgN-NH ₄ /l	Azot amonowy	st. śr.	mgN-NO ₃ /l	Azot azotanowy	st. śr.	mgN/l	Azot ogólny	st. śr.	mgP-PO ₄ /l	Fosforany	st. śr.	mgP/l	Fosfor ogólny	st. śr.	mgN/l
Zalew Wiślany / PLTW I WB1	9	34,57	9753,3	0,91	1,18	2,90	V	I	0,59	4,2	13,34	136	7,4-9,0	0,103	0,096	0,998	0,005	0,064	0,19	PSD	II	ZŁY	DOBRY	NIE	ZŁY																			
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)																																												
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)																																												
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY																																												
STAN CHEMICZNY																																												
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych																																												
STAN																																												

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w 2014 r. (2015).

5.4. Gospodarka odpadami

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2022” (2016) PKMW położony jest w całości w Regionie Wschodnim gospodarki odpadami. Wg „Planu ...” *Na terenie regionu Wschodniego funkcjonują dwie duże regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK Gilwa Mała oraz RIPOK Tczew), które zapewniają mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych, zagospodarowanie odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowanie pozostałości po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu oraz sortowaniu odpadów komunalnych. Ponadto, w regionie wyznaczono dodatkowy RIPOK w zakresie zagospodarowania odpadów zielonych i innych odpady ulegające biodegradacji, jest to RIPOK KommunalService Vornkahl Polska.*

Podstawą gospodarki odpadami w gminach PKMW jest selektywna zbiórka odpadów. Bezpośrednio na zachód od zabudowy Krynicy Morskiej, w sąsiedztwie miejskiej oczyszczalni ścieków, znajduje się punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. System ten nie funkcjonuje na niektórych terenach turystyczno-rekreacyjnych, zwłaszcza na zapleczu plaży, gdzie gromadzone są odpady zmieszane (fot. 42 i 43). Występują także liczne zaśmiecenia terenu (fot. 44.) oraz lokalnie nagromadzenia gruzu budowlanego (fot. 45).

Fot. 42 Przepięte pojemniki na odpady Krynicy Morskiej (BJS 07.2020)

Fot. 43 Odpady zmieszane przy wejściu na plażę (BJS 07.2020)

Fot. 44 Odpady w terenie zielonym w Krynicy Morskiej

Fot. 45 Odpady budowlane w Przebrnie (BJS 2020) (BJS 07.2020)

5.5. Synantropizacja i dewaloryzacja biosfery

Przyroda ożywiona PKMW jest znacznie przekształcona antropogenicznie. Jest to efekt omówionych powyżej przekształceń środowiska abiotycznego (siedlisk) jak i bezpośrednich oddziaływań na szatę roślinną, grzyby i zwierzęta. Do głównych przejawów przekształceń **siedlisk i pokrywy roślinnej** należały w przeszłości:

- zalesianie ruchomych wydm (tzw. lotnych piasków), prowadzone wg archiwalnych danych historycznych do lat 30 XIX w. (Gawryluk, Barton 2002), a wg innych autorów (Lenartowicz i in. 2001) rozpoczęte na przełomie XVIII i XIX w., między Krynica a Piaskami od 1833 r.;
- wprowadzanie do drzewostanów leśnych obcych geograficznie gatunków drzew, jak sosny: górską, wejmutka, czarna, smołowa i Banksa, a także dąb czerwony, modrzew i dagleza (Lenartowicz i in. 2001);
- zastosowanie do stabilizacji wydm piaskownicy zwyczajnej sprowadzonej na Mierzeję Wiślana ok. 1800 r.
- zmeliorowanie mokradeł (w tym bagien) na równinie aluwialnej Żuław Wiślanych (w Parku rejon Kątów Rybackich) i przekształcenie ich w użytkowane rolniczo poldery;
- budowa w strefie brzegowej Zalewu Wiślano portu rybackiego i jachtowego w Krynicy Morskiej oraz przystani rybackich w Kątach Rybackich i Piaskach oraz związane z tym zmiany siedliskowe;
- budowa w czasie II wojny światowej polderu w Przebrnie z namulów wydobytych z dna Zalewu Wiślano, stanowiącego siedlisko całkowicie antropogeniczne, użytkowane rolniczo;
- budowa wałów przeciwpowodziowych wzdłuż niektórych odcinków brzegu Zalewu Wiślano i w efekcie likwidacja pokrywy roślinnej i synantropizacja szaty roślinnej w otoczeniu;
- eksploatacyjna gospodarka leśna, w tym połacie zrębów całkowicie i gospodarcze nasadzenia drzewostanów;
- budowa metodami biotechnicznymi przedniego wału wydmowego oraz jego obsadzenie roślinnością psammofilną – sztuczne stymulowanie rozwoju zbiorowiska wydmowego;
- likwidacja ekotonu zalew-ląd na odcinku strefy brzegowej Zalewu Wiślano ustabilizowanym budowlą hydrotechniczną (narzut kamienny) (zob. fot. 39);
- zniszczenia siedlisk i roślinności przez różne formy nadmiernego obciążenia turystyczno-rekreacyjnego;
- introdukcja i sukcesja dużej liczby gatunków roślin obcego pochodzenia (Lenartowicz i in. 2001 za Piotrowską 1976);
- fizyczna likwidacja szaty roślinnej (fot.47) i siedlisk przyrodniczych na terenie budowy kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana o powierzchni ok. 23 ha (zob. rozdz. 5.6.).

W efekcie kumulacji ww. przekształceń pokrywy roślinnej w PKMW ma ona antropogeniczny charakter: na wydmach jest zasadzona i sztucznie stymulowana, problem dostrzegany jest mocno w lasach, gdzie widoczny jest dysonans ekologiczny między drzewostanem a siedliskami w obszarach leśnych, zaś na polderze koło Przebrna i na hydrogenicznej równinie aluwialnej w rejonie Kątów Rybackich dominuje roślinność upraw rolniczych (agrocenozy i zbiorowiska segetalne). Enklawy seminaturalnej szaty roślinnej stanowią szuwały przybrzeżne w strefie brzegowej Zalewu Wiślano

i lokalnie płaty roślinności lądowej, zwłaszcza na siedliskach hydrogenicznym (szczegółowe informacje w „Operacie ochrony szaty roślinnej”).

Fot. 46 Centralna część terenu kanału przed rozpoczęciem jego budowy – droga nr 501 Kąty Rybackie – Krynica Morska w otoczeniu zalesionych wydm (źródło: Przewoźniak – red. 2012, fot. MP)

Fot. 47 Teren lokalizacji kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana po wycince lasu przez Nadleśnictwo Elbląg w 2019 r., w centralnej części droga nr 501 Kąty Rybackie – Krynica Morska, w głębi Zalew Wiślany (BJS 09.2019).

W nawiązaniu do przekształceń siedliskowych i szaty roślinnej zmianom ulegała **fauna**, która dostosowywała się gatunkowo i populacyjnie do zmieniających się warunków. Wiedza na ten temat jest bardzo ograniczona. Najlepiej do zmieniających się warunków dostosowuje się prawdopodobnie awifauna i być może teriofauna. Cały PKMW położony jest w zasięgu Południowobałtyckiego szlaku wędrówek ptaków (zob. rozdz. 6.1.3.). Najciekawsze i najrzadsze są ssaki morskie reprezentowane przez fokę szarą (szarytkę morską), ale ich stwierdzenia na plaży w PKMW są sporadyczne. Budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana spowoduje izolację wyspiarskiej części Parku

i negatywny wpływ na jej faunę (zob. poniżej). Na granicy polsko-rosyjskiej, na NE od miejscowości Piaski (Nowa Karczma) znajduje się ogrodzenie, które ogranicza przemieszczenia fauny wzdłuż mierzei (zob. rozdz. 6.1.3. nt. korytarzy ekologicznych). W Parku odbywają się polowania, liczne ambony myśliwskie znajdują się np. koło Przebrna.

5.6. Kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślana a dewastacja przyrody i krajobrazu PKMW - synteza⁶

Efektem nieuzasadnionej ekonomicznie i środowiskowo decyzji rządu RP jest rozpoczęta w 2019 r. budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana wraz z torem wodnym przez Zalew Wiślany do Elbląga. Inwestycja obejmuje (Ryc. 37.):

- kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślana między miejscowościami Skowronki i Przebrno - tzw. lokalizacja „Nowy Świat”, w pobliżu historycznej miejscowości Neue Welt, której zabudowania zanikły po II wojnie światowej; długość około 1350 m, szerokość maksymalna 120 m, głębokość 5 m), z dwoma mostami;
- port postojowy kanału przy brzegu Zatoki Gdańskiej z torem podejściowym (falochrony o długości: wschodni około 1100 m i zachodni około 620 m);
- tor wodny przez Zalew Wiślany, Zatokę Elbląską i rzekę Elbląg, łączący kanał z portem w Elblągu (łączna długość około 20,6 km, szerokość na dnie 60-120 m, głębokość 5 m przy średniej głębokości Zalewu Wiślanego 2-2,5 m),
- kotwicowisko dla statków na Zalewie Wiślanym (kilka ha, głębokość 5 m), które obecnie nie jest już rozpatrywane;
- sztuczną wyspę na Zalewie Wiślanym zbudowaną z refulatu z budowy i późniejszego pogłębiania toru wodnego (powierzchnia 181 ha, objętość 9,2 mln m³).

Ww. elementy inwestycji położone są w rejonie szczególnie wartościowym i wrażliwym przyrodniczo, w zasięgu PKMW, obszaru Natura 2000 PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana, obszaru Natura 2000 PLB280010 Zalew Wiślany i w otoczeniu wielu innych form ochrony przyrody (Ryc. 37.).

Realizacja inwestycji spowoduje następujące, główne skutki w środowisku przyrodniczym (Przewoźniak – red. 2012):

1. Silne przekształcenie strefy brzegowej Mierzei Wiślanej od strony Zatoki Gdańskiej w zasięgu terenu budowy, tym negatywne zmiany morfodynamiki brzegu oraz likwidację siedlisk wydmych (wydmy szare i białe) i plażowych, w tym chronionych w PKMW i w programie Natura 2000.
2. Trwałe zaburzenie równowagi dynamicznej brzegu Mierzei Wiślanej od strony Zatoki Gdańskiej przez falochrony portu postojowego przy kanale. Wzmoczona abrazja morska (zasięg kilka – kilkanaście km) spotęguje zniszczenia chronionych siedlisk PKMW i zarazem obszaru Natura 2000 PLH oraz walorów rekreacyjnych plaży w PKMW. Niszczenie brzegu będzie wymagało trwałego, kosztownego przeciwdziałania, powodującego dalsze przekształcenia siedlisk.
3. Pogorszenie jakości wód Zalewu Wiślanego, poprzez wzrost trofii (uwolnienie azotu i fosforu z osadów na dnie Zalewu) oraz wzrost zanieczyszczenia toksycznymi związkami ropopochodnymi

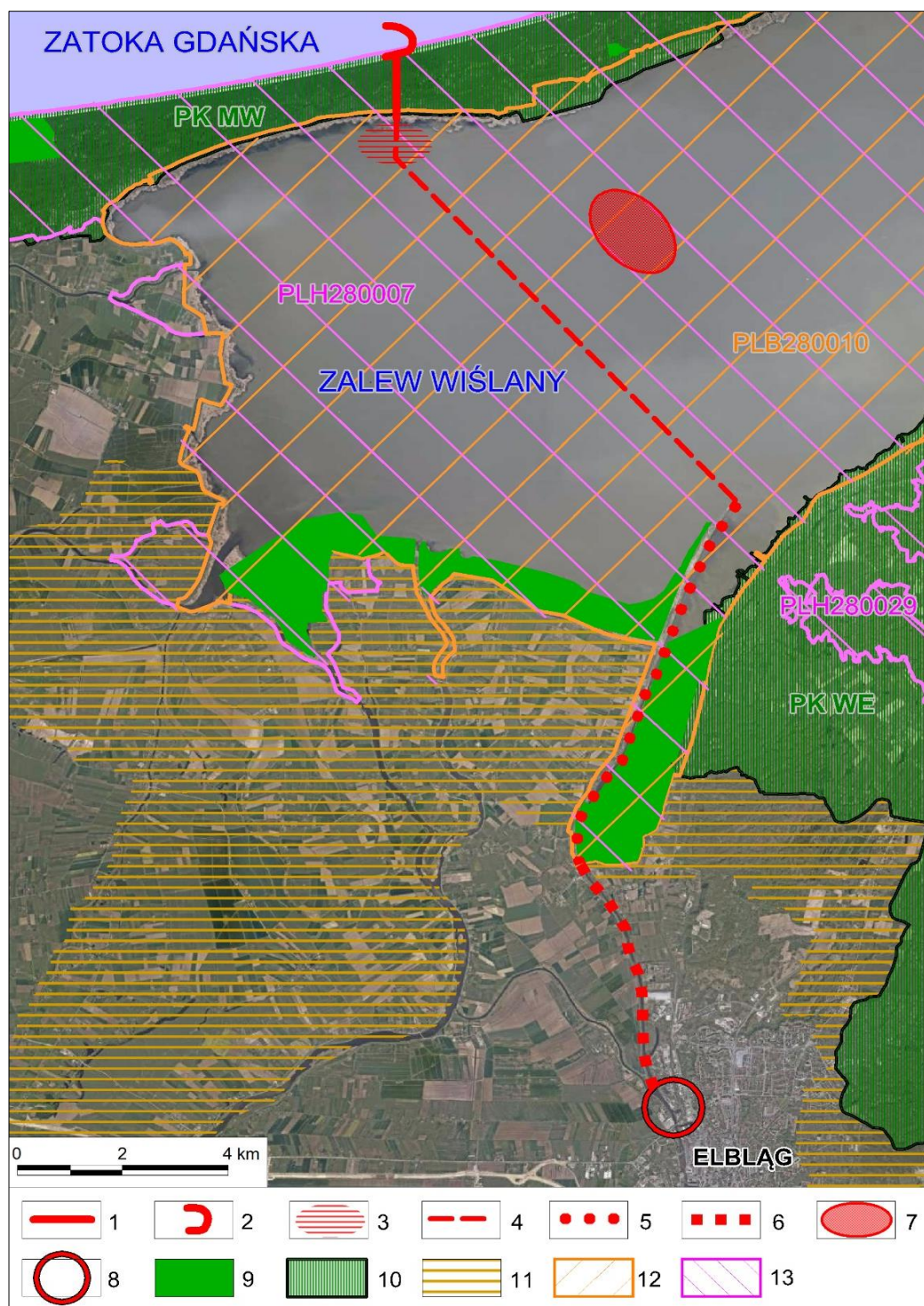
---

⁶ Na podstawie Przewoźniak – red. 2012 i Przewoźniak, Czochański 2020.

i metali (zawarte w osadach na dnie Zalewu), na etapie budowy i eksploatacji toru wodnego oraz składowania refulatu (sztuczna wyspa). Konieczne będzie systematyczne, kosztowne odmulanie toru wodnego na etapie eksploatacji, co spowoduje powstanie nowego urobku i dalsze oddziaływania środowiskowe. Spowoduje to m. in pogorszenie kondycji ekologicznej ekosystemów przybrzeżnych wzdłuż granicy PKMW i spadek walorów rekreacyjnych strefy brzegowej Zalewu w PKMW.

4. Znaczące, negatywne oddziaływania na biosferę Mierzei Wiślanej w granicach PKMW, a zwłaszcza:

- wycięcie 23 ha lasu porastającego wydmy (nastąpiło to w lutym 2019 r.);
- likwidację chronionych siedlisk przyrodniczych, w tym priorytetowego – 2130 wydmy szare, na długości co najmniej kilku km;
- likwidację stanowisk chronionych i z innych powodów cennych przyrodniczo gatunków roślin, grzybów i zwierząt;
- powstanie bariery (w postaci kanału) dla przemieszczania się zwierząt lądowych;
- wyspiarską izolację subpopulacji wielu gatunków;
- pogorszenie integralności obszaru PKMW oraz obszaru siedliskowego Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (przecięcie Mierzei), a także likwidację powiązań lądowych odciętej części obszaru (wyspa) z innymi obszarami chronionymi.

Ryc. 37. Konfliktowa inwestycja - budowa drogi wodnej łączącej port w Elblągu z Zatoką Gdańską, w tym kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana w PKMW (źródło: Przewoźniak, Czochański 2020).

1 – kanał przez Mierzeję Wiślana, 2 – port osłonowy na Zatoce Gdańskiej, 3 – kotwiczowisko na Zalewie Wiślanym, 4 – tor wodny na Zalewie Wiślanym, 5 – tor wodny w Zatoce Elbląskiej, 6 – tor wodny na rzece Elbląg, 7 – sztuczna wyspa z urobku z torów wodnych, 8 – port w Elblągu, 9 – rezerваты przyrody, 10 - parki krajobrazowe (PKMW – Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”; PKWE – Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej), 11 - obszary chronionego krajobrazu, 12 - obszar Natura 2000 PLB280010 Zalew Wiślany, 13 – obszar Natura 2000 PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana.

5. Znaczące, negatywne oddziaływania na biosferę Zalewu Wiślanego, a zwłaszcza:

- likwidację roślinności wodnej i szuwarowej w strefie budowy toru wodnego i kotwiczowiska na Zalewie Wiślanym, w tym w zasięgu i sąsiedztwie PKMW;
- likwidację wartościowych i rzadkich siedlisk ptaków i oddziaływanie na gatunki ptaków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Zalew Wiślany, w tym w zasięgu i sąsiedztwie PKMW;;
- likwidację (w zasięgu planowanej wyspy o powierzchni 181 ha) i silne przekształcenia (w zasięgu toru wodnego i kotwiczowiska) siedliska priorytetowego – 1150 laguny przybrzeżne, dla ochrony którego wyznaczono obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana;
- negatywne oddziaływanie budowy toru wodnego i transportu morskiego na rezerwat przyrody „Zatoka Elbląska”.

6. Dewaloryzację krajobrazu priorytetowego PKMW przez budowę wielkogabarytowych obiektów technicznych i bezpowrotną fragmentację krajobrazu pasa Mierzei. Wystąpi także znaczące przekształcenie krajobrazu Zalewu Wiślanego, w wyniku powstania wyspy o powierzchni 181 ha (na Zalewie nie ma żadnej naturalnej wyspy), położonej na przedpolu widokowym z PKMW na Wysoczyznę Elbląską.

7. Pogorszenie środowiskowych warunków życia ludzi, a zwłaszcza:

- na etapie budowy w wyniku uciążliwości transportu lądowego przez miejscowości wypoczynkowe, w tym w PKMW zwłaszcza przez Kąty Rybackie;
- na etapie eksploatacji w wyniku pogorszenia walorów rekreacyjnych Mierzei Wiślanej, a zwłaszcza plaż wzdłuż brzegu Zatoki Gdańskiej w PKMW.

8. W sytuacji poważnych awarii:

- w przypadku katastrofy morskiej na Zalewie Wiślanym, połączonej z rozlewem substancji ropopochodnych, zagrożenie katastrofą ekologiczną o zasięgu regionalnym, zwłaszcza wobec znikomej zdolności wód Zalewu do samooczyszczania, z potencjalnymi negatywnymi skutkami dla strefy brzegowej Zalewu w PKMW oraz dla możliwości jej wykorzystania rekreacyjnego;
- w przypadku awarii śluz kanału i wrót przeciwpowodziowych zagrożenie powodzią odmorską na wszystkich terenach przyzalewowych, w tym w PKMW.

Inwestycja „droga wodna łącząca port w Elblągu z Zatoką Gdańską, w tym kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślana” już w trakcie budowy spowodowała dewastację przyrody i krajobrazu PKMW oraz obszarów Natura 2000 PLH i PLB. Administracja państwowa udowodniła, że ochrona przyrody i krajobrazu, w tym w Parku Krajobrazowym „Mierzeja Wiślana” jest fikcją, a rozwój zrównoważony konstytucyjnym sloganem.

Fot. 48 Strefa przybrzeżna Zalewu Wiślanego w rejonie budowy kanału przez Mierzeję Wiślaną w lokalizacji „Nowy Świat” przed rozpoczęciem budowy (źródło: Przewoźniak – red. 2012, fot. M. Goc)

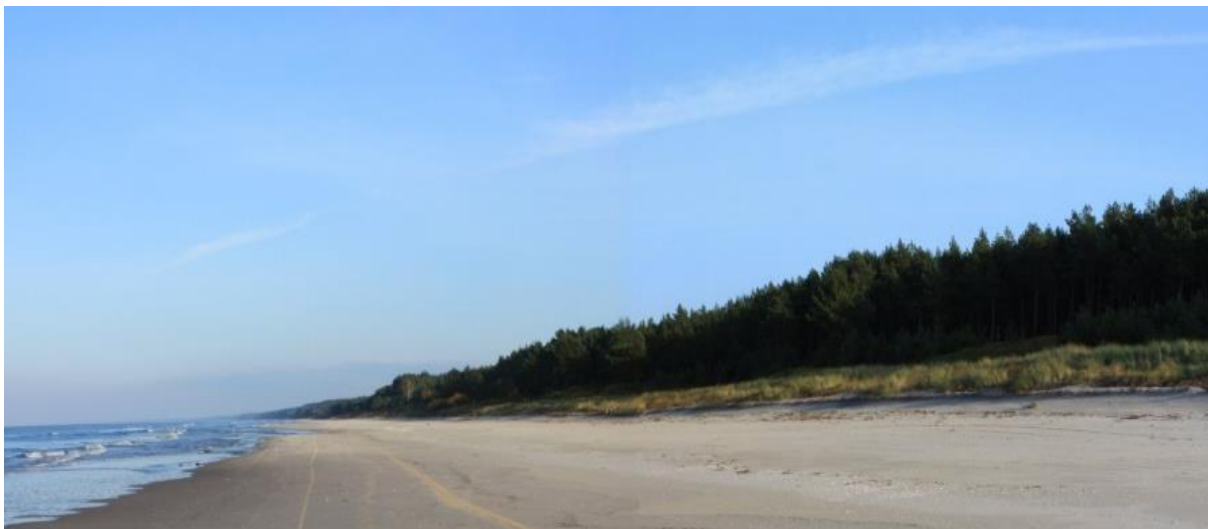
Fot. 49 Teren budowy kanału – widok od strony strefy przybrzeżnej Zalewu Wiślanego – 2020 r. (źródło: <https://inzynieria.com/fotografie>).

Fot. 50 Nadmorski bór sosnowy na wydmach centralnej części terenu kanału żeglugowego przed rozpoczęciem jego budowy (źródło: Przewoźniak – red. 2012, fot. MP)

Fot. 51 Centralna część terenu budowy kanału, w głębi Zalew Wiślany – 2020 r. (źródło: <https://przekopmierzei.pl>)

Fot. 52 Strefa brzegowa Zatoki Gdańskiej na terenie kanału żeglugowego przed rozpoczęciem jego budowy (źródło: Przewoźniak – red. 2012, fot. MP)

Fot. 53 Teren budowy kanału w strefie brzegowej Zatoki Gdańskiej – 2020 r. (źródło: <https://inzynieria.com/fotografie>).

5.7. Stan antropogenicznego przekształcenia przyrody – synteza

Przyroda PKMW jest znacznie przekształcona antropogenicznie w części abiotycznej (siedliska) i w konsekwencji oraz niezależnie w części biotycznej. Podstawowe przekształcenia siedlisk to:

- stabilizacja wydm przez zalesienia i nasadzenia krzewów, w tym agresywnych neofitów;
- stabilizacja metodami biologiczno-technicznymi przedniego wału wydmowego (częściowo sztucznie ukształtowanego) i wydm białych;
- stworzenie antropogenicznego siedliska w postaci polderu koło Przebrna, usypanego z namułków z dna Zalewu Wiślanego;

- melioracje równiny aluwialnej w rejonie Kątów Rybackich sfinalizowane w postaci polderu;
- eliminacja zalewów powodziowych części strefy brzegowej Zalewu Wiślanego w wyniku budowy wałów przeciwpowodziowych;
- stabilizacja opaską z narzutu kamiennego odcinka brzegu Zalewu Wiślanego na SW od osady Piaski;
- przekształcenia środowiska wodnego Zalewu Wiślanego w zakresie parametrów fizycznych i chemicznych;
- lokalnie fizyczne przekształcenia siedlisk wydmych i uboższych leśnych, szczególnie bażynowych borów nadmorskich w wyniku nadmiernego obciążenia turystyczno-rekreacyjnego;
- systematyczne zmniejszanie od prawie 200 lat powierzchni terenów aktywnych biologicznie przez rozwój zainwestowania kubaturowego i infrastrukturalnego (ostatni duży ubytek to likwidacja ekosystemów leśnych i siedlisk przyrodniczych na terenie budowy kanału żeglugowego);
- istnienie od 1945 bariery ekologicznej dla części fauny w postaci ogrodzenia w strefie granicznej na NE od osady Piaski;

oraz po zbudowaniu kanału żeglugowego – deklarowane zakończenie budowy w 2022 r.:

- zaburzenie, a nawet zniszczenie równowagi geodynamicznej strefy brzegowej Mierzei Wiślanej od strony otwartego morza (falochrony portu osłonowego kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną - w budowie);
- izolacja ekologiczna części Parku przez barierę antropogeniczną w postaci kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną między Skowronkami a Przebrnem.

Brak pomiarowego rozpoznania stanu zoologicznego środowiska w PKMW i w jego otulinie, poza nieregularnymi badaniami stanu zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.

Konsekwencją ww. przekształceń siedlisk oraz skutkiem niezależnych oddziaływań jest antropizacja przyrody ożywionej PKMW, której wyrazem są przede wszystkim: synantropizacja zbiorowisk roślinnych, występowanie typowych zbiorowisk antropogenicznych związanych z działalnością człowieka, duży udział gatunków obcych we florze Parku, zubożenie fauny oraz generalnie - synantropizacja ekosystemów. Tylko lokalnie występują ekosystemy seminaturalne (postnaturalne). Małe znaczenie dla zachowania seminaturalnych struktur przyrodniczych mają rezerваты przyrody – w Parku ustanowiono tylko dwa o łącznej powierzchni 109,5 ha (2,5 % powierzchni Parku). Specyficzny, w pewnym sensie seminaturalny charakter, mają nieliczne struktury stworzone przez człowieka (np. przedni wał wydmy), na których w wyniku spontanicznych procesów przyrodniczych nastąpiła naturalizacja przyrodnicza, zwłaszcza w zakresie zbiorowisk roślinnych.

Współcześnie antropizację przyrody PKMW intensyfikuje głównie nadmierne obciążenie turystyczno-rekreacyjne w rejonach zainwestowania osadniczo-turystycznego, przy małym potencjale samoregulacyjno-odpornościowym przyrody struktur wydmych (zob. „Operat kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”).

Całkowitą dewastację przyrody spowodowała budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną w rejonie między Skowronkami i Przebrnem – dalsze, bezpośrednie i pośrednie zmiany przyrody nastąpią w całym Parku na etapie eksploatacji kanału (zob. rozdz. 5.6.).

6. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU WYNIKAJĄCE Z OCHRONY PRZYRODY, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU

6.1. Uwarunkowania ochrony przyrody - synteza

6.1.1. Park w regionalnej strukturze form ochrony przyrody

PKMW jest elementem regionalnej struktury form ochrony przyrody wschodniej części Pomorza, którą tworzą przede wszystkim rezerваты przyrody (głównie „punktowo” jako centra bioróżnorodności), inne parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu (OChK) oraz w większości nakładające się na wymienione formy ochrony obszary Natura 2000 – elementy systemu ochrony przyrody w Unii Europejskiej (ryc. 37).

Obszar PKMW i akwen Zalewu Wiślanego, pokrywa prawie w całości (wyłączając niewielkie powierzchniowo fragmenty w południowo-zachodniej części Parku) obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana. Obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków PLB280010 Zalew Wiślany obejmuje tylko częściowo południowe obrzeża Parku.

PKMW nie posiada innych, bezpośrednich połączeń z pozostałymi formami ochrony przyrody w otoczeniu. Połączenia zapewnia natomiast otulina Parku, w której obrębie znajdują się inne obszary chronione lub z nimi graniczy obszar otuliny, w tym od zachodu formy ustanowione w rejonie Wisły i jej ujścia do Zatoki Gdańskiej: rezerwat przyrody „Mewia Łacha”, Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich oraz obszary Natura 2000: PLB220004 Ujście Wisły, PLB220004 Dolina Dolnej Wisły i PLH220044 Ostoja w Ujściu Wisły. Od południowego zachodu otulina PKMW obejmuje częściowo Obszar Chronionego Krajobrazu Rzek Szarpawy i Tugi, a od południa i południowego wschodu, na Zalewie Wiślanym styka się z otuliną Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej⁷ - granica tego Parku przebiega brzegiem Zalewu Wiślanego.

Rosyjska części Mierzei Wiślanej nie jest objęta formami ochrony przyrody. Planowane jest tam ustanowienie parku narodowego o zróżnicowanych reżimach ochronnych, w nawiązaniu do rosyjskiego systemu ochrony przyrody (Kobelyanskaya i in. 2008).

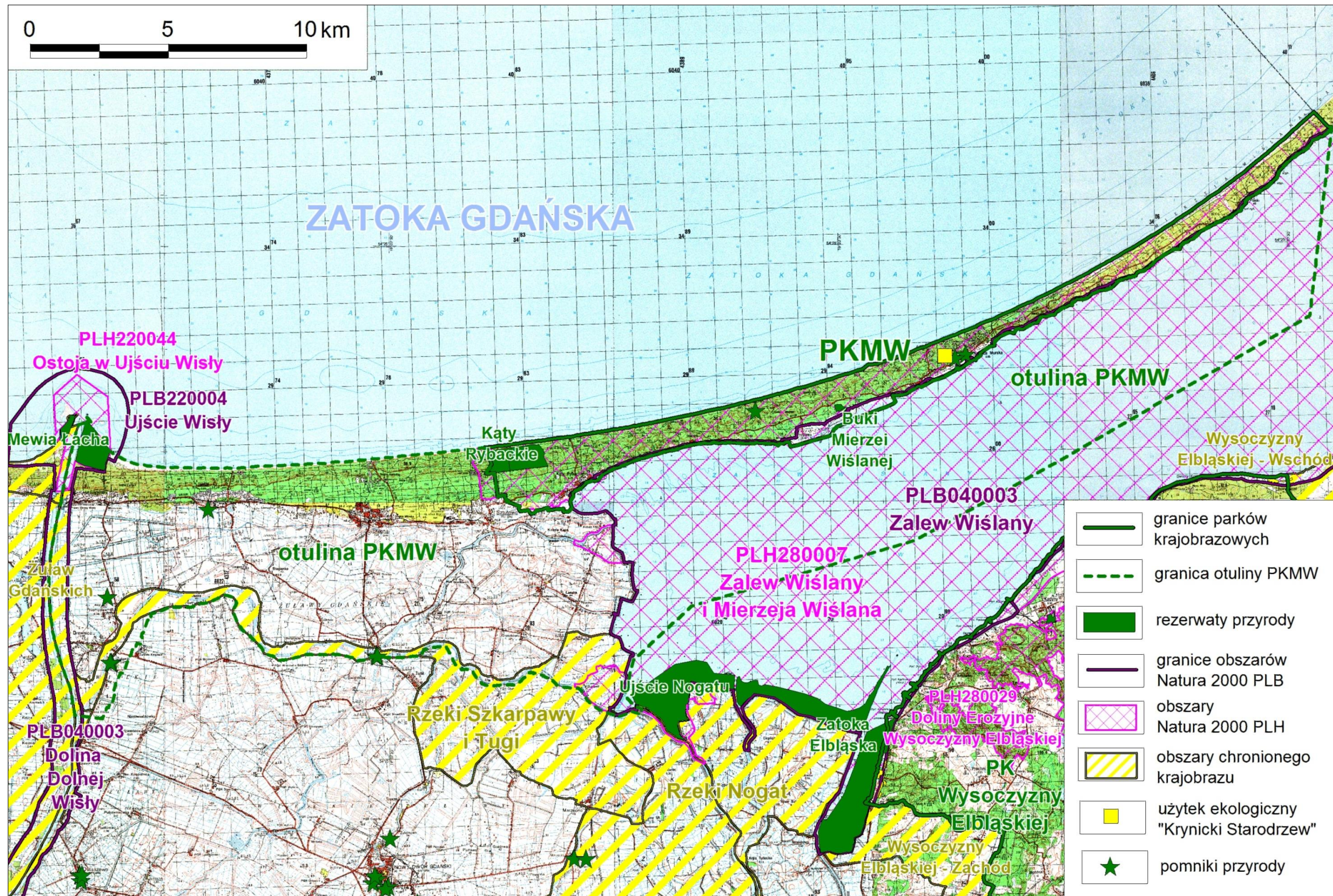
Lokalizacja Parku pomiędzy Zalewem Wiślanym i Zatoką Gdańską jest teoretycznie korzystna w aspekcie przeciwdziałania zagrożeniom zewnętrznym dla jego chronionych walorów, jednak z drugiej strony powoduje swoistą „izolację” w odniesieniu do lądowej sieci powiązań ekologicznych i innych, terytorialnych form ochrony przyrody.

Reasumując, PKMW jest położony na uboczu w stosunku do regionalnej struktury krajowych form ochrony przyrody. Park pokrywa prawie w całości obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana oraz południowe obrzeża obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków PLB280010 Zalew Wiślany. Otulina Parku, teoretycznie (na mapie – ryc. 38), zapewnia połączenia ekologiczne z pozostałymi formami ochrony przyrody w otoczeniu, ale w rzeczywistości jej znaczenie pod tym względem jest małe.

Zagadnienie usytuowania PKMW w systemie korytarzy ekologicznych omówiono w rozdz. 6.1.2.

---

⁷ Granica otulin parków krajobrazowych ma tu całkowicie sztuczny przebieg – nawiązuje do granic województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, powiatów i gmin.

Ryc. 38. Formy ochrony przyrody w PKMW i w jego otulinie oraz w ich otoczeniu (źródło: opr. własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska – <https://gdos.gov.pl>).

6.1.2. Formy ochrony przyrody w Parku i jego otulinie

Na obszarze PKMW z dziesięciu form ochrony przyrody przewidzianych w ustawie o ochronie przyrody występują: rezerваты przyrody, obszary Natura 2000 PLB i PLH, użytek ekologiczny, pomniki przyrody oraz ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt, a w otulinie Parku ponadto znajdują się obszary chronionego krajobrazu (ryc. 38.) – łącznie z PKMW siedem form ochrony.

Rezerваты przyrody

W granicach PKMW występują dwa rezerваты przyrody: „Kąty Rybackie” wraz z otuliną w zachodniej części Parku oraz „Buki Mierzei Wiślanej” w centralnej części Parku. W otulinie Parku znajduje się część rezerwatu „Mewia Łacha” - w jej północno-zachodniej części, przy ujściu Wisły do Zatoki Gdańskiej. Podstawowe informacje nt. wymienionych rezerwatów zawiera tabela 22.

Tab. 22. Podstawowe informacje nt. ustanowionych rezerwatów przyrody w PKMW i w jego otulinie - stan na 15.11.2020 r.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Położenie: gmina	Rok: utworzenia / ustanowienia planu ochrony	Powierzchnia [ha]: rezerwatu / (otuliny)	Rodzaj rezerwatu i główne przedmioty ochrony	Uwagi
1	Kąty Rybackie	Sztutowo	1957	102,5 (62,9)	Faunistyczny: celem ochrony jest zachowanie miejsc lęgowych kormorana czarnego i czapli siwej	W 2015 r. było tu ok. 6500 par lęgowych kormorana
2	Buki Mierzei Wiślanej	Krynica Morska	1962	7,0	Leśny: celem ochrony jest zachowanie lokalnej postaci kwaśnej buczyny ze starodrzewem bukowym i innych zbiorowisk leśnych wykształconych na wydmach w specyficznych warunkach Mierzei Wiślanej.	Wiek drzewostanu bukowego wynosi ok. 200 lat.
3	Mewia Łacha	Stegna	1991 / 2016	150,5 (część w otulinie PKMW)	Faunistyczny: celem ochrony jest zachowanie kolonii lęgowych rzadkich gatunków rybitw, miejsc lęgowych odpoczynku i żerowania ptaków siewkowatych i blaszkodziobych oraz krajobrazu stożka ujściowego Wisły.	Teren rezerwatu został uznany za ostoję ptaków o randze europejskiej. W rezerwacie obserwowane są szarytki morskie (foki szare).

Źródło: dane na podstawie Centralnego rejestru form ochrony przyrody (<https://crfop.gdos.gov.pl>) oraz strony internetowej PKMW (<https://parkmierzeja.pl>).

Obszary chronionego krajobrazu

W południowo-zachodniej części otuliny PKMW znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Rzek Szkarpany i Tugi. Ma powierzchnię ok. 3192 ha, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz rzek delty Wisły i ich otoczenia, charakteryzujących się specyficznymi

walorami przyrodniczymi i fizjonomicznymi, ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz z uwagi na pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych, łączących dolinę rzeki Wisły z obszarem Żuław Wiślanych, rzeką Nogat i otoczeniem Zalewu Wiślanego. Celem ochrony jest zachowanie w stanie niezmienionym ekosystemów brzegowych obszaru międzywala Szarpawy i Tugi oraz ich specyfiki krajobrazowej charakterystycznej dla terenu Żuław Wiślanych, wraz z historycznymi obiektami techniki i kultury oraz walorami rekreacyjnymi (opis wg Centralnego rejestru form ochrony przyrody). W zasięgu OChK Rzek Szarpawy i Tugi obowiązuje Uchwała Nr 245/XIX/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2020, poz. 1624).

Obszary Natura 2000

Większość powierzchni PKMW (wyłączając niewielkie fragmenty Parku w jego południowo-zachodniej części) pokrywa obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007. Od południa w stosunku do PKMW, wyznaczono obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków Zalew Wiślany PLB280010, który częściowo pokrywa się z Parkiem w jego południowej części.

Fot. 54 Oznakowanie obszarów Natura 2000 w Przebrnie od strony Zatoki Gdańskiej i w Kątach Rybackich od strony Zalewu Wiślanego (BJS 07.2020)

Dla ww. obszarów Natura 2000 nie ustanowiono dotychczas planów zadań ochrony oraz planów ochrony⁸.

Podstawowe informacje nt. obszarów Natura 2000 w PKMW przedstawiono w tabeli 23.

⁸ Plany ochrony dla obu obszarów zostały wykonane w latach 2012-2014, ale Minister Środowiska ich nie zatwierdził.

Tab. 23. Podstawowe informacje nt. obszarów Natura 2000 – stan na 15.11 2020 r.

Nazwa i kod obszaru / powierzchnia [ha]	Położenie: gminy / inne formy ochrony przyrody w zasięgu obszaru poza PKMW	Przedmioty ochrony PLB: gatunki ptaków objętych szczególnymi środkami ochronnymi, w tym dotyczącymi ich siedlisk, mającymi na celu zapewnienie przetrwania i rozrodu tych gatunków (gatunki z załącznika 1 Dyrektywy Ptasiej). PLH: gatunki zwierząt, roślin i siedliska przyrodnicze.
Zalew Wiślany PLB220010 / 32 224	Sztutowo, Krynica Morska, Nowy Dwór Gdański, Elbląg, Tolkmicko, Frombork, Braniewo / Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej; rezerваты przyrody: „Ujście Nogatu”, „Zatoka Elbląska”; OChK: Rzek Szkarpawy i Tugi, Rzeki Nogat, Rzeki Baudy, Wybrzeża Staropruskiego	Płaskonos zwyczajny - <i>Anas clypeata</i> (c)* Cyraneczka zwyczajna - <i>Anas crecca</i> (c/r) Cyranka – <i>Anas querquedula</i> (r) Krakwa - <i>Anas strepeta</i> (c) Gęś białoczelna - <i>Anser albifrons</i> (c) Gęgawa - <i>Anser anser</i> (c) Gęś zbożowa - <i>Anser fabalis</i> (c) Czapla siwa - <i>Ardea cinerea</i> (r) Czernica - <i>Aythya fuligula</i> (c/r) Rybitwa białowąsa – <i>Chlidonias hybrida</i> (r) Rybitwa czarna - <i>Chlidonias niger</i> (r) Łabędź niemy - <i>Cygnus olor</i> c/r Łyska zwyczajna - <i>Fulica atra</i> (c) Bielik – <i>Haliaeetus albicilla</i> (r) Mewa mała - <i>Larus minutus</i> (c) Bielaczek - <i>Mergus albellus</i> (c/w) Hełmiatka - <i>Netta rufina</i> (r) Kormoran zwyczajny – <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (r) Perkoz dwuczuby – <i>Podiceps cristatus</i> (r) Zielonka - <i>Porzana parva</i> (r) Kropiatka – <i>Porzana porzana</i> (r) Ohar - <i>Tadorna tadorna</i> (r) Krwawodziób - <i>Tringa tetanus</i> (r) * c - przelotne, r - wydające potomstwo, w - zimujące
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007 / 40 862	Sztutowo, Krynica Morska, Nowy Dwór Gdański, Elbląg, Tolkmicko, Frombork, Braniewo, m. Braniewo / Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej; rezerваты przyrody: „Buki Mierzei Wiślanej”, „Kąty Rybackie” „Ujście Nogatu”, „Zatoka Elbląska”, „Cielętnik”; Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002 OChK: Rzek Szkarpawy i	rośliny: 2216 – Inica wonna <i>Linaria loeselii</i> (<i>Linaria odora</i>) zwierzęta: 1084 – pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> 1095 – minóg morski <i>Petromyzon marinus</i> 1099 – minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i> 1060 – czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> 1103 – parposz <i>Alosa fallax</i> 1145 – piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> 1149 – koza pospolita <i>Cobitis taenia</i> 1188 – kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> 1318 – nocek łydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i> 1337 – bóbr europejski <i>Castor fiber</i> 1355 – wydra europejska <i>Lutra lutra</i>

	Tugi, Rzeki Nogat, Rzeki Baudy, Wybrzeża Staropruskiego	<p>1364 – foka szara <i>Halichoerus grypus</i></p> <p>2522 – ciosa <i>Pelecus cultratus</i></p> <p>5339 – różanka europejska <i>Rhodeus sericeus</i></p> <p>siedliska:</p> <p>1130 – estuaria;</p> <p>1150 - laguny przybrzeżne;</p> <p>1210 – kidzina na brzegu morskim;</p> <p>2110 - inicjalne stadia nadmorskich wydm białych</p> <p>2120 - nadmorskie wydmy białe (<i>Elymo Ammophiletum</i>);</p> <p>2130 – nadmorskie wydmy szare;</p> <p>2180 – lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich;</p> <p>2190 - wilgotne zagłębienia międzywydmowe;</p> <p>3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>;</p> <p>3270 – zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri p.p.</i> i <i>Bidention p.p.</i>;</p> <p>6410 – zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)’</p> <p>6430 – ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>);</p> <p>6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>);</p> <p>7120 – torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji;</p> <p>7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>);</p> <p>9110 – kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagion</i>);</p> <p>9160 – grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>);</p> <p>91D0 – bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne;</p> <p>91E0 - łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe</p>
--	---	--

Źródło: opr. własne na podstawie standardowych formularzy danych, data aktualności formularzy październik 2020 (<https://natura2000.gdos.gov.pl>).

Użytek ekologiczny

W PKMW ustanowiono jeden użytek ekologiczny „Krynicky starodrzew” w centralnej części Parku, w zasięgu zabudowy miejskiej Krynicy Morskiej, o powierzchni niecałego hektara, powołany na podstawie Uchwały Nr XI/122/12 Rady Miejskiej Krynica Morska z dnia 29 marca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2012, poz. 1652). Celem ochrony jest zachowanie siedliska grądu subatlantyckiego, olsu, kompleksu okazałych drzew o wymiarach pomnikowych oraz stanowisk gatunków chronionych na terenie Krynicy Morskiej.

Fot. 55. Oznakowanie i jedna z tablic informacyjnych w rejonie użytku ekologicznego (BJS 07.2020)

W otulinie PKMW nie ustanowiono użytków ekologicznych (wg stanu na 15.11.2020 r.).

Pomniki przyrody

W PKMW znajdują się 3 pomniki przyrody: dwa dęby w centrum Krynicy Morskiej oraz buk pospolity w okolicach Przebrna. W otulinie Parku znajduje się 7 pomników przyrody – drzew: 3 w Żuławkach, 2 w Rybinie, 1 w Przemysławiu i 1 w Jantarze.

Ochrona gatunkowa - wg danych przed przystąpieniem do sporządzania „Planu ochrony PKMW”, obejmuje w PKMW (<https://parkmierzeja.pl>):

- 53 gatunki roślin naczyniowych, w tym 17 gatunków objętych ochroną ścisłą i 36 ochroną częściową;
- 2 gatunki wątrobowców objęte ochroną częściową;
- 32 gatunki mchów objęte ochroną częściową;
- 30 gatunków grzybów zlichenizowanych (porosty), w tym 13 gatunków objętych ochroną ścisłą i 36 ochroną częściową;
- 5 gatunków grzybów makroowocnikowych objętych ochroną częściową;

oraz 307 gatunków kręgowców, w tym:

- 8 gatunków płazów , w tym 2 gatunki objęte ochroną ścisłą i 6 ochroną częściową;
- 5 gatunków gadów objętych ochroną częściową;
- 274 gatunki ptaków, w tym 267 gatunków objętych ochroną ścisłą i 7 ochroną częściową;
- 20 gatunków ssaków, w tym 8 gatunków objętych ochroną ścisłą (2 gatunki fok i 6 gatunków nietoperzy) i 12 ochroną częściową.

Brak syntetyzujących danych (stan na 15.11.2020 r.) nt. chronionych gatunków bezkręgowców.

Strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania zwierząt

W PKMW i w otulinie znajdują się ww. strefy ochrony gniazd bielika – szczegółowe dane posiada RDOŚ w Gdańsku. Orientacyjną lokalizację gniazd w PKMW i w jego otoczeniu przedstawia ryc. 39).

Ryc. 39. Orientacyjne rozmieszczenie stanowisk lęgowych bielika w rejonie polskiej części Zalewu Wiślanego (Źródło: materiały własne T. Mokwy i dane Komitetu Badania Orłów, za Przewoźniak – red. 2012)

Czerwone okręgi oznaczają stanowiska par, których gniazda zostały znalezione, czarne – rewiry par ustalone na podstawie regularnych obserwacji ptaków, liczby – numer kolejny stanowiska

Planowane formy ochrony przyrody

Zagadnienie powiększenia PKMW, wg poprzedniego projektu „Planu ochrony PKMW” (Gerstmannowa – red. 2001) i wg projektu PBPR w Gdańsku (2019, za Zielińskim 2020) przedstawiono w rozdz. 4.4.).

W PKMW i w jego otulinie planowane są/były dotychczas rozważane następujące formy ochrony przyrody (wg projektu „Planu ochrony PKMW” - Gerstmannowa – red 2001 i wg Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Krynica Morska, Sztutowo i Stegna)⁹:

– rezerwaty przyrody:

- 1) „Bory Mierzei” - w gminie Krynica Morska, na północ od Przebrna, planowany rezerwat leśny obejmujący najlepiej wykształcone na mierzei zbiorowiska nadmorskich borów sosnowych,
- 2) „Wielbłądzi Garb” - w gminie Krynica Morska, na wschód od miasta, planowany rezerwat krajobrazowy obejmujący wał wydmy oraz specyficzne dla tego obszary fragmenty lasów z grupy acydofilnych dąbrów,
- 3) „Mikołajkowe Wydmy” - w gminie Krynica Morska, w rejonie osady Piaski, planowany rezerwat florystyczno-krajobrazowy obejmujący współcześnie akumulowane sekwencje młodych form wydmych na wybrzeżu od strony otwartego morza z bogatą populacją mikołajka nadmorskiego,
- 4) „Zatoka Kącka” – w gminie Sztutowo, w strefie przybrzeżnej zachodniej części Zalewu Wiślanego, w większości w otulinie Parku, w tym w sąsiedztwie Kątów Rybackich, planowany

⁹ Lokalizację większości planowanych form ochrony przyrody przedstawia załącznik kartograficzny do publikacji: Gerstmannowa – red. 2001.

rezerwat florystyczno-faunistyczny ze zróżnicowaną roślinnością wodną i bogatą fauną ptaków wodnych,

5) „Moczary” – w gminie Stegna, w otulinie Parku, planowany rezerwat torfowiskowy,

– obszary chronionego krajobrazu:

1) Obszar Chronionego Krajobrazu Mierzejowo-Żuławski (powierzchniowo tożsamy z otuliną PKMW) w celu ochrony morfologii terenu Mierzei Wiślanej, różnorodności biologicznej i krajobrazu, tożsamości kulturowej oraz reaktywowania i ochrony szlaków wodnych tej części Żuław Wiślanych,

– użytki ekologiczne:

1) „Płucnicowa Łysia” - między Krynicą Morską i Piaskami w celu zachowania stanowisk płucnicy niwalnej,

2) „Łąki zalewowe w dolinie Wisły” – w gminie Stegna, w otulinie Parku, między wałem przeciwpowodziowym a prawym brzegiem Wisły, w celu ochrony miejsc odpoczynku i żerowania migrujących ptaków,

3) „Jantarowe Oczko” – w gm. Stegna, na południe od osady Jantar, w otulinie Parku, w celu ochrony roślinności wodno-szuwarowej,

4) „Junoszyńskie Starorzecze” – w gm. Stegna, na południe od Junoszyna, w otulinie Parku, w celu ochrony roślinności wodno-szuwarowej starorzecza

5) „Stegnieńskie Nenufary” – w gminie Stegna, na południe od szosy Stegna – Sztutowo, w otulinie Parku, w celu ochrony roślinności wodno-szuwarowej starorzecza i bogatego stanowiska grążela żółtego,

– zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

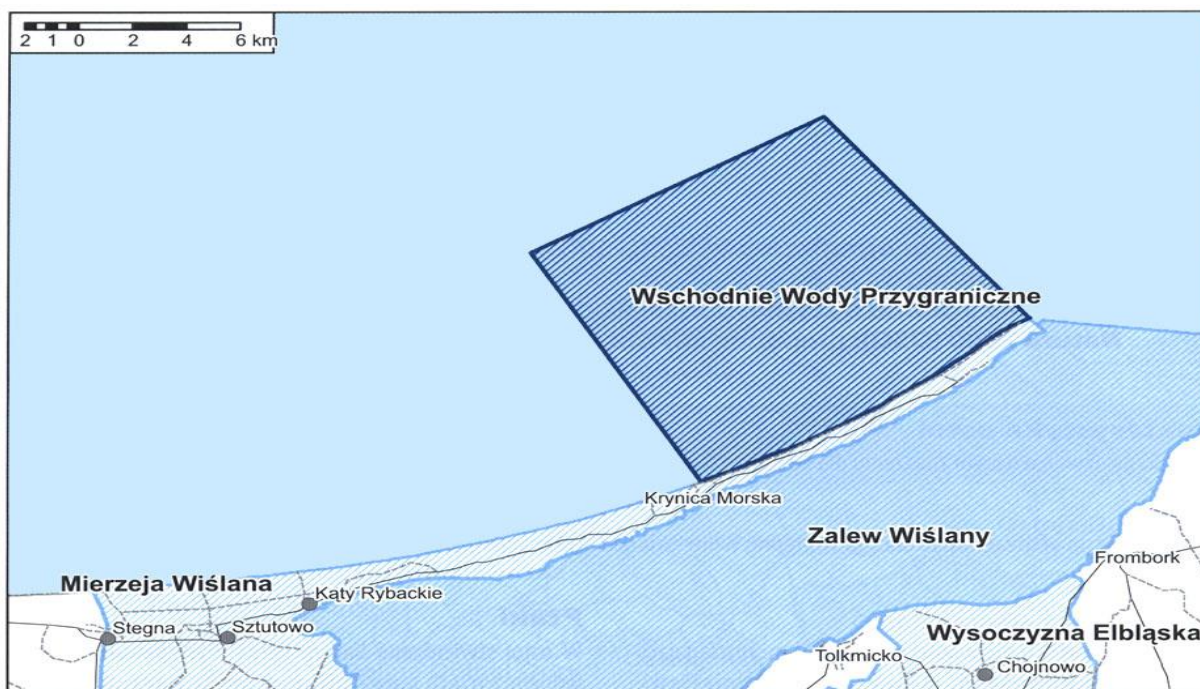
1) „Krajobrazy Mierzei” – obejmujący pełną sekwencję form wydmych, siedlisk i zbiorowisk roślinnych od wybrzeża Zatoki Gdańskiej po linię brzegową Zalewu Wiślanego, w rejonie Skowronki – Przebrno (w tym teren obecnej /2020 r./ budowy kanału żeglugowego), w celu zachowania zróżnicowanego krajobrazu Mierzei Wiślanej,

2) „Delta Szarpawy” – międzyrzecze Wisły Królewieckiej i Szarpawy w otulinie Parku, w celu zachowania cech krajobrazu rolniczego i ochrony systemu hydrograficznego Żuław Wiślanych (obszar proponowany do włączenia do Parku w projekcie PBPR w Gdańsku, zanegowanym w 2019 r. przez RDOŚ w Gdańsku – zob. rozdz. 4.4.),

– pomniki przyrody – co najmniej 35 obiektów w Parku i otulinie, głównie drzew.

Ponadto w monografii „Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce” (OTOP 2010) wymieniono ostoję ptaków IBA o znaczeniu międzynarodowym, postulowaną przez pozarządowe organizacje ekologiczne do włączenia do sieci obszarów Natura 2000:

1) „Wschodnie Wody Przygraniczne” - przybrzeżny, transgraniczny akwen Zatoki Gdańskiej, przylegający do wschodniej części PKMW (ryc. 39.), o dużym znaczeniu dla zimujących uhlów oraz w mniejszym stopniu dla innych gatunków ptaków.

Ryc. 40. Ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym „Wschodnie Wody Przygraniczne” (Meissner 2010).

PKMW został zgłoszony w 1994 r. do systemu Bałtyckich Obszarów Chronionych – obecnie jest to obszar HELCOM MPA nr 83 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana. Zgodnie z założeniami HELCOM, celem ustanawiania przybrzeżnych i morskich obszarów chronionych Morza Bałtyckiego jest ochrona cennych siedlisk morskich i przybrzeżnych na Morzu Bałtyckim – obejmujących zarówno obszary lądowe, jak i przyległe do nich obszary morskie.

Jak już wspomniano, w rosyjskiej części Mierzei Wiślanej planowane jest ustanowienie parku narodowego o zróżnicowanych reżimach ochronnych, w nawiązaniu do rosyjskiemu systemu ochrony przyrody (Kobelyanskaya i in. 2008).

6.1.3. Park w sieci korytarzy ekologicznych – synteza

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody: (...) *korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów*. Definicja ta zawęża zakres pojęciowy terminu „korytarz ekologiczny” do migracji materii ożywionej, chociaż korytarzami ekologicznymi przemieszczana jest także materia nieożywiona we wszystkich stanach skupienia (stałej, ciekłej i gazowej) – bardziej właściwy jest termin „korytarz geoekologiczny” (Przewoźniak, Czochoński 2020).

Koncepcje korytarzy ekologicznych w Polsce, jak i koncepcje regionalne, ulegały w minionych kilkunastu latach silnej ewolucji. Aktualnie do ważniejszych, obejmujących całą Polskę należą:

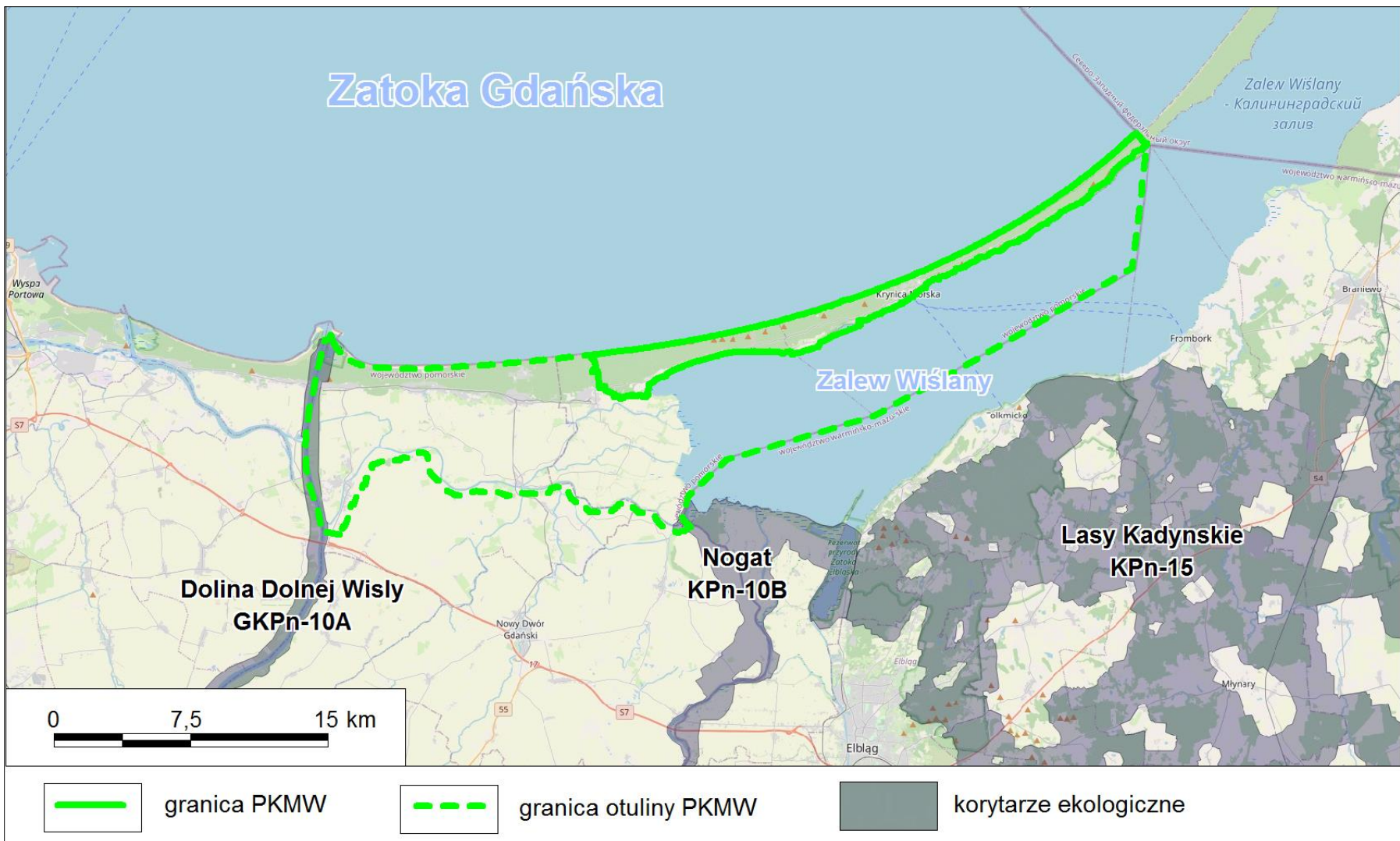
- „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2011) – zaktualizowana wersja opracowania z 2005, uwzględniająca oprócz korytarzy istotnych dla dużych ssaków (żubra, łosia, jelenia, niedźwiedzia, wilka i rysia) także spójność siedlisk leśnych i wodno-błotnych – jest to najpełniejsza koncepcja korytarzy ekologicznych dla obszaru całej Polski, dostępna na <https://korytarze.pl>; wg tej koncepcji obszar PKMW znajduje się poza granicami korytarza, otulina Parku na zachodzie częściowo znajduje się granicach korytarza „Dolina Dolnej Wisły” GKPn-10A oraz graniczy od południa z korytarzem „Nogat” KPn-10B (ryc. 40);

- projekt korytarzy ekologicznych zamieszczony na stronie geoserwisu prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (<https://geoserwis.gdos.gov.pl>) opracowany na podstawie analizy danych dotyczących rozmieszczenia wybranych gatunków wskaźnikowych dla zachowania ciągłości cennych przyrodniczo obszarów oraz różnorodności biologicznej na poziomie genetycznym i ekosystemowym, historycznych i obecnych szlaków migracyjnych gatunków wskaźnikowych oraz danych genetycznych gatunków wskaźnikowych; wg tej koncepcji PKMW znajduje się poza korytarzami ekologicznymi - stan na listopad 2020 r.

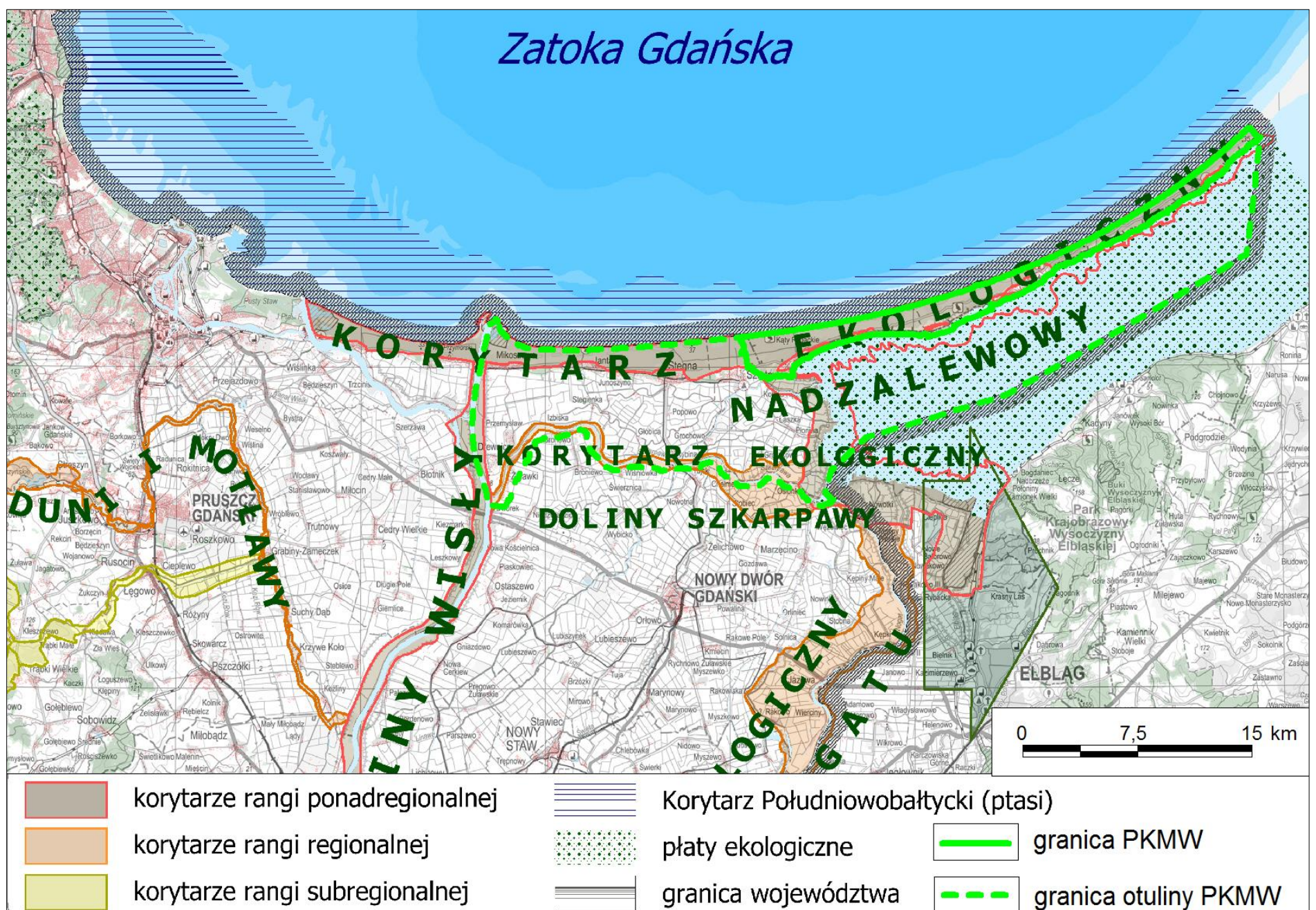
Ponadto opracowana została „Koncepcja sieci ekologicznej województwa pomorskiego dla potrzeb planowania przestrzennego” (Bezubik i in. 2014 - <https://pbpr.pomorskie.eu>), uwzględniona w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2020” (2016). Koncepcja ta miała na celu aktualizację i uszczegółowienie zasięgów korytarzy ekologicznych oraz stworzenie podstaw do optymalizacji systemu obszarów chronionych w województwie, w tym weryfikacji zasięgu i granic obszarów chronionego krajobrazu, których zadaniem jest m. in. pełnienie funkcji korytarzy ekologicznych. W granicach PKMW, z wyłączeniem terenów zabudowanych miejscowości, przebiega korytarz ponadregionalny „Nadzalewowy”. W otulinie Parku na Zalewie Wiślanym wyznaczono płat ekologiczny, w południowo-zachodniej części otuliny znajduje się regionalny korytarz „Doliny Szkarpawy”, natomiast w zachodniej części otuliny przebiega ponadregionalny korytarz „Doliny Wisły” (ryc. 41.). Ponadto w ww. „Koncepcji ...” i w konsekwencji w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2020” (2016) w sąsiedztwie PKMW na Zatoce Gdańskiej wyznaczono ptasi Korytarz Południowobałtycki.

Porównanie ww. koncepcji korytarzy ekologicznych wskazuje na względność zasięgów korytarzy i ich rangi. Koncepcje te budzą szereg zastrzeżeń, jak m. in.:

- brak kompleksowości ujęcia, wybiórczość kryteriów delimitacji (głównie wędrówki dużych ssaków) i bardzo rozległe zasięgi korytarzy w koncepcjach Jędrzejewskiego i in. (2011) i GDOŚ;
- we wszystkich ww. koncepcjach ograniczenie kryteriów wyróżnienia korytarzy do przemieszczeń organizmów żywych - korytarze ekologiczne, a nie geoekologiczne, czyli obejmujące też przemieszczenia materii nieożywionej;
- w koncepcji Bezubik i in. (2014) uwzględnionej w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2020” (2016), wypreparowanie korytarzy z rozległych kompleksów leśnych (poza rejonem PKMW), błędna delimitacja Południowobałtyckiego korytarza migracji ptaków (obejmuje nie tylko przybrzeżne wody Zatoki Gdańskiej, ale przede wszystkim całą Mierzeję Wiślaną i część lub cały Zalew Wiślany) oraz dyskusyjne rangowanie korytarzy.

Ryc. 41. PKMW na tle koncepcji korytarzy ekologicznych wg Jędrzejewskiego i in. (2011) (<https://mapa.korytarze.pl>).

Ryc. 42. PKMW na tle koncepcji korytarzy ekologicznych wg Bezubik i in. (2014), uwzględnionej w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030” (2016).

W rzeczywistości w PKMW i w jego otulinie występują następujące korytarze geologiczne – lądowe, wodne i powietrzne:

– korytarz lądowy, subregionalny i lokalny, aktywnie wykorzystywany przez niektóre gatunki ssaków oraz biernie przez rośliny i grzyby, obejmuje w Parku i w otulinie całą Mierzeję Wiślana, z koncentracją w zalesionym pasie wydm (ryc. 43) - jest on prawie izolowany od lądowego otoczenia przez Cieśninę Pilawską (Rosja) na wschodzie i przez Przekop Wisły na zachodzie, ponadto częściową barierę ekologiczną stanowi ogrodzenie graniczne na NE od osady Piaski i zainwestowanie Krynicy Morskiej; część Mierzei między Zatoką Gdańską a Zalewem Wiślanym S. Zieliński (2012) określił trafnie jako „zaulek migracyjny” – po wybudowaniu kanału żeglugowego przez Mierzeję między Skowronkami a Przebrnem odcięta część Mierzei stanie się wyspą ekologiczną;

ponadto w PKMW i w jego otulinie występują lokalne korytarze sezonowego przemieszczania się płazów do (wiosną) i z (lato, jesień) miejsc rozrodu – zagadnienie do omówione jest w „Operacie ochrony fauny”);

Ryc. 43. Przebieg lokalnych szlaków migracyjnych ssaków lądowych na Mierzei Wiślanej w rejonie „Nowy Świat”, aktualnie (2020 r.) zdewastowanym przez budowę kanału żeglugowego (źródło: „Inwentaryzacja przyrodnicza ...” 2011 za Przewoźniak – red. 2012)

Oznaczenia: kolor pomarańczowy – intensywnie użytkowane szlaki, kolor niebieski – szlaki o małym znaczeniu

– **korytarze wodne**, aktywnie wykorzystywane przez ryby, ssaki i bezkręgowce wodne oraz biernie przez rośliny, grzyby i niektóre bezkręgowce: nie występują w PKMW a w otulinie stanowią je wszystkie ciek i większe kanały melioracyjne, którymi odbywa się także przemieszczanie materii nieożywionej; ponadto korytarz ekologiczny stanowi strumień rumowiska brzegowego w strefie przybrzeżnej Zatoki Gdańskiej (formalnie poza PKMW i otuliną) – zostanie on silnie zakłócony przez falochrony portu osłonowego kanału żeglugowego przez Mierzeję (w budowie – 2020 r.);

– **korytarze powietrzne**, aktywnie wykorzystywane przez ptaki, ssaki (tylko nietoperze) i fruwające bezkręgowce oraz biernie, w tym w ramach zoochorii, przez rośliny, grzyby i niektóre bezkręgowce – cały PKMW i większość jego otuliny (w tym Zalew Wiślany) położone są w zasięgu korytarza rangi kontynentalnej - PołudniowoBałtyckiego korytarza migracji ptaków i mieszczącego się w jego zasięgu korytarza migracji nietoperzy; zarówno Mierzeja Wiślana jak i Zalew Wiślany pełnią istotną rolę jako miejsca odpoczynku i zdobywania pożywienia przez migrujące osobniki.

Ponadto wschodnia część otuliny PKMW położona jest w zasięgu i w sąsiedztwie korytarza ekologicznego doliny Wisły – kontynentalnego (środkowoeuropejskiego) powietrznego (ptaki) oraz krajowego wodnego (Wisła) i lądowego (głównie międzywale Wisły).

Reasumując, ze specyfiki struktury środowiska przyrodniczego, lokalizacji geograficznej PKMW i jego dużej izolacji ekologicznej przez akweny morskie wynika, że w zakresie przemieszczeń materii nieożywionej przeważa jej tranzyt, natomiast w zakresie przemieszczeń materii ożywionej przeważa jej przemieszczanie wewnętrzne, z wyjątkiem PołudniowoBałtyckiego korytarza migracji ptaków (i nietoperzy), który ma rangę kontynentalną - łączy lęgowiska w północnej Europie i w zachodniej Syberii z zimowiskami w południowej i zachodniej Europie oraz w północno-zachodniej Afryce. Kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślaną spowoduje dalszą izolację ekologiczną przeważającej części Parku i zamieni ją w wyspę ekologiczną.

6.2. Uwarunkowania ochrony dziedzictwa kulturowego – synteza

Kultura materialna i niematerialna obszaru Mierzei Wiślanej rozciągającej się pomiędzy Zalewem Wiślanym a Zatoką Gdańską ukształtowana została poprzez szczególny związek z naturalnymi warunkami przyrodniczo-krajobrazowymi. Świadczą o tym już najwcześniejsze ślady osadnictwa (najprawdopodobniej okresowego) powiązanego z rybołówstwem, polowaniem na foki oraz poławianiem i obróbką bursztynu, które datować można na około 2500 do 1700 lat p.n.e.

Wyjątkowe warunki lokalizacyjne wykształciły tu charakterystyczną formę, częściowo do dziś czytelnych, układów przestrzennych tzw. „osad wyspowych”. Wsie te lokalizowane były na cyplach zwróconych w kierunku Zalewu Wiślanego. W odróżnieniu od tradycyjnych układów ruralistycznych nie były powiązane z siecią szlaków lądowych, ponieważ to nie one stanowiły drogę transportu ich mieszkańców. Składały się na ogół z kilku chat rybackich, połączonych nieregularnym układem ścieżek. Cała komunikacja między chatami orientowana była na zalew, będący podstawą ich funkcjonowania. Chatom rybackim towarzyszyły niewielkie zabudowania gospodarcze w tym często wędzarnie, a na brzegu zalewu budy jesiotrowe i rybacówki. Typowa forma domu mieszkalnego wykształciła się wcześniej, jeszcze w XVII wieku. Pierwotnie były to niewielkie chaty drewniane na planie prostokąta, wznoszone w konstrukcji zrębowej, o dwuspadowych dachach pokrytych trzcina wycinaną na Zalewie Wiślanym. W XVIII wieku konstrukcja zrębowa zastąpiona została szkieletową (ryglową), a od połowy XIX w. także murowaną. W XIX w. charakterystycznym elementem ich wystroju stały się drewniane werandy z dekoracjami snycerskimi.

Fot. 56. Przykład zachowanej Chaty Rybackiej w Kątach Rybackich (fot. E. Diakowska 2020)

Fot. 57. Chata rybacka w Sztutowie (otulina PKMW) (BJS 05.2020)

W pierwszych dekadach XIX w. na terenie Mierzei Wiślanej a dokładniej, w obrębie wsi Kahlberg (dziś miasto Krynica Morska), zaczął rozwijać się inny typ zabudowy - architektura kurortowa. Na wzgórzu wydmowym Łysa Góra powstał zespół kuracyjny Belvedere składający się z domu kuracyjnego i parku, a następnie liczne pensjonaty i wille. Początkowo sezonowe, drewniane, od około 1871 r. całoroczne, murowane lub ryglowe o bogatej eklektycznej formie nawiązującej do stylu szwajcarskiego.

Obecnie układy przestrzenne charakterystycznych dla Mierzei „wsi wyspowych” w znacznej mierze utraciły swój pierwotny, nieregularny charakter poprzez wtórne uporządkowanie sieci dróg oraz wytyczenie nowych ulic, nie nawiązujących przebiegiem do historycznej struktury przestrzennej wsi. Zdominowane zostały poprzez przeskalowaną zabudowę pensjonatową oraz apartamentowce. Włączając w to wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego układ ruralistyczny Krynicy Morskiej obejmujący dwie średniowieczne osady: Liep (Lipe) i Kahlberg (Łysicę). Niegdyś podstawowa forma zabudowy terenu Mierzei w postaci chat rybackich i domów gburskich zachowała się do dziś w niewielkim stopniu, a jej przykłady często są w znacznym stopniu przekształcone (ocieplenie, wymiana stolarki okiennej) i utraciły swój pierwotny charakter. Wśród cenniejszych i stosunkowo najlepiej zachowanych elementów dziedzictwa kulturowego Mierzei wskazać należy architekturę kurortową oraz układ przestrzenny obejmujący ulice: Bałtycką, Teleexpressu, Morską, Młodzieży, pd. odcinek Korczaka i pn. fragment Portowej. Zachowały się tu wolnostojące hotele, pensjonaty i wille otoczone naturalnym parkiem leśnym.

Fot. 55 Zachowane wille z okresu kształtowania się kurortu w Krynicy Morskiej (BJS 05.2020)

Charakterystycznym elementem dziedzictwa kulturowego Parku są porty i przystanie, np. port w Piaskach (Nowej Karczmi) postrzegany jest nawet jako galeria sztuki; Weronika Wróbel (artystka

Pracownia Twórcza – verasparrow.com) tak go opisuje: „*To mój ulubiony port rybacki, po którym chodzę jak po galerii sztuki. Niezwykłe dla mnie malowniczy, rozmaity. Chaos i porządek, szarości i jaskrawości, natura i tworzywo sztuczne*” (źródło: Facebook Weronika Wróbel 06.2020)

Fot. 56 Port rybacki w Piaskach, jako galeria sztuki (źródło: Facebook Weronika Wróbel 06.2020)

Obszar otuliny Parku obejmuje teren Żuław Wiślanych z licznymi zachowanymi średniowiecznymi układami przestrzennymi, zabytkami architektury w postaci domów podcieniowych i zagród holenderskich oraz zabytków techniki, w tym wiatrakiem koźlowym w Drewnicy oraz urządzeniami hydrotechnicznymi i drogowymi.

6.3. Uwarunkowania ochrony krajobrazu - synteza

Mierzeja Wiślana stanowi zwydmiony pas piasków morskich ciągnący się od Gdańska do półwyspu Sambia w Rosji, który oddziela Zalew Wiślany od otwartych wód Zatoki Gdańskiej. Krajobraz Mierzei ukształtowany został poprzez boczne przemieszczanie materiału piaszczystego, w wyniku działania prądu przybrzeżnego tzw. dryftu. Ulegał on na przestrzeni wieków znacznym zmianom. Pierwotnie stanowił pasmo piaszczystych wysp, które z czasem stworzyły wąski półwysep, w obrębie którego kształtować zaczęło się osadnictwo w postaci tzw. „wsi wyspowych”. Osady wskutek nanoszonych przez piasek nadmorski, zmieniających miejsce i wzrastających z roku na rok wydm, były niejednokrotnie zasypywane i zmieniały swoją lokalizację. Dopiero opracowana w 1768 r. metoda unieruchamiania wędrujących piasków ustabilizowała zmiany konfiguracji terenu w obrębie Mierzei.

Unikatowym elementem Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” jest zróżnicowany morfologicznie pas lądu wzdłuż Zalewu Wiślanego. Składają się na niego niskie brzegi porośnięte szeroko szuwarami stanowiące przedpole ekspozycji zatopionych w zieleni i wałach wydmowych zabudowań Mierzei oraz wysokie klify w okolicach wsi Nowa karczma (Piaski). Strone zbocza tej części Mierzei tworzą naturalny ciąg widokowy z którego podziwiać można Zalew Wiślany i Wysoczyznę Elbląską z pięknie wyeksponowaną sylwetą katedry we Fromborku. W bogatym ukształtowaniu wałów wydmowych dominuje Wielbłądzi Garb stanowiący najwyższy szczyt Mierzei Wiślanej oraz najwyższą stałą wydmę w Europie. Widok z niego rozpościera się zarówno na Zalew Wiślany jak i Zatokę Gdańską.

Cennym, przyciągającym rzesze turystów, walorem krajobrazowym Parku są szerokie, piaszczyste plaże. W ich panoramie, w przeważającej większości pozbawionej zabudowy, wyróżniają się tylko pojedyncze zacumowane łodzie i kutry oraz powiewające na wietrze kolorowe flagi sieci rybackich.

Fot. 57 Plaże Mierzei Wiślanej od strony Zatoki Gdańskiej poza sezonem letnim (BJS 05.2020)

Zachowane niezwykle walory przestrzenne Mierzei Wiślanej są stopniowo degradowane. Panorama Mierzei widoczna z terenu Zalewu Wiślanego w wielu miejscach zdominowana została poprzez nasilenie zabudowy hotelowej i apartamentowej nie dostosowanej skalą, charakterem i lokalizacją do uwarunkowań historycznych i krajobrazowych obszaru. Ekspozycja Zalewu Wiślanego oraz wyłaniającej się na horyzoncie Wysoczyzny Elbląskiej z biegnącej przez Mierzeje drogi krajowej, w wielu miejscach utraciła swój naturalny przyrodniczo charakter (w tym poprzez realizowane na wysokości Krynicy Morskiej zabezpieczenia przeciwpowodziowe – 2020 r.) oraz przesłonięta została poprzez zabudowę w obrębie historycznych polderów. Postępujący nieład przestrzenny potęgują różnorodne formy obiektów turystycznych (głównie bazy noclegowej), tymczasowe obiekty usługowe i reklamy.

Diametralną ingerencję w krajobraz Parku Mierzei Wiślanej stanowi realizowany już przekop przez Mierzeję oraz sztuczna wyspa na Zalewie Wiślanym wytworzona w trakcie jego realizacji.

7. ZAGROŻENIA CHRONIONYCH ZASOBÓW PARKU WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

7.1. Charakterystyka zagrożeń wewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego dla przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu

Prognozowane zagrożenia wewnętrzne dla chronionych walorów PKMW, wynikające z zagospodarowania przestrzennego w perspektywie dwudziestoletniej, stanowią (częściowo w nawiązaniu do „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”):

1. Dalsza dewaloryzacja i dewastacja przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Parku przez nadmierny rozwój zainwestowania osadniczego w Parku, w powiązaniu z zagrożeniami wymienionymi w punktach 2. i 3.

Do PKMW, o coraz gorszej jakości przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, przybywa coraz więcej ludzi – to intensyfikuje dalsze zainwestowanie i zniszczenia walorów Parku, ale nie powstrzymuje kolejnych przybyszów. W obecnych uwarunkowaniach prawnych i na współczesnym poziomie cywilizacyjnym polskiego społeczeństwa jest to proces prawdopodobnie niemożliwy do zahamowania.

2. Realizacja futurystycznych koncepcji rozwoju zainwestowania osadniczego, zwłaszcza Krynicy Morskiej, w postaci mieszkaniowo-turystyczno-usługowych centrów, tworzonych przez koncentrację wysokośćowców i dużych obiektów kubaturowych, nawiązujących do „wzorców” z Florydy i podobnych obszarów.

Ww. koncepcje już istnieją (ryc. 43). Ich realizacja zagraża subregionalną dewastacją przyrody Mierzei Wiślanej i transgranicznym, znacząco negatywnym oddziaływaniem na Południowo-bałtycki szlak migracji ptaków, lokalnym zanikiem dziedzictwa kulturowego i regionalną dewastacją krajobrazu.

Ryc. 44. Wizja zagospodarowania Krynicy Morskiej (źródło: materiały „promocyjne” gminy Krynica Morska).

3. Kontynuacja nadmiernego rozwoju bazy turystyczno-rekreacyjnej w PKMW - od indywidualnych obiektów letniskowych po ekskluzywne apartamentowce, zwłaszcza w Krynicy Morskiej, powodującego przez zbyt dużą liczbę ludzi nadmierne obciążenie i w konsekwencji zniszczenia przyrody Parku, czyli poprzez sprzężenia zwrotne ujemne dewaloryzującego także podstawy rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej.

Jak wykazano w „Operacie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej” nie można w sposób obiektywny, naukowo udokumentowany wyznaczyć chłonności lub pojemności turystyczno-rekreacyjnej PKMW lub jego części, co stawia pod znakiem zapytania możliwość

eliminacji zagrożenia określonego w punkcie 3. Masowość turystyki i rekreacji stanowi, obok rozwoju zainwestowania, główne zagrożenie PKMW.

4. Funkcjonowanie w Parku kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana, którego budowa już spowodowała dewastację przyrody i krajobrazu Parku między Skowronkami a Przebrnem (tzw. lokalizacja „Nowy Świat”), a na etapie eksploatacji będzie przyczyną dalszych, bezpośrednich i pośrednich, negatywnych skutków przyrodniczych i użytkowych, głównie dla turystyki i rekreacji.

Rozwinięcie zagadnienia oddziaływania kanału na przyrodę i krajobraz Parku oraz jego walory użytkowe zawarte jest w rozdz. 5.6 i w odniesieniu do funkcji turystycznej w „Operacie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”.

Fot. 58 Mieszkańcy Krynicy Morskiej przeciwni dewastacji Mierzei Wiślanej (BJS 07.2020)

5. Rozwój przy kanale żeglugowym przez Mierzeję Wiślana zainwestowania gospodarczego i infrastrukturalnego w przypadku spełnienia się propagandowych prognoz rządowych nt. dużego znaczenia gospodarczego kanału dla transportu morskiego i turystyki.

Rozwój zainwestowania gospodarczego (w tym turystyczno-rekreacyjnego – zob. „Operat kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”) w otoczeniu kanału spowodowałby dalszą dewastację przyrody i krajobrazu Parku.

6. Lokalizacja w Parku nad Zalewem Wiślany nowych przystani turystycznych lub rozbudowa istniejących.

Aktualnie sporządzany jest plan zagospodarowania wewnętrznych wód morskich – rejon Zalewu Wiślanego (koncepcja projektu 06.2021 r.), do którego zostały zgłoszone uwagi i propozycje dotyczące rozbudowy nabrzeży w portach morskich Kąty Rybackie i Krynica Morska oraz budowy dodatkowych elementów umożliwiających cumowanie w rejonie Przebrna. Należy się spodziewać, że zmaterializują się także propagandowe, rządowe prognozy wpływania na Zalew Wiślany przez kanał żeglugowy tysięcy jachtów z basenu Morza Bałtyckiego i z całej Europy. W przypadku budowy nowych lub znaczącej rozbudowy istniejących przystani zniszczone zostaną i przekształcone fragmenty strefy brzegowej – unikalnego układu ekotonowego >mierzeja – zalew<, o wybitnej wartości przyrodniczej i o dużym znaczeniu krajobrazowym.

7. Intensyfikacja komunikacji samochodowej, głównie turystyczno-rekreacyjnej w Parku, wymuszająca modernizację i budowę nowej infrastruktury komunikacyjnej, zwłaszcza dróg i parkingów.

Park jest w sezonie letnim bardzo obciążony komunikacją samochodową – dotyczy to zwłaszcza osi komunikacyjnej drogi nr 501 oraz struktur zurbanizowanych. Dalszy rozwój zainwestowania osadniczego w Parku, w tym zainwestowania infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną, wymusi

modernizację lub budowę dróg i parkingów. Spowoduje to dalsze, negatywne przekształcenia środowiska przyrodniczego (zniszczenia fizyczne i zanieczyszczenia substancjami) i krajobrazu.

8. Poddanie odcinków strefy brzegowej Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego stabilizacji budowlami hydrotechnicznymi, dewastującymi strefę ekotonową ląd – morze i krajobraz.

Stabilizacja strefy brzegowej morza budowlami hydrotechnicznym nie była dotychczas realizowana w PKMW, poza odcinkiem brzegu Zalewu Wiślanego na SW od osady Piaski. Jest ona jednak wysoce prawdopodobna w strefie brzegowej Zatoki Gdańskiej, w związku z prognozowanym, negatywnym oddziaływaniem falochronów portu osłonowego kanału na Zatoce Gdańskiej na morfodynamikę strefy brzegowej, w tym na możliwy zanik plaży. Budowa umocnień typu betonowych falochronów lub konstrukcji gabionowych spowoduje dewastację przyrody i krajobrazu oraz dewaloryzację rekreacyjną plaży. Prawdopodobna jest również kontynuacja stabilizacji brzegu Zalewu Wiślanego, w tym w związku z prognozowanymi skutkami globalnego ocieplenia klimatu i wzrostu w efekcie poziomu morza. Liczne przykłady sposobów i skutków stabilizacji brzegu morskiego budowlami hydrotechnicznymi zawiera praca Łabuza (2013). Zagadnienie podlega szczegółowej analizie w „Operacie ochrony zasobów abiotycznych i gleb”.

9. Kontynuacja budowy zabezpieczeń przeciwpowodziowych, zwłaszcza wałów przeciwpowodziowych wzdłuż brzegu Zalewu Wiślanego.

Budowle przeciwpowodziowe lokalizowane są blisko brzegu Zalewu, a ich budowa powoduje silne przekształcenia antropogeniczne strefy brzegowej. O ile przystanie powodują zniszczenia „punktowe”, to budowle przeciwpowodziowe prowadzą do liniowych zniszczeń i przekształceń strefy brzegowej – unikalnego układu ekotonowego >mierzeja – zalew<, o wybitnej wartości przyrodniczej i o dużym znaczeniu krajobrazowym. Zagadnienie podlega szczegółowej analizie w „Operacie ochrony zasobów abiotycznych i gleb”

10. Potencjalna eksploatacja złoża bursztynu „Kąty Rybackie” przy okazji realizacji obiektów budowlanych wymagających wglębnych prac ziemnych.

Eksploatacja bursztynu metodą wglębnego wyłukiwania lub odkrywkową spowodowałaby znaczące, negatywne przekształcenia środowiska przyrodniczego na terenie eksploatacji i w jego otoczeniu. Zagadnienie podlega szczegółowej analizie w „Operacie ochrony zasobów abiotycznych i gleb”

12. Lokalizacja w Parku kolejnych wież telefonii komórkowej, wież systemu ratownictwa morskiego i wysokich obiektów wojskowych.

Ww. obiekty powodują dewaloryzację krajobrazu, o zasięgu terytorialnym zależnym od ich wysokości i rodzaju konstrukcji oraz od miejsca lokalizacji i charakteru otoczenia, zwłaszcza ukształtowania terenu i występowania przesłon widokowych w postaci drzewostanów, budynków itp. Zagadnienie podlega szczegółowej analizie w „Operacie ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych”

13. Nadmierna eksploatacja zasobów wód podziemnych i ingresja zasolonych wód morskich do użytkowego poziomu wodonośnego.

W PKMW istnieją ujęcia wody dla potrzeb komunalnych w Krynicy Morskiej i w Piaskach. Ich nadmierna eksploatacja, zwłaszcza w związku z potrzebą zaopatrzenia dużej liczby przyjezdnych w sezonie letnim, może spowodować infiltrację wód zasolonych z Zatoki Gdańskiej jak i z Zalewu Wiślanego do użytkowej warstwy wodonośnej (Zalewski, Narwojsz 2001). Może to mieć konsekwencje siedliskowe i florystyczne.

7.2. Charakterystyka zagrożeń zewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego dla przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu

Zagrożenia zewnętrzne dla chronionych zasobów Parku, wynikające z zagospodarowania przestrzennego otuliny Parku oraz dalszego otoczenia Parku w perspektywie dwudziestoletniej stanowią:

1. Kontynuacja intensyfikacji zainwestowania osadniczego w otulinie Parku, zwłaszcza w jej strefie zurbanizowanej Mikoszewo – Jantar – Stegna – Sztutowo i powiększenie zasięgu terytorialnego tej strefy.

Jest to zagrożenie nawiązujące do zagrożenia wewnętrznego określonego w punkcie 1. zagrożeń wewnętrznych.

2. Kontynuacja nadmiernego rozwoju bazy turystyczno-rekreacyjnej w otulinie Parku, zwłaszcza w jej strefie zurbanizowanej Mikoszewo – Jantar – Stegna – Sztutowo, powodującego napływ zbyt dużej liczby ludzi do Parku i zniszczenia jego przyrody.

Jest to zagrożenie nawiązujące do zagrożenia wewnętrznego określonego w punkcie 3. Zagrożeń wewnętrznych.

3. Rozbudowa lub budowa przystani turystycznych w strefie brzegowej Zalewu Wiślanego, zwłaszcza u podnóża Wysoczyzny Elbląskiej.

Wg propagandowych prognoz rządowych spodziewany jest rozwój przystani nad Zalewem Wiślanym w związku z budową kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślana. Spowoduje to napływ do Parku dodatkowej liczby turystów i wzrost antropogenicznego obciążenia jego przyrody.

4. Przesądzona budowa toru wodnego przez Zalew Wiślany >Elbląg – kanał przez Mierzeję Wiślana<

Ww. inwestycja spowoduje pogorszenie jakości wód Zalewu Wiślanego, poprzez wzrost trofilii (uwolnienie azotu i fosforu z osadów na dnie Zalewu) oraz wzrost zanieczyszczenia toksycznymi związkami ropopochodnymi i metalami, szczególnie ciężkimi (zawarte w osadach na dnie Zalewu), na etapie budowy i eksploatacji (odmulanie) toru wodnego oraz składowania refulatu (sztuczna wyspa). Spowoduje to m. in. pogorszenie kondycji ekologicznej ekosystemów przybrzeżnych wzdłuż granicy PKMW i spadek walorów rekreacyjnych strefy brzegowej Zalewu w PKMW. Ponadto zakładany duży ruch statków na torze wodnym może być przyczyną poważnych awarii - katastrof morskich na Zalewie Wiślanym, połączonych z rozlewami substancji ropopochodnych – stanowiłoby to zagrożenie katastrofą ekologiczną, w tym dla strefy brzegowej Zalewu w PKMW oraz dla możliwości jej wykorzystania rekreacyjnego. Sztuczna wyspa (w trakcie budowy – jesień 2020 r.) spowoduje dewaloryzację przedpola widokowego z PKMW na Wysoczyznę Elbląską.

5. Potencjalna katastrofa morska na Zatoce Gdańskiej z rozlewami substancji ropopochodnych. Stanowiłoby to zagrożenie katastrofą ekologiczną dla strefy brzegowej PKMW oraz dla możliwości jej wykorzystania rekreacyjnego.

6. Źródła potencjalnego zanieczyszczenia przybrzeżnych wód Zatoki Gdańskiej, zwłaszcza w sytuacjach awaryjnych w portach Gdańsk i Gdyni oraz dopływ zanieczyszczeń Wisłą (Przekopem).

Z uwagi na przeważające kierunki wiatrów z sektora zachodniego możliwe jest przemieszczanie się zanieczyszczeń w rejon strefy brzegowej PKMW.

7. Wady systemu prawnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego i zagadnień szeroko pojętej ochrony środowiska, powszechny brak poszanowania dla przepisów prawa w Polsce.

Jest to zagrożenie nawiązujące do zagrożeń wewnętrznych określonych w punkcie 7.1, na które z poziomu lokalnego PKMW nie ma możliwości reakcji, a działania administracji i instytucji są bezsilne wobec wydawanych wyroków Sądów Administracyjnych.

8. Całkowicie odrębne i w pewnym sensie nadrzędne zagrożenie walorów PKMW w stosunku do zagrożeń ww. stwarzają globalne zmiany klimatu (jako czynnik zewnętrzny) i ich skutki dla zagospodarowania przestrzennego w Parku.

Efektom zmian klimatycznych i będącego ich skutkiem wzrostu poziomu wód oceanu światowego, w tym Morza Bałtyckiego i jego estuarium – Zalewu Wiślanego oraz wzrostu częstotliwości i siły sztormów, które generować będą silne wezbrania i spiętrzenia wód morza, będą następujące, główne skutki przyrodnicze (Przewoźniak 2001, 2002):

- fizyczne zagrożenie strefy brzegowej morza: wzrost abrazji brzegów, częściowe lub całkowite zniszczenie przedniego wału wydmowego, podcięcia abrazyjne „klifów nadzalewowych” likwidacja plaż itp.;
- występowanie powodzi o charakterze odmorskim;
- podniesienie się pierwszego poziomu wody gruntowej na nisko położonych terenach strefy nadmorskiej, włącznie z ich podtopieniem, co spowoduje zmiany warunków siedliskowych, utrudniające lub uniemożliwiające wegetację dotychczasowej roślinności oraz użytkowanie dla celów rolniczych, rekreacyjnych i innych.

Ww. zmiany spowodują w PKMW dezorganizację funkcjonowania najniżej położonych topograficznie części jednostek osadniczych oraz zagrożenie istnienia ich fragmentów. W celu przeciwdziałania tym skutkom podjęte zostaną zapewne działania techniczne, mające na celu ograniczenie fizycznego zagrożenia strefy brzegowej i zagrożenia powodziami odmorskimi. Nastąpi intensyfikacja stabilizacji strefy brzegowej morza budowlami hydrotechnicznymi, podwyższenie nabrzeży portu i przystani morskich, przebudowa mól itd. Trudno obiektywnie ocenić w jakiej perspektywie czasowej to nastąpi – wszystko jednak wskazuje, że nastąpi.

Głównym zagrożeniem PKMW okazała się w całym, 35-letnim okresie jego istnienia administracja państwowa, zarówno centralna jak i wojewódzka. Podstawowymi tego przejawami były chronologicznie:

- 1) zakamuflowane pomniejszenie Parku o rejon Sztutowa przez Wojewodę Elbląskiego Rozporządzeniem z 1997 r.,
- 2) brak zatwierdzenia „Planu ochrony PKMW” (1996-1998), najpierw przez Wojewodę Elbląskiego, a od 1999 r. przez Wojewodę Pomorskiego,
- 3) brak zatwierdzenia przez Ministra Środowiska planów ochrony obszarów Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007 oraz Zalew Wiślany PLB280010, sporządzonych w latach 2012-2014, a mających istotne znaczenie dla ochrony walorów PKMW,
- 4) realizacja w latach 2007-2018 prac koncepcyjnych, studialnych i projektowych przez administrację centralną (uchwały Rady Ministrów w 2007 i 2016 r., działania Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Wodnej oraz podporządkowanego mu Urzędu Morskiego w Gdyni) nad budową drogi wodnej łączącej Elbląg z Zatoką Gdańską, w tym kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną na obszarze PKMW,
- 5) podsumowujące działania wymienione w p. 4., polityczne deklaracje i decyzje rządowe w latach 2016-2018 r. o budowie kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną w PKMW,

- 6) decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia – budowy ww. drogi wodnej z kanałem w PKMW wydana w 2018 r. przez RDOŚ w Olsztynie, pomimo zakwestionowanego przez Marszałka Woj. Pomorskiego i organizacje pozarządowe ze względu na liczne braki i błędy raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (Tyszecki i in. 2018),
- 7) bezprawne pozwolenie na budowę kanału w PKMW, wydane w 2019 r. przez Wojewodę Pomorskiego bez prawomocnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia,
- 8) odmowa w 2019 r. uzgodnienia przez RDOŚ w Gdańsku, reprezentowaną przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, poprzedzona negatywną opinią Rady gminy Sztutowo projektu powiększenia PKMW, przedstawionego przez samorząd województwa pomorskiego na wcześniejszy wniosek tej samej Rady Gminy Sztutowo.

7.3. Charakterystyka oraz źródła zagrożeń, możliwe sposoby ich eliminacji lub ograniczenia - synteza

Na podstawie powyższego opisu zagrożeń oraz w wyniku przeprowadzonej diagnozy istniejące i potencjalne zagrożenia wewnętrzne¹⁰ oraz zagrożenia zewnętrzne¹¹, wraz z określeniem przyczyn (źródła zagrożenia) oraz wskazaniem sposobów ich minimalizacji zestawiono w poniższych tabelach (Tab. 24 i Tab. 25).

W tabeli poza charakterystyką zagrożeń wskazano możliwe sposoby ich minimalizacji. Należy jednak podkreślić, że niektóre ze wskazanych działań wynikają z obowiązujących przepisów nadrzędnych czy wydanych już decyzji administracyjnych i leżą poza kompetencjami Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Konkretne ustalenia Planu ochrony w zakresie sposobów eliminacji lub minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń zawarte będą w uchwale (projekcie uchwały) Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”.

Kody zagrożeń wskazane w kolumnie 2 poniższych tabel przyjęto na podstawie Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) - ostatnia aktualizacja: 12.04.2011. Z zagospodarowania przestrzennego, w szczególności funkcji turystyczno-rekreacyjnych wynikają dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” następujące zagrożenia o określonych poniżej kodach:

1. wynikające z transportu i sieci komunikacyjnych (D):
  - D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe, D01.03 Parkingi samochodowe i miejsca postojowe,
  - D02 Sieci komunalne i usługowe, D02.01 Linie elektryczne i telefoniczne, D02.02 Rurociągi

---

¹⁰ Zgodnie z Art. 5 pkt 28 Ustawy o ochronie przyrody przez zagrożenie wewnętrzne rozumie się „czynnik mogący wywołać niekorzystne zmiany cech fizycznych, chemicznych lub biologicznych zasobów, tworów i składników chronionej przyrody, walerów krajobrazowych oraz przebiegu procesów przyrodniczych, wynikający z przyczyn naturalnych lub z działalności człowieka w granicach obszarów lub obiektów podlegających ochronie prawnej”

¹¹ Zgodnie z Art. 5 pkt 29 Ustawy o ochronie przyrody przez zagrożenie zewnętrzne rozumie się „czynnik mogący wywołać niekorzystne zmiany cech fizycznych, chemicznych lub biologicznych zasobów, tworów i składników chronionej przyrody, walerów krajobrazowych oraz przebiegu procesów przyrodniczych, wynikający z przyczyn naturalnych lub z działalności człowieka, mający swoje źródło poza granicami obszarów lub obiektów podlegających ochronie prawnej”

- D03 Szlaki żeglugowe, porty, konstrukcje morskie, D03.01 Obszary portowe, D03.02 Szlaki żeglugowe, D03.03 Konstrukcje morskie;
  - D05 Usprawniony dostęp do obszaru,
  - D06 Inne formy transportu i komunikacji.
2. wynikające z urbanizacji, budownictwa mieszkaniowego i handlowego (E):
    - E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane;
    - E02 Tereny przemysłowe i handlowe
  3. wynikające z ingerencji i zagrożeń powodowanych przez działalność człowieka (G):
    - G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji uprawiane w plenerze, G01.01 Żeglarstwo,
    - G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka, G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie;
  4. Wynikające z modyfikacji systemu naturalnego (J):
    - J03 Inne zmiany ekosystemu, J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk
  5. Nieznane zagrożenia lub nacisk (U).

Natomiast bonitację zagrożeń określoną w kolumnie 6 poniższych tabel oceniono stosując skalę bonitacji zagrożeń T.J. Chmielewskiego i in. (2014), tj.:

- 0 – brak zagrożeń,
- 1 – zagrożenia potencjalne, niewielkie,
- 2 – zagrożenia potencjalne, umiarkowane,
- 3 – zagrożenia potencjalne, duże,
- 4 – zagrożenia istniejące, niewielkie, o słabnącym natężeniu,
- 5 – zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe,
- 6 – zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu,
- 7 – zagrożenia istniejące, umiarkowane, o słabnącym natężeniu,
- 8 – zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe,
- 9 – zagrożenia istniejące, umiarkowane, o narastającym natężeniu,
- 10 – zagrożenia istniejące, duże, o słabnącym natężeniu,
- 11 – zagrożenia istniejące, duże, względnie stałe,
- 12 – zagrożenia istniejące, duże, o narastającym natężeniu.
- ? – zagrożenie trudne do oceny

Tab. 24. Syntetyczne zestawienie zagrożeń wewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Charakterystyka i źródła zagrożenia (przyczyna)	Kod	Skutki	Lokalizacja zagrożenia	Bonitacja	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1.	Nadmierny rozwój zainwestowania istniejących miejscowości, w szczególności budowa nowych obiektów bazy noclegowej	E01	Intensyfikacja terenów osadniczych - powstawanie wielkogabarytowych budynków pełniących funkcję tzw. „drugich domów” lub mieszkań wykorzystywanych do najmu krótkoterminowego.	Krynica Morska Kąty Rybackie	12	Niewskazywanie nowych terenów inwestycyjnych dopuszczających taką formę zabudowy oraz nieintensyfikowanie dotychczas przyjętych w planach miejscowych wskaźników rozwoju zabudowy.
		E01	Budowa nowych obiektów bazy turystycznej, w szczególności użytkowanej sezonowo, w tym anektowanie nowych terenów dotychczas nieprzeznaczonych pod zainwestowanie.	Cały obszar Parku	12	Niewskazywanie nowych terenów inwestycyjnych dla rozwoju bazy noclegowej na tereny dotychczas nieprzeznaczone pod zainwestowanie. Przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne terenów już zainwestowanych, aktualnie nieużytkowanych.
		D02.01 D02.02	Problemy obsługi nowej zabudowy przez istniejące systemy infrastruktury technicznej, w szczególności wodociągowo-kanalizacyjnej.	Wszystkie miejscowości na obszarze Parku	3	Rozwój nowego zainwestowania adekwatny do możliwości obsługi istniejącymi systemami infrastruktury technicznej.
		D01.03	Brak możliwości budowy nowej/alternatywnej trasy dojazdu, co powoduje nadmierne obciążenie istniejącej drogi wojewódzkiej	Cały obszar Parku	3	Brak
		D01.03	Bardzo ograniczone możliwości organizacji nowych miejsc parkowania dla turystów.	Wszystkie miejscowości na obszarze Parku	12	Nieintensyfikowanie zabudowy. Budowa parkingów podziemnych.

		E01 G05.01	Masowość turystyki i rekreacji -zbyt duża liczba ludzi przebywających jednocześnie, zwłaszcza w sezonie letnim, powodująca nadmierne obciążenie Parku i w konsekwencji zniszczenie walorów PKMW.	Cały obszar Parku	12	Nieintensyfikowanie zabudowy i zagospodarowania turystycznego.
2.	Dążenie do realizacji koncepcji rozwoju w postaci centrów mieszkaniowo-turystyczno-usługowych z intensywną zabudową dużych obiektów kubaturowych, w tym obiektów bardzo wysokich.	E01	Regionalna dewastacja krajobrazu obszaru Mierzei Wiślanej.	Krynica Morska	3	Odstąpienie od realizacji wizji rozwoju nowych obiektów o dużej kubaturze i wysokości, zwłaszcza od strony Zalewu Wiślanego.
		J03.02	Negatywne oddziaływanie na szlaki migracyjne ptaków.			
3.	Funkcjonowanie kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną	D05 D06	Pogłębienie problemu dostępności komunikacyjnej i obsługi ludności wschodniej części Mierzei Wiślanej.	Gmina miejska Krynica Morska	12	Brak
		D03.01 G01.01	Budowa nowych i rozbudowa istniejących obiektów obsługi ruchu turystycznego (portów i przystani) w wyniku intensyfikacji ruchu turystycznego na akwenach wokół Parku.	Strefa brzegowa, zwłaszcza od strony Zalewu Wiślanego	3	Ograniczenie możliwości sytuowania nowych obiektów i rozwoju istniejących do miejsc wskazanych w planach zagospodarowania morskich wód wewnętrznych. Kontrola strefy brzegowej.
		D03.02 D03.03	Rozwój zainwestowania gospodarczego dla obsługi transportu morskiego.	Strefa brzegowa	1	Niewprowadzanie funkcji obsługi transportu morskiego w rejonie PKMW.
		D01.02	Budowa dróg dojazdowych i innej infrastruktury niezbędnej dla obsługi przystani żeglarskiej na Zatoce Gdańskiej, dla której nie przewiduje się rezerwy w projekcie budowy kanału.	Tereny na wschód od budowanego kanału żeglugowego.	3	Rezygnacja z budowy przystani żeglarskiej.

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 25. Syntetyczne zestawienie zagrożeń zewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Charakterystyka i źródła zagrożenia (<i>przyczyna</i>)	Kod	Skutki	Lokalizacja zagrożenia/obszar oddziaływania	Bonitacja	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1.	Nadmierny rozwój zainwestowania istniejących miejscowości w otulinie Parku, w szczególności budowa nowych obiektów bazy noclegowej	E01	Wzrost obciążenia turystyczno-rekreacyjnego Parku w wyniku rozwoju zainwestowania otuliny, co powoduje negatywne skutki dla jego przyrody.	Miejscowości zlokalizowane w otulinie, zwłaszcza w strefie zurbanizowanej Mikoszewo – Jantar – Stegna - Sztutowo	12	Niewskazywanie nowych terenów inwestycyjnych dopuszczających taką formę zabudowy oraz nieintensyfikowanie dotychczas przyjętych w planach miejscowych wskaźników rozwoju zabudowy.
		D01.03	Brak możliwości prawidłowej obsługi turystów, w szczególności w zakresie ogólnodostępnych parkingów.	Obszar PKMW	3	Ewentualna budowa parkingów na zapleczu PKMW połączona z organizacją transportu zbiorowego na teren Parku.
2.	Aktywizacja turystyki wodnej na akwenach otaczających Park	D03.01 G01.01	Budowa nowych i rozbudowa istniejących obiektów obsługi ruchu turystycznego (portów i przystani).	strefa brzegowa	3	Ograniczenie możliwości sytuowania nowych obiektów i rozwoju istniejących do miejsc wskazanych w planach zagospodarowania morskich wód wewnętrznych. Kontrola strefy brzegowej.
3.	Wady systemu prawnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego, powszechny brak poszanowania dla przepisów prawa w Polsce	U	Brak możliwości skutecznego przeciwdziałania lokalizacji tymczasowej, sezonowej zabudowy związanej z obsługą turystów.	Cały obszar PKMW	12	Zmiana przepisów prawa powszechnego. Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa. Edukacja.
		U	Brak decyzji ze strony samorządów o rezygnacji z dotychczasowego inwestycyjnego przeznaczenia terenów, ze względu na konsekwencje gigantycznych odszkodowań finansowych wynikających z obowiązujących przepisów prawa.	Cały obszar PKMW	12	Zmiana przepisów prawa powszechnego.

Źródło: opracowanie własne.

Część II

Strategia ochrony

8. CELE KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY PRZESTRZENNEJ PARKU

Tak jak opisano w rozdz. 1.4 cele ogólne ochrony Parku Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” zostały ujęte w uchwale 148/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 66, poz. 1463), zmieniona uchwałą 261/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 2944). Do specyfiki niniejszego Operatu nawiązują następujące zapisy §2, które wyróżniono pogrubioną czcionką:

- 1) *zachowanie zróżnicowania geomorfologicznego, charakterystycznych cech rzeźby i zróżnicowania siedliskowego Mierzei Wiślanej;*
- 2) *ochrona naturalnego charakteru brzegów i plaż oraz zachowanie naturalnego charakteru procesów brzegowych;***
- 3) *utrzymanie warunków mikroklimatycznych umożliwiających lecnicтво uzdrowiskowe i wypoczynek nadmorski;*
- 4) *ochrona specyfiki geobotanicznej Parku wyrażającej się strefowym układem przestrzennym poszczególnych siedlisk, dominacją zróżnicowanych zbiorowisk leśnych oraz obecnością gatunków i zbiorowisk roślinnych zagrożonych i rzadkich w Polsce;*
- 5) *ochrona i renaturalizacja specyficznych siedlisk psammofilnych i hydrogenicznych;*
- 6) *ochrona siedlisk ważnych dla zachowania bogactwa fauny, w szczególności ważnych miejsc lęgowych ptaków, a także rejonów ich odpoczynku i żerowania w okresie wędrówek i zimowania;*
- 7) *ochrona reprezentatywnych obiektów kultury materialnej, w szczególności domów podcieniowych, zagród holenderskich i architektury kurortowej Krynicy Morskiej;***
- 8) *ochrona niematerialnych wartości kultury, w tym zachowanie tradycji kulturowych związanych z rybackim i wypoczynkowym charakterem miejscowości;***
- 9) *zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu Mierzei Wiślanej: leśnego charakteru Mierzei, naturalnych plaż mierzejowych, zróżnicowania pasa wydm nadmorskich oraz niskich wybrzeży nadzalewowych.***

Powyższe zapisy formułują nadrzędny cel ochrony, do którego nawiązują przyjęte w ramach prac nad Planem ochrony ujęte poniżej (Tab. 26) strategiczne i operacyjne cele zagospodarowania przestrzennego.

Tab. 26. Strategiczne i operacyjne cele ochrony zagospodarowania przestrzennego PKMW

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
1.	Nieintensyfikowanie istniejącego zainwestowania i zabudowy	1.1 Nieprzeznaczanie pod zabudowę terenów dotychczas nieprzewidzianych na ten cel w planach miejscowych
		1.2. Utrzymanie dotychczasowych terenów zieleni rekreacyjnej z zakazem lokalizacji budynków
		1.3. Zachowanie skali zabudowy charakterystycznej dla obszaru Mierzei Wiślanej

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
2.	Ograniczenie ekspansji nowego zainwestowania na tereny dotychczas niezabudowane	2.1. Niewskazywanie w politykach przestrzennych gmin nowych terenów dla zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego obejmujących tereny leśne i rolne
		2.2. Ograniczenie zmiany przeznaczenia lasów na cele nieleśne
		2.3. Ograniczenie funkcjonowania sezonowych obiektów bazy noclegowej (pól namiotowych i kempingowych oraz baz harcerskich) do terenów istniejących
3.	Poprawa ładu przestrzennego, w szczególności na terenach zurbanizowanych	3.1 Poprawa wizerunku przestrzeni ogólnodostępnych
		3.2 Przeciwdziałanie unifikacji architektury – wyeksponowanie odrębności kulturowej Mierzei Wiślanej
4.	Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych na styku morza i lądu	4.1 Utrzymanie naturalnego charakteru brzegu morskiego
		4.2 Rewizja planów dotyczących budowy nowych przystani turystycznych od strony Zalewu Wiślanego
		4.3 Zachowanie charakterystycznego krajobrazu kulturowego portów i przystani Mierzei Wiślanej

Źródło: opracowanie własne.

Przyjęte w Planie ochrony strategiczne i operacyjne cele ochrony znajdują swoje rozwinięcie w postaci propozycji konkretnych działań ochronnych opisanych w kolejnych rozdziałach Operatu.

9. STREFOWANIE OBSZARU PARKU

Przy sporządzaniu dokumentów planistycznych dla zróżnicowanych wewnętrznie obszarów, na potrzeby formułowania ustaleń dokonuje się ich strefowania (podziału na strefy). Dotyczy to zarówno dokumentów samorządowych różnych szczebli (plany zagospodarowania województw, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), Administracji Lasów Państwowych (plany urządzania lasu), jak i dokumentów innych jednostek. Zastosowanie takiego podziału ułatwia przestrzenne adresowanie ustaleń odnoszących się do wybranych fragmentów analizowanego obszaru. Metoda ta stosowana jest także powszechnie w przypadku planów ochrony dla parków krajobrazowych, a mapa stref staje się podstawową, a często wręcz jedyną mapą, mającą rangę aktu prawnego, uchwalaną jako załącznik do uchwały sejmiku wojewódzkiego w sprawie planu ochrony. W ramach prac nad aktualnym Planem ochrony dla PKMW przyjęto koncepcję podziału Parku na strefy działań ochronnych, których wyznacznikiem jest zakładany do osiągnięcia cel oraz zasadniczy kierunek ochrony zasobów i walorów Parku¹². Wydaje się że takie podejście jest najbardziej czytelne dla odbiorców Planu ochrony, a jednocześnie praktyczne do stosowania.

Wypracowany w ramach uzgodnień całego zespołu autorskiego Planu ochrony podział obejmuje dwie zasadnicze grupy ustaleń Planu (stref działań ochronnych), pokrywających cały obszar Parku (Tab. 27):

- grupa stref, w których wskazuje się na potrzebę kontynuowania istniejącego sposobu użytkowania terenu Parku lub ochrony jego zasobów (oznaczonych kodem BK),
- grupę stref, w których wskazuje się na potrzebę modyfikacji lub dopuszcza się rozwój istniejącego sposobu użytkowania Parku (oznaczonych kodem BM).

W obrębie otuliny Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” wyznaczono także grupę stref, w których wskazuje się na potrzebę modyfikacji istniejącego sposobu użytkowania otuliny i innych terenów wokół Parku w celu ochrony jego zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych (oznaczonych kodem BO). Obszary wyłączone z ustaleń Planu ochrony ze względu na obowiązywanie przepisów odrębnych (rezerваты przyrody) oznaczono kodem BW .

Dodatkowo, w obrębie Parku wyróżniono obszary i obiekty objęte rekomendacjami Planu ochrony (kod wydzieleń – C), obejmujące propozycje adresowane do różnych podmiotów, wykraczające poza działania aktywnej ochrony. Obszary i obiekty z tej grupy mogą dotyczyć tylko wybranych fragmentów Parku „nakładając się” na wydzielenia z grupy B, mogą także „nachodzić na siebie”.

Typologię stref przyjętą dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” przedstawia poniższa tabela (Tab. 27).

---

¹² W niektórych planach ochrony stosowane są podziały oparte na cechach fizjonomicznych krajobrazu, funkcjach spełnianych przez poszczególne strefy lub na ich waloryzacji

Tab. 27. Typologia podziału obszaru PKMW na strefy ustaleń (działań ochronnych) i rekomendacji Planu ochrony

Kod strefy	Nazwa strefy
B	USTALENIA PLANU OCHRONY
BK	Kontynuacja istniejącego sposobu użytkowania terenu Parku lub ochrony jego zasobów:
BK_I	Zachowanie brzegu morskiego:
BK_I_1	Utrzymanie aktualnego charakteru i dynamiki procesów brzegowych, w tym obszary wyłączone z działań na rzecz ochrony i stabilizacji brzegu
BK_I_2	Utrzymanie naturalnego charakteru plaż (obszary wyłączone z możliwości usuwania kiziny)
BK_I_3	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania rekreacyjnego plaż i strefy brzegowej
BK_I_4	Utrzymanie aktualnego charakteru strefy brzegowej Zalewy Wiślanego, w tym zachowanie przybrzeżnych zadrzewień i zakrzewień oraz roślinności szuwarowej i ziołoroślowej
BK_II	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego i innych terenów otwartych
BK_III	Zachowanie krajobrazu leśnego i terenów zarastających (sukcesyjnych):
BK_III_1	Utrzymanie aktualnego sposobu użytkowania ekosystemów leśnych
BK_III_2	Utrzymanie terenów zarastających lub zalesionych
BK_IV	Zachowanie wód powierzchniowych i obszarów podmokłych:
BK_IV_1	Utrzymanie cieków i śródlądowych zbiorników wodnych
BK_IV_2	Utrzymanie siedlisk zależnych od wód
BK_V	Zachowanie tradycyjnych elementów kultury materialnej:
BK_V_1	Zachowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków
BK_V_2	Zachowanie obszarów wpisane do rejestru zabytków
BK_V_3	Zachowanie otoczenia zabytków wpisanych do rejestru zabytków
BK_V_4	Zachowanie obiektów ujętych w ewidencji zabytków
BK_V_5	Zachowanie obszarów ujętych w ewidencji zabytków
BK_V_6	Zachowanie historycznych układów przestrzennych
BK_V_7	Zachowanie stanowisk archeologicznych z określoną lokalizacją
BK_VI	Zachowanie innych cennych elementów krajobrazu:
BK_VI_1	Zachowanie cennych obiektów krajobrazowych
BK_VI_2_	Zachowanie cennych obszarów krajobrazowych
BM	Modyfikacja lub rozwój istniejącego sposobu użytkowania Parku:
BM_I	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony brzegu morskiego:
BM_I_1	Dopuszczalne zainwestowanie rekreacyjno-wypoczynkowe plaż Zatoki Gdańskiej
BM_I_2	Dopuszczalne zainwestowanie rekreacyjno-wypoczynkowe strefy brzegowej Zalewu Wiślanego
BM_I_3	Dopuszczalny rozwój portów i przystani
BM_I_4	Realizacja zabudowy biotechnicznej w dostosowaniu do potrzeb ochrony szaty roślinnej
BM_II	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony naturalnych i półnaturalnych ekosystemów nieleśnych: usuwanie nalotu drzew
BM_III	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony ekosystemów leśnych:
BM_III_1	Wyłączenie drzewostanów z działań gospodarczych (wyznaczenie drzewostanów referencyjnych)
BM_III_2	Dopuszczalna lokalizacja zagospodarowania dla turystyki i rekreacji na terenach leśnych
BM_IV	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony zasobów kulturowych i walorów krajobrazowych
BM_V	Modyfikacja lub rozwój zainwestowania (obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania):
BM_V_1	Tereny dopuszczalnych przekształceń i rozwoju istniejącego zainwestowania oraz zabudowy
BM_V_2	Tereny przeznaczone do zainwestowania w miejscowych planach zagospodarowania

	przestrzennego
BM_V_3	Tereny kierunkowego rozwoju zainwestowania wskazywanego jako polityka rozwoju przestrzennego gmin wg projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
BM_VI	Ograniczenie przekształceń:
BM_VI_1	Tereny wyłączone spod zabudowy
BM_VI_2	Utrzymanie otwartego charakteru wewnątrz krajobrazowych (obszary wyłączone z lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych)
BM_VI_3	Ograniczenie dostępu w tym w ramach turystyki i rekreacji do najcenniejszych obszarów przyrodniczych proponowanych do objęcia dodatkowymi formami ochrony z dopuszczeniem infrastruktury edukacji ekologicznej
BM_VI_4	Tereny zmiany kierunkowego rozwoju zainwestowania wskazywanego w politykach przestrzennych gmin
BM_VI_5	Tereny wyłączone z zainwestowania zaburzającego drożność i ciągłość lokalnych korytarzy ekologicznych
BM_VII	Dostosowanie infrastruktury turystycznej do istniejącej i potencjalnej presji na zasoby Parku:
BM_VII_1	Zagospodarowanie infrastruktury szlaków turystycznych
BM_VII_2	Zagospodarowanie infrastruktury dojazdów dopłażowych
BM_VII_3	Wytyczenie i oznakowanie dojazdów do miejsc dostępu do wód Zalewu Wiślanego
BM_VII_4	Zagospodarowanie parkingów istotnych dla obsługi ruchu turystycznego
BW	Obszary wyłączone z ustaleń Planu ochrony ze względu na obowiązywanie przepisów odrębnych (rezerwaty przyrody)
BO	Modyfikacja istniejącego sposobu użytkowania terenów wokół Parku w celu ochrony jego zasobów i walorów przyrodniczych kulturowych i krajobrazowych: tereny utrzymania połączeń ekologicznych Parku z terenami sąsiednimi

C	REKOMENDACJE PLANU OCHRONY
C_I	Strefy ochrony krajobrazów do uwzględnienia w ramach audytów krajobrazowych
C_II	Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej
C_III	Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej:
C_III_1	Obiekty zasługujące na wpisanie do rejestru zabytków
C_III_2	Obszary zasługujące na objęcie dodatkową ochroną prawną poprzez ujęcie w gminnej ewidencji zabytków oraz jako strefy planistyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
C_IV	Obszary zasługujące na włączenie do Parku
C_V	Obszary zasługujące na włączenie do otuliny Parku

Źródło: opracowanie własne.

Krótką charakterystyką stref wyodrębnianych w ramach prac nad operatem zagospodarowania przestrzennego jest następująca dla stref BM Modyfikacja lub rozwój istniejącego sposobu użytkowania Parku:

1. BM_I Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony brzegu morskiego:
  - a) strefa BM_I_1 - Dopuszczalne zainwestowanie rekreacyjno-wypoczynkowe plaż Zatoki Gdańskiej –wskazuje odcinki plaż (często powiązane z kąpieliskami), na których przewiduje się możliwość lokalizacji zainwestowania, w tym zabudowy niezbędnej dla obsługi turystów, w tym użytkowników plaż o ograniczonej mobilności i zapewnienia im wygodnego oraz bezpiecznego wypoczynku nad brzegiem morza;

- b) strefa BM_I_2 - Dopuszczalne zainwestowanie rekreacyjno-wypoczynkowe strefy brzegowej Zalewu Wiślanego – wskazuje odcinki brzegu, na których przewiduje się możliwość lokalizacji zainwestowania niezbędnego dla obsługi turystów oraz zagospodarowania związanego ze sportem, turystyką i rekreacją wodną, a także miejsca plażowania i kąpieli;
  - c) strefa BM_I_3 - Dopuszczalny rozwój portów i przystani – wskazuje miejsca lokalizacji istniejących i planowanych wg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego portów i przystani, w których przewiduje się możliwość lokalizacji nowej infrastruktury związanej z budową bądź rozbudową portów i przystani;
2. BM_III Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony ekosystemów leśnych:
- a) BM_III_2 Dopuszczalna lokalizacja zagospodarowania dla turystyki i rekreacji na terenach leśnych – wskazuje obszary, gdzie koncentrować się powinny działania dotyczące uporządkowania bądź wprowadzenia elementów zagospodarowania niezbędnych dla prawidłowej obsługi ruchu turystycznego (z wyłączeniem możliwości sytuowania budynków); na obszarach tych rozwijać się będzie funkcja turystyczno-rekreacyjna niepowodująca zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (parki leśne);
3. BM_VI Modyfikacja lub rozwój zainwestowania (obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania):
- a) BM_VI_1 Tereny dopuszczalnych przekształceń i rozwoju istniejącego zainwestowania oraz zabudowy – wskazuje tereny obecnego zainwestowania i zabudowy, na których ustawicznie trwają procesy inwestycyjne związane z przekształceniami zabudowy oraz nowe inwestycje uzupełniające istniejącą strukturę przestrzenną,
  - b) BM_VI_2 Tereny przeznaczone do zainwestowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – wskazuje obszary, które na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego są przeznaczone na cele inwestycyjne, a są jeszcze niezainwestowane,
  - c) BM_VI_3 Tereny kierunkowego rozwoju zainwestowania wskazywanego jako polityka rozwoju przestrzennego gmin wg projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – wskazuje obszary w obrębie których gminy przewidują w swoich politykach przestrzennych (projektach dokumentów) nowe działania inwestycyjne na obszarach dotychczas niezainwestowanych;
4. BM_VII Ograniczenie przekształceń:
- a) strefa BM_VII_4 Tereny zmiany kierunkowego rozwoju zainwestowania wskazywanego jako polityka rozwoju przestrzennego gmin – wskazuje obszary, które są ujęte w projektach dokumentów zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin jako tereny rozwoju zabudowy, a kolidują z ustaleniami planu ochrony.
5. BM_VIII Dostosowanie infrastruktury turystycznej do istniejącej i potencjalnej presji na zasoby Parku:
- a) strefa BM_VIII_1 - Zagospodarowanie infrastruktury szlaków turystycznych – wskazuje przebieg istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych z określeniem dopuszczalnych sposobów i zasad zagospodarowania;
  - b) strefa BM_VIII_2 - Zagospodarowanie infrastruktury dojazdów dopłażowych – wskazuje odcinki szlaków pieszych stanowiących dojścia do plaż Zatoki Gdańskiej, w celu ich kategoryzacji oraz wskazania planowanych działań, w tym określenia pożądanych

i dopuszczalnych sposobów zagospodarowania w ich obrębie oraz w najbliższym sąsiedztwie;

- c) strefa BM_VIII_3 - Wytyczenie i oznakowanie dojazdów do miejsc dostępu do wód Zalewu Wiślanego – wskazuje przebieg istniejących i planowanych dojazdów do wód Zalewu Wiślanego (w tym wg obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) - miejsc przecięcia pasa szuwarów nadzalewowych z określeniem dopuszczalnych sposobów i zasad zagospodarowania;
- d) strefa BM_VIII_4 – Zagospodarowanie parkingów istotnych dla obsługi ruchu turystycznego – wskazuje miejsca lokalizacji parkingów istotnych dla obsługi turystów, z określeniem dopuszczalnych sposobów i zasad zagospodarowania.

Ustalenia Operatu zagospodarowania przestrzennego, tam gdzie było to uzasadnione merytorycznie, zaadresowano do poszczególnych wydzieleń z grupy B i C. Podział Parku na strefy przedstawiony został na mapie wspólnej dla wszystkich operatów szczegółowych, stanowiącej jeden z elementów dokumentacji Planu ochrony. Zakłada się, że mapa ta zostanie także dołączona jako załącznik do projektu uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”.

W ramach prac nad Planem ochrony przygotowano także wspólną dla wszystkich operatów, syntetyczną mapę diagnostyczną, prezentującą najważniejsze uwarunkowania formalno-prawne oraz uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe mające znaczenie dla strategii ochrony. Ze względu na to, że ocena uwarunkowań poprzedza w planowaniu formułowanie działań ochronnych wydzieleniom tym nadano kod A. Mapa ta ma charakter jedynie informacyjny, a wydzieleniom nie przypisano żadnych działań.

Typologię wydzieleń w ramach grupy A przedstawiono w tabeli 28, przy czym obejmuje ona zakres wykraczający poza specyfikę Operatu zagospodarowania przestrzennego.

Tab. 28. Typologia wydzieleń prezentujących wybrane uwarunkowania ochrony PKMW

Kod strefy	Nazwa strefy
AP	Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną z mocy ustawy o ochronie przyrody:
AP_1	rezerваты przyrody
AP_2	pomniki przyrody
AP_3	użytki ekologiczne
AP_4	obszary Natura 2000
AK	Obszary i obiekty kulturowe objęte ochroną z mocy ustawy o ochronie zabytków:
AK_1	obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków:
AK_1.1	obiekty wpisane do rejestru zabytków
AK_1.2	obszary wpisane do rejestru zabytków
AK_1.3	otoczenie obiektów wpisanych do rejestru zabytków
AK_2	obiekty i obszary ujęte w gminnej i/lub wojewódzkiej ewidencji zabytków (GEZ/WEZ):
AK_2.1	obiekty ujęte w ewidencji zabytków (GEZ/WEZ)
AK_2.2	obszary ujęte w ewidencji zabytków (GEZ/WEZ) – układ ruralistyczny
AK_2.3	obszary ujęte w ewidencji zabytków (GEZ/WEZ) – historyczne cmentarze
AK_2.4	stanowiska archeologiczne z określoną lokalizacją
AI	Obszary i obiekty objęte ochroną z mocy innych aktów prawnych:
AI_1	lasы ochronne
AI_2	obszary zamknięte
AI_3	strefy ochronne ujęć wód podziemnych

AI_4	strefy zagrożenia powodziowego
AI_5	tereny górnicze i udokumentowane złoża kopalin
AI_6	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
AI_7	pas techniczny i pas ochrony wybrzeża
AA	Inne uwarunkowania przyrodnicze krajobrazowe i kulturowe:
AA_1	krajobrazy o cechach priorytetowych
AA_2	ponadlokalne korytarze ekologiczne
AA_3	lokalne korytarze ekologiczne
AA_4	obszary występowania szczególnie cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków objętych ochroną prawną
AA_5	główne centra bioróżnorodności
AA_6	obszary wodno błotne
AA_8	geostanowiska
AA_9	punkty widokowe
AA_10	ciągi widokowe
AA_11	obiekty i obszary o wartościach kulturowych nieobjęte ochroną prawną:
AA_11.1	obiekty o wartościach kulturowych nieobjęte ochroną prawną
AA_11.2	obszary o wartościach kulturowych nieobjęte ochroną prawną
AA_12	obszary o wartościach krajobrazowych nieobjęte ochroną prawną
AZ	Inne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego:
AZ_1	obszary przeznaczone do zainwestowania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na dzień sporządzenia Planu ochrony
AZ_2	obszary wyłączone z zabudowy (o ile nie pozwalają na nie przepisy szczególne) na mocy zapisów § 3 pkt 7 uchwały Nr 148/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 66 poz. 1463) zmienionej uchwałą Nr 261/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. o zmianie uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 2944) strefa 100 m od linii brzegów naturalnych rzek jezior i innych zbiorników wodnych
AZ_3	obszary wyłączone z zabudowy (o ile nie pozwalają na nie przepisy szczególne) na mocy zapisów § 3 pkt 8 uchwały Nr 148/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 66 poz. 1463) zmienionej Nr 261/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. o zmianie uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 2944) strefa 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego
AZ_4	linia brzegowa objęta programem ochrony brzegów morskich na mocy ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Program ochrony brzegów morskich" (t.j. Dz. U. 2016 poz. 678)

Źródło: opracowanie własne.

10. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PARKU

10.1. Propozycje działań ochronnych w zakresie zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do sformułowanych celów

Proponowane działania służące realizacji celów strategicznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego wraz ze wskazaniem miejsca realizacji działań oraz określeniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację przedstawiono w poniższej tabeli (tab. 29).

Określone w kolumnie „Priorytet” oznaczenia wskazują:

- !!! - działanie "ratunkowe", niezbędne;
- !! - działanie ważne, rekomendowane do wykonania;
- ! - działanie uzupełniające, proponowane do realizacji w zależności od możliwości i uwarunkowań

Tab. 29. Proponowane działania służące realizacji celów strategicznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego w PKMW

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (!, !!, !!!)
1.	Nieintensyfikowanie istniejącego zainwestowania i zabudowy	1.1 Nieprzeznaczanie pod zabudowę terenów dotychczas nieprzewidzianych na ten cel w planach miejscowych	Niedokonywanie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przeznaczonych dotychczas jako tereny rolnicze i lasy	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	Cały obszar Parku	!!!
			Niezwiększanie powierzchni terenów inwestycyjnych pod zainwestowanie turystyczno-rekreacyjne, tj. utrzymanie dotychczasowej funkcji terenów, w szczególności użytkowanych jako ogólnodostępne tereny rekreacji i zieleni oraz przestrzenie publiczne	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	Cały obszar Parku	!!!
		1.2. Utrzymanie dotychczasowych terenów zieleni rekreacyjnej z zakazem lokalizacji budynków	Utrzymanie obecnego przeznaczenia terenów parków leśnych o funkcji rekreacyjnej ogólnodostępnej, bez zabudowy	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	strefa BM_III_2	!!!
			Włączenie terenów zieleni rekreacyjnej do systemu lokalnych powiązań ekologicznych ważnych dla jakości życia mieszkańców	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	strefa BM_III_2	!!!
		1.3. Zachowanie skali zabudowy charakterystycznej dla obszaru Mierzei Wiślanej	Nieintensyfikowanie dotychczasowych wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu w planach miejscowych	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	cały obszar Parku	!!!
			Odstąpienie od realizacji wizji rozwoju nowych obiektów o dużej kubaturze i wysokości celem utrzymania w panoramie miejscowości od strony Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	cały obszar Parku	!!!
			Przeprowadzanie konkursów architektoniczno-urbanistycznych w zakresie określenia formy architektonicznej nowych budynków oraz	Koszty rynkowe	inwestorzy poszczególnych obiektów	obszary zabudowane Parku	!!

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (!, !!, !!!)
			wpisania zabudowy w krajobraz w strefie ekspozycyjnej od strony wód				
2.	Ograniczenie ekspansji nowego zainwestowania na tereny dotychczas niezabudowane	2. 1. Niewskazywanie w politykach przestrzennych gmin nowych terenów dla zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego obejmujących tereny leśne i rolne	Odstąpienie od planów wprowadzenia nowych terenów inwestycyjnych w aktualizowanych dokumentach wyznaczających politykę przestrzenną gminy oraz etapowanie rozwoju przestrzennego – niewyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów inwestycyjnych w sytuacji niewykorzystania istniejących rezerw terenów	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	strefa BM_VII_4	!!!
			niewprowadzanie do dokumentów planistycznych gminy miejskiej Krynica Morska zapisów umożliwiających rozbudowę Przebrna w kierunku Zalewu Wiślanego kosztem łąk – Polderu Przebrno	Działanie bezkosztowe	samorząd gminny miejskiej Krynica Morska	łąki nadzalewowe – Polder Przebrno w Przebrnie	!!!
		2.2. Ograniczenie zmiany przeznaczenia lasów na cele nieleśne	Niewskazywanie nowych terenów inwestycyjnych, w szczególności w oderwaniu od istniejących terenów zabudowanych miejscowości	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	cały obszar Parku	!!!
			Kształtowanie zabudowy inwestycji celu publicznego i obiektów stanowiących uzupełnienie istniejącego zagospodarowania lokalizowanych na terenach leśnych, w sposób ekstensywny, z wkomponowaniem nowych obiektów w istniejący drzewostan – maksymalna ochrona istniejącej zieleni	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	strefa BM_VI_3	!!
		2.3. Ograniczenie funkcjonowania sezonowych obiektów bazy noclegowej (pól namiotowych i kempingowych oraz baz harcerskich) do terenów istniejących	Niewyznaczanie nowych terenów pól namiotowych i kempingowych oraz baz harcerskich w lasach i strefie brzegowej	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	las strefa brzegowa	!!!

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (!, !!, !!!)
3.	Poprawa ładu przestrzennego, w szczególności na terenach zurbanizowanych	3.1 Likwidacja nielegalnej, substandardowej zabudowy i zagospodarowania	Skuteczne egzekwowanie prawa w zakresie likwidacji nielegalnej, substandardowej zabudowy oraz obiektów tymczasowych	w ramach prowadzonych procedur administracyjnych	samorządy gminne województwi konserwator zabytków nadzór budowlany Urząd Morski Nadleśnictwo Elbląg PZPK/oddział Stegna	cały obszar Parku	!!
			Podejmowanie działań uniemożliwiających bądź utrudniających legalizację obiektów nielegalnych	w ramach prowadzonych procedur administracyjnych	samorządy gminne województwi konserwator zabytków nadzór budowlany Urząd Morski Nadleśnictwo Elbląg PZPK/oddział Stegna	cały obszar Parku	!!
		3.2 Poprawa wizerunku przestrzeni ogólnodostępnych	Opracowanie wzornika form architektonicznych zabudowy sezonowej, z uwzględnieniem jednolitych materiałów i kolorystyki ustalonych dla poszczególnych miejscowości	Koszty rynkowe według wyników zamówienia publicznego	PZPK/oddział Stegna Wojewódzki konserwator zabytków samorządy gminne	Kąty Rybackie Krynica Morska Nowa Karczma (Piaski)	!!
			Niepomniejszanie wskaźnika minimalnej powierzchni terenów biologicznie czynnych wskazanych dla ogólnodostępnych przestrzeni – projektowanie zagospodarowania z dużym udziałem zieleni	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	obszary przestrzeni publicznych	!!
3.3 Przeciwdziałanie unifikacji architektury – wyeksponowanie odrębności kulturowej Mierzei	Kształtowanie form architektonicznych zabudowy w nawiązaniu do historycznie występujących obiektów charakteryzujących zabudowę o nadmorskim położeniu – kurortu i	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne	cały obszar Parku	!!		

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (!, !!, !!!)
		Wiślanej	dawnej osady rybackiej				
			Opracowanie katalogu form zabudowy oraz kształtowania otoczenia w nawiązaniu do specyfiki zabudowy, detalu architektonicznego i zieleni przydomowej stosowanej w tradycji Mierzei Wiślanej	Koszty rynkowe według wyników zamówienia publicznego	samorządy gminne wojewódzki konserwator zabytków PZPK/oddział Stegna	obszary zabudowane Parku	!!
4	Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych na styku morza i lądu	4.1 Utrzymanie naturalnego charakteru brzegu morskiego	Pozostawienie nieumocnionych odcinków wybrzeża bez ochrony w postaci sztucznych umocnień, unikanie ciężkich umocnień brzegu, o ile nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi	działanie bezkosztowe	Urząd Morski	odcinki brzegu Zatoki Gdańskiej: od km 0,0 do km 20,0 oraz od km 28,0 do km 33,0; odcinki brzegu Zalewu Wiślanego: km ZW 71,3 do km ZW 76,0; od km ZW 76,5 do km ZW 78,5; od km ZW 81,5 do km ZW 83,2; od km ZW 87,2 do km ZW 95,9; od km ZW 96,3 do km ZW 97,6; od km ZW 99,0 do km ZW 102,1	!!!
		4.2 Rewizja planów dotyczących budowy nowych przystani turystycznych od strony Zalewu Wiślanego	Rezygnacja z planów realizacji nowych przystani turystycznych w związku z ochroną naturalnie występującego szuwaru trzcinowego	działanie bezkosztowe	samorządy gminne	gmina Krynica Morska	!!!

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (!, !!, !!!)
		4.3 Zachowanie charakterystycznego krajobrazu kulturowego portów i przystani rybackich Mierzei Wiślanej	Objęcie obszarów portów i przystani rybackich ochroną konserwatorską poprzez ujęcie w ewidencji zabytków oraz uwzględnienie ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	Wójt/Burmistrz wojewódzki konserwator zabytków	porty i przystanie rybackie – Kąty Rybackie, Krynica Morska, Nowa Karczma (Piaski)	!!

Źródło: opracowanie własne

Sposób szacowania kosztów wdrożenia proponowanych ustaleń i rekomendacji Operatu zagospodarowania przestrzennego PKMW przedstawiony w powyższej tabeli ma charakter ogólnikowy. Nie ma możliwości wskazania konkretnych, choćby szacunkowych, wyliczeń poszczególnych zaproponowanych w Planie ochrony działań w złotych polskich na podstawie informacji zebranych z innych projektów czy dotychczasowych doświadczeń zespołu autorskiego, gdyż każdy obszar charakteryzuje się indywidualnymi cechami, wpływającymi na koszty opracowania. Jednocześnie koszty są uzależnione od wyników postępowań przetargowych przeprowadzanych na podstawie Ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych, gdyż wszystkie działania (przynajmniej w części) są realizowane przez jednostki samorządowe lub instytucje państwowe i ich finansowanie będzie podlegać rygorom tej ustawy.

Również wskazanie podmiotu lub podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań należy traktować jako propozycję, która wymaga uzgodnień między zaangażowanymi stronami.

10.2. Proponowane nowe formy prawnej ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu

10.2.1. Proponowane nowe formy prawnej ochrony przyrody

Na podstawie wyników prac zespołów autorskich Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej i grzybów oraz Operatu ochrony fauny proponuje się objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony ekosystemów Parku wraz z charakterystycznymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi oraz gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, dodatkowymi formami ochrony prawnej na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody następujących obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych. Są to obszary wskazane w tych operatach jako strefy C_II - Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkowa formą ochrony prawnej.

Tab. 30. Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkowa formą ochrony prawnej

L.p.	Kod strefy	Zalecana forma ochrony i proponowana nazwa	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1.	C_II.1	Rezerwat przyrody „Bory Mierzei Wiślanej”	Nadleśnictwo Elbląg: oddziały 71-76 (leśnictwo Przebrno) i 77 (leśnictwo Kąty Rybackie) oraz przyległe wydzielenia Obwodu Ochrony Wybrzeża Sztutowo (powierzchnia 210,04 ha)	Przewidywany typ rezerwatu: typ: leśny (L) i podtyp ze względu na dominujący przedmiot ochrony: fitocenotyczny zbiorowisk leśnych i florystyczny roślin zielnych i krzewinek; typ i podtyp ze względu na główny typ ekosystemu: leśny lasów nizinnych i borowy borów nizinnych. Przedmiot ochrony: najcenniejsze płaty dwóch podtypów siedliska 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich: 2180-4 Nadmorskiego boru bażynowego z niewielkimi, naturalnymi enklawami podtypu 2180-1 Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy. Stanowiska gatunków chronionych roślin i porostów: m.in. bażyny czarnej (<i>Empetrum nigrum</i>), zimoziołu północnego (<i>Linnaea borealis</i>), tająży jednostronnej (<i>Goodyera repens</i>), taksonów z rodz. Pyrolaceae (<i>Pyrola media</i> , <i>P. minor</i> , <i>P. chlorantha</i> , <i>P. rotundifolia</i> , <i>Moneses uniflora</i>), pomocnika baldaszkowego (<i>Chimaphila</i>

				<i>umbellata</i>), widłaka jałowcowatego (<i>Lycopodium annotinum</i>), chrobotków z sekcji Cladina
2.	C_II.2	Rezerwat przyrody „Mikołajkowe wydmy”	Leśnictwo Przebrno i przyległe wydzielenia pasa technicznego Urzędu Morskiego w Gdyni, km wybrzeża 0,3-3,0, (powierzchnia 38,65 ha)	Przewidywany typ rezerwatu: florystyczno-leśny (FI-L); typ i podtyp ze względu na dominujący przedmiot ochrony: florystyczny roślin zielnych i krzewinek – fitocenotyczny zbiorowisk nieleśnych i leśnych – biocenotyczny i fizjocenotyczny biocenoz naturalnych i półnaturalnych; typ i podtyp ze względu na główny typ ekosystemu: wydmy nadmorskich – borów nizinnych. Przedmiot ochrony: Największe nad Zatoką Gdańską stanowisko mikołajka nadmorskiego (<i>Eryngium maritimum</i>) i jedna z najliczniejszych metapopulacji Inicy wonnej (<i>Linaria odora</i>). Stanowisko turzycy loarskiej (<i>Carex ligerica</i>). Kompleks siedlisk wydmowych: 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, 2120 Nadmorskie wydmy białe, 2130 Nadmorskie wydmy szare (siedlisko priorytetowe, w tym rejonie najlepiej wykształcone na Mierzei Wiślanej). Płaty siedliska 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich podtyp: 2180-4 Nadmorski bór bażynowy z bardzo liczną populacją tajemnicy jednostronnej (<i>Goodyera repens</i>), oraz licznymi populacjami taksonów z rodz. Pyrolaceae (<i>Pyrola media</i> , <i>P. minor</i> , <i>P. chlorantha</i> , <i>P. rotundifolia</i> , <i>Moneses uniflora</i>) i pomocnika baldaszkowego (<i>Chimaphila umbellata</i>). Liczne populacje pospolitych elementów flory nadmorskiej i stanowiska rzadszych psammitów niecharakterystycznych dla wydm nadmorskich
3.	C_II.3	Użytek ekologiczny „Płucnicowa Łysia”	Leśnictwo Przebrno, wydzielenia leśne 15 d, g. (powierzchnia ok. 5,65 ha).	Przedmiot ochrony: Jedyne na Mierzei Wiślanej i prawdopodobnie na całym polskim wybrzeżu stanowisko skrajnie rzadkiego na niżu porostu – oskrzelki niwalnej (<i>Flavocetraria nivalis</i>), obecnie nieodnalezionej. Wymaga bardzo pilnie czynnej ochrony i monitorowania
4.	C_II.4	Użytek ekologiczny „Kwaśna dąbrowa w Przebrnie”	Leśnictwo Przebrno, wydzielenie leśne 177 j, (powierzchnia: ok. 4,17 ha)	Przedmiot ochrony: Najcenniejszy na Mierzei Wiślanej płat najwilgotniejszej postaci kwaśnej dąbrowy typu pomorskiego <i>Betulo-Quercetum molinietosum</i> z bogatą lichenobiotą epifityczną
5.	C_II.5	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy: „Wielbłądzi Garb”	Leśnictwa Przebrno oddziały 23-27 oraz przyległe, nadzalewowe grunty w zarządzie Obwodu Ochrony Wybrzeża Sztutowo w granicach Parku (powierzchnia razem ok. 159,71 ha)	Przedmiot ochrony: najwyższa zalesiona wydma europejska wraz z interesującymi, bardzo żyznymi i zbliżonymi do grądu postaciami podtypu siedliska 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich: 2180-1 Pomorski kwaśny las brzożowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>) oraz leśne zbiorowiska zastępcze ww. wymienionego typu kwaśnej dąbrowy. Stanowiska m.in. wiciokrzewu pomorskiego (<i>Lonicera periclymenum</i>) i widłaka jałowcowatego (<i>Lycopodium annotinum</i>). Dawniej istniało tu również jedyne, znane stanowisko Inicy wonnej (<i>Linaria odora</i>) nad Zalewem Wiślanym. Obecnie obiekt częściowo zagospodarowany jako punkt widokowy z infrastrukturą edukacyjną

10.2.2. Proponowane nowe formy prawnej ochrony zabytków

Na podstawie wyników prac zespołu autorskiego Operatu ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu proponuje się objęcie obiektów lub obszarów o najwyższych wartościach kulturowych dodatkowymi formami ochrony prawnej na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wskazanych jako strefa C_III - Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej.

Tab. 31. Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej

Lp.	Kod strefy	Proponowana forma ochrony	Gmina	Lokalizacja / adres
1.	C_III.01	Wpis do rejestru zabytków	Sztutowo	Dawny budynek mieszkalny, Kąty Rybackie, ul. Zalewowa 4
2.	C_III.02	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Siedlisko, budynek mieszkalny i gospodarczy, Krynica Morska – Przebrno, ul. Wiejska 2
3.	C_III.03	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Budynek mieszkalny, Krynica Morska, ul. Gdańska 30
4.	C_III.04	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Budynek mieszkalny z pokojami gościnnymi, Krynica Morska, ul. Morska 2
5.	C_III.05	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Budynek mieszkalny, Krynica Morska, ul. Teleekspresu 5
6.	C_III.06	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Budynek mieszkalny z pokojami gościnnymi, Krynica Morska, ul. Teleekspresu 7
7.	C_III.07	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Budynek usługowy z mozaiką na elewacji frontowej przy ul. Gdańskiej 48 w Krynicy Morskiej
8.	C_III.08	Wpis do rejestru zabytków	Krynica Morska	Ośrodek wypoczynkowy „Eden”, dawny hotel „Górnik” przy ul. Rybackiej 159 w Kątach Rybackich
9.	C_III.09	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Sztutowo	Port nad Zalewem Wiślanym, Kąty Rybackie
10.	C_III.10	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Sztutowo	Port nad Zalewem Wiślanym tzw. stary port, Kąty Rybackie
11.	C_III.11	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Sztutowo	Przystań rybacka, nadmorska, Kąty Rybackie
12.	C_III.12	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Krynica Morska	Port rybacki nad Zalewem Wiślanym, Krynica Morska
13.	C_III.13	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Krynica Morska	Przystań rybacka, nadmorska, Krynica Morska
14.	C_III.14	Ochrona konserwatorska (wpis w	Krynica	Przystań rybacka, nadmorska, Krynica

		miejskowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Morska	Morska - leśniczówka
15.	C_III.15	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Krynica Morska	Przystań rybacka, nadmorska, Krynica Morska - Nowa Karczma
16.	C_III.16	Ochrona konserwatorska (wpis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego)	Krynica Morska	Port nad Zalewem Wiślanym, Krynica Morska - Nowa Karczma

10.3. Propozycje ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów istotnych dla gospodarki przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych wynikających z zagospodarowania przestrzennego

10.3.1. Ogólne zasady i kierunki kształtowania zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku

Określa się następujące zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej dla realizacji celów ochrony Parku związanych z zagospodarowaniem przestrzennym:

1) W zakresie ograniczania presji zainwestowania, w tym zabudowy w celu przywrócenia utraconych i ochrony zachowanych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych:

- a) opracowanie jednolitych zasad zagospodarowania przestrzennego w dokumentach planistycznych poprzez sporządzenie nowych i aktualizację dotychczasowych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz, w dalszej kolejności, sporządzenie nowych i aktualizacja dotychczasowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających ustalenia i rekomendacje Planu ochrony dla PKMW,
- b) ograniczenie ekspansji nowego zainwestowania na tereny dotychczas niezabudowane, w szczególności na tereny leśne, poprzez utrzymanie funkcji nieinwestycyjnych (rolniczych i leśnych) wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z wyjątkiem uzasadnionych inwestycji celu publicznego lub poprawy zagospodarowania istniejącego zainwestowania,
- c) dążenie do likwidacji obiektów wybudowanych bez prawomocnych pozwoleń, przekształcenia zabudowy substandardowej oraz zmiany nielegalnego czy nieprawidłowego sposobu użytkowania terenów oraz niedopuszczanie do legalizacji obiektów wzniesionych niezgodnie z przepisami prawa;

2) w zakresie przywrócenia i ochrony specyfiki krajobrazu kulturowego Mierzei Wiślanej:

- a) ścisła ochrona najcenniejszych wartości dziedzictwa kulturowego i krajobrazu oraz wdrożenie zasad ich ochrony, opisanych szczegółowo w operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu PKMW,
- b) skuteczna likwidacja nielegalnej zabudowy i obiektów substandardowych oraz nielegalnego, nieprawidłowego sposobu użytkowania terenów obniżających ład przestrzenny, w szczególności w przestrzeniach publicznych,
- c) zabezpieczenie właściwej ekspozycji krajobrazowej: przedpola ekspozycji z ciągów widokowych, czy punktów widokowych, w szczególności kształtowanie widoku od strony

wód Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej poprzez sporządzenie studium krajobrazowego zawierającego wytyczne oraz ograniczenia do kształtowania widoku/panoramy/wnętrz krajobrazowych,

- d) zapobieganie dalszej unifikacji współczesnego budownictwa poprzez opracowanie katalogu form zabudowy i kształtowania otoczenia, w nawiązaniu do specyfiki zabudowy, detalu architektonicznego i zieleni przydomowej stosowanych w tradycji Mierzei Wiślanej, w tym z wykorzystaniem współczesnych materiałów budowlanych;

3) w zakresie kształtowania funkcji turystyki i rekreacji:

- a) dostosowanie skali i intensywności zabudowy i użytkowania, w szczególności rekreacyjnego i turystycznego do pojemności przestrzeni,
- b) co do zasady niepowiększanie terenów przewidzianych dla rozwoju bazy noclegowej ponad obszary już wyznaczone dla tych celów w dokumentach planistycznych,
- c) ograniczenie lokalizacji zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego w lasach i utrzymanie leśnego przeznaczenia terenów,
- d) likwidacja lub przekształcenia nielegalnej i substandardowej zabudowy i zainwestowania oraz poprawa ładu przestrzennego i uporządkowanie rejonów koncentracji zabudowy sezonowej.

4) w zakresie poprawy funkcjonowania infrastruktury technicznej:

- a) realizacja inwestycji zgodnie z potrzebami celu publicznego oraz ustaleniami dokumentów planistycznych gmin i przepisami odrębnymi z zastrzeżeniem, że nie powinny one zagrażać celom ochrony Parku oraz zagrażać jego chronionym wartościom, w tym przebudowa i modernizacja istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznych niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania zabudowy,
- b) prowadzenie liniowych elementów infrastruktury technicznej w „korytarzach” infrastrukturalnych, w szczególności wykorzystujących pasy rozgraniczające dróg, o ile taki przebieg nie jest sprzeczny z przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem istniejącej zieleni przydrożnej, w szczególności drzew, które podlegają ochronie;
- c) stosowanie linii kablowych (podziemnych) dla projektowanych, modernizowanych i przebudowywanych sieci elektroenergetycznych;
- d) stosowanie w ogrzewaniu budynków systemów niskoemisyjnych i bezemisyjnych;
- e) upowszechnianie zastosowania w gospodarstwach domowych odnawialnych źródeł energii, tzw. mikroinstalacji, z wyłączeniem możliwości sytuowania przydomowych elektrowni wiatrowych, a także z ograniczeniami dla zastosowania paneli fotowoltaicznych, w szczególności w strefach ekspozycji krajobrazu, w tym wyłączenia z ich lokalizacji w obszarach oraz na obiektach objętych ochroną konserwatorską, a na pozostałym obszarze sytuowania ich w sposób nie wpływający negatywnie na walory krajobrazowe (porównaj fot. 62);

Fot. 59 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii negatywnie wpływających na krajobraz (przykład budynku w Kątach Rybackich) (fot. BJS 07.2020)

- f) wykluczenie, ze względu na kolizję z celami, dla których Park wyznaczono, lokalizacji elektrowni wiatrowych (zarówno przedsięwzięć o skali produkcyjnej, jak i obiektów przydomowych) oraz wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych (jako przedsięwzięć o skali produkcyjnej),
- g) objęcie 100% obszarów zainwestowanych i obszarów planowanych do zabudowy, wymagających unieszkodliwienia ścieków bytowych zbiorowym systemem kanalizacji sanitarnej i wykluczenia stosowania przydomowych oczyszczalni ściekowych, dopuszczenie zbiorników bezodpływowych jedynie do zabudowy sezonowej znacznie oddalonej od zwartych jednostek osadniczych,
- h) gromadzenie, odprowadzenie i unieszkodliwianie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sposób określony w planach gospodarki odpadami oraz w właściwych uchwałach gmin oraz skuteczne egzekwowanie przepisów w tym zakresie, a także objęcie wszystkich mieszkańców i użytkowników przestrzeni zorganizowaną i selektywną zbiórką odpadów komunalnych oraz kontrola unieszkodliwiania odpadów z nieruchomości innych niż zamieszkałe;

5) w zakresie systemów transportowych, w szczególności dotyczących rozwoju alternatywnych form transportu:

- a) optymalizacja układu przestrzennego sieci komunikacyjnej obszaru Parku obsługującej ruch pasażerski lokalny i turystyczny oraz ruch towarowy, w warunkach zrównoważonego rozwoju;
- b) utrzymanie odpowiedniego standardu technicznego sieci transportu drogowego, w tym przebudowy i modernizacje istniejących dróg z uwzględnieniem:
  - obowiązku utrzymania trwałości funkcji korytarzy ekologicznych oraz bezpieczeństwa użytkowników drogi i przemieszczającej się fauny,
  - potrzeby ruchu rowerowego i pieszego,
  - potrzeby utrzymywania zadrzewień przydrożnych ze względów ekologicznych i krajobrazowych,
  - potrzeby ochrony powierzchni ziemi, wód i powietrza przed emisjami komunikacyjnymi,
- c) ograniczenie parkowania pojazdów na poboczach dróg oraz innych nie przewidzianych do tego miejscach, poprzez tworzenie zatok parkingowych oraz skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu zatrzymywania się i postoju,

- d) poprawa powiązań komunikacyjnych, zwłaszcza transportem zbiorowym (kołowym), np. poprzez uruchomienie sezonowych linii autobusowych (busów),
- e) lokalizacja i urządzenie węzłów integracji transportu pasażerskiego –autobusowego, minibusowego, rowerowego, samochodowego, pieszego oraz wodnego w mieście Krynica Morska oraz w Kątach Rybackich,
- f) promocja mobilności turystów poprzez wskazywanie alternatywnych form przemieszczania się, w szczególności z wykorzystaniem roweru, w oparciu o istniejące oraz planowane trasy rowerowe, w tym stworzenie możliwości wykorzystania roweru do obsługi powiązań między miejscowościami oraz dojazdu do miejsc wypoczynku,
- g) prowadzenie analiz przestrzennych w celu wskazania miejsc dla lokalizacji obiektów obsługi pasażerskiej (nabrzeży portowych/mola) umożliwiających cumowanie statków pasażerskich, jako połączenie drogą wodną Parku z obszarem Trojmiasta;

6) w zakresie ochrony strefy brzegowej:

- a) utrzymanie naturalnego charakteru brzegu morskiego poprzez niepodejmowanie działań zmierzających do budowy infrastruktury zabezpieczającej lub umacniającej brzeg morski, o ile nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi,
- b) ochrona naturalnie występującego szuwaru trzcinowego, poprzez rezygnację z planów realizacji nowych przystani turystycznych nad Zalewem Wiślanym,
- c) zachowanie tradycyjnego krajobrazu obszarów portów i przystani rybackich – objęcie ich ochroną konserwatorską poprzez ujęcie w ewidencji zabytków oraz uwzględnienie ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- d) wprowadzenie ograniczeń, w tym zakazów dla jednostek pływających na Zatoce Gdańskiej i Zalewie Wiślanym (bezpośrednie sąsiedztwo obszaru Parku), w szczególności o charakterze obiektów noclegowych (domów na wodzie) lub obiektów usług służących rekreacji (gastronomia, magazyny, biura, itp.) w planach zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich (morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej i morskich wód wewnętrznych Zalewu Wiślanego),
- e) skanalizowanie ruchu turystycznego nad Zalewem Wiślanym poprzez wyznaczenie miejsc dostępu do wód oraz wyznaczenie ogólnodostępnych miejsc wypoczynku i rekreacji.

10.3.2. Propozycje szczegółowych ustaleń do dokumentów planistycznych gminy Sztutowo i gminy miejskiej Krynica Morska

Ustala się następujące zasady do uwzględnienia w dokumentach planistycznych dla terenów zainwestowanych, w tym zabudowy, obowiązujące na terenie całego Parku (o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej), dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych:

1) ogólne zasady lokalizacji zainwestowania i zabudowy:

- a) utrzymanie obowiązującego zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego, przy czym zakaz ten nie dotyczy:
  - lokalizowania nowych obiektów w nadzalewowej i nadzatokowej części pasa technicznego brzegu morskiego w określonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w granicach zwartej zabudowy miejscowości: Kąty Rybackie i Skowronki oraz gminy miejskiej Krynica Morska,

- istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. – gdzie dopuszcza się modernizację istniejącego zainwestowania (rozbiórkę, odbudowę, nadbudowę poddasza użytkowego, przebudowę) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie zwiększania powierzchni zabudowy, a także nie przybliżania zabudowy do brzegów wód i krawędzi brzegów klifowych,
  - odcinków plaż nadmorskich (poza otulinami rezerwatów przyrody), na których dopuszczalne jest lokalizowanie w trybie art. 29 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. nr 156, poz. 1118 ze zm.) sezonowych obiektów budowlanych o powierzchni zabudowy do 150 m²,
  - budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych służących celom parku krajobrazowego”
- b) utrzymanie obowiązującego zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, przy czym zakaz ten nie dotyczy:
- obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej i usługowej, pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegów wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach,
  - istniejących siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód,
  - istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. - gdzie dopuszcza się modernizację istniejącego zainwestowania (rozbiórkę, odbudowę, nadbudowę poddasza użytkowego, przebudowę) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem niezwiększania powierzchni zabudowy, a także nie przybliżania zabudowy do brzegów wód,
  - budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych służących celom parku krajobrazowego;
- c) dopuszczenie zainwestowania, w tym zabudowy na nieruchomościach, gdzie projektowana jest zabudowa na podstawie prawomocnych orzeczeń administracyjnych wydanych przed wejściem w życie planu ochrony oraz ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie planu ochrony; zapisy planu ochrony nie naruszają uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych orzeczeń administracyjnych i innych aktów prawnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały, stanowiących tzw. „prawa nabyte”;

2) ogólne zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy:

- a) zharmonizowanie nowej zabudowy w zakresie rozplanowania, bryły architektonicznej - formy budynków i geometrii dachów z istniejącą zabudową danej miejscowości, z wyjątkiem obiektów o istotnym znaczeniu kulturowym oraz budynków położonych w obszarach objętych ochroną konserwatorską, a także budynków wymagających zindywidualizowanej formy, uzasadnionych względami technologicznymi,
- b) nieprzekraczanie maksymalnej wysokości zabudowy w stosunku do zabudowy w sąsiedztwie, z wyjątkiem obiektów technicznych uzasadnionych względami technologicznymi, z zastrzeżeniem wskaźników określonych w rekomendacjach szczegółowych dla stref, które stanowią wytyczne dla sporządzanych później miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- c) nowa zabudowa powinna być kształtowana w taki sposób aby nie tworzyć niekorzystnego kontrastu z sąsiadującym historycznym zagospodarowaniem i tradycyjnym i rodzimym krajobrazem; nie należy wprowadzać dominant wysokościowych oraz akcentów formalnych i kolorystycznych w panoramach eksponujących tradycyjne zespoły ruralistyczne,
- d) zachowanie istniejących drzew i zadrzewień nie kolidujących z zabudową, o ile nie stoi to w sprzeczności z przepisami odrębnymi,
- e) stosowanie zieleni o charakterze izolacyjno-krajobrazowym, z wykorzystaniem rodzimych gatunków dostosowanych siedliskowo.

Ustala się następujące szczegółowe zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy, w granicach poszczególnych stref wyznaczonych w planie ochrony, obowiązujące na terenie całego Parku (o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej):

1) dla stref BM_I_1:

- a) dopuszcza się wyłącznie zabudowę o charakterze sezonowym związaną z obsługą rekreacji, turystyki i wypoczynku, w szczególności obiekty stanowiące zaplecze sanitarne, szatniowe i gastronomiczne plaż o powierzchni nie przekraczającej 150m² pojedynczego budynku, przy czym w obrębie każdej, wyodrębnionej na załączniku graficznym strefy dopuszcza się sytuowanie nie więcej niż trzech obiektów o charakterze sezonowym związanych z obsługą plaży, przy czym do limitu obiektów nie wlicza się obiektów niezbędnych dla obsługi plaży i kąpieliska;
- b) dopuszcza się sytuowanie toalet przenośnych w maskującej obudowie i innych obiektów wyposażonych w węzeł sanitarny, a także pojemników na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta);
- c) dopuszcza się sytuowania kładek, podestów i przejść (niezwiązanych trwale z gruntem), o nawierzchni umożliwiającej w szczególności wykorzystanie plaży przez osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej mobilności i sprawności ruchowej;

2) dla stref BM_I_2:

- a) dla każdej z wydzielonych stref dopuszcza się maksymalnie jedno ogólnodostępne miejsce wypoczynku nad Zalewem (miejsce plażowania, kąpeli, obsługi sportów wodnych itp.) z możliwością lokalizacji sezonowej zabudowy związanej z obsługą rekreacji, turystyki i wypoczynku, w szczególności obiekty stanowiące zaplecze sanitarne (dopuszcza się sytuowanie toalet przenośnych wyłącznie w maskującej obudowie), przebieralnie i obiekty gastronomiczne o powierzchni nie przekraczającej 150 m²

pojedynczego budynku, przy czym dopuszcza się sytuowanie nie więcej niż trzech obiektów o charakterze sezonowym związanych z obsługą miejsca wypoczynku, przy czym do limitu obiektów nie wlicza się obiektów stanowiące zaplecze sanitarne;

- b) w każdej strefie dopuszcza się możliwość lokalizacji jednego pomostu pływającego w rejonie ogólnodostępnego miejsca wypoczynku, z zastrzeżeniem maksymalnej ochrony roślinności nadwodnej i szuwaru, a w przypadku utraty powierzchni roślinności z wymogiem kompensacji przyrodniczej;

3) dla stref BM_I_3:

- a) dopuszcza się sytuowanie budowli hydrotechnicznych;
- b) dopuszcza się sytuowanie w części lądowej obiektów służących obsłudze portów i przystani, w szczególności sanitariatów, obiektów administracji, magazynów na sprzęt;

4) dla stref BM_III_2:

- a) dopuszcza się zagospodarowanie terenów w formie parków leśnych, bez możliwości zmiany przeznaczenia gruntu na cele nieleśne;
- b) dopuszcza się lokalizację zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego (z wyłączeniem możliwości lokalizacji budynków), w szczególności infrastruktury edukacyjno-przyrodniczej, spacerowo-rekreacyjnej, wypoczynkowej, prozdrowotnej, związanej z aktywnością ruchową, w postaci obiektów takich jak m.in.: urządzone ciągi piesze, obiekty małej architektury, w tym: wiaty rekreacyjne, pojemniki na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta), ławki, pergole itp., a także inne urządzenia i infrastruktura sprzyjająca rekreacji, z zaleceniem maksymalnego zachowania istniejącego drzewostanu i naturalnej roślinności;

5) dla stref BM_VI_1 i BM_VI_2:

- a) nieintensyfikowanie wskaźników zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w szczególności: nie zwiększanie dopuszczalnego wskaźnika powierzchni zabudowy, nie zmniejszanie minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz nie zwiększanie intensywności zabudowy,
- b) dla nieruchomości zabudowanych dopuszcza się, w przypadku zmiany sposobu zagospodarowania, w tym, przebudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących budynków zachowanie dotychczasowych parametrów zagospodarowania i wskaźników urbanistycznych,
- c) likwidacja nielegalnej zabudowy i zainwestowania, także obiektów tymczasowych,
- d) objęcie ochroną konserwatorską cennych elementów dziedzictwa kulturowego, wskazanych w operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu,
- e) poprawa wizerunku przestrzeni ogólnodostępnych – przestrzeni publicznych poprzez stosowanie jednolitych zasad form architektonicznych zabudowy sezonowej, małej architektury i reklam w zakresie rozwiązań materiałowych i kolorystycznych – sporządzenie i wdrożenie tzw. Uchwał reklamowych,

- f) kształtowanie form zabudowy oraz kształtowanie otoczenia budynków w nawiązaniu do specyfiki zabudowy, detalu architektonicznego i zieleni przydomowej stosowanej w tradycji Mierzei Wiślanej;

6) dla stref BM_VI_3:

- a) ustala się następujące parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne dla wyodrębnionych typów zabudowy ujętych w poniższej tabeli (tab. 32), stanowiące wytyczne dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nowych terenów inwestycyjnych (nieobjętych dotychczas opracowaniem planów miejscowych):

Tab. 32. Parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne typów zabudowy

Typ zabudowy	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]	Maksymalna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość budynków [m]
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	40	0,9	9
zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	25	1,2	12
zabudowa usługowa z zakresu usług obsługi turystyki i rekreacji - obiekty bazy noclegowej, także tzw. apartamenty na wynajem	30	1,2	12
zabudowa obiektów hotelarskich (hotele, pensjonaty)	30	2,0	16
zabudowa ośrodków wypoczynkowych	40	0,5	10,5
zabudowa towarzysząca kempingom i polom namiotowym	70	0,1	7
zabudowa usługowa* w postaci zwartych zespołów domków na wynajem	20	1,2	10

- b) nie określa się szczególnych parametrów zagospodarowania i wskaźników urbanistycznych dla innych typów planowanej zabudowy – obowiązują ogólne zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy, wynikające w szczególności z wymogów technologicznych użytkowania tych obiektów,
- c) dla obszarów położonych w granicach obszarów wskazywanych do objęcia ochroną konserwatorską, obowiązują parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne określone każdorazowo w wytycznych konserwatorskich właściwego konserwatora zabytków.

7) dla stref BM_VII_4:

- a) odstąpienie od realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazywanych jako polityka rozwoju przestrzennego gmin (na podstawie projektów zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sztutowo i gminy miejskiej Krynica Morska), na terenach kolidujących z celami ochrony Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”;

8) dla stref BM_VIII_1:

- a) dopuszcza się podstawowe formy zagospodarowania szlaków turystycznych, w szczególności szlaków pieszych, tras rowerowych i ścieżek dydaktycznych w postaci: infrastruktury służącej kanalizowaniu ruchu turystycznego, w tym grodzień, barier oraz

nasadzeń rodzimych gatunków i odmian roślin, sytuowania zamykanych pojemników na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta), stojaków na rowery, tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych, urządzonych miejsc odpoczynku na szlakach i innych urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych, dopuszcza się poprawę nawierzchni szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych;

- b) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych lub ich likwidację, w sytuacji stwierdzenia konieczności ograniczenia negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko, w szczególności na poszczególne komponenty objęte ochroną;

9) dla stref BM_VIII_2:

- a) dopuszcza się podstawowe formy zagospodarowania dojazdów dopłażowych do Zatoki Gdańskiej w postaci: drewnianych ogrodzeń kanalizujących ruch turystyczny (dopuszcza się zastosowanie grodzień siatką w miejscach niezbędnych dla ścisłego ograniczenia penetracji poza obrębem dojazdu dopłażowego), zamykanych pojemników na odpady (w tym sytuowanych przy plaży, częściowo montowanych sezonowo) – pojemniki realizować z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta, stojaków na rowery (bez możliwości sytuowania stojaków w obrębie wydmy oraz na plaży), lokalizacji całorocznych lub sezonowych toalet w maskującej obudowie, a także lokalizacji tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych;
- b) wskazuje się wyposażenie dojazdów dopłażowych – wytyczne do realizacji dla konkretnych przejść, w tym: organizacja miejsca odpoczynku przy dojściu nr 1 (ustawienie ławek); sezonowo ustawienie pojemników na odpady przy dojściach nr: 8, 12, 13, 15, 16, 48, 53; sezonowo ustawienie toalety przenośnej przy dojściach nr: 18, 45, 54; urządzenie parkingu rowerowego przy dojściach nr: 28, 51;
- c) wskazuje się do włączenia do systemu numerowanych dojazdów dopłażowych oraz oznakowanie i urządzenie dojazdów zlokalizowanych pomiędzy przejściami nr 21 a 22 oraz 45 a 46;

10) dla stref BM_VIII_3:

- a) wskazuje się miejsca dostępu do wód Zalewu Wiślanego – drogi dojścia oraz miejsca przecięcia pasa szuwarów nadzalewowych o maksymalnej szerokości 5 m (z zastrzeżeniem maksymalnej ochrony roślinności nadwodnej i szuwaru), udostępnione dla ruchu pieszego i rowerowego;
- b) dopuszcza się nawierzchnię gruntową wzmocnioną z wykorzystaniem materiałów naturalnych takich jak piasek, torf, glina, ewentualne zastosowanie nawierzchni asfaltowej lub z kostki betonowej dopuszcza się wyłącznie dla dojazdów, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza taki sposób zagospodarowania;
- c) zaleca się oznakowanie dojścia oraz dopuszcza się wyposażenie w elementy małej architektury (ławki, kosze na odpady itp.);
- d) dla każdej strefy dopuszcza się możliwość lokalizacji jednego pomostu w miejscu dostępu do wód Zalewu Wiślanego, z zastrzeżeniem maksymalnej ochrony roślinności nadwodnej i szuwaru, a w przypadku utraty powierzchni roślinności z wymogiem kompensacji przyrodniczej;

11) dla stref BM_VIII_4:

- a) wskazuje się urządzenie/doposażenie parkingów dla obsługi ruchu turystycznego, w szczególności związanego z wypoczynkiem nad morzem;
- b) dopuszcza się podstawowe formy zagospodarowania w postaci: drewnianych wygrodzeń terenu parkingu, elementów małej architektury, toalet sezonowych w maskującej obudowie, miejsc odpoczynku, ławek, ławo-stołów, pojemników na odpady, montażu urządzeń służących poborowi opłat;
- c) nie dopuszcza się wykorzystania parkingów do celów noclegowych.

11. PROGNOZA STANU W PERSPEKTYWIE 20-LETNIEJ

11.1. Wariant ochrony zachowawczej – utrzymanie aktualnych trendów, bez podejmowania działań wskazanych w Planie ochrony

Trendy w zagospodarowaniu przestrzeni są bardzo niepokojące i mają tendencję wzrostową. Intensywny, chaotyczny rozwój zainwestowania, głównie turystycznego i rekreacyjnego skutkuje dalszym fizycznym zniszczeniem elementów przyrody, dziedzictwa materialnego i krajobrazu. Brak podejmowania działań i pozostawienie zagospodarowania przestrzennego bez wprowadzania zasad i wdrożenia działań mających na celu ograniczanie, porządkowanie i poprawę aktualnego stanu przestrzeni Parku spowoduje ostateczną dewastację walorów, które stały u podstaw powołania Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”.

Trzeba przy tym pamiętać, że część elementów wpływających na aktualny stan przestrzeni znajduje się poza możliwościami rozwiązania ich w ramach niniejszego Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego, jak chociażby: niestabilny stan prawny, powszechny brak poszanowania dla przepisów prawa w Polsce czy niska skuteczność likwidacji nielegalnie wprowadzonego zainwestowania, nie mówiąc już o możliwościach naprawienia dokonanych zniszczeń w krajobrazie. Trudno jest także oszacować jaki wpływ na stan przestrzeni będzie miała epidemia covid 19, która zmieniła w znaczący sposób system pracy i nauki lub ostatnie wydarzenia w Ukrainie i związane z wojną migracje dużej grupy osób.

Tym bardziej, wobec tak wielu niepewności zewnętrznych ochrona zachowawcza - utrzymanie aktualnych trendów, bez podejmowania działań wskazanych w Planie ochrony nie ma racji bytu.

11.2. Wariant ochrony aktywnej - pełna realizacja ustaleń Planu ochrony

Stosując zalecenia Planu ochrony w zakresie zagospodarowania przestrzennego można spodziewać się co najmniej zahamowania aktualnych negatywnych trendów wpływu zagospodarowania przestrzennego na przyrodę i krajobraz Parku. Samo zahamowanie tych niekorzystnych trendów nie pozwala jednak na przywrócenie ładu przestrzennego i aktywną ochronę walorów Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. Konieczne jest wdrożenie działań wskazanych we wszystkich operatach do Planu ochrony, gdyż jedynie efekt synergicznego działania może mieć pozytywne skutki.

Pilne podjęcie zdecydowanych działań jest jedyną szansą na przywrócenie utraconych i ochronę walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku. Skuteczne egzekwowanie obowiązującego prawa - eliminacja nieprawidłowych form zabudowy i zagospodarowania wzniesionych bez pozwoleń jest podstawą procesu prowadzenia aktywnej ochrony w Parku Krajobrazowym. Działania ochronne połączone z szeroko zakrojoną edukacją kształtującą świadomość społeczną o walorach Parku, ale i o skutkach działalności człowieka dla tych walorów, powinno przynieść pozytywny skutek dla stanu przestrzeni Parku w ciągu najbliższych lat.

12.LITERATURA

- Baum S., Kistowski M. 2004. Stan zagospodarowania Półwyspu Helskiego oraz Mierzei Wiślanej – rozpoznanie sytuacji konfliktowych oraz propozycja kierunków działań. Raport dla Samorządu Województwa Pomorskiego, Gdańsk (mscr).
- Bezubik K., Czochański J., Hałuzo M., Mazurkiewicz B., Pietruszewski J., Pomierski E., Radziszewska G. Rekowska J. Rudzińska A., Siłkowska I., Wojcieszek K. 2014. Koncepcja sieci ekologicznej województwa pomorskiego dla potrzeb planowania przestrzennego. PBPR, Gdańsk (<https://pbpr.pomorskie.eu>).
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce - wg stanu na 31.12.2019 r. (<https://pgi.gov.pl>).
- Gawryluk M., Barton D. 2001. Zasoby kulturowe Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” i jego otuliny [w:] Gerstmannowa E. – red. Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 7, Gdańsk.
- Generalny pomiar ruchu 2010 i 2015. Transprojekt-Warszawa. Sp. z o.o.
- Gerstmannowa E. – red. 1996-1998. Plan ochrony Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”. IOŚ, Gdynia (mscr)
- Gerstmannowa E. – red. 2001. Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 7, Gdańsk.
- Inwentaryzacja przyrodnicza czterech odcinków Mierzei Wiślanej – terenów lokalizacji kanału żeglugowego. 2011. Praca zbiorowa. WYG International (mscr).
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. 2011. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża (mapa.korytarze.pl).
- Kobelyanskaya J., Piekarek-Jankowska H., Bobykina W.P., Boldyrew W.L., Wolkowa I.I., Szaplygina T.W. 2008. Problemy zagospodarowania i ochrony środowiska w polskiej i rosyjskiej części Mierzei Wiślanej [w:] Furmańczyk K. - red. Morze – ląd wzajemne relacje. Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce – stan obecny i perspektywy 3. Instytut Nauk o Ziemi US, Szczecin.
- Łabuz T. 2013. Raport. Sposoby ochrony brzegów morskich i ich wpływ na środowisko przyrodnicze polskiego wybrzeża Bałtyku. WWF Polska, Warszawa.
- Lenartowicz Z., Machnikowski M., Wojtyniak J. 2001. Szata roślinna Mierzei Wiślanej i terenów przyległych [w:] Gerstmannowa E. – red. Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 7, Gdańsk.
- Meissner W. 2010. Wschodnie Wody Przygraniczne [w:] Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. - red. Ostoje Ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Krynica Morska dla części północnej miasta - Uchwała XXVII/203/2009 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 28 kwietnia 2009 r.
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu geodezyjnego Krynica Morska-Uchwała XXXVIII/379/18 Rady Miejskiej Krynicy Morskiej z dnia 20 czerwca 2018 r.

- Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana oraz Żuławy Wiślane i Wysoczyzna Elbląska. Mapa turystyczna w skali 1:50.000. 2000. Wyd. Eko-Kapio. Sopot.
- Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana oraz Żuławy Wiślane i Wysoczyzna Elbląska. Mapa turystyczna w skali 1:50.000. 2012. Wyd. Eko-Kapio. Gdańsk.
- Plan gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2022. 2016. Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 roku.
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Dz. U. 2016 poz. 1911.
- Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot 2030. Uchwała Nr 318/XXX.2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030. Uchwała Nr 318/XXX.2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.
- Projekt Planu Regionalnego Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” Instytut Ochrony Środowiska oddział w Gdańsku (1989)
- Przewoźniak M. 2001. Przemiany środowiska przyrodniczego strefy nadmorskiej Pobrzeży Południobałtyckich w Polsce [w:] Między geografią a biologią – badania nad przemianami środowiska. Prace Geogr. IGiPZ PAN 179.
- Przewoźniak M. 2002. Dynamika i ewolucja środowiska przyrodniczego strefy nadmorskiej w Polsce – przyczyny, skutki, prognoza [w:] German K., Balon J. - red. Przemiany środowiska przyrodniczego Polski a jego funkcjonowanie. Problemy Ekologii Krajobrazu X.
- Przewoźniak M. 2008. Konflikty w zagospodarowaniu przestrzennym Bałtyckiego Obszaru Przybrzeżnego w Polsce [w:] Furmańczyk K. - red. Morze – ląd wzajemne relacje. Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce – stan obecny i perspektywy 3. Instytut Nauk o Ziemi US, Szczecin.
- Przewoźniak M., Czocharński J. 2020. Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej. Ujęcie proekologiczne. Bogucki Wyd. Naukowe. Gdańsk-Poznań.
- Przewoźniak M. – red. 2012. Prognoza oddziaływania na środowisko programu wieloletniego „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską” T. I, II i III. BPiWP Proeko w Gdańsku (mscr).
- Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 r. 2015. WIOŚ w Olsztynie.
- Raporty o stanie środowiska w województwie pomorskim z lat 2010-2017. 2011-2018. WIOŚ w Gdańsku.
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 22 maja 2007 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Kątach Rybackich od strony lądu
- Rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 18 lutego 1957 r. w sprawie ustalenia granicy terytorialnej morskiego portu rybackiego w Łysicy
- Tyszecki A. i in. 2018. Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”. Eko-Konsult Sp. z o.o. w Gdańsku (mscr).
- Uchwała NR XXVI/225/20 Rady Miejskiej w Krynicy Morskiej z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Krynica Morska

Uchwała NR XX/192/2020 Rady Gminy Stegna z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Stegna

Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. – red. 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.

Zalewski W., Narwojsz A. 2001. Stan i zagrożenia środowiska. Przegląd wybranych problemów [w:] Gerstmannowa E. – red. Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 7, Gdańsk.

Zieliński S. 2012. Mierzeja Wiślana jako korytarz ekologiczny [w:] Przewoźniak M. – red. Prognoza oddziaływania na środowisko programu wieloletniego „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską” T. I, BPiWP Proeko w Gdańsku (mscr).

Zieliński S. 2020. Parki krajobrazowe niebezpieczne dla inwestorów i leśników? Bociek. Biuletyn Klubu Przyrodników 142, 2/2020.

<https://crfop.gdos.gov.pl>

<https://inzynieria.com/fotografie>

<https://gdos.gov.pl>

<https://korytarze.pl>;

<https://kzgw.gov.pl>

<https://mapa.korytarze.pl>

<https://natura2000.gdos.gov.pl>

<https://parkmierzeja.pl>

<https://pbpr.pomorskie.eu>

<https://pgi.gov.pl>

<https://nowodworski.webewid.pl/>

Facebook Weronika Wróbel 06.2020

13. ZESTAWIENIE TABEL, RYCIN I FOTOGRAFII

Spis tabel:

TAB. 1. ZESTAWIENIE PUBLIKACJI, MATERIAŁÓW NIEPUBLIKOWANYCH I MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z OCENĄ ICH PRZYDATNOŚCI DLA SPORZĄDZENIA „OPERATU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO”	12
TAB. 2. WYBRANE ZAPISY PZPOMGGS DOTYCZĄCE ZAGADNIEŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ISTOTNE DLA FUNKCJONOWANIA PKMW	25
TAB. 3. SYNTEZA TREŚCI STRATEGII ROZWOJU GMIN POŁOŻONYCH W PKMW	35
TAB. 4. PORÓWNANIE WYBRANYCH USTALEŃ PLANÓW MIEJSCOWYCH DLA TERENU DZ. NR 618/3, OBRĘB KRYNICA MORSKA, PRZY UL BAŁTYCKIEJ	44
TAB. 5. WYKAZ MIEJSCOWOŚCI ZLOKALIZOWANYCH NA OBSZARZE PKMW I OTULINY	49
TAB. 6. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW OBSZARU PARKU I OTULINY [%]	51
TAB. 7. MIEJSCOWOŚCI ZLOKALIZOWANE NA OBSZARZE PARKU ORAZ OTULINY	67
TAB. 8. WYBRANE DANE DEMOGRAFICZNE W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY (2018 R.)	69
TAB. 9. RYNEK PRACY W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY (2018 R.)	71
TAB. 10. WYBRANE DANE DOTYCZĄCE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY (2018 R.)	71
TAB. 11. ZESTAWIENIE OBIEKTÓW USŁUG DLA LUDNOŚCI W OBSZARZE PKMW	72
TAB. 12. FORMY AKTYWNOŚCI TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ PODEJMOWANEJ NA TERENIE PKMW I W JEGO BEZPOŚREDNIM OTOCZENIU	74
TAB. 13. DANE Z REJESTRU REGON (2018 R.)	75
TAB. 14. PROCENTOWY UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW UŻYTKOWANIA GRUNTÓW TERENÓW NIEZABUDOWANYCH I NIEZAINWESTOWANYCH	77
TAB. 15. DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE LASÓW W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY (2018 R.)	78
TAB. 16. ZŁOŻA KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH W PKMW I W JEGO OTULINIE.	94
TAB. 17. NATĘŻENIE RUCHU POJAZDÓW NA DROGACH WOJEWÓDZKICH W PKMW I W JEGO OTULINIE	95
TAB. 18. STAN JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (JCWP) W PKMW I W JEGO OTULINIE	99
TAB. 19. STAN JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCWPD) W PKMW I W JEGO OTULINIE	101
TAB. 20. WYNIKI BADAŃ STANU WÓD ZLEWNI JCWP W OTULINIE PKMW Z LAT 2010-2017	103
TAB. 21. OCENA JAKOŚCI WÓD JCWP ZALEW WIŚLANY W 2014 R.	105
TAB. 22. PODSTAWOWE INFORMACJE NT. USTANOWIONYCH REZERWATÓW PRZYRODY W PKMW I W JEGO OTULINIE - STAN NA 15.11.2020 R.	119
TAB. 23. PODSTAWOWE INFORMACJE NT. OBSZARÓW NATURA 2000 – STAN NA 15.11 2020 R.	121
TAB. 24. SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE ZAGROZEŃ WEWNĘTRZNYCH WYNIKAJĄCYCH Z ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	141
TAB. 25. SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE ZAGROZEŃ ZEWNĘTRZNYCH WYNIKAJĄCYCH Z ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	143
TAB. 26. STRATEGICZNE I OPERACYJNE CELE OCHRONY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PKMW	145
TAB. 27. TYPOLOGIA PODZIAŁU OBSZARU PKMW NA STREFY USTALEŃ (DZIAŁAŃ OCHRONNYCH) I REKOMENDACJI PLANU OCHRONY	148

TAB. 28. TYPOLOGIA WYDZIELEŃ PREZENTUJĄCYCH WYBRANE UWARUNKOWANIA OCHRONY PKMW _____	151
TAB. 29. PROPONOWANE DZIAŁANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W PKMW _____	154
TAB. 30. OBIEKTY LUB OBSZARY O NAJWYŻSZYCH WARTOŚCIACH PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH, ZASŁUGUJĄCE NA OBJĘCIE DODATKOWA FORMA OCHRONY PRAWNEJ _____	159
TAB. 31. OBIEKTY LUB OBSZARY O NAJWYŻSZYCH WARTOŚCIACH KULTUROWYCH, ZASŁUGUJĄCE NA OBJĘCIE DODATKOWA FORMA OCHRONY PRAWNEJ _____	161
TAB. 32. PARAMETRY ZAGOSPODAROWANIA I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE TYPÓW ZABUDOWY _____	169

Spis rycin:

RYC. 1. POŁOŻENIE PARKU NA TLE PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO (OPRACOWANIE WŁASNE) _____	10
RYC. 2. FRAGMENT RYSUNKU PROJEKTU PLANU W REJONIE KĄTÓW RYBACKICH (ŹRÓDŁO: HTTPS://WWW.UMGDY.GOV.PL) _____	32
RYC. 3. FRAGMENT RYSUNKU PROJEKTU PLANU W REJONIE KRYNICY MORSKIEJ (ŹRÓDŁO: HTTPS://WWW.UMGDY.GOV.PL) _____	33
RYC. 4. WYRYS Z PROJEKTU PLANU DLA MORSKICH WÓD WEWNĘTRZNYCH CZĘŚCI ZATOKI GDAŃSKIEJ W REJONIE PKMW (WERSJA Z CZERWCA 2021 R.) (ŹRÓDŁO: PROJEKT WYŁOŻONY DO PUBLICZNEGO WGLĄDU, URZĄD MORSKI HTTPS://WWW.UMGDY.GOV.PL) _____	34
RYC. 5. SCHEMAT POKRYCIA PLANISTYCZNEGO OBSZARU PARKU (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE) _____	42
RYC. 6. WYRYS Z RYSUNKU PLANU MIEJSCOWEGO Z 2009 R. _____	43
RYC. 7. WYRYS Z RYSUNKU PLANU MIEJSCOWEGO Z 2018 R. _____	43
RYC. 8. STRUKTURA ADMINISTRACYJNA OBSZARU PKMW (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE) _____	47
RYC. 9. STRUKTURA UDZIAŁU OBSZARU PKMW ORAZ JEGO OTULINY W OGÓLNEJ POWIERZCHNI GMIN (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE) _____	47
RYC. 10. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY PARKU I OTULINY (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE) _____	48
RYC. 11. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW OBSZARU PKMW (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE) _____	50
RYC. 12. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW OBSZARU OTULINY PKMW (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE) _____	50
RYC. 13. STRUKTURA UŻYTKOWANIA PARKU I OTULINY (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE) _____	51
RYC. 14. STRUKTURA UŻYTKOWANIA CZĘŚCI LĄDOWEJ PARKU I OTULINY (Z WYŁĄCZENIEM WÓD ZALEWU WIŚLANEGO) (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE) _____	52
RYC. 15. SCHEMAT STRUKTURY UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA OBSZARZE PARKU I OTULINY (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH STAROSTWA POWIATOWEGO W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM) _____	53
RYC. 16. STRUKTURA WŁADANIA WSCHODNIEJ CZĘŚCI PKMW I OTULINY (ŹRÓDŁO: HTTPS://NOWODWORSKI.WEBEWID.PL/) _____	54
RYC. 17. STRUKTURA WŁADANIA ZACHODNIEJ CZĘŚCI PKMW I OTULINY (ŹRÓDŁO: HTTPS://NOWODWORSKI.WEBEWID.PL/) _____	54
RYC. 18. STRUKTURA WŁASNOŚCI MIASTA KRYNICA MORSKA (ŹRÓDŁO: HTTPS://NOWODWORSKI.WEBEWID.PL/) _____	55
RYC. 19. MIEJSCOWOŚCI OBSZARU PKMW I JEGO OTULINY W HIERARCHII SIECI OSADNICZEJ WOJ. POMORSKIEGO (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE „PLANU ZAGOSPODAROWANIA...” 2016.) _____	56
RYC. 20. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO OGÓŁEM W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY (2018 R.) (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH STATYSTYCZNYCH) _____	69

RYC. 21. WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W GRUPACH WIEKOWYCH W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY (2018 R.) (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH STATYSTYCZNYCH)	70
RYC. 22. PORÓWNANIE SALDA MIGRACJI I PRZYROSTU NATURALNEGO W GMINACH OBSZARU PKMW I OTULINY ZA 2018 R. (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH STATYSTYCZNYCH)	70
RYC. 23. CHARAKTERYSTYKA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW GMIN PKMW I OTULINY (ŹRÓDŁO: OPRAC. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH STATYSTYCZNYCH)	76
RYC. 24. PORÓWNANIE WIELKOŚCI POKRYCIA OBSZARU PARKU (LEWA STRONA SŁUPKÓW) I OTULINY (PRAWA STRONA SŁUPKÓW) W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH UŻYTKOWANIA TERENÓW NIEZABUDOWANYCH I NIEZAINWESTOWANYCH (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE)	77
RYC. 25. LESISTOŚĆ W GMINACH PKMW I W OTULINIE (ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE)	78
RYC. 26. ZASIĘG AGLOMERACJI ŚCIEKOWEJ KRYNICA MORSKA (ŹRÓDŁO: WŁAŚCIWA UCHWAŁA RADY MIEJSKIEJ W KRYNICY MORSKIEJ)	83
RYC. 27. ZASIĘG AGLOMERACJI ŚCIEKOWEJ STEGNA (OBEJMUJĄCEJ GMINĘ SZTUTOWO) (ŹRÓDŁO: WŁAŚCIWA UCHWAŁA RADY GMINY STEGNA)	83
RYC. 28. KĄTY RYBACKIE NA PRZEŁOMIE XX I XXI W. (ŹRÓDŁO: POLSKIE WYBRZEŻE BAŁTYKU. ATLAS TURYSTYCZNO-SAMOCHODOWY, OK. 2000 R.).	86
RYC. 29. KRYNICA MORSKA NA PRZEŁOMIE XX I XXI W. (ŹRÓDŁO: POLSKIE WYBRZEŻE BAŁTYKU. ATLAS TURYSTYCZNO-SAMOCHODOWY, OK. 2000 R.).	86
RYC. 30. SYNTEZA USTALEŃ „PLANU OCHRONY PKMW” 2000 R. (GERSTMANNOWA – RED. 2001).	87
RYC. 31. ZMIANY GRANICY PKMW W REJONIE SZTUTOWA I KĄTÓW RYBACKICH (OPR. WŁASNE)	88
RYC. 32. PROJEKT POWIĘKSZENIA PKMW (ZA ZIELIŃSKI 2020).	89
RYC. 33. LOKALIZACJA KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZEZ MIERZEJĘ WIŚLANĄ MIĘDZY SKOWRONKAMI A PRZEBRNEM - TZW. LOKALIZACJA „NOWY ŚWIAT” (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK – RED. 2012).	90
RYC. 34. WIZUALIZACJA FALOCHRONÓW PORTU OSŁONOWEGO NA ZATOCE GDAŃSKIEJ PRZY KANAŁE ŻEGLUGOWYM PRZEZ MIERZEJĘ WIŚLANĄ W PKMW (ŹRÓDŁO: HTTPS://PRZEKOPMIERZEI.PL).	93
RYC. 35. PKMW NA TLE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (JCWP) (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH HTTPS://KZGW.GOV.PL)	98
RYC. 36. PKMW NA TLE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCWPd) (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH PGI.GOV.PL)	101
RYC. 37. KONFLIKTOWA INWESTYCJA - BUDOWA DROGI WODNEJ ŁĄCZĄCEJ PORT W ELBLĄGU Z ZATOKĄ GDAŃSKĄ, W TYM KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZEZ MIERZEJĘ WIŚLANĄ W PKMW (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK, CZOCHAŃSKI 2020).	111
RYC. 38. FORMY OCHRONY PRZYRODY W PKMW I W JEGO OTULINIE ORAZ W ICH OTOCZENIU (ŹRÓDŁO: OPR. WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GENERALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA – HTTPS://GDOS.GOV.PL).	118
RYC. 39. ORIENTACYJNE ROZMIESZCZENIE STANOWISK ŁĘGOWYCH BIELIKA W REJONIE POLSKIEJ CZĘŚCI ZALEWU WIŚLANEGO (ŹRÓDŁO: MATERIAŁY WŁASNE T. MOKWY I DANE KOMITETU BADANIA ORŁÓW, ZA PRZEWOŹNIAK – RED. 2012)	124
RYC. 40. OSTOJA PTAKÓW O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM „WSCHODNIE WODY PRZYGRANICZNE” (MEISSNER 2010).	126
RYC. 41. PKMW NA TLE KONCEPCJI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH WG JĘDRZEJEWSKIEGO I IN. (2011) (HTTPS://MAPA.KORYTARZE.PL).	128
RYC. 42. PKMW NA TLE KONCEPCJI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH WG BEZUBIK I IN. (2014), UWZGLĘDNIONEJ W „PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030” (2016).	128

RYC. 43. PRZEBIEG LOKALNYCH SZLAKÓW MIGRACYJNYCH SSAKÓW LĄDOWYCH NA MIERZEJ WIŚLANEJ W REJONIE „NOWY ŚWIAT”, AKTUALNIE (2020 R.) ZDEWASTOWANYM PRZEZ BUDOWĘ KANAŁU ŻEGLUGOWEGO (ŹRÓDŁO: „INWENTARYZACJA PRZYRODNICZA ...” 2011 ZA PRZEWOŹNIAK – RED. 2012)	129
RYC. 44. WIZJA ZAGOSPODAROWANIA KRYNICY MORSKIEJ (ŹRÓDŁO: MATERIAŁY „PROMOCYJNE” GMINY KRYNICA MORSKA).	134

Spis fotografii:

FOT. 1 ZALESIONY FRAGMENT TERENU (BJS 06.2016)	45
FOT. 2 WYCINKA ZIELENI W RAMACH PRZYGOTOWAŃ DO ZAINWESTOWANIA (BJS 05.2020)	45
FOT. 3 WSCHODNIA GRANICA PARKU, STANOWIĄCA GRANICĘ PAŃSTWA I UNII EUROPEJSKIEJ (BJS 11.2020)	46
FOT. 4 ZABUDOWA WILLOWA Z OKRESU DAWNEGO KURORTU I WSPÓŁCZESNA (BJS 07.2020)	58
FOT. 5 ZABUDOWA MIESZKANIOWO-USŁUGOWA (BJS 07.2020)	58
FOT. 6 SEZONOWE ZAGOSPODAROWANIE ROZRYWKOWO GASTRONOMICZNE W CENTRUM MIASTA (BJS 07.2020)	58
FOT. 7 NOWOCZESNE OBIEKTY O STANDARDZIE HOTELOWYM (BJS 07.2020)	59
FOT. 8 PRZESTRZENIE PUBLICZNE I OGÓLNODOSTĘPNE TERENY REKREACJI (BJS 07.2020)	59
FOT. 9 ZABUDOWA W CENTRUM MIEJSCOWOŚCI (BJS 07.2020)	60
FOT. 10 UROKLIWY PORT RYBACKI I MAŁA PRZYSTAŃ REKREACYJNA NAD ZALEWEM WIŚLANYM (BJS 07.2020)	60
FOT. 11 PIĘKNE WIDOKI NA PRZECIWLEGŁY BRZEG ZALEWU WIŚLANEGO (BJS 07.2020)	60
FOT. 12 TERENY WYPOCZYNKU I REKREACJI (BJS 07.2020)	61
FOT. 13 ZABUDOWA MIESZKANIOWA I ZAGRODOWA W MIEJSCOWOŚCI (BJS 07.2020)	62
FOT. 14 ZACHOWANE KAMIEŃ GRANICZNE WOLNEGO MIASTA GDAŃSKA I NIEMIEC (BJS 07.2020)	62
FOT. 15 POMNIK OFIAR OBOZY STUTTHOF (BJS 07.2020)	62
FOT. 16 NIELICZNE PRZYKŁADY ZABUDOWY BAZY NOCLEGOWEJ (BJS 07.2020)	63
FOT. 17 CHARAKTERYSTYCZNE ŁĄKI NAD ZALEWEM WIŚLANYM – POLDER PRZEBRNO (BJS 07.2020)	63
FOT. 18 ZESPÓŁ DOMKÓW LETNISKOWYCH WE WSCHODNIEJ CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI (BJS 07.2020)	64
FOT. 19 INFRASTRUKTURA PRZY DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 501 (BJS 07.2020)	64
FOT. 20 ZABUDOWA W MIEJSCOWOŚCI (BJS 07.2020)	64
FOT. 21 OŚRODEK WYPOCZYNKOWY DOMKI SKOWRONKI (BJS 07.2020)	65
FOT. 22 ZABUDOWA TRADYCYJNA W REJONIE UL. PIASKOWEJ I POLNEJ (BJS 07.2020)	66
FOT. 23 OBIEKTY ZABYTKOWE, NIESTETY NISZCZEJĄCE I NIEUŻYTKOWANE... (BJS 07.2020)	66
FOT. 24 WSPÓŁCZESNA ZABUDOWA APARTAMENTOWA (BJS 07.2020)	66
FOT. 25 ZABUDOWA PRZY UL. RYBACKIEJ OD ZACHODU I OD WSCHODU MIEJSCOWOŚCI (BJS 07.2020)	67
FOT. 26 PORT I PRZYSTAŃ RYBACKA NAD ZALEWEM WIŚLANYM (BJS 07.2020)	67
FOT. 27 URZĄD MIASTA I BUDYNEK SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020)	73
FOT. 28 ŚWIETLICA WIEJSKA I OŚRODEK ZDROWIA W KĄTACH RYBACKICH (BJS 06.2020)	73
FOT. 29 OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA I STACJA PALIW W KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020)	73
FOT. 30 BUDYNEK POCZTY I CMENTARZ W KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020)	74

FOT. 31 ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA W OKOLICACH KĄTÓW RYBACKICH I PIASKÓW (BJS 07.I 11. 2020)	78
FOT. 32 SIECI RYBACKIE I DAWNA ŁÓDŹ W PIASKACH (NOWEJ KARCZMIE) (BJS 07.2020)	79
FOT. 33 PORTY RYBACKIE W KRYNICY MORSKIEJ I W KĄTACH RYBACKICH OD STRONY ZALEWU WIŚLANEGO (BJS 05.2020)	80
FOT. 34 PRZYSTANIE RYBACKIE: W PIASKACH I W KĄTACH RYBACKICH OD STRONY ZATOKI GDAŃSKIEJ (BJS 07.2020)	80
FOT. 35 DROGA WOJEWÓDZKA NR 501 ODCINEK W KĄTACH RYBACKICH I W KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020)	81
FOT. 36 UL. KORCZAKA W KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020) I UL. SŁONECZNA W PIASKACH (NOWEJ KARCZMIE) (BJS 07.2020)	81
FOT. 37 POLDER „PRZEBRNO” (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK – RED. 2012, FOT. MP).	91
FOT. 38 WYDEPCZYSKA NA SKUTEK REKREACYJNEGO UŻYTKOWANIA TERENU: SZLAK NA GÓRĘ PIRAT, DOJŚCIE DO PLAŻY W PIASKACH (BJS 07.2020).	92
FOT. 39 NARZUT KAMIENNY WZDŁUŻ BRZEGU ZALEWU WIŚLANEGO NA SW OD OSADY PIASKI (BJS 05.2020).	92
FOT. 40 BUDOWA WAŁU PRZECIWPOWODZIOWEGO KOŁO KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020)	92
FOT. 41 DEWASTACJA LITOSFERY NA TERENIE BUDOWY KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZEZ MIERZEJĘ WIŚLANĄ W PKMW – WIDOK W KIERUNKU ZALEWU WIŚLANEGO I ZATOKI GDAŃSKIEJ, LATO 2020 R. (BJS).	93
FOT. 42 PRZEPEŁNIONE POJEMNIKI NA ODPADY KRYNICY MORSKIEJ (BJS 07.2020)	106
FOT. 43 ODPADY ZMIESZANE PRZY ZEJŚCIU NA PLAŻĘ (BJS 07.2020)	106
FOT. 44 ODPADY W TERENIE ZIELENI W KRYNICY MORSKIEJ	106
FOT. 45 ODPADY BUDOWLANE W PRZEBRNIE (BJS 2020) (BJS 07.2020)	106
FOT. 46 CENTRALNA CZĘŚĆ TERENU KANAŁU PRZED ROZPOCZĘCIEM JEGO BUDOWY – DROGA NR 501 KĄTY RYBACKIE – KRYNICA MORSKA W OTOCZENIU ZALESIONYCH WYDM (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK – RED. 2012, FOT. MP)	108
FOT. 47 TEREN LOKALIZACJI KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZEZ MIERZEJĘ WIŚLANĄ PO WYCINCIE LASU PRZEZ NADLEŚNICTWO ELBLĄG W 2019 R., W CENTRALNEJ CZĘŚCI DROGA NR 501 KĄTY RYBACKIE – KRYNICA MORSKA, W GŁĘBI ZALEW WIŚLANY (BJS 09.2019).	108
FOT. 48 STREFA PRZYBRZEŻNA ZALEWU WIŚLANEGO W REJONIE BUDOWY KANAŁU PRZEZ MIERZEJĘ WIŚLANĄ W LOKALIZACJI „NOWY ŚWIAT” PRZED ROZPOCZĘCIEM BUDOWY (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK – RED. 2012, FOT. M. GOC)	113
FOT. 49 TEREN BUDOWY KANAŁU – WIDOK OD STRONY STREFY PRZYBRZEŻNEJ ZALEWU WIŚLANEGO – 2020 R. (ŹRÓDŁO: HTTPS://INZYNIERIA.COM/FOTOGRAFIE).	113
FOT. 50 NADMORSKI BÓR SOSNOWY NA WYDMACH CENTRALNEJ CZĘŚCI TERENU KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZED ROZPOCZĘCIEM JEGO BUDOWY (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK – RED. 2012, FOT. MP)	114
FOT. 51 CENTRALNA CZĘŚĆ TERENU BUDOWY KANAŁU, W GŁĘBI ZALEW WIŚLANY – 2020 R. (ŹRÓDŁO: HTTPS://PRZEKOPMIERZEI.PL)	114
FOT. 52 STREFA BRZEGOWA ZATOKI GDAŃSKIEJ NA TERENIE KANAŁU ŻEGLUGOWEGO PRZED ROZPOCZĘCIEM JEGO BUDOWY (ŹRÓDŁO: PRZEWOŹNIAK – RED. 2012, FOT. MP)	115
FOT. 53 TEREN BUDOWY KANAŁU W STREFIE BRZEGOWEJ ZATOKI GDAŃSKIEJ – 2020 R. (ŹRÓDŁO: HTTPS://INZYNIERIA.COM/FOTOGRAFIE).	115
FOT. 54 OZNAKOWANIE OBSZARÓW NATURA 2000 W PRZEBRNIE OD STRONY ZATOKI GDAŃSKIEJ I W KĄTACH RYBACKICH OD STRONY ZALEWU WIŚLANEGO (BJS 07.2020)	120
FOT. 55 ZACHOWANE WILLE Z OKRESU KSZTAŁTOWANIA SIĘ KURORTU W KRYNICY MORSKIEJ (BJS 05.2020)	131
FOT. 56 PORT RYBACKI W PIASKACH, JAKO GALERIA SZTUKI (ŹRÓDŁO: FACEBOOK WERONIKA WRÓBEL 06.2020)	132

FOT. 57	PLAŻE MIERZEI WIŚLANEJ OD STRONY ZATOKI GDAŃSKIEJ POZA SEZONEM LETNIM (BJS 05.2020)	_____	133
FOT. 58	MIESZKAŃCY KRYNICY MORSKIEJ PRZECIWNIE DEWASTACJI MIERZEI WIŚLANEJ (BJS 07.2020)	_____	135
FOT. 59	WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYCH NA KRAJOBRAZ (PRZYKŁAD BUDYNKU W KĄTACH RYBACKICH) (FOT. BJS 07.2020)	_____	164